

AWDURDOD TÂN AC ACHUB GOGLEDD CYMRU



NORTH WALES FIRE AND RESCUE AUTHORITY

Bydd cyfarfod AWDURDOD TÂN AC ACHUB GOGLEDD CYMRU yn cael ei gynnal DDYDD LLUN 20 EBRILL 2026 yn rhithwir trwy Zoom am 09:30.

Sylwer, bydd Sesiwn Hyfforddi ynghylch Atal yn cael ei gyflwyno cyn y cyfarfod hwn, gan ddechrau am 09:00.

Yr eiddoch yn gywir,
Gareth Owens, Clerc

AGENDA

1. Ymddiheuriadau
2. Datganiadau o Fuddiant
3. Hysbysiad o Faterion Brys
Hysbysiad o eitemau y dylid, ym marn y Cadeirydd, eu hystyried yn y cyfarfod fel mater o frys yn unol ag Adran 100B (4) Deddf Llywodraeth Leol, 1972.
4. Cofnodion cyfarfod yr Awdurdod Tân a gynhaliwyd ar 19 Ionawr 2026

Eitemau Agenda Sefydlog

5. Adroddiad y Cadeirydd a Gwahoddiad i Ddathlu 30 mlynedd
6. **Adroddiad Diweddarau'r Hyrwyddwyr Diwylliannol, er sicrwydd**
7. **Diweddariad am yr Adolygiad o'r Ddarpariaeth Frys, er sicrwydd**
8. Diweddariad am Ganolfan Hyfforddi Hwb Awen, er gwybodaeth

Adroddiadau a Ystyriwyd yn Flaenorol gan y Pwyllgor Archwilio, y Panel Gweithredol a'r Bwrdd Pensiwn Lleol

9. Strategaethau a Datganiadau Ariannol ar gyfer 2026/27, er sicrwydd
10. Strategaeth Adnoddau Tymor Canolig 2026/30, i'w chymeradwyo
11. Datganiad Polisi Tâl 2026/27, i'w gymeradwyo

Parhad...

12. Cynllun Gweithredu Rheoli Risg Cymunedol 2026/27, i'w gymeradwyo
13. Datganiad Polisi Dewisol Cynlluniau Pensiwn Diffoddwyr Tân, i'w gymeradwyo
14. Adroddiad Blynyddol y Bwrdd Pensiwn Lleol 2025/26 a Chylch Gorchwyl 2026/27, i'w gymeradwyo

Eitemau i'w Hystyried

15. Adroddiad Blynyddol ar Gydabyddiaeth Comisiwn Democratiaeth a Ffiniau Cymru 2026-27, er gwybodaeth
16. Penodi Aelod(au) Annibynnol i'r Pwyllgor Safonau
17. Alldro Dros Dro Chwarterol 2025/26, er sicrwydd
18. Materion Brys
Ystyried unrhyw eitemau y penderfynodd y Cadeirydd eu bod yn eitemau brys (yn unol ag Adran 100B (4) o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972) ac y datganwyd eu pwysigrwydd o dan eitem 2 uchod.

RHAN II

Yn unol ag Adran 100A (4) Deddf Llywodraeth Leol, 1972, argymhellir bod y Wasg a'r Cyhoedd yn cael eu heithrio o'r cyfarfod wrth ystyried yr eitem fusnes/eitemau busnes a ganlyn oherwydd ei bod yn debygol y byddai gwybodaeth wedi'i heithrio yn cael ei datgelu iddynt fel sydd wedi'i diffinio ym Mharagraff(au) 12 i 18 Rhan 4 Atodlen 12A Deddf Llywodraeth Leol, 1972.

19. Rôl y Trysorydd (Adran 151), i'w gymeradwyo

AWDURDOD TÂN AC ACHUB GOGLEDD CYMRU

Cofnodion cyfarfod Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru a gynhaliwyd Dydd Llun 19 Ionawr 2026 yn rhithwir trwy Teams. Dechreuodd y cyfarfod am 09.00.

| | |
|--|----------------------------------|
| Cynghorydd | Yn cynrychioli |
| Dylan Rees (Cadeirydd) | Cyngor Sir Ynys Môn |
| Mark Young (Dirprwy Gadeirydd) | Cyngor Sir Ddinbych |
| Bryan Apsley | Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam |
| Tina Claydon | Cyngor Sir y Fflint |
| Paul Cunningham | Cyngor Sir y Fflint |
| Ann Davies | Cyngor Sir Ddinbych |
| Chrissy Gee | Cyngor Sir y Fflint |
| Ian Hodge | Cyngor Sir y Fflint |
| Chris Hughes | Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy |
| John Brynmor Hughes (gadawodd am 09:48) | Cyngor Gwynedd |
| Gareth R Jones | Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy |
| John Ifan Jones (gadawodd am 09:53) | Cyngor Sir Ynys Môn |
| Charlie McCoubrey | Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy |
| Gwynfor Owen (gadawodd am 09:47) | Cyngor Gwynedd |
| Beverley Parry-Jones | Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam |
| Arwyn Herald Roberts | Cyngor Gwynedd |
| Rondo Roberts | Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam |
| Gareth Sandilands | Cyngor Sir Ddinbych |
| Dale Selvester | Cyngor Sir y Fflint |
| Gareth Williams | Cyngor Gwynedd |
| Antony Wren | Cyngor Sir y Fflint |

Hefyd yn bresennol:

| | |
|-----------------|---------------------------------------|
| Dawn Docx | Prif Swyddog Tân (PST) |
| Helen MacArthur | Prif Swyddog Tân Cynorthwyol (PSTC) |
| Justin Evans | Prif Swyddog Tân Cynorthwyol (PSTC) |
| Anthony Jones | Prif Swyddog Tân Cynorthwyol (PSTC) |
| Dafydd Edwards | Trysorydd |
| Gareth Owens | Clerc a Swyddog Monitro |
| Matt Powell | Dirprwy Glerc a Swyddog Monitro |
| Elgan Roberts | Pennaeth Cyllid a Chaffael |
| Steve Morris | Pennaeth TGCh |
| Llinos Evans | Pennaeth Cyfathrebu Corfforaethol |
| Lee Bourne | Rheolwr Ardal Hyfforddiant a Datblygu |
| Elin Hughes | Hyrwyddwr Diwylliant |
| Tom Weston | Hyrwyddwr Diwylliant |
| Tim Owen | Rheolwr Trawsnewid y Gwasanaeth |
| Heledd Davies | Gwasanaethau Cyfieithu Atebol |
| Lisa Allington | Gwasanaethau Aelodau |

Dechreuodd y cyfarfod am 09:00 gyda sesiwn hyfforddi ynghylch tanau gwylt.

1 YMDDIHEURIADAU

| | |
|------------------|----------------------------------|
| Cynghorydd | Yn cynrychioli |
| Carol Beard | Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy |
| Alan Hughes | Cyngor Sir Ddinbych |
| Austin Roberts | Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy |
| Gareth A Roberts | Cyngor Gwynedd |
| Paul Rogers | Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam |

YN ABSENNOL

| | |
|------------|----------------------------------|
| Cynghorydd | Yn cynrychioli |
| Jeff Evans | Cyngor Sir Ynys Môn |
| Marc Jones | Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam |

Cynigiwyd a derbyniwyd yr ymddiheuriadau uchod.

2 DATGANIADAU O FUDDIANT

2.1. Nid oedd datganiadau o fuddiant i'w cofnodi.

3 HYSBYSIAD O FATERION BRYS

3.1 Nid oedd unrhyw hysbysiadau o faterion brys.

4 COFNODION CYFARFOD AWDURDOD TÂN AC ACHUB GOGLEDD CYMRU A GYNHALIWDYD AR 20 HYDREF 2025

4.1 Cyflwynwyd cofnodion cyfarfod Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (yr Awdurdod) a gynhaliwyd ar 20 Hydref 2025 i'w cymeradwyo.

4.2 Rhoddodd y Cadeirydd wybod i'r Aelodau fod Dirprwy Gadeirydd y Pwyllgor Archwilio bellach wedi'i benodi, y Cynghorydd Tina Claydon. Roedd Hyrwyddwr Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant newydd hefyd wedi'i benodi, y Cynghorydd Arwyn Roberts.

4.3 Yn dilyn yr ymgynghoriad diweddar ar yr adolygiad o lywodraethiant awdurdodau tân ac achub yng Nghymru, roedd Ysgrifennydd y Cabinet bellach wedi cynnig y byddai awdurdodau tân ac achub yn y dyfodol yn cynnwys un aelod o bob awdurdod lleol, gyda thraean o'r aelodaeth yn cynnwys aelodau annibynnol. Byddai hyn yn gofyn am newidiadau i ddeddfwriaeth eilaidd yr oedd gan y Senedd 40 diwrnod i'w phasio. Nid oedd yn hysbys a fyddai hyn yn cael ei basio cyn yr etholiadau a oedd i'w cynnal yn 2026.

4.4 PENDERFYNWYD:

- i) cymeradwyo cofnodion ATA o 20 Hydref 2025 fel cofnod gwir a chywir o'r cyfarfod a gynhaliwyd.

5 ADRODDIAD Y CADEIRYDD

5.1 Nodwyd bod papur ysgrifenedig wedi'i roi i'r Aelodau i roi gwybod iddynt am y cyfarfodydd a'r digwyddiadau y bu Cadeirydd a Dirprwy Gadeirydd yr Awdurdod ynddynt yn eu capasiti swyddogol rhwng Hydref a Rhagfyr 2025.

5.2 Diolchodd y Cadeirydd i'r Dirprwy Gadeirydd, y Cynghorydd Mark Young, am ei waith tra roedd y Cadeirydd i ffwrdd. Nodwyd bod y Dirprwy Gadeirydd wedi ymweld â'r Ystafell Reoli a chriw y Rhyl ar Ddydd Nadolig a oedd wedi'i hepgor o'r adroddiad.

5.3 PENDERFYNWYD:

i) **Nodi'r wybodaeth a roddwyd yn y papur.**

6 AROLWG TEULU TÂN AC ADRODDIAD DIWEDDARIAD HYRWYDDWYR DIWYLLIANNOL

6.1 Crynhodd y PST Docx gynnwys yr Arolwg Teulu Tân ac Adroddiad Diweddarau Hyrwyddwyr Diwylliant. Rhoddodd y papur hwn y wybodaeth ddiweddaraf am ganlyniadau Arolwg Staff Teulu Tân, ynghyd â throsolwg o weithgarwch a ffrydiau gwaith diweddar dan arweiniad yr Hyrwyddwyr Diwylliant.

6.2 Nododd y Cadeirydd fod cyfradd ymateb o 68% ar gyfer yr Arolwg Staff Teulu Tân yn galonogol.

6.3 Diolchodd Aelod i'r Hyrwyddwyr Diwylliant am eu cyfraniadau hyd yma. Gofynnwyd beth oedd y weledigaeth hirdymor mewn perthynas â diwylliant Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru (y Gwasanaeth) ac ymatebodd y PST fod strwythurau'n cael eu rhoi ar waith i sicrhau bod materion a godwyd yn flaenorol a materion newydd yn cael eu trin mewn modd adeiladol.

6.4 PENDERFYNWYD:

i) Nodi canfyddiadau cychwynnol yr Arolwg Staff Teulu Tân, gan gydnabod y cynnydd cadarnhaol a wnaed a'r meysydd allweddol sydd angen ffocws pellach, a chefnogi'r camau nesaf; a

ii) **Nodi'r rhaglen welliannau sy'n mynd rhagddi a chefnogi'r camau nesaf a amlinellir yn yr adroddiad hwn gan yr hyrwyddwyr diwylliant.**

7 ADOLYGIAD O'R DDARPARIAETH FRYS

7.1 Cyflwynodd y PSTC Anthony Jones bapur yr Adolygiad o'r Ddarpariaeth Frys a roddodd ddiweddariad i Aelodau'r Awdurdod ar waith y gweithgor Adolygiad o'r Ddarpariaeth Frys (ECR) a sefydlwyd mewn ymateb i'r argymhelliad o gyfarfod 20 Ionawr 2025 i swyddogion barhau i ddyfeisio a phrofi datrysiadau amgen gyda chyrrff cynrychioladol, o fewn y gyllideb y cytunwyd arni, er mwyn mynd i'r afael â darpariaeth frys mewn lleoliadau gwledig.

7.2 Nododd y PST fod y cyflwyniad cynharach ar danau gwyllt wedi dangos pa mor hanfodol oedd bod gan y Gwasanaeth Injan Tân ar gael mewn ardaloedd gwledig. Diolchodd yr aelodau i swyddogion am eu gwaith caled yn y maes hwn.

7.3 PENDERFYNWYD:

- i) Nodi bod swyddogion wedi parhau i weithio gyda chyrrff cynrychioliadol mewn partneriaeth gymdeithasol i ddatblygu ffordd ymlaen gyda'r Adolygiad o'r Ddarpariaeth Frys;
- ii) Nodi bod y cydgytundeb peilot a lofnodwyd gan y PST ac Undeb y Brigadau Tân bellach ar waith yn llawn o 1 Ionawr 2026; a
- iii) Nodi bod y cydgytundeb yn cael ei fonitro a'i adolygu'n **barhaus, a bydd data pellach yn cael ei gyflwyno ynglŷn â'i** berfformiad.

8 PENNU CYLLIDEB 2026/27

8.1 Cyflwynodd Elgan Roberts bapur Gosod Cyllideb 2026/27 a roddodd yr asesiad cynllunio ariannol i'r Aelodau er mwyn gosod cyllideb gytbwys ar gyfer 2026/27 a gofynnodd am gymeradwyaeth i gyfathrebu'r ardoll derfynol y cytunwyd arni i awdurdodau lleol cyfansoddol.

8.2 Diolchwyd i aelodau'r Gweithgor Craffu ar y Gyllideb am eu gwaith caled yn cefnogi'r tîm cyllid i roi'r gyllideb hon at ei gilydd.

8.3 Gofynnodd Aelod beth oedd y cynllun i sicrhau bod y defnydd o gronfeydd wrth gefn yn cael ei gadw i'r lleiaf posibl, ac atebodd Elgan mai dim ond ar gyfer gwariant untro y defnyddir y cronfeydd wrth gefn.

8.4 Diolchodd y Trysorydd i'r Tîm Cyllid am y gwaith caled a aeth i gynhyrchu'r gyllideb, nododd fod y gyllideb a gyflwynwyd yn briodol ac awgrymodd ei chymeradwyo.

8.5 PENDERFYNWYD:

- i) Cymeradwyo canfyddiadau'r Gweithgor Craffu ar y Gyllideb, gan gynnwys y rhagdybiaethau cynllunio sy'n cael eu defnyddio i ddatblygu'r gyllideb refeniw ar gyfer 2026/27;
- ii) Cymeradwyo'r asesiad cynllunio ariannol cyfredol o ofyniad cyllideb refeniw o £54.375m a chyllideb gyfalaf o £6.661m ar gyfer 2026/27;
- iii) Cymeradwyo'r cynnig i ddefnyddio £0.271m o gronfeydd wrth gefn ar gyfer 2026/27; a
- iv) Cymeradwyo cyfathrebu'r ardoll ariannol derfynol o 54.104m gan yr awdurdodau lleol cyfansoddol.

9 ADRODDIAD DIWEDDARU RHEOLI'R TRYSORLYS CH2 2025/26

9.1 Cyflwynodd y Trysorydd Adroddiad Rheoli'r Trysorlys Ch2 2025/26, a'i bwrpas oedd rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i Aelodau'r Awdurdod ar weithgarwch rheoli trysorlys a chydymffurfiaeth â'r dangosyddion darbodus rheoli trysorlys ar gyfer y cyfnod 1 Mehefin 2025 i 30 Medi 2025.

9.2 PENDERFYNWYD:

- i) **Nodi'r gweithgarwch rheoli trysorlys a'r dangosyddion darbodus** ar gyfer y cyfnod rhwng 1 Mehefin 2025 a 30 Medi 2025.

10 ACHOS BUSNES AMLINELLOL CANOLFAN HYFFORDDI HWB AWEN

10.1 Cyflwynodd y PSTC Evans Achos Busnes Amlinellol Canolfan Hyfforddi Hwb Awen i'r Aelodau a gofynnodd am gymeradwyaeth i symud ymlaen i'r cam datblygu nesaf, a fyddai'n canolbwyntio ar sicrhau cyllid a phenderfynu ar fforddiadwyedd.

10.2 Diolchodd y Cadeirydd i'r PSTC Evans am gynnal sesiynau gwybodaeth i sicrhau bod yr Aelodau'n cael y wybodaeth yn llawn. Roeddent wedi bod yn fuddiol.

10.3 Roedd sawl Aelod yn teimlo bod y datblygiad hwn yn hanfodol ac fe wnaethant annog y rhai a oedd yn bresennol i gymeradwyo'r datblygiadau fel yr amlinellwyd yn yr argymhellion.

10.4 Dywedodd Hyrwyddwr Aelodau Hwb Awen fod hwn yn gyfle anhygoel ar gyfer buddsoddiad hirdymor yng Ngogledd Cymru ac anogodd yr Aelodau i gefnogi ac annog y datblygiad hwn wrth symud ymlaen.

10.5 PENDERFYNWYD:

- i) Nodi cynnwys yr Achos Busnes Amlinellol;
- ii) Cymeradwyo symud i ddatblygu Achos Busnes Llawn; a
- iii) Cefnogi ymgysylltiad parhaus â Llywodraeth Cymru i sicrhau ariannu cyfalaf.

11 ADRODDIAD BWLCH CYFLOG RHWNG Y RHYWIAU 2024/25

11.1 Cyflwynodd y PSTC Evans Adroddiad Bwlch Cyflog rhwng y Rhywiau 2024/25 a roddai gipolwg ar ddata cyflog ar 31 Mawrth 2025, yn unol â Rheoliadau Deddf Cydraddoldeb 2010 (Dyletswyddau Penodol ac Awdurdodau Cyhoeddus) 2017. Dangosodd yr adroddiad gynnydd parhaus o ran lleihau'r bwlch cyflog rhwng y rhywiau ar draws y Gwasanaeth.

- 11.2 Gofynnodd Aelod sut oedd yr ystadegau ynghylch cynrychiolaeth fenywod ar 22% yn cymharu ag awdurdodau tân ac achub eraill, ac ymatebodd y PSTC Evans, er nad oedd ganddo'r ffigurau hynny wrth law, bod y Gwasanaeth yn cymharu'n dda ag eraill. Cytunwyd y byddai'r data'n cael ei gasglu d'i drosglwyddo i'r Aelodau.
- 11.3 Cadarnhaodd y PST fod y Gwasanaeth yn un o'r gwasanaethau uwch eu perfformiad mewn perthynas â'r bwlch cyflog rhwng y rhywiau, ond bod gwaith i'w wneud o hyd yn y maes hwn.
- 11.4 PENDERFYNWYD:
- i) Cymeradwyo cyhoeddi Adroddiad Bwlch Cyflog rhwng y Rhywiau 2024/25 ar wefan y Gwasanaeth, fel sy'n ofynnol gan ddeddfwriaeth.

12 ADRODDIAD ASESIAD O GYDRADDOLDEB, AMRYWIAETH A CHYHNHWYSIANT BLYNYDDOL 2024/25

- 12.1 Cyflwynodd y PSTC Evans Adroddiad Asesu Perfformiad Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant (EDI) Blynnyddol 2024/25 a roddodd drosolwg o'r cynnydd yn erbyn Strategaeth pum mlynedd y Gwasanaeth. Dangosodd sut mae'r Gwasanaeth wedi parhau i ymgorffori cynhwysiant yn ei ddiwylliant sefydliadol, gwella amrywiaeth y gweithlu, a chynnig gwasanaethau cynhwysol i gymunedau.
- 12.2 Mae'r adroddiad hefyd yn tynnu sylw at waith partneriaeth a chamau a gymerwyd mewn ymateb i'r Adolygiad Diwylliant Annibynnol, gan atgyfnerthu ymrwymiad y Gwasanaeth i greu gweithle lle gall pawb ffynnu.
- 12.3 Gofynnodd Aelod a oedd gan swyddogion unrhyw syniadau ar sut i ymgorffori'r gwaith sy'n cael ei wneud, ac ymatebodd y PSTC Evans fod newidiadau sylweddol wedi bod mewn prosesau recriwtio ac ymgysylltu â'r cyhoedd sy'n dangos bod y Gwasanaeth wedi ymrwymo i gynnig cyfleoedd i bawb.
- 12.4 PENDERFYNWYD:
- i) Cymeradwyo cyhoeddi Adroddiad Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant Blynnyddol 2024/25 ar wefan y Gwasanaeth.

13 ALLDRO DROS DRO 2025-26

- 13.1 Cyflwynodd y PSTC MacArthur bapur Alldro Dros Dro 2025-26 a roddodd ddiweddariad i'r Aelodau ar y rhagolwg ar refeniw a gwariant cyfalaf ar gyfer 2025/26, ar 30 Tachwedd 2025.
- 13.2 Nododd y Trysorydd fod sawl ffactor yn gysylltiedig â chynnal alldro cytbwys a diolchodd i swyddogion am y gwaith a wnaethpwyd yn y maes hwn.

13.3 Gofynnodd y Cadeirydd pam fod Heddlu Gogledd Cymru yn bilio mwy na chost chwyddiant mewn perthynas â'r Cytundeb Lefel Gwasanaeth ar gyfer y ddarpariaeth Cyfleusterau, ac a fyddai hynny'n parhau. Cadarnhaodd y PSTC MacArthur fod hwn yn ddigwyddiad untro sy'n ymwneud yn bennaf â dyfarniadau cyflog ac na fyddai'n parhau ymlaen i'r blynyddoedd i ddod.

13.4 PENDERFYNWYD:


- i) **Nodi'r sefyllfa alldro refeniw a ragwelir a'r llithriad cyfalaf a** ragwelir ar gyfer blwyddyn ariannol 2025/26, fel y manylir yn yr adroddiad;
- ii) **Nodi'r risgiau sy'n gysylltiedig â'r alldro dros dro a chydabod** bod y ffigurau a ragwelir yn yr adroddiad hwn yn ddarbodus; a
- iii) **Nodi'r symudiad arfaethedig o £0.548m i gronfeydd wrth gefn ar** gyfer ad-daliad Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol

14 MATERION BRYD

14.1 Nid oedd unrhyw faterion brys i'w hystyried.

Diolchwyd i'r Aelodau a'r Swyddogion am eu cyfraniad.

Daeth y cyfarfod i ben: 10:45

| | | |
|-------------------|--|---|
| Adroddiad i | Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru |  |
| Dyddiad | 20 Ebrill 2026 | |
| Swyddog Arweiniol | Amherthnasol | |
| Swyddog Cyswllt | Gwasanaethau Aelodau (members.services@northwalesfire.gov.wales) | |
| Pwnc | Adroddiad y Cadeirydd | |

PWRPAS YR ADRODDIAD

- 1 Mae'r adroddiad chwarterol hwn yn rhoi gwybodaeth i'r Aelodau am y cyfarfodydd a'r digwyddiadau yr aeth Cadeirydd a Dirprwy Gadeirydd Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (yr Awdurdod) iddynt yn rhinwedd eu swyddi rhwng mis Ionawr a mis Mawrth 2026.

CRYNODEB GWEITHREDOL

- 2 Mae'r Cadeirydd a/neu'r Dirprwy Gadeirydd wedi mynd i nifer o gyfarfodydd a digwyddiadau, yn fewnol ac yn allanol, ar ran yr Awdurdod.

ARGYMHELLIAD

- 3 Argymhellir bod yr Aelodau'n:
 - i) **nodi'r wybodaeth a roddwyd.**

ARSYLWADAU GAN Y PANEL GWEITHREDOL/PWYLLGOR ARCHWILIO

- 4 Nid yw'r adroddiad hwn wedi cael ei ystyried o'r blaen.


GWYBODAETH

- 5 Yn ogystal â'r cyfarfodydd sy'n gysylltiedig â'r Awdurdod, mae'r Cadeirydd a'r Dirprwy Gadeirydd hefyd wedi cwrdd â'r Prif Swyddog Tân (PST) yn rheolaidd.
- 6 Ar 7 Ionawr eisteddodd y Cadeirydd ar Banel Cwynion i ddyfarnu ar gŵyn Cam Tri.
- 7 Ar 9 Ionawr cymerodd y Cadeirydd a'r Dirprwy Gadeirydd ran mewn gweithdy ar-lein ar gyfer prosiect y Ganolfan Hyfforddi.
- 8 Ar 15 Ionawr cyfarfu'r Cadeirydd a'r Dirprwy Gadeirydd â chynrychiolwyr o Undeb y Brigadau Tân (FBU) i drafod papurau agenda cyfarfod llawn yr Awdurdod.

- 9 Ar 30 Ionawr, bu'r Cadeirydd mewn cyfarfod ar-lein o Bwyllgor Gwaith Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru (CLILC).
- 10 Ar 4 Chwefror, bu'r Cadeirydd, ynghyd â'r Hyrwyddwr Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant (EDI), y Cynghorydd Arwyn Roberts, mewn cyfarfod hybrid o'r Bwrdd Gwella Diwylliant.
- 11 Ar 6 Chwefror ymwelodd y Dirprwy Gadeirydd â Gorsaf Dân yr Wyddgrug i gymryd rhan mewn Seremoni Wobrwyo Ffenics mewn perthynas â disgyblion Ysgol Maes Garmon.
- 12 Ar 24 Chwefror aeth y Dirprwy Gadeirydd i ddigwyddiad Cymraeg Tanio Sgwrs a gynhaliwyd yng Ngorsaf Dân yr Wyddgrug.
- 13 Ar 26 Chwefror, aeth y Cadeirydd, ynghyd â'r PST a'r Prif Swyddog Tân Cynorthwyol (PSTC) Helen MacArthur, i gyfarfod y Fforwm Partneriaeth Gymdeithasol dan gadeiryddiaeth Ysgrifennydd y Cabinet dros Dai a Llywodraeth Leol.
- 14 Ar 10/11 Mawrth roedd y Cadeirydd, ynghyd â'r PSTC Helen MacArthur, wedi cymryd rhan mewn Cynhadledd Tân ac Achub LGA a gynhaliwyd ym Manceinion.
- 15 Ar 13 Mawrth cymerodd y Cadeirydd ran mewn cyfarfod ar-lein o Banel Gweithredol CLILC.
- 16 Ar 20 Mawrth ymwelodd y Cadeirydd â Gorsaf Dân Llanfairfechan i fod yn bresennol mewn Seremoni Wobrwyo Ffenics mewn perthynas â disgyblion Ysgol Tryfan.
- 17 Ar 25 Mawrth bu'r Cadeirydd mewn cyfarfod ar-lein o'r Bwrdd Gwella Diwylliant.
- 18 Ar 26 Mawrth, eisteddodd y Cadeirydd, ynghyd â'r Cynghorydd Gareth Sandilands, ar banel cyfweld i ddewis Aelod Annibynnol newydd i eistedd ar y Pwyllgor Safonau.
- 19 Ar 27 Mawrth cymerodd y Cadeirydd ran mewn cyfarfod ar-lein o Banel Gweithredol CLILC. Yn ddiweddarach yr un diwrnod, cyfarfu'r Cadeirydd, ynghyd â'r PST â'r PSTC Justin Evans, â Rhun ap Iorwerth AS, i'w friffio am y risgiau presennol ac yn y dyfodol sy'n wynebu Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru (y Gwasanaeth).

GOBLYGIADAU

| | |
|--|--|
| Amcanion Llesiant | Amherthnasol. |
| Cyllideb | Mae unrhyw gostau sy'n gysylltiedig â chyfarfodydd a digwyddiadau y mae aelodau'n mynd iddynt yn cael eu had-dalu o'r gyllideb teithio a chynhaliaeth. |
| Cyfreithiol | Does dim goblygiadau penodol yn codi yn sgil cymeradwyo'r argymhelliad. |
| Staffio | Does dim goblygiadau penodol yn codi yn sgil cymeradwyo'r argymhelliad. |
| Cydraddoldeb/Hawliau Dynol/ Y Gymraeg | Does dim goblygiadau penodol yn codi yn sgil cymeradwyo'r argymhelliad. |
| Risgiau | Does dim risgiau penodol yn codi yn sgil cymeradwyo'r argymhelliad. |

| | | |
|-------------------|---|---|
| Adrodd i | Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru |  |
| Dyddiad | 20 Ebrill 2026 | |
| Swyddog Arweiniol | Dawn Docx, Prif Swyddog Tân | |
| Swyddog Cyswllt | Elin Hughes a Tom Weston, Hyrwyddwyr Diwyll | |
| Pwnc | Adroddiad Diweddarau'r Hyrwyddwyr Diwylliant | |

PWRPAS YR ADRODDIAD

- 1 Rhoi trosolwg i'r Aelodau o'r gweithgareddau a'r ffrydiau gwaith diweddar dan arweiniad yr Hyrwyddwyr Diwylliant.

CRYNODEB GWEITHREDOL

- 2 Mae'r Hyrwyddwyr Diwylliant bellach wedi bod yn y swydd ers chwe mis ac yn parhau i gefnogi'r gwaith o gyflawni Cynllun Gwella Diwylliannol Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru (y Gwasanaeth), a ddatblygwyd mewn ymateb i Adolygiad Diwylliant CREST.
- 3 Ers eu penodi, mae'r Hyrwyddwyr Diwylliant wedi sefydlu dulliau o ymgysylltu, wedi cyfrannu at ffrydiau gwaith allweddol, ac wedi cryfhau trefniadau llywodraethiant ac adrodd i gefnogi gwelliant diwylliannol.
- 4 Mae rhaglen o ymweliadau â gorsafoedd wedi dechrau i'w galluogi i ymgysylltu'n uniongyrchol â staff, gyda'r adborth cynnar yn rhoi dealltwriaeth werthfawr o brofiad a blaenoriaethau staff.
- 5 Mae Cynllun Gwella Diwylliant diwygiedig a manwl bellach ar waith, wedi'i gefnogi gan drefniadau llywodraethiant, perchnogaeth ac adrodd clir. Mae cynnydd yn parhau i gael ei adrodd drwy **bwyllgorau'r Gwasanaeth ac i'n budd-ddeiliad** allanol, gan gynnwys Llywodraeth Cymru. Mae Dangosyddion Perfformiad Allweddol (KPIs) diwylliant drafft wedi'u datblygu fel bod staff yn gallu gweld cynnydd yn well.
- 6 Mae'r Hyrwyddwyr Diwylliant hefyd yn arwain gwaith cydweithredu **cenedlaethol drwy Grŵp Diwylliant Cymru Gyfan**, gan gynnwys cadeirio cyfarfodydd, i ddod â phartneriaid at ei gilydd.

ARSYLWADAU GAN Y PANEL GWEITHREDOL/PWYLLGOR ARCHWILIO

- 7 Nid yw'r wybodaeth yn yr adroddiad hwn wedi'i chyflwyno o'r blaen i aelodau Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (yr Awdurdod).

ARGYMHELLIAD

8 Argymhellir bod yr Aelodau yn:

- i) **Nodi'r rhaglen o welliannau sy'n mynd rhagddi dan arweiniad yr Hyrwyddwyr Diwylliant.**

CEFNDIR

- 9 Mae'r Hyrwyddwyr Diwylliant yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf yn rheolaidd am eu ffrydiau gwaith yng nghyfarfodydd yr Awdurdod, Fforwm Partneriaeth Gymdeithasol, y Bwrdd Gwella Diwylliant, y Pwyllgor Datblygu Pobl a'r Sefydliad, a'r Cyd-bwyllgor Ymgynghori a Thrafod.
- 10 Mae'r diweddariadau hyn yn cefnogi sicrwydd a goruchwyliaeth drwy ddangos cynnydd yn nhaith ddiwylliannol y Gwasanaeth, y Cynllun Gwella Diwylliannol, ac o ran y dangosyddion sy'n dod i'r amlwg o newid a gwelliant yn ein diwylliant.

GWYBODAETH

- 11 Mae'r Hyrwyddwyr Diwylliant wedi bod yn y swydd ers chwe mis, **gyda'u seondiadau wedi'u hymestyn tan fis Medi 2026 i gefnogi cyflawni'r Cynllun Gwella Diwylliant a ddatblygwyd mewn ymateb i Adolygiad Diwylliant CREST.** Fe'u penodwyd i gefnogi ymateb y Gwasanaeth i'r adolygiad ac i fwrw ymlaen â'r gwaith o gyflawni'r cynllun.
- 12 Mae rôl yr Hyrwyddwyr Diwylliant yn cynnwys ymgysylltu â staff, rhoi cymorth i gyflawni camau gwella, cyfrannu at drefniadau llywodraethiant, a sicrhau bod gweithgarwch i newid diwylliant yn cael ei lywio gan adborth staff a blaenoriaethau sefydliadol. Ers eu penodi, **mae'r ffocws wedi bod ar sefydlu dulliau o ymgysylltu, cefnogi ffrydiau gwaith allweddol, a chryfhau monitro ac adrodd.**
- 13 Mae rhaglen o ymweliadau â gorsafoedd wedi dechrau i gefnogi ymgysylltiad uniongyrchol â staff. Mae ymweliadau cychwynnol â saith gorsaf amser llawn wedi cael derbyniad cadarnhaol, gan roi **mewnwelediad gwerthfawr i ganfyddiadau'r staff a'u blaenoriaethau, sy'n cyfrannu at y gwaith sy'n mynd rhagddo.**
- 14 Mae'r Hyrwyddwyr Diwylliant yn parhau i gyfrannu at weithgorau allweddol, gan gynnwys y Gweithgor Arolwg Teulu Tân a'r Gweithgor Staff Cefnogol sy'n Profi Cam-drin Ar-lein, ac maent yn ymgysylltu â rhwydweithiau staff i sicrhau eu bod yn cyd-fynd â gweithgarwch gwella diwylliant ehangach.

- 15 Mae Cynllun Gwella Diwylliant manwl diwygiedig bellach ar waith i gynllunio gweithgarwch a chofnodi cynnydd dros y flwyddyn ariannol nesaf 2026/2027. Mae hyn yn cael ei gefnogi gan fecanweithiau llywodraethiant, perchnogaeth ac adrodd clir ar draws pwyllgorau perthnasol y Gwasanaeth. Mae'r Hyrwyddwyr Diwylliant yn cyfarfod â pherchnogion camau gweithredu i adolygu cynnydd a blaenoriaethau, gan sicrhau bod diweddariadau'n cael eu cofnodi a chyfathrebu yn cael ei gryfhau.
- 16 Ar lefel genedlaethol, cadeiriodd yr Hyrwyddwyr Diwylliant ail Gyfarfod Diwylliant Cymru Gyfan yn ddiweddar, gan ddod â sefydliadau golau glas ynghyd i rannu dysgu ac arfer gorau. Canolbwyntiodd y cyfarfod diweddaraf ar waith yn ymwneud ag arolygon staff a diogelwch seicolegol.
- 17 Mae Dangosyddion Perfformiad Allweddol (KPIs) drafft ar gyfer diwylliant wedi'u datblygu a'u rhannu gyda Thîm Arweinyddol y Gwasanaeth i gael eu hadborth, gyda'r nod o wella monitro ac adrodd a gwneud cynnydd yn fwy amlwg i'r staff.

GOBLYGIADAU

| | |
|--|---|
| Amcanion Llesiant | Mae gweithgaredd gwella diwylliannol yn cyfrannu at weithlu iach a brwdfrydig ac yn cefnogi cynaliadwyedd sefydliadol hirdymor. |
| Cyllideb | Mae gweithgaredd yn cael ei gyflawni o fewn cyllidebau presennol. |
| Cyfreithiol | Yn cefnogi cydymffurfiaeth â gofynion cyflogaeth, cydraddoldeb a llywodraethiant sefydliadol. |
| Staffio | Nod y gwaith gwella diwylliannol sy'n mynd rhagddo yw gwella ymddiriedaeth, hyder arweinyddiaeth, galluogi a thriniaeth deg, gan gynorthwyo i gadw staff a chefnogi llesiant ac effeithiolrwydd y gweithlu. |
| Cydraddoldebau/ Hawliau Dynol/ Y Gymraeg | Mae gweithgarwch gwella diwylliannol yn hyrwyddo ymgysylltu â staff, tegwch, cynhwysiant ac urddas yn y gwaith. Mae gweithgarwch cyfathrebu, gan gynnwys defnyddio Hwb Tân, yn parhau i adlewyrchu safonau'r Gymraeg. |
| Risgiau | Gall methu â chynnal momentwm neu ddangos dilyniant clir i ymateb i adborth staff effeithio ar ymddiriedaeth, ymgysylltiad a hyder yn yr arweinyddiaeth. |

| | |
|-------------------|---|
| Adrodd i | Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru |
| Dyddiad | 20 Ebrill 2026 |
| Swyddog Arweiniol | Anthony Jones, Prif Swyddog Tân Cynorthwyol |
| Swyddog Cyswllt | Mike Plant, Pennaeth Cynllunio, Perfformiad a Thrawsnewid |
| Pwnc | Y diweddaraŵ am yr Adolygiad o'r Ddarpariaeth Frys |



PWRPAS YR ADRODDIAD

- 1 Rhoi'r wybodaeth ddiweddaraŵ i Aelodau Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (yr Awdurdod) ar waith yr Adolygiad o'r Ddarpariaeth Frys (ECR) mewn ymateb i'r argymhelliad o gyfarfod 20 Ionawr 2025 i swyddogion barhau i ddyfeisio a phrofi atebion amgen gyda chyrrff cynrychioliadol, o fewn y gyllideb y cytunwyd arni, i fynd i'r afael â darpariaeth frys mewn lleoliadau gwledig.

CRYNODEB GWEITHREDOL

- 2 Ers ei sefydlu yn 2025, mae grŵp yr Adolygiad o'r Ddarpariaeth Frys wedi gweithio gyda'i gilydd i gynhyrchu a chytuno ar Gydgytundeb (CA) sy'n dangos hunan-wydnwch o fewn y system ddyletswydd bresennol ar draws yr 8 gorsaf Amser Cyflawn (WDS)/Criw Dydd. Mae'r CA wedi caniatáu i swyddi eraill o fewn y sefydliad gael eu hymgorffori mewn cynllun peilot i roi model mwy effeithiol ac effeithlon o ddarpariaeth frys ar draws Gogledd Cymru gyfan. Mae'r Peilot llawn bellach yn ei bedwerydd mis o weithredu.
- 3 Er mai dim ond gwerth chwarter blwyddyn o ddata llawn oedd ar gael cyn yr adroddiad hwn, mae arwyddion cychwynnol yn awgrymu bod gwelliant cyffredinol wedi bod yn nifer y peiriannau sydd ar gael yn ddyddiol ers dechrau'r cynllun peilot, a gostyngiad yn nifer yr oriau sy'n cael eu talu am oramser am bresenoldeb mewn gorsafoedd i sicrhau argaeledd.
- 4 Mae cynnydd sylweddol hefyd wedi bod yng nghanran yr oriau bob wythnos y cynhelir gorchudd tân gwledig yn Nolgellau a Phorthmadog.

ARGYMHELLION

5 Argymhellir bod yr Aelodau'n:

- i) Nodi bod swyddogion wedi parhau i weithio gyda chyrrff cynrychioliadol mewn partneriaeth gymdeithasol i ddatblygu ffordd ymlaen gyda'r Adolygiad o'r Ddarpariaeth Frys;
- ii) Nodi bod cynnydd wedi'i wneud wrth lansio cynllun peilot llawn y CA ar 1 Ionawr 2026; a
- iii) Gwerthfawrogi ymdrechion parhaus yr holl bartion i fonitro ac adolygu'r peilot yn rheolaidd i sicrhau ei fod yn parhau i fod yn addas i'r pwrpas

CEFNDIR

- 6 Yng nghyfarfod yr Awdurdod ar 20 Ionawr 2025, cyflwynwyd adroddiad cynnydd i'r Aelodau, yn amlinellu'r datblygiadau ers eu penderfyniad yng nghyfarfod Rhagfyr 2023. Fe wnaethant gytuno y byddai swyddogion yn parhau i weithio gyda chyrrff cynrychioliadol i ddatblygu datrysiadau o fewn y gyllideb y cytunwyd arni, i fynd i'r afael â'r ddarpariaeth frys mewn lleoliadau gwledig.
- 7 Dechreuodd Gweithgor sy'n cynnwys swyddogion Undeb y Brigadau Tân (FBU) a swyddogion o'r Tim Trawsnewid gyfarfod o 21 Ionawr 2025 ar gam nesaf prosiect yr Adolygiad o'r Ddarpariaeth Frys. Fe wnaethant gyfarfod â'r nod o adfywio cynnig gan y Grŵp Gorchwyl a Gorffen y gallai'r 178 swydd yn y 22 gwylfa ar draws yr 18 gorsaf System Dyletswydd Amser Cyflawn/Criw Dydd presennol fod yn hunangynhaliol a dibynnu llai ar yr 18 swydd arall yn y nifer presennol o swyddi i lenwi absenoldebau. Byddai hyn yn ei dro yn caniatáu i'r swyddi hyn gael eu defnyddio'n wahanol i gefnogi cynlluniau peilot i leoli diffoddwyr tân amser cyflawn yn y lleoliadau gwledig a nodwyd yn ymgynghoriad yr Adolygiad o'r Ddarpariaeth Frys. Arweiniodd y cyfarfodydd hyn at ddrafftio CA fel sail i dreialu cynlluniau peilot o 1 Medi 2025 i ddechrau, tan fis Chwefror 2027.
- 8 Cytunodd y CA hefyd i dreialu cysoni amseroedd cychwyn shifftiau ar draws pob un o'r wyth gorsaf ac ymestyn y shifft ddydd yng Nglannau Dyfrdwy, y Rhyl a Wrecsam i 10 awr i gynyddu gwydnwch gan ganiatáu i bersonél o bob gorsaf gynnig darpariaeth frys ar unrhyw orsaf amser cyflawn arall os oes angen yn ystod y shifft dydd.
- 9 Rhoddir diweddariadau ym mhob cyfarfod y Cyd-bwyllgor Ymgynghori a Negodi (JCNC) er mwyn i'r cyrrff cynrychioliadol eraill gael gwybod.

GWYBODAETH

- 10 Mae'r Grŵp Gweithredu Cytundeb Cydweithredol (CAIG) bellach wedi cytuno ar gyfres bolisi sy'n manylu ar egwyddorion ac arferion gwaith y cytundeb cydweithredol mewn perthynas â gweithdrefnau gwydnwch, ac sy'n cynnwys cyfres bolisi newydd ar gyfer y rhestr ddyletswyddau amser cyflawn. Aeth y dogfennau hyn trwy'r drefn ymgynghori ffurfiol ym mis Hydref 2025 ac maent wedi'u cymeradwyo.
- 11 Rydym wedi mynd ati i symud ein byrddau dyrchafu ar gyfer rheolwyr goruchwyllo i ganiatáu i bersonél ymgymryd â swyddi newydd ar ddechrau'r flwyddyn gwyliau blynyddol newydd. Bydd y newidiadau hyn yn cael eu hehangu i bob lefel reoli yn ystod 2026 er mwyn cefnogi'r cydgytundeb yn llawn.
- 12 Mae rhaglen fudo wedi'i chyflwyno i swyddogion ar alwad i fynd i swyddi llawn amser i gefnogi criwio'r gorsafoedd cnewyllog yn Nolgellau a Phorthmadog, gan roi cyfleoedd cyflogaeth i'n personél sy'n byw yn yr ardaloedd gwledig hynny.
- 13 Mae rhaglen i griwio fframwaith personél System Dyletswydd Amser Cyflawn Gwledig yn llawn hefyd wedi'i chwblhau i sicrhau y gallant gynorthwyo gorsafoedd presennol a chnewyllog mewn ardaloedd gwledig ymhellach i wella gwydnwch a'r ddarpariaeth tân.
- 14 Dechreuodd y cynllun peilot ar gyfer darparu dwy orsaf cnewyllyn ym Mhorthmadog a Dolgellau i wella darpariaeth tân gwledig ar 2 Medi 2025. Mae sawl ymweliad gan y Pennaeth Ymateb a swyddogion allweddol eraill ochr yn ochr â'r tîm cyfleusterau wedi'u cynnal i sicrhau bod lles staff wedi cael ei flaenoriaethu drwy gydol y newidiadau. Mae'r tîm cyfleusterau wedi drafftio cyfres o gynlluniau ar gyfer gwelliannau i'r ddwy orsaf i gefnogi'r model criwio cnewyllyn newydd yn well.
- 15 Mae'r CA hefyd yn dangos meysydd eraill lle mae newid wedi digwydd megis cynnal mwy o hyfforddiant ar ddiwrnodau dyletswydd i leihau faint o amser i ffwrdd sy'n cronni a chyfeiriadau at y Polisi wedi'i ddiweddarau ar gyfer Rhestr Ddyletswyddau'r System Amser Cyflawn sy'n anelu at roi mwy o gadernid i'r trefniadau gwyliau a llenwi lleoedd gwag ar shifftiau.
- 16 Mae storfa ganolog o wybodaeth a dogfennau canllawiau, gan gynnwys Cwestiynau Cyffredin (FAQs), wedi'i gosod ar y fewnrwyd fewnol, Hwb Tân, er budd yr holl bersonél a bydd yn cael ei ddiweddarau ar ôl pob cyfarfod monitro ac adolygu peilot.

- 17 Mae agenda safonol i adolygu'r peilot yn unol ag egwyddorion partneriaeth gymdeithasol wedi'i chytuno gyda Undeb y Brigadau Tân i sicrhau bod yr holl ddata perthnasol yn cael ei gasglu ac i ganfod a yw'r peilot yn perfformio'n llwyddiannus, neu a oes angen cyflwyno diwygiadau pellach ar y cyd. Er ei bod yn dal yn gynnwys i'r peilot llawn, mae'r data cychwynnol a gasglwyd wedi dangos cynnydd bach mewn argaeledd cyffredinol ac argaeledd sylweddol yn yr ardaloedd gwledig a nodwyd.
- 18 Disgwylir i adolygiad ffurfiol cyntaf y CA rhwng y Prif Swyddog Tân ac Undeb y Brigadau Tân gael ei gynnal ar 21 Ebrill 2026.

GOBLYGIADAU

| | |
|--|--|
| Amcanion Llesiant | Rhaid i ganlyniadau'r Adolygiad o'r Ddarpariaeth Frys fodloni rhwymedigaethau'r Awdurdod o dan Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015. |
| Cyllideb | Rhaid i unrhyw ddatrysiaid fod o fewn y gyllideb a gymeradwywyd. |
| Cyfreithiol | Dim |
| Staffio | Mae Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru (y Gwasanaeth) yn parhau i weithio gyda staff a'u cyrff cynrychioladol. Rhoddir diweddariadau rheolaidd yn y JCNC a thrwy'r Crynodeb Wythnosol yn ogystal â thrwy ymweliadau â gorsafoedd gan Swyddogion. |
| Cydraddoldeb/Hawliau Dynol/ Y Gymraeg | Mae Swyddog Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant y Gwasanaeth wedi ymgysylltu â grwpiau Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant drwy gydol yr ymgynghoriad. Mae'r Adolygiad o'r Ddarpariaeth Frys o fewn y Cynllun Gweithredu Rheoli Risg Cymunedol gydag adborth yn cael ei gasglu ynghylch hyn hefyd. |
| Risgiau | Mae'r Adolygiad o'r Ddarpariaeth Frys a gwaith y Grŵp Gorchwyl a Gorffen yn ceisio lleihau'r risgiau o beidio â gallu ymateb i argyfyngau yn effeithiol ac yn effeithlon yng nghymunedau Gogledd Cymru. |

| | |
|-------------------|---|
| Adroddiad i | Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru |
| Dyddiad | 20 Ebrill 2026 |
| Swyddog Arweiniol | Justin Evans, Prif Swyddog Tân Cynorthwyol |
| Swyddog Cyswllt | |
| Pwnc | Diweddariad ar Brosiect Canolfan Hyfforddi Hwb Awen |



PWRPAS YR ADRODDIAD

- 1 I roi diweddariad i'r Aelodau ar gynnydd Prosiect Canolfan Hyfforddi Hwb Awen, gan gynnwys gweithgaredd llywodraethiant, statws y safle, cynllunio ar gyfer cyfathrebu ac ymgysylltu, ac ystyriaethau allanol sy'n dod i'r amlwg.

CRYNODEB GWEITHREDOL

- 2 Mae Prosiect y Ganolfan Hyfforddi, Hwb Awen, yn parhau i wneud cynnydd trwy'r trefniadau llywodraethiant y cytunwyd arnynt, gyda chyfarfod mwyaf diweddar y Bwrdd Prosiect ar 1 Ebrill 2026. Yn dilyn cwblhau'r gwaith o glirio'r safle, mae'r safle bellach wedi dychwelyd i reolaeth Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru (y Gwasanaeth) ac mae gweithgaredd lliniaru ecolegol wedi ailgychwyn, gan gynnwys rheoli parhaus y Madfallod Dŵr Cribog.
- 3 Mae'r prosiect yn symud ymlaen tuag at Gam 2 RIBA, a fydd yn rhoi mwy o eglurder mewn perthynas â datblygu'r dyluniad, costau a rhaglen a bydd yn llywio cam nesaf y gwaith. Ochr yn ochr â hyn, mae'r gwaith yn parhau i archwilio cyllid allanol ac opsiynau buddsoddi.

ARGYMHELLIAD

- 4 Argymhellir bod yr Aelodau yn:
 - i) **Nodi'r cynnydd sy'n cael ei wneud gyda Phrosiect Canolfan Hyfforddi Hwb Awen.**

CEFNDIR

- 5 Bydd yr Aelodau yn ymwybodol bod y Gwasanaeth yn bwrw ymlaen â'r trefniadau arfaethedig ar gyfer Canolfan Hyfforddi newydd i fynd i'r afael â'r cyfyngiadau a'r risgiau sy'n gysylltiedig â'r ystâd hyfforddi bresennol, nad ydynt bellach yn diwallu anghenion gwasanaeth tân ac achub modern. Mae'r prosiect yn cael ei oruchwylio trwy Fwrdd Prosiect pwrpasol y Ganolfan Hyfforddi, gyda chefnogaeth trefniadau llywodraethiant mewnol sefydledig.

GWYBODAETH

6 Llywodraethiant a Chynnydd y Prosiect

Cyfarfu Bwrdd Prosiect y Ganolfan Hyfforddi (y Bwrdd) ar 1 Ebrill 2026 gan dderbyn y wybodaeth ddiweddaraf am gynnydd y prosiect, cerrig milltir, problemau a risgiau. Fel rhan o'r diweddariad hwn, ystyriodd y Bwrdd ddigwyddiadau iawndal yn deillio o gynnydd yng nghwmpas y prosiect a gytunwyd yn flaenorol gan Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (yr Awdurdod). Mae'r digwyddiadau iawndal hyn wedi'u hadolygu trwy drefniadau llywodraethiant y prosiect a'u cymeradwyo gan y Bwrdd, gan sicrhau bod goblygiadau'r newidiadau i'r cwmpas y cytunwyd arnynt yn cael eu hystyried yn llawn ac yn aros o fewn goddefiannau'r prosiect.

Mae'r prosiect yn parhau i gael ei reoli yn unol â fframwaith RIBA, ac mae gwaith yn mynd rhagddo ar hyn o bryd tuag at Gam 2 RIBA. Bydd y cam hwn yn rhoi mwy o eglurder mewn perthynas â datblygu'r dyluniad, y costau a'r rhaglen, a bydd yn llywio cam nesaf y gwaith a'r adroddiadau i'r Aelodau yn y dyfodol yn unol â'r trefniadau llywodraethiant y cytunwyd arnynt.

7 Statws ac Ecoleg y Safle

Ar ôl cwblhau'r gwaith o glirio'r safle, mae'r safle bellach wedi'i ddychwelyd yn ffurfiol i reolaeth y Gwasanaeth. Ailgychwynnodd gwaith lliniaru ecolegol yr wythnos hon ac mae'n cynnwys parhau i reoli'r Madfallod Dŵr Cribog yn unol â gofynion statudol a'r cynllun rheoli ecolegol y cytunwyd arno. Mae'r gwaith hwn yn cael ei gydlynu ochr yn ochr â rhaglen ehangach y prosiect i leihau'r risg ac osgoi oedi diangen.

8 Yr Anghenion Hyfforddi a'r Risg Sefydliadol

Mae'r Bwrdd yn parhau i gydnabod bod cyfleusterau hyfforddi presennol y Gwasanaeth yn cyflwyno risgiau gweithredol a risgiau diogelu ac nad ydynt yn diwallu anghenion gwasanaeth tân ac achub modern. Mae datblygu Canolfan Hyfforddi newydd yn parhau i fod yn ganolog i fynd i'r afael â'r risgiau hyn ac i gefnogi hyfforddiant diogel, effeithiol a gallu gweithredol yn y dyfodol.

9 Gweithgaredd Cyllido:


Mae Is-grŵp Cyllid pwrpasol yn parhau i archwilio cyllid allanol a chyfleoedd buddsoddi, gan gynnwys ymgysylltu â Llywodraeth Cymru a rhanddeiliaid eraill. Dylai Aelodau nodi bod ansicrwydd o hyd ynglŷn ag amseru ac argaeledd unrhyw gyllid posibl gan Lywodraeth Cymru, gan adlewyrchu'r ffaith bod etholiad ar y gweill a'r posibilrwydd y bydd newidiadau'n digwydd i rolau allweddol y llywodraeth. Cydnabyddir hefyd, ar ôl yr etholiad, y gallai fod cyfnod o oedi tra bod blaenoriaethau cyllido yn cael eu cadarnhau a threfniadau gweinidogol a swyddogol newydd yn cael eu sefydlu. Mae'r ansicrwydd hwn yn cael ei ystyried wrth gynllunio'r prosiect a rheoli risg, a bydd yr Aelodau yn cael eu hysbysu wrth i'r sefyllfa ddod yn gliriach.

10 Cyfathrebu ac Ymgysylltu

Mae cynllunio cyfathrebu yn parhau ochr yn ochr â'r ffrydiau gwaith technegol a llywodraethiant i gefnogi ymgysylltiad clir, cyson ac amserol. Mae deunyddiau cyfathrebu a briffio drafft wedi'u paratoi i gefnogi ymgysylltu strwythuredig ag arweinwyr gwleidyddol cenedlaethol a lleol, gan sicrhau bod rhanddeiliaid yn cael eu hysbysu'n briodol am gyd-destun strategol y Gwasanaeth, materion sy'n dod i'r amlwg ac anghenion yn y dyfodol. Mae'r gweithgaredd hwn yn cael ei gydlynu i sicrhau cydymffurfiaeth â llywodraethiant y prosiect, cysondeb negeseuon a chydymffurfiaeth â didueddrwydd gwleidyddol ac ystyriaethau cyn etholiad.

GOBLYGIADAU

| | |
|--|--|
| Amcanion Llesiant | Mae'r prosiect yn cefnogi amcanion llesiant y Gwasanaeth trwy wella amgylcheddau hyfforddi, cryfhau gallu'r gweithlu a gwella gwydnwch sefydliadol hirdymor, wrth fynd i'r afael â risgiau sy'n deillio o gyflwr ac addasrwydd y ddarpariaeth hyfforddiant bresennol. |
| Cyllideb | Nid oes unrhyw gymeradwyaeth gyllidebol ychwanegol yn cael ei geisio trwy'r adroddiad hwn. Bydd goblygiadau ariannol yn cael eu cyflwyno i'w hystyried gan yr Aelodau wrth i'r prosiect ddatblygu ac opsiynau cyllido ddod yn gliriach. |
| Cyfreithiol | Mae gofynion statudol a rheoleiddiol, gan gynnwys rhwymedigaethau amgylcheddol ac ecolegol, yn parhau i gael eu bodloni. Cymerir cyngor cyfreithiol yn ôl yr angen mewn perthynas ag ystyriaethau llywodraethiant, caffael a chyllido. |
| Staffio | Nid oes unrhyw oblygiadau staffio uniongyrchol sy'n deillio o'r diweddariad hwn. |
| Cydraddoldeb / Hawliau Dynol / Y Gymraeg | Mae ystyriaethau cydraddoldeb, hawliau dynol a'r Gymraeg yn parhau i gael eu hymgorffori yn y gwaith o gynllunio'r prosiect a gweithgareddau cyfathrebu. |
| Risgiau | Mae risgiau allweddol yn parhau i fod o dan reolaeth weithredol trwy drefniadau llywodraethiant sefydledig y prosiect. Mae'r rhain yn cynnwys ansicrwydd ynghylch amseru penderfyniadau cyllid allanol, yn enwedig yng nghyd-destun cylch etholiad Llywodraeth Cymru, dibyniaeth ar raglenni ac oedi posibl sy'n deillio o ffactorau allanol fel ecoleg, a risgiau parhaus sy'n gysylltiedig â chyflwr ac addasrwydd cyfleusterau hyfforddi presennol. |

| | | |
|-------------------|---|---|
| Adroddiad i | Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru |  |
| Dyddiad | 20 Ebrill 2026 | |
| Swyddog Arweiniol | Helen MacArthur, Prif Swyddog Tân Cynorthwyol | |
| Swyddog Cyswllt | Elgan Roberts, Pennaeth Cyllid a Chaffael | |
| Pwnc | Strategaethau a Datganiadau Ariannol ar gyfer 2026/27 | |

PWRPAS YR ADRODDIAD

- 1 Pwrpas yr adroddiad hwn yw cyflwyno'r strategaethau a'r datganiadau ariannol statudol ar gyfer 2026/27 i Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (yr Awdurdod): y Strategaeth Gyfalaf, Strategaeth Rheoli'r Trysorlys, a'r Datganiad Isafswm Darpariaeth Refeniw (MRP). Mae'r dogfennau hyn yn gosod y fframwaith ar gyfer buddsoddi cyfalaf, benthyca ac ad-dalu dyled.

CRYNODEB GWEITHREDOL

- 2 Mae'r strategaethau yn darparu dull yr Awdurdod o ymdrin â gwariant cyfalaf, cyllido, benthyca, buddsoddi, ac isafswm darpariaeth refeniw ar gyfer 2026/27.
- 3 Maent yn sicrhau y cydymffurfir â Deddf Llywodraeth Leol 2003, Cod Materion Ariannol CIPFA, a Chod Rheoli Trysorlys CIPFA.
- 4 Nodir y goblygiadau ariannol, y dangosyddion darbodus, y trefniadau llywodraethu, a'r dull rheoli risg ar gyfer 2026/27 yn yr adroddiadau cysylltiedig.

ARSYLWADAU GAN Y PANEL GWEITHREDOL/PWYLLGOR ARCHWILIO

- 5 Cafodd y strategaethau eu craffu gan y Pwyllgor Archwilio yn ei gyfarfod ar 16 Mawrth 2026. Nododd yr aelodau'r gofyniad statudol ar gyfer y strategaethau a chymeradwyo'r argymhelliad i'w cymeradwyo gan yr Awdurdod Tân ac Achub.

ARGYMHELLION

- 6 Gofynnir i'r Aelodau:
 - i) Cymeradwyo'r Strategaeth Gyfalaf;
 - ii) Cymeradwyo Strategaeth Rheoli'r Trysorlys gan gynnwys dangosyddion darbodus; a
 - iii) Cymeradwyo Datganiad MRP Blynyddol 2026/27.

CEFNDIR

- 5 Mae'n ofynnol i'r Awdurdod bob blwyddyn gymeradwyo Strategaeth Gyfalaf, Strategaeth Rheoli'r Trysorlys, a Datganiad MRP. Gyda'i gilydd, maent yn sicrhau bod cynlluniau buddsoddi cyfalaf hirdymor yn fforddiadwy, yn ddarbodus ac yn gynaliadwy, a bod gweithgareddau benthyca a buddsoddi yn cael eu rheoli o fewn fframwaith rheoli cadarn.

GWYBODAETH

- 6 Mae'r Strategaeth Gyfalaf (y Strategaeth), a'r Dangosyddion Darbodus cysylltiedig, wedi'i chynnwys yn Atodiad 1 ac mae'n rhoi trosolwg o wariant cyfalaf a ragwelir ar gyfer y 10 mlynedd nesaf, a gofynion ariannu cyfalaf a gweithgaredd rheoli trysorlys, am y 3 blynedd nesaf.
- 7 Mae'r Strategaeth Gyfalaf yn nodi gwariant cyfalaf arfaethedig, ffynonellau cyllido, a blaenoriaethau buddsoddi hirdymor.
- 8 Mae Strategaeth Rheoli'r Trysorlys yn amlinellu'r dull o ymdrin â benthyca, buddsoddiadau, rheoli llif arian, a dangosyddion darbodus cysylltiedig.
- 9 Mae'r Datganiad MRP yn cadarnhau'r dull ar gyfer cyfrifo'r tâl darbodus i reffeniw ar gyfer ad-dalu dyled.
- 10 Darperir yr holl fanylion ategol yn yr adroddiadau llawn sydd ynghlwm.

GOBLYGIADAU

| | |
|--------------------------------------|---|
| Amcanion Llesiant | Mae'r strategaethau yn cefnogi cynaliadwyedd hirdymor trwy sicrhau bod penderfyniadau buddsoddi yn galluogi darparu gwasanaethau yn ddiogel ac yn effeithiol. |
| Cyllideb | Mae costau ariannu sy'n deillio o fenthyca a MRP wedi'u hadlewyrchu yng nghyllideb reffeniw 2026/27. |
| Cyfreithiol | Mae'r strategaethau yn bodloni gofynion statudol o dan Ddeddf Llywodraeth Leol 2003 a chodau CIPFA perthnasol. |
| Staffio | Dim goblygiadau staffio uniongyrchol. |
| Cydraddoldeb/Hawliau Dynol/Y Gymraeg | Dim goblygiadau staffio uniongyrchol. |
| Risgiau | Mae'r adroddiadau'n nodi'r risgiau ariannol sy'n gysylltiedig â gweithgareddau benthyca a buddsoddi. |



Gwasanaeth Tân ac Achub
Fire and Rescue Service

Strategaethau a Datganiadau Ariannol ar gyfer 2026/27

*ATAL AMDDIFFYN YMATEB
PREVENTING PROTECTING RESPONDING*

www.tangogleddcymru.llyw.cymru
www.northwalesfire.gov.wales

Cynnwys

| | |
|---|-----------|
| Datganiad Strategaeth a Chynllun Rheoli'r Trysorlys 2026/27 | 3 |
| Cyflwyniad | 3 |
| Cyd-destun Allanol | 4 |
| Cyd-destun Lleol | 4 |
| Strategaeth Fenthyca | 6 |
| Strategaeth Fuddsoddi'r Trysorlys | 8 |
| Dangosyddion Darbodus Rheoli'r Trysorlys | 10 |
| Materion Perthnasol | 11 |
| Goblygiadau Ariannol | 12 |
| Opsiynau Eraill a Ystyrir | 12 |
| Atodiad A – Rhagolwg Economaidd a Chyfradd Llog Arlingclose – Chwefror 2026 | 13 |
| Atodiad B – Gofynion ychwanegol Canllawiau Buddsoddi Llywodraeth Cymru | 15 |
| Atodiad C – Gofynion ychwanegol Canllawiau Buddsoddi Llywodraeth Cymru | 15 |
| Adroddiad Strategaeth Gyfalaf 2026/27 | 17 |
| Cyflwyniad | 17 |
| Gwariant Cyfalaf ac Ariannu | 17 |
| Rheoli Trysorlys | 19 |
| Ymrwymadau | 21 |
| Goblygiadau i'r Gyllideb Refeniw | 21 |
| Gwybodaeth a Sgiliau | 22 |
| Datganiad Darpariaeth Isafswm Refeniw 2026/27 | 23 |



Datganiad Strategaeth a Chynllun Rheoli'r Trysorlys 2026/27

Cyflwyniad

Rheoli'r trysorlys yw rheoli llif arian, benthyciadau a buddsoddiadau'r Awdurdod, a'r risgiau cysylltiedig. Mae'r Awdurdod wedi benthycu symiau sylweddol o arian ac felly mae'n agored i risgiau ariannol gan gynnwys colli arian a fuddsoddiwyd ac effaith refeniw newid cyfraddau llog. Felly mae dynodi, monitro a rheoli risg ariannol yn llwyddiannus yn ganolog i reolaeth ariannol ddarbodus yr Awdurdod.

Mae rheoli risg trysorlys yn yr Awdurdod yn cael ei wneud o fewn fframwaith Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth *Rheoli Trysorlys yn y Gwasanaethau Cyhoeddus: Cod Ymarfer Argraffiad 2021* (Cod CIPFA) sy'n ei gwneud yn ofynnol i'r Awdurdod gymeradwyo strategaeth rheoli'r trysorlys cyn dechrau pob blwyddyn ariannol. Yn ogystal, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru (LIC) Ganllawiau diwygiedig ar Fuddsoddiadau Awdurdodau Lleol ym mis Tachwedd 2019 sy'n ei gwneud yn ofynnol i'r Awdurdod gymeradwyo strategaeth fuddsoddi cyn dechrau pob blwyddyn ariannol. Mae'r adroddiad hwn yn cyflawni rhwymedigaeth gyfreithiol yr Awdurdod dan *Ddeddf Llywodraeth Leol 2003* i ystyried Cod CIPFA a Chanllawiau LIC.

Strategaeth ddiwygiedig: Yn unol â Chanllawiau LIC, gofynnir i'r Awdurdod gymeradwyo Datganiad Strategaeth Rheoli'r Trysorlys diwygiedig os bydd y tybiaethau y mae'r adroddiad hwn yn seiliedig arnynt yn newid yn sylweddol. Byddai amgylchiadau o'r fath yn cynnwys, er enghraifft, newid mawr annisgwyl mewn cyfraddau llog, yn rhaglen gyfalaf yr Awdurdod neu yn lefel ei falans buddsoddi, neu golled sylweddol yng ngwerth teg buddsoddiad anariannol a nodwyd fel rhan o'r broses paratoi ac archwilio cyfrifon diwedd y flwyddyn.

Cyd-destun Allanol

Cefndir economaidd: Disgwylir y bydd y canlynol ymhlith yr effeithiau mwyaf arwyddocaol ar strategaeth rheoli trysorlys yr Awdurdod ar gyfer 2026/27: dylanwad Cyllideb Hydref 2025 y llywodraeth; cyfraddau llog tymor byr is ynghyd â chyfraddau tymor canolig a hirdymor uwch; twf economaidd arafach, ynghyd ag ansicrwydd parhaus ynghylch yr economi fyd-eang; tueddiadau'r farchnad stoc; a materion geowleidyddol.

Fe wnaeth Pwyllgor Polisi Ariannol (MPC) Banc Lloegr (BoE) dorri'r Gyfradd Banc i 3.75% ym mis Rhagfyr 2025, yn ôl y disgwyl. Cafwyd pleidlais 5-4 o blaid torri, gyda'r gwrthwynebwyr o blaid cynnal y gyfradd ar 4.0%. Roedd yr aelodau a oedd o blaid torri o'r farn bod chwyddiant yn arafu, a'r rhai a oedd o blaid cynnal y Gyfradd Banc fel ag yr oedd yn dadlau bod risgiau chwyddiant yn parhau i fod yn ddigon sylweddol i beidio â newid y gyfradd ar hyn o bryd.

Rhagolygon y gyfradd llog: Cadwyd Cyfradd y Banc ar 3.75% ym mis Chwefror, ond mae toriad yn ystod Ch1 2026 yn parhau'n debygol yn dilyn safiad mwy dof gan y Pwyllgor Polisi Ariannol (MPC). Mae Arlingclose, cynghorydd rheoli trysorlys yr Awdurdod, yn disgwyl y bydd Cyfradd y Banc yn cael ei gostwng i 3.25% erbyn canol 2026. Ceir rhagolwg manylach ar yr economi a chyfraddau llog gan Arlingclose yn Atodiad A.

At ddibenion gosod y gyllideb, tybiwyd y bydd buddsoddiadau trysorlys newydd yn cael eu gwneud ar gyfradd / cynnyrch cyfartalog o 3.95%, ac y bydd benthyciadau hirdymor newydd yn cael eu benthycia ar gyfradd gyfartalog o 4.61%.

Cyd-destun Lleol

Ar 31 Rhagfyr 2025, roedd gan yr Awdurdod £14.30m o fenthyciadau a £1.96m o fuddsoddiadau trysorlys. Mae hyn wedi'i nodi mewn mwy o fanylder yn **Atodiad B**. Dangosir y newidiadau a ragwelir yn y symiau hyn yn y dadansoddiad mantolen yn nhabl 1 isod.

Tabl 1: Crynodeb a rhagolwg o'r fantolen

| | 31.3.25 Gwirioneddol £m | 31.3.26 Amcangyfrif £m | 31.3.27 Rhagolwg £m | 31.3.28 Rhagolwg £m | 31.3.29 Rhagolwg £m |
|--|--|---|--|--|--|
| Gofyniad ariannu cyfalaf | 31.00 | 35.20 | 39.50 | 46.40 | 49.80 |
| Llai: Rhwymedigaethau dyledion eraill * | | | | | |
| CFR Benthyciadau | 31.00 | 35.20 | 39.50 | 46.40 | 49.80 |
| Llai: Benthycia allanol ** | -19.10 | -14.30 | -12.10 | -10.30 | -9.10 |
| Benthycia mewnol | 11.90 | 20.90 | 27.40 | 36.20 | 40.70 |
| Llai: Adnoddau mantolen | -14.50 | -21.00 | -17.50 | -17.00 | -16.50 |
| Buddsoddiadau net y Trysorlys a Benthyciadau newydd | 2.50 | 0.10 | -9.90 | -19.10 | -24.20 |

* prydlesi a rhwymedigaethau PFI sy'n ffurfio rhan o gyfanswm dyledion yr Awdurdod

** yn dangos dim ond benthyciadau y mae'r Awdurdod wedi ymrwymo iddynt ac yn eithrio ailariannu dewisol

Mae'r angen sylfaenol i fenthyca at ddibenion cyfalaf yn cael ei fesur gan y Gofyniad Ariannu Cyfalaf (CFR), ac adnoddau mantolen yw'r symiau sylfaenol sydd ar gael i'w buddsoddi. Strategaeth gyfredol yr Awdurdod yw cynnal benthyca a buddsoddiadau islaw eu lefelau sylfaenol, a elwir weithiau yn fenthyca mewanol.

Mae gan yr Awdurdod CFR cynyddol oherwydd y rhaglen gyfalaf, ond ychydig iawn o fuddsoddiadau ac felly bydd gofyn iddo fenthyca hyd at £24.2m dros y cyfnod a ragwelir.

Mae *Prudential Code for Capital Finance in Local Authorities* y CIPFA yn argymhell y dylai cyfanswm dyled yr Awdurdod fod yn is na'i CFR uchaf a ragwelir dros y tair blynedd nesaf. Mae Tabl 1 yn dangos bod yr Awdurdod yn disgwyl cydymffurfio â'r argymhelliad hwn yn ystod 2026/27.

Meincnod atebolrwydd: Er mwyn cymharu benthyca gwirioneddol yr Awdurdod yn erbyn strategaeth amgen, mae meincnod atebolrwydd wedi'i gyfrifo i ddangos y lefel risg isaf o fenthyca. Mae hyn yn tybio'r un rhagolygon â thabl 1 uchod, ond bod balansau arian parod a buddsoddiad yn cael eu cadw i isafswm o £2m ar ddiwedd pob blwyddyn i gynnal hylifedd digonol ond lleihau risg credyd.

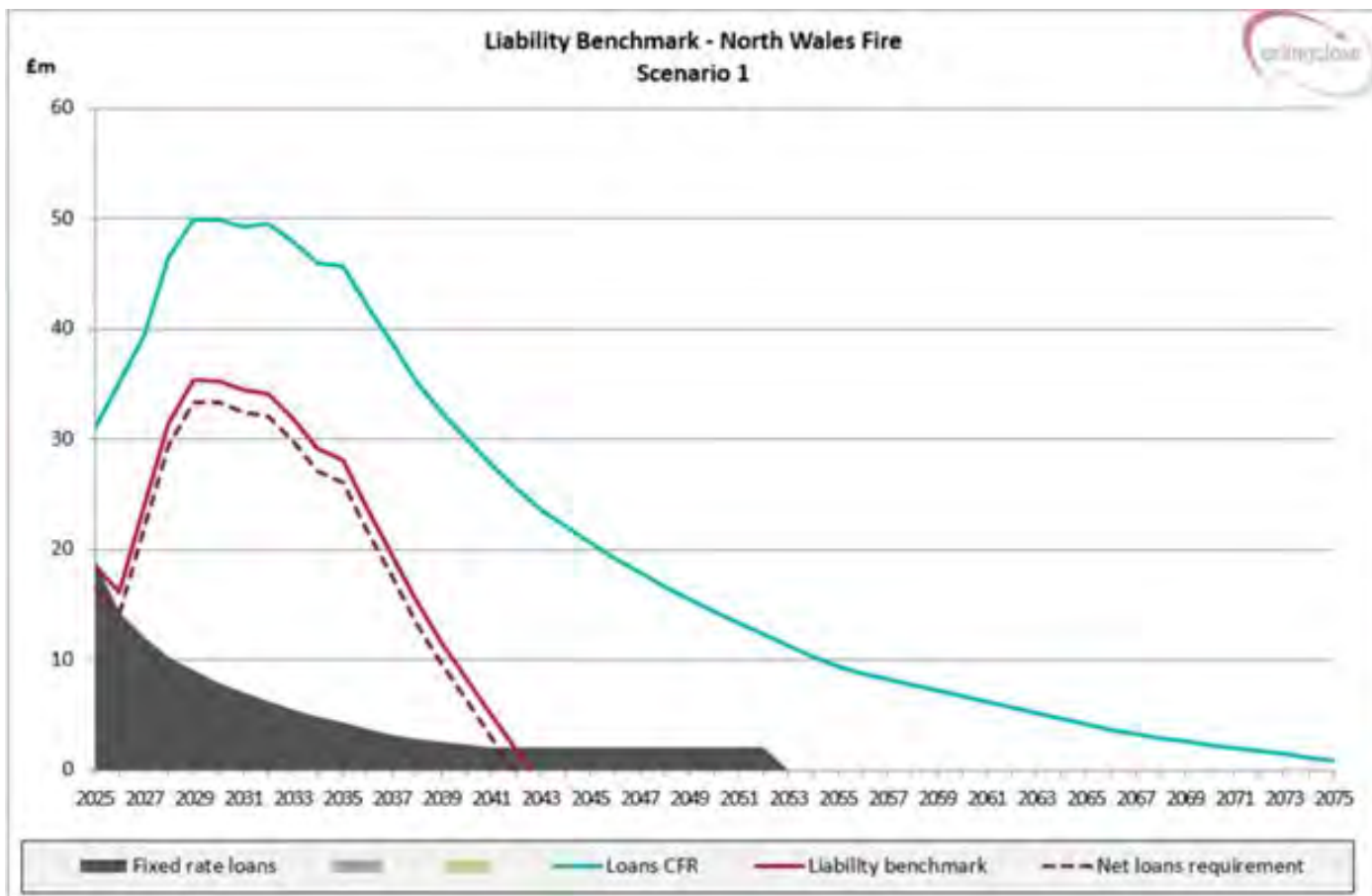
Mae'r meincnod atebolrwydd yn offeryn pwysig i helpu i benderfynu a yw'r Awdurdod yn debygol o fod yn fenthyciwr hirdymor neu'n fuddsoddwr hirdymor yn y dyfodol, ac i addasu ei ffocws strategol a'i ddull o wneud penderfyniadau yn sgil hynny. Mae'r meincnod atebolrwydd ei hun yn cynrychioli amcangyfrif o swm cronnus y benthyca allanol y mae'n rhaid i'r Awdurdod ei gael i ariannu ei gynlluniau cyfalaf a referniw cyfredol tra'n cadw buddsoddiadau'r trysorlys ar y lefel isaf sy'n ofynnol i reoli llif arian o ddydd i ddydd.

Tabl 2: Dangosydd Darbodus: Meincnod atebolrwydd

| | 31.3.25 Gwirioneddol £m | 31.3.26 Amcangyfrif £m | 31.3.27 Rhagolwg £m | 31.3.28 Rhagolwg £m | 31.3.29 Rhagolwg £m |
|----------------------------------|--|---------------------------------------|------------------------------------|------------------------------------|------------------------------------|
| CFR Benthyciadau | 31.00 | 35.20 | 39.50 | 46.40 | 49.80 |
| Llai: Adnoddau mantolen | -14.50 | -21.00 | -17.50 | -17.00 | -16.50 |
| Gofyniad benthyciadau net | 16.60 | 14.10 | 22.00 | 29.40 | 33.30 |
| A: Lwfans hylifedd | 2.00 | 2.00 | 2.00 | 2.00 | 2.00 |
| Meincnod atebolrwydd | 18.60 | 16.10 | 24.00 | 31.40 | 35.30 |

Yn dilyn y rhagolygon tymor canolig sydd yn nhabl 2 uchod, mae'r meincnod atebolrwydd hirdymor yn rhagdybio y bydd gwariant cyfalaf cronol yn cael ei ariannu drwy fenthyca £22.0m yn 2026/27, £29.4m yn 2027/28 a £33.3m yn 2028/29.

Mae'r darpariaeth isafswm referniw ar wariant cyfalaf newydd yn seiliedig ar eu hoes ased ar gyfer y dosbarth asedau ac incwm, gwariant a chronfeydd wrth gefn i gyd yn cynyddu gan chwyddiant o 2.5% y flwyddyn. Dangosir hyn yn y siart isod ynghyd â phroffil aeddfedrwydd benthyciadau presennol yr Awdurdod:



Bydd yr Awdurdod yn parhau i fod yn fenthyciwr gan nad yw'r awdurdod yn dal buddsoddiadau na chronfeydd wrth gefn i ariannu'r cynllun cyfalaf. Mae'r llinell las yn dynodi'r angen i ariannu gwariant cyfalaf drwy fenthyca. Mae'r llinellau coch yn cynrychioli'r angen i ariannu gwariant cyfalaf trwy fenthyca unwaith y bydd cronfeydd wrth gefn a gwargedion (neu ddiffygion) cyfalaf gweithio wedi'u hystyried – mewn gwirionedd dyma'r gwir angen i fenthyca y mae CIPFA wedi'i ddiffinio fel y Meincnod Atebolrwydd. Mae'r llinell goch doredig yn cynrychioli'r sefyllfa ar ddiwedd y flwyddyn ac mae'r llinell solet yn cynrychioli'r sefyllfa ganol blwyddyn ar gyfartaledd. Mae'r rhannau llwyd yn dangos benthyciadau gwirioneddol. Pan fydd y rhan lwyd yn gostwng o dan y llinellau coch, mae'n golygu bod angen benthycia.

Strategaeth Fenthyca

Ar hyn o bryd, mae gan yr Awdurdod £14.30 m o fenthyciadau, gostyngiad o £4.77 miliwn ar y balans ar 31 Mawrth 2025, fel rhan o'i strategaeth ar gyfer ariannu rhaglenni cyfalaf y blynyddoedd blaenorol. Mae rhagolwg y fantolen yn nhabl 1 yn dangos bod yr Awdurdod yn disgwyl benthycia hyd at £9.90m yn 2026/27. Gall yr Awdurdod hefyd fenthyca symiau ychwanegol i ragariannu gofynion blynyddoedd i ddod, ar yr amod nad yw hyn yn fwy na'r terfyn awdurdodedig ar gyfer benthycia, sef £35.30m.

Amcanion: Prif amcan yr Awdurdod wrth fenthyca arian yw cael cydbwysedd risg isel priodol rhwng sicrhau costau llog isel a chael sicrwydd ynghylch y costau hynny dros y cyfnod y mae angen cyllid ar ei gyfer. Ail nod yw sicrhau hyblygrwydd i aildrafod benthyciadau pe bai cynlluniau tymor hir yr Awdurdod yn newid.

Strategaeth: O ystyried y toriadau sylweddol i wariant cyhoeddus ac yn arbennig i gyllid llywodraeth leol, mae strategaeth fenthyca'r Awdurdod yn parhau i ymdrin â mater allweddol fforddiadwyedd heb beryglu sefydlogrwydd tymor hwy y portffolio dyledion. Mae cyfraddau llog tymor byr wedi gostwng

dros y flwyddyn ddiwethaf, ac mae disgwyliad iddyn nhw ostwng ychydig eto. O ganlyniad, mae hi'n debygol o fod yn fwy cost-efeithiol dros y tymor canolig naill ai i ddefnyddio adnoddau mewnol neu i gael benthyciadau tymor byr. Bydd risgiau'r dull hwn yn cael eu rheoli trwy gadw amlygiad yr Awdurdod i gyfraddau llog o fewn y terfyn a osodwyd yn y dangosyddion darbodus rheoli trysorlys, gweler isod.

Drwy wneud hynny, mae'r Awdurdod yn gallu lleihau costau benthycia net a lleihau risg gyffredinol y trysorlys. Bydd manteision benthycia tymor byr yn cael eu monitro'n rheolaidd yn erbyn y potensial ar gyfer ysgwyddo costau ychwanegol drwy ohirio benthycia i'r blynyddoedd i ddod pan ragwelir y bydd cyfraddau benthycia hirdymor yn codi'n gymedrol. Bydd Arlingclose yn cynorthwyo'r Awdurdod gyda'r dadansoddiad 'cost cario' ac adennill costau hwn. Gall ei allbwn benderfynu a fydd yr Awdurdod yn benthycia symiau ychwanegol ar gyfraddau sefydlog hirdymor yn 2026/27 gyda'r bwriad o gadw costau llog yn y dyfodol yn isel, hyd yn oed os yw hyn yn achosi costau ychwanegol yn y tymor byr.

Mae'r Awdurdod eisoes wedi codi ei holl fenthyciadau hirdymor oddi wrth y Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus ond bydd yn ystyried benthyciadau hirdymor o ffynonellau eraill gan gynnwys banciau, pensiynau ac awdurdodau lleol, er mwyn lleihau costau llog a lleihau gorddibyniaeth ar un ffynhonnell ariannu yn unol â Chod CIPFA. Nid yw benthyciadau oddi wrth y Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus bellach ar gael i awdurdodau lleol sy'n bwriadu prynu asedau buddsoddi ar gyfer arenillion yn bennaf; mae'r Awdurdod yn bwriadu osgoi'r gweithgaredd hwn er mwyn parhau i gael mynediad at fenthyciadau'r Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus.

Fel arall, gall yr Awdurdod drefnu benthyciadau cychwyn ymlaen llaw, lle mae'r gyfradd llog wedi'i gosod ymlaen llaw, ond bod yr arian parod yn cael ei dderbyn mewn blynyddoedd diweddarach. Byddai hyn yn galluogi sicrwydd cost heb ddiodef cost cario yn y cyfamser.

Yn ogystal, gall yr Awdurdod fenthycia rhagor o fenthyciadau tymor byr i dalu am brinder llif arian nas cynlluniwyd.

Ffynonellau benthycia: Y ffynonellau cymeradwy ar gyfer benthycia hirdymor a byrdymor yw:

- cyfleuster benthycia Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus Trysorlys EF (y Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus yn y gorffennol)
- unrhyw sefydliad a gymeradwywyd ar gyfer buddsoddiadau (gweler isod)
- unrhyw fanc neu gymdeithas adeiladu arall a awdurdodwyd i weithredu yn y DU
- unrhyw gorff sector cyhoeddus arall yn y DU
- cronfeydd pensiwn sector cyhoeddus a phreifat y DU (ac eithrio Cronfa Bensiwn Clwyd - Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol)
- cwmnïau pwrpas arbennig a grëwyd i alluogi cyflenwi bondiau awdurdodau lleol

Ffynonellau cyllid dyled eraill: Yn ogystal, gellir codi cyllid cyfalaf trwy'r dulliau canlynol nad ydynt yn fenthyciadau, ond y gellir eu cyfrif fel rhwymedigaethau dyledion eraill:

- prydlesu
- gwerthu ac adlesu
- cyllid tebyg sy'n seiliedig ar asedau

Benthyciadau byrdymor a chyfradd amrywiol: Mae'r benthyciadau hyn yn gadael yr Awdurdod yn agored i'r risg o godiadau cyfradd llog tymor byr ac felly maent yn amodol ar y terfynau cyfradd llog yn y dangosyddion rheoli trysorlys isod. Gellir defnyddio deilliadau ariannol i reoli'r risg cyfradd llog hon (gweler yr adran isod).

Aildrefnu dyled: Mae'r Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus yn caniatáu i awdurdodau ad-dalu benthyciadau cyn aeddfedrwydd a thalu premiwm neu dderbyn gostyngiad yn unol â fformiwla benodol yn seiliedig ar gyfraddau llog cyfredol. Efallai y bydd benthycwyr eraill hefyd yn barod i drafod telerau adbrynu cynamserol. Gall yr Awdurdod fanteisio ar hyn a rhoi benthyciadau newydd yn lle rhai benthyciadau, neu ad-dalu benthyciadau heb eu disodli, lle disgwylir i hyn arwain at arbediad cost cyffredinol neu ostyngiad mewn risg. Mae'r cynnydd diweddar mewn cyfraddau llog yn golygu y dylai mwy o gyfleoedd ffafriol i aildrefnu dyled godi nag yn y blynyddoedd blaenorol.

Strategaeth Fuddsoddi'r Trysorlys

Mae'r Awdurdod yn dal cronfeydd sydd wedi'u buddsoddi, sy'n cynrychioli incwm a dderbyniwyd cyn gwariant, ynghyd â balansau a chronfeydd wrth gefn a ddelir. Yn ystod y 12 mis diwethaf, mae balans buddsoddiad trysorlys yr Awdurdod wedi amrywio rhwng £1.034m a £13.733m.

Amcanion: Mae Cod CIPFA a Chanllawiau LLC yn ei gwneud yn ofynnol i'r Awdurdod fuddsoddi ei gronfeydd trysorlys yn ddarvoudus, ac ystyried diogelwch a hylifedd ei fuddsoddiadau cyn ceisio'r gyfradd enillion neu'r arenillion uchaf. Amcan yr Awdurdod wrth fuddsoddi arian yw cael y cydbwysedd priodol rhwng risg ac adenillion, gan leihau'r risg o golledion oherwydd diffygdlu a'r risg o gael incwm buddsoddi anaddas o isel. Lle y disgwylir buddsoddi balansau am fwy na blwyddyn, bydd yr Awdurdod yn anelu i sicrhau cyfanswm elw sy'n gydradd â'r gyfradd chwyddiant gyffredinol neu'n uwch na hynny, er mwyn cynnal pŵer gwario'r swm a fuddsoddiwyd. Nod yr Awdurdod yw bod yn fuddsoddwyr cyfrifol a bydd yn ystyried materion amgylcheddol, cymdeithasol a llywodraethu (ESG) wrth fuddsoddi.

Strategaeth: Fel y dangosir gan y meincnod atebolrwydd uchod, nid yw'r Awdurdod yn disgwyl bod yn fenthyciwr tymor hir ac felly bydd buddsoddiadau trysorlys newydd yn cael eu gwneud yn bennaf i reoli llif arian o ddydd i ddydd gan ddefnyddio offerynnau risg isel tymor byr.

Polisi ESG: Mae ystyriaethau amgylcheddol, cymdeithasol a llywodraethu (ESG) yn ffactor cynyddol wrth i fuddsoddwyr byd-eang wneud penderfyniadau, ond mae'r fframwaith ar gyfer gwerthuso cyfleoedd buddsoddi yn dal i ddatblygu ac felly nid yw polisi ESG yr Awdurdod ar hyn o bryd yn cynnwys sgoriau ESG neu feini prawf ESG amser real eraill ar lefel buddsoddiad unigol. Wrth fuddsoddi mewn banciau a chronfeydd, bydd yr Awdurdod yn blaenoriaethu banciau sydd wedi llofnodi Egwyddorion Bancio Cyfrifol y Cenhedloedd Unedig a chronfeydd a weithredir gan reolwyr sydd wedi llofnodi Egwyddorion Bancio Cyfrifol y Cenhedloedd Unedig, Cynghrair Rheolwyr Asedau Net Sero a/neu Cod Stiwardiaeth y DU.

Gwrthbartion cymeradwy: Gall yr Awdurdod fuddsoddi ei arian dros ben gydag unrhyw un o'r gwrthbartion yn nhabl 3 isod, yn amodol ar y terfynau a ddangosir.

Tabl 3: Gwrthbartion a therfynau buddsoddi'r trysorlys

| Sector | Terfyn amser | Terfyn gwrthbarti | Terfyn sector |
|--|--------------|-------------------|---------------|
| Llywodraeth y DU | 50 mlynedd | Diderfyn | amherthnasol |
| Awdurdodau lleol ac endidau eraill y llywodraeth | 25 mlynedd | £2m | Diderfyn |
| Banciau (anwarantedig) * | 13 mis | £5m | Diderfyn |

| | | | |
|---|--------------|-----|----------|
| Cymdeithasau adeiladu (anwarantedig) * | 13 mis | £5m | Diderfyn |
| Darparwyr cofrestredig (anwarantedig) * | 5 mlynedd | £1m | Diderfyn |
| Cronfeydd marchnad arian * | amherthnasol | £1m | Diderfyn |
| Buddsoddiadau eraill * | 5 mlynedd | £1m | Diderfyn |

Mae'n rhaid darllen y tabl hwn ar y cyd â'r nodiadau isod

*** Isafswm sgôr credyd:** Bydd buddsoddiadau'r trysorlys yn y sectorau sydd wedi'u marcio â seren yn cael eu gwneud dim ond gydag endidau nad yw eu statws credyd hirdymor isaf a gyhoeddwyd yn is nag A-. Os yw ar gael, defnyddir y statws credyd sy'n berthnasol i'r buddsoddiad penodol neu ddsbarth penodol o fuddsoddiad. Fel arall defnyddir statws credyd y gwrthbarti. Fodd bynnag, nid yw penderfyniadau buddsoddi byth yn cael eu gwneud ar sail statws credyd yn unig, a bydd yr holl ffactorau perthnasol eraill gan gynnwys cyngor allanol yn cael eu hystyried.

Llywodraeth y DU: Buddsoddiadau mewn sterling gyda neu a warentir yn benodol gan Lywodraeth y DU, gan gynnwys y Cyfleuster Adneuo Cyfrif Banciau a Rheoli Dyledion, biliau'r trysorlys a giltiau. Ystyrir bod y rhain yn sero risg credyd oherwydd gallu'r llywodraeth i greu arian cyfred ychwanegol ac felly gellir eu gwneud mewn symiau anghyfyngedig am hyd at 50 mlynedd.

Awdurdodau lleol ac endidau eraill y llywodraeth: Benthyciadau i, a bondiau a biliau a gyhoeddir neu a warentir gan lywodraethau cenedlaethol eraill, awdurdodau rhanbarthol a lleol a banciau datblygu amlochrog. Nid yw'r buddsoddiadau hyn yn destun mechnïo (*bail-in*), ac yn gyffredinol mae'r risg ansolfedd yn is, er nad ydynt yn risg sero.

Banciau a Chymdeithasau Adeiladu (anwarantedig): Cyfrifon, adneuron, tystysgrifau adneuron a bondiau diwarant uwch gyda banciau a chymdeithasau adeiladu, ac eithrio banciau datblygu amlochrog. Mae'r buddsoddiadau hyn yn agored i'r risg o golli credyd drwy fechnïo (*bail-in*) pe bai'r rheolydd yn penderfynu bod y banc yn methu neu'n debygol o fethu. Gweler isod am drefniadau sy'n ymwneud â chyfrifon banc gweithredol.

Cronfeydd marchnad arian: Cronfeydd cyfun sy'n cynnig hylifedd ar yr un diwrnod neu'n fyr rybudd ac ansefydlogrwydd isel iawn neu ddim o gwbl o ran prisiau drwy fuddsoddi mewn marchnadoedd arian tymor byr. Mae ganddynt y fantais dros gyfrifon banc o ddarparu amrywiaeth eang o risgiau buddsoddi, ynghyd â gwasanaethau rheolwr cronfeydd proffesiynol yn gyfnewid am ffi fach. Er nad oes terfyn sector yn berthnasol i gronfeydd y farchnad arian, bydd yr Awdurdod yn sicrhau ei fod yn arallgyfeirio ei fuddsoddiadau hylifol ar draws amrywiaeth o ddarparwyr er mwyn sicrhau mynediad at arian parod bob amser.

Buddsoddiadau eraill: Mae'r categori hwn yn cwmpasu buddsoddiadau trysorlys nad ydynt wedi'u rhestru uchod, er enghraifft bondiau corfforaethol diwarant a benthyciadau diwarant i gwmnïau a phrifysgolion. Ni ellir rhoi '*bail-in*' i gwmnïau nad ydynt yn fanciau ond gallant fynd yn fethdalwyr gan roi buddsoddiad yr Awdurdod mewn perygl.

Cyfrifon banc gweithredol: Gall yr Awdurdod achosi datguddiadau gweithredol, er enghraifft drwy gyfrifon cyfredol, cyfrifon casglu a gwasanaethau caffael masnachwyr, i unrhyw fanc yn y DU sydd â statws credyd heb fod yn is na BBB- ac sydd ag asedau sy'n fwy na £25 biliwn. Nid yw'r rhain yn cael eu dosbarthu fel buddsoddiadau ond maent yn dal i fod yn agored i risg o fechnïaeth banc, ac felly bydd balansau'n cael eu cadw o dan £5m fesul banc. Mae Banc Lloegr wedi datgan, os bydd methiant, bod banciau ag asedau o fwy na £25 biliwn yn fwy tebygol o gael eu hachub drwy fechnïaeth (*bailed-in*) na'u gwneud yn fethdalwyr, gan gynyddu'r siawns y bydd yr Awdurdod yn cynnal parhad gweithredol.

Aseiad risg a statws credyd: Caiff statws credyd ei sicrhau a'i fonitro gan ymgynghorwyr trysorlys yr Awdurdod, a fydd yn rhoi gwybod am newidiadau mewn graddfeydd wrth iddynt ddigwydd. Rhestrir yr asiantaethau statws credyd a ddefnyddir ar hyn o bryd yn y ddogfen Arferion Rheoli'r Trysorlys. Pan fo statws credyd endid wedi'i israddio fel ei fod yn methu â bodloni'r meini prawf buddsoddi cymeradwy, yna:

- ni wneir unrhyw fuddsoddiadau newydd,
- bydd buddsoddiadau presennol y gellir eu hadalw neu eu gwerthu heb unrhyw gost yn cael eu hadalw neu eu gwerthu, a
- rhoddir ystyriaeth lawn i adalw neu werthu'r holl fuddsoddiadau presennol eraill gyda'r gwrthbarti y'r effeithir arno.

Pan fydd asiantaeth statws credyd yn cyhoeddi bod statws credyd yn cael ei adolygu ar gyfer israddio posibl (a elwir hefyd yn "wylidwriaeth negyddol") fel y gall ddisgyn yn is na'r meini prawf statws cymeradwy, yna dim ond buddsoddiadau y gellir eu tynnu'n ôl fydd yn cael eu gwneud gyda'r sefydliad hwnnw tan cyhoeddi canlyniad yr adolygiad. Ni fydd y polisi hwn yn berthnasol i ragolygon negyddol, sy'n dynodi cyfeiriad hirdymor yn hytrach na newid graddfa sydd ar fin digwydd.

Agweddau ar enw da: Mae'r Awdurdod yn ymwybodol y gallai buddsoddiad gyda rhai gwrthbartion, er ei fod yn cael ei ystyried yn ddiogel o safbwynt ariannol yn unig, ei adael yn agored i feirniadaeth, yn ddilys neu fel arall, a allai effeithio ar ei enw da, ac felly bydd y risg hon yn cael ei hystyried wrth wneud penderfyniadau buddsoddi.

Rheoli hylifedd: Mae'r Awdurdod yn cynnal rhagolygon llif arian er mwyn pennu'r cyfnod hwyaf y gellir ymrwymo arian yn ddarvoudus ar ei gyfer. Mae'r rhagolwg yn cael ei lunio ar sail ddarvoudus i leihau'r risg y bydd yr Awdurdod yn cael ei orfodi i fenthycu ar delerau anffafriol i gwrdd â'i ymrwymadau ariannol. Mae terfynau ar fuddsoddiadau hirdymor yn cael eu gosod trwy gyfeirio at gynllun ariannol tymor canolig yr Awdurdod a rhagolwg llif arian.

Bydd yr Awdurdod yn lledaenu ei arian parod hylifol dros o leiaf ddau ddarparwr (e.e. cyfrifon banc a chronfeydd marchnad arian) i sicrhau bod modd cael mynediad at arian parod os bydd anawsterau gweithredol gydag unrhyw un darparwr.

Dangosyddion Darbodus Rheoli'r Trysorlys

Mae'r Awdurdod yn mesur ac yn rheoli ei amlygiadau i risgiau rheoli'r trysorlys gan ddefnyddio'r dangosyddion canlynol.

Diogelwch: Mae'r Awdurdod wedi mabwysiadu mesur gwirfoddol i ddangos ei amlygiad i risgiau credyd drwy fonitro statws credyd cyfartalog ei bortffolio buddsoddiadau, wedi'i bwysoli yn ôl gwerth. Mae hyn yn cael ei gyfrifo trwy roi sgôr i bob buddsoddiad (AAA=1, AA+=2, ac ati) a chymryd y cyfartaledd rhifydddeg, wedi'i bwysoli gan faint pob buddsoddiad. Neilltuir sgôr ar gyfer buddsoddiadau nad ydynt wedi eu graddio yn seiliedig ar eu risg canfyddedig.

| | |
|------------------------------|---------------|
| Dangosydd risg credyd | Targed |
| Credyd cyfartalog portffolio | A |

Hylifedd: Mae'r Awdurdod wedi mabwysiadu mesur gwirfoddol i ddangos ei amlygiad i risgiau hylifedd trwy fonitro faint o arian parod sydd ar gael i fodloni taliadau annisgwyl o fewn pob cyfnod treigl o dri mis, heb fenthycia ychwanegol.

| | |
|---|---------------|
| Dangosydd risg hylifedd | Targed |
| Cyfanswm arian parod ar gael o fewn 3 mis | £2m |

Amlygiad i gyfraddau llog: Mae'r dangosydd hwn yn rheoli amlygiad yr Awdurdod i risgiau cyfraddau llog. Y terfynau uchaf ar effaith refeniw blwyddyn o gynnydd neu ostyngiad o 1% mewn cyfraddau llog fydd:

| | |
|---|---------------|
| Dangosydd risg cyfraddau llog | Terfyn |
| Terfyn uchaf ar effaith refeniw blwyddyn o gynnydd o 1% mewn cyfraddau llog | -£0.030m |
| Terfyn uchaf ar effaith refeniw blwyddyn o ostyngiad o 1% mewn cyfraddau llog | £0.030m |

Cyfrifir effaith newid mewn cyfraddau llog ar y dybiaeth y bydd benthyciadau a buddsoddiadau sy'n aeddfedu yn cael eu disodli gan rai ar gyfraddau marchnad newydd.

Strwythur aeddfedrwydd benthyciadau: Mae'r dangosydd hwn yn rheoli amlygiad yr Awdurdod i risg ailariannu. Y terfynau uchaf ac isaf ar strwythur aeddfedrwydd benthycia fydd:

| Dangosydd risg cyfradd ailariannu | Terfyn uchaf | Terfyn isaf |
|--|---------------------|--------------------|
| O dan 12 mis | 30% | 0% |
| 12 mis ac o fewn 24 mis | 30% | 0% |
| 24 mis ac o fewn 5 mlynedd | 40% | 0% |
| 5 mlynedd ac o fewn 10 mlynedd | 30% | 0% |
| 10 mlynedd a mwy | 100% | 0% |

Mae'r cyfnodau amser yn dechrau ar ddiwrnod cyntaf pob blwyddyn ariannol. Y dyddiad aeddfedu ar gyfer benthycia yw'r dyddiad cynharaf y gall y benthyciwr fynnu ad-daliad.

Materion Perthnasol

Mae Cod CIPFA yn ei gwneud yn ofynnol i'r Awdurdod gynnwys y canlynol yn ei strategaeth rheoli'r trysorlys.

Deilliadau ariannol: Yn absenoldeb unrhyw bŵer cyfreithiol penodol i wneud hynny, ni fydd yr Awdurdod yn defnyddio deilliadau ariannol annibynnol (megis cyfnewidiadau, rhagolygon, blaendrafodion ac opsiynau). Gellir defnyddio deilliadau sydd wedi'u hymgorffori mewn benthyciadau a buddsoddiadau, gan gynnwys cronfeydd cyfun a thrafodion sy'n cychwyn ymlaen llaw, a bydd y risgiau a gyflwynir ganddynt yn cael eu rheoli yn unol â strategaeth gyffredinol rheoli risg y trysorlys.

Cyfarwydddeb Marchnadoedd mewn Offerynnau Ariannol: Mae'r Awdurdod wedi cadw statws cleient manwerthu gyda'i ddarparwyr gwasanaethau ariannol, gan gynnwys ymgynghorwyr, banciau, broceriaid

a rheolwyr cronfeydd, gan ganiatáu iddo gael mynediad at ystod lai o wasanaethau ond gyda'r diogelwch rheoleiddiol ehangach a roddir i unigolion a chwmnïau bach. O ystyried maint ac ystod gweithgareddau rheoli trysorlys yr Awdurdod, mae swyddogion yr Awdurdod o'r farn mai dyma'r statws mwyaf priodol.

Canllawiau'r Llywodraeth: Mae materion pellach sy'n ofynnol gan Ganllawiau LLC wedi'u cynnwys yn Atodiad C.

Goblygiadau Ariannol

Nid oes gan yr Awdurdod bortffolio buddsoddi ac felly nid oes ganddo gyllideb ar gyfer incwm buddsoddi. Mae'r unig incwm a gynhyrchir yn ymwneud â chadw arian parod sy'n weddill dros nos, ac mae cyllideb o £0.037m wedi'i gosod ar ei gyfer ar gyfer 2026/27.

Y gyllideb ar gyfer llog dyled a dalwyd yn 2026/27 yw £0.876m, yn seiliedig ar bortffolio dyled cyfartalog o £21.224m ar gyfradd llog gyfartalog o 3.95%. Os bydd lefelau gwirioneddol buddsoddiadau a benthycia, neu gyfraddau llog gwirioneddol, yn wahanol i'r rhai a ragwelwyd, bydd perfformiad yn erbyn y gyllideb yn gyfatebol wahanol.

Opsiynau Eraill a Ystyrir

Nid yw Canllawiau LLC na Chod CIPFA yn rhagnodi unrhyw strategaeth rheoli'r trysorlys benodol i awdurdodau lleol ei mabwysiadu. Cred Trysorydd yr Awdurdod fod y strategaeth uchod yn cynrychioli cydbwysedd priodol rhwng rheoli risg ac effeithiolrwydd cost. Mae rhai strategaethau amgen, gyda'u goblygiadau ariannol a rheoli risg, wedi'u rhestru isod.

| Amgen | Effaith ar incwm a gwariant | Effaith ar reoli risg |
|---|--|--|
| Buddsoddi mewn ystod fwy cyfyng o wrthbartion a/neu am gyfnodau byrrach | Bydd incwm llog yn is | Llai o siawns o golledion o ganlyniad i ddiffyg dalu'n ymwneud â chredyd, er gallai unrhyw golledion o'r fath fod yn fwy |
| Buddsoddi mewn ystod ehangach o wrthbartion a/neu am gyfnodau hwy | Bydd incwm llog yn uwch | Mwy o risg o golledion o ganlyniad i ddiffyg dalu'n ymwneud â chredyd, ond gallai unrhyw golledion o'r fath fod yn llai |
| Benthycia symiau ychwanegol ar gyfraddau llog sefydlog hirdymor | Bydd costau llog ar ddyledion yn codi; mae'n annhebygol y gellid gwrthbwysu hyn gan incwm buddsoddi uwch | Cydbwysedd buddsoddi uwch yn arwain at fwy o effaith yn achos diffyg dalu; fodd bynnag gallai costau llog hirdymor fod yn fwy sicr |
| Benthyciadau byrdymor neu amrywiol yn lle rhai â chyfraddau sefydlog hirdymor | Bydd costau llog dyledion yn is i ddechrau | Bydd y cynnydd yn y costau llog ar ddyledion yn cael ei wrthbwysu i raddau gan y cynnydd yn yr incwm buddsoddi yn y tymor canolig, ond gall y costau hirdymor fod yn llai sicr |
| Lleihau lefel y benthyciadau | Mae arbedion ar log dyledion yn debygol o fod yn fwy na'r incwm buddsoddi a gollir | Llai o gydbwysedd buddsoddi yn arwain at effaith is os bydd diffyg dalu; fodd bynnag gall costau llog hirdymor fod yn llai sicr |

Atodiad A – Rhagolwg Economaidd a Chyfradd Llog Arlingclose – Chwefror 2026

Tybiaethau sylfaenol:

- Er i'r Pwyllgor Polisi Ariannol (MPC) gydymffurfio â disgwyliadau eang y farchnad drwy gadw Cyfradd y Banc heb ei newid ar 3.75% ym mis Chwefror, arweiniodd y naws bendant o ysgafnhau polisi a fabwysiadwyd wrth gyhoeddi'r penderfyniad at ailasesu disgwyliadau cyfraddau llog gan fuddsoddwyr. Pleidleisiodd pedwar aelod o'r Pwyllgor o blaid gostwng cyfraddau, ac awgrymodd dau arall o'r mwyafrif cul oedd o blaid cadw'r gyfradd fel ag yr oedd y byddent yn debygol o gefnogi toriad yn fuan.
- Bydd polisiau'r Gyllideb a'r effeithiau sylfaenol yn lleihau cyfradd Mynegai Prisiau Defnyddwyr (CPI) yn fecanyddol yn 2026, yn ychwanegol at y pwysau i lawr sy'n deillio o dwf economaidd gwan a marchnad lafur llacach. Ar ôl adolygu dadansoddiad newydd ar dwf cyflogau, mae'n ymddangos bod mwy o lunwyr polisi bellach o'r farn y bydd twf cyflogau uchel yn lleihau wrth i'r farchnad lafur barhau i wanhaus, gan danseilio'r pryderon blaenorol ynghylch parhad chwyddiant. Er bod disgwyliadau chwyddiant aelwydydd yn parhau'n gymharol uchel, mae consensws cynyddol y bydd y rhain yn lleddfu wrth i chwyddiant penawdol ddychwelyd at y targed, yn unol â phrofiad hanesyddol. Mae hyn yn dod â safbwynt y Pwyllgor yn nes at ein barn ni.
- Mae rhywfaint o ddata economaidd wedi bod yn gryfach na'r disgwyl, megis twf GDP ym mis Tachwedd a datganiadau diweddar y PMI. Fodd bynnag, mae'r rhain yn dilyn cyfnod hir o wendid cyson ers Ch1 2025, pan gafodd twf GDP ei gefnogi gan fuddsoddi a gwariant ymlaen llaw cyn cyhoeddiadau tariffau Trump. Er y gallai data gweithgarwch fod yn sefydlogi, nid yw hyn yn ymddangos yn arwain at fwriadau recriwtio cryfach, gyda thystiolaeth arolwg yn awgrymu bod busnesau'n parhau i leihau niferoedd staff. Bydd hyn yn arwain at wendid pellach mewn gwariant wrth i aelwydydd barhau i fabwysiadu agwedd ofalus.
- Mae'r risgiau i ragolygon twf a chwyddiant yn pwysu i'r cyfeiriad i lawr, a allai, yn y pen draw, arwain at Gyfradd Banc is na'r achos canolog a ragwelir gennym. Serch hynny, mae'r trothwy ar gyfer toriadau pellach y tu hwnt i 3.25% yn gymharol uchel, gan y bydd llunwyr polisi'n dod yn fwy gofalus wrth i bolisi ariannol lacio ymhellach.
- Mae symudiadau diweddar wedi arwain at gromlin cynnyrch serthach, wrth i fuddsoddwyr brisio llwybr is ar gyfer cyfraddau tymor byr. Fodd bynnag, bydd lefelau uchel o fenthyca parhaus ar draws economïau datblygedig, perfformiad cymharol gryfach economi'r Unol Daleithiau, symudiad Swyddfa Rheoli Dyledion y DU (DMO) tuag at gyhoeddi mwy o giltiau tymor byr, ac amheuan parhaus ynghylch cynlluniau cyllidol y llywodraeth, yn cadw cynnyrch tymor byr i ganolig uwch na'r lefelau a awgrymir gan ddisgwyliadau cyfraddau llog y DU yn unig.
- At hynny, er bod y ffocws wedi symud yn ddiweddar i ffwrdd oddi wrth sefyllfa gyllidol llywodraeth y DU, gallai newidiadau posibl yn yr arweinyddiaeth wleidyddol arwain at lwybr uwch ar gyfer cynnyrch giltiau pe bai tîm newydd yn mabwysiadu agwedd llai cadarn o ran disgyblaeth gyllidol.

Rhagolwg:

- Cafodd Cyfradd y Banc ei gynnal ar 4.0% ym mis Tachwedd. Rydym yn parhau i ragweld toriad o 0.25% yn y gyfradd ym mis Rhagfyr, i 3.75%.

- Mae Cyllideb y DU yn drobwynt a allai newid y rhagolygon cyfradd llog yn sylweddol. Byddwn yn adolygu ein rhagolwg cyfradd llog ymhellach ar ôl y digwyddiad hwn; os yw'n cyd-fynd â'n disgwyliadau, bydd ein rhagolwg canolog ar gyfer Cyfradd Banc yn debygol o ostwng o dan 3.75%.
- Mae cynnyrch byr wedi gostwng i adlewyrchu llwybr is ar gyfer Cyfradd y Banc.
- Mae cynnyrch gilt tymor canolig a hirdymor hefyd wedi gostwng ond mae'n parhau i fod yn uchel am wahanol resymau, rhai domestig yn ogystal â rhyngwladol. Efallai na fydd y materion hyn yn cael eu datrys yn gyflym, ond bydd Cyllideb y DU yn sbardun allweddol i'r farchnad.

| | Current | Mar-26 | Jun-26 | Sep-26 | Dec-26 | Mar-27 | Jun-27 | Sep-27 | Dec-27 | Mar-28 | Jun-28 | Sep-28 | Dec-28 |
|----------------------------------|---------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|
| Official Bank Rate | | | | | | | | | | | | | |
| Upside risk | 0.00 | 0.25 | 0.50 | 0.50 | 0.50 | 0.50 | 0.50 | 0.50 | 0.50 | 0.50 | 0.50 | 0.50 | 0.50 |
| Central Case | 3.75 | 3.50 | 3.25 | 3.25 | 3.25 | 3.25 | 3.25 | 3.25 | 3.25 | 3.25 | 3.25 | 3.25 | 3.25 |
| Downside risk | 0.00 | 0.00 | -0.25 | -0.50 | -0.50 | -0.50 | -0.50 | -0.50 | -0.50 | -0.50 | -0.50 | -0.50 | -0.50 |
| 3-month money market rate | | | | | | | | | | | | | |
| Upside risk | 0.00 | 0.25 | 0.50 | 0.50 | 0.50 | 0.50 | 0.50 | 0.50 | 0.50 | 0.50 | 0.50 | 0.50 | 0.50 |
| Central Case | 3.79 | 3.55 | 3.30 | 3.30 | 3.30 | 3.30 | 3.30 | 3.30 | 3.30 | 3.30 | 3.35 | 3.35 | 3.35 |
| Downside risk | 0.00 | 0.00 | -0.25 | -0.50 | -0.50 | -0.50 | -0.50 | -0.50 | -0.50 | -0.50 | -0.50 | -0.50 | -0.50 |
| 5yr gilt yield | | | | | | | | | | | | | |
| Upside risk | 0.00 | 0.40 | 0.45 | 0.50 | 0.55 | 0.60 | 0.65 | 0.70 | 0.70 | 0.70 | 0.70 | 0.70 | 0.70 |
| Central Case | 3.91 | 3.85 | 3.80 | 3.75 | 3.75 | 3.75 | 3.75 | 3.75 | 3.75 | 3.75 | 3.80 | 3.80 | 3.80 |
| Downside risk | 0.00 | -0.50 | -0.60 | -0.70 | -0.80 | -0.85 | -0.85 | -0.85 | -0.85 | -0.85 | -0.85 | -0.85 | -0.85 |
| 10yr gilt yield | | | | | | | | | | | | | |
| Upside risk | 0.00 | 0.40 | 0.45 | 0.50 | 0.55 | 0.60 | 0.65 | 0.70 | 0.70 | 0.70 | 0.70 | 0.70 | 0.70 |
| Central Case | 4.54 | 4.40 | 4.35 | 4.30 | 4.30 | 4.30 | 4.30 | 4.30 | 4.30 | 4.30 | 4.35 | 4.35 | 4.35 |
| Downside risk | 0.00 | -0.50 | -0.60 | -0.70 | -0.80 | -0.85 | -0.85 | -0.85 | -0.85 | -0.85 | -0.85 | -0.85 | -0.85 |
| 20yr gilt yield | | | | | | | | | | | | | |
| Upside risk | 0.00 | 0.40 | 0.45 | 0.50 | 0.55 | 0.60 | 0.65 | 0.70 | 0.70 | 0.70 | 0.70 | 0.70 | 0.70 |
| Central Case | 5.24 | 5.10 | 5.05 | 5.00 | 5.00 | 5.00 | 5.00 | 5.00 | 5.00 | 5.00 | 5.05 | 5.05 | 5.05 |
| Downside risk | 0.00 | -0.50 | -0.60 | -0.70 | -0.80 | -0.85 | -0.85 | -0.85 | -0.85 | -0.85 | -0.85 | -0.85 | -0.85 |
| 50yr gilt yield | | | | | | | | | | | | | |
| Upside risk | 0.00 | 0.40 | 0.45 | 0.50 | 0.55 | 0.60 | 0.65 | 0.70 | 0.70 | 0.70 | 0.70 | 0.70 | 0.70 |
| Central Case | 4.90 | 4.80 | 4.75 | 4.70 | 4.70 | 4.70 | 4.70 | 4.70 | 4.70 | 4.70 | 4.75 | 4.75 | 4.75 |
| Downside risk | 0.00 | -0.50 | -0.60 | -0.70 | -0.80 | -0.85 | -0.85 | -0.85 | -0.85 | -0.85 | -0.85 | -0.85 | -0.85 |

PWLB Standard Rate (Maturity Loans) = Gilt yield + 1.00%; PWLB Certainty Rate (Maturity Loans) = Gilt yield + 0.80%
 PWLB HRA Rate (Maturity Loans) = Gilt yield + 0.40%; National Wealth Fund Rate (Maturity Loans) = Gilt yield + 0.40%

Cyfradd safonol PWLB = Arenillion giltiau + 1.00%

Cyfradd sicrwydd PWLB = Arenillion giltiau + 0.80%

Cyfradd HRA PWLB = Arenillion giltiau + 0.40%

Cyfradd y Gronfa Gyfoeth Genedlaethol (NWF) = Cynnyrch gilt + 0.40%

Atodiad B – Gofynion ychwanegol Canllawiau Buddsoddi Llywodraeth Cymru

| | Ionawr-26 Gwirioneddol Gwirioneddol £m | Ionawr-26 Cyfradd Gyfartalog % |
|---|--|--------------------------------------|
| Benthyca allanol: Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus Awdurdodau Lleol Cyfanswm y benthyca | 14.80 14.80 | 3.92% |
| Rhwymedigaethau hirdymor eraill: Lesoedd Cyllid Cyfanswm dyled allanol gros | 0.00 14.80 | |
| Buddsoddiadau trysorlys Llywodraeth y DU Banciau (ansicredig) Cyfanswm buddsoddiadau'r trysorlys | 2.10 1.03 3.13 | |
| Dyled Net | 11.67 | |

Atodiad C – Gofynion ychwanegol Canllawiau Buddsoddi Llywodraeth Cymru

Cyhoeddodd Llywodraeth Cymru (LIC) Ganllawiau Buddsoddi diwygiedig yn Nhachwedd 2019 sydd yn gosod gofynion adrodd ychwanegol ar awdurdodau lleol nad ydynt yn rhan annatod o brosesau rheoli trysorlys yr Awdurdod hwn. Mae'r canllawiau hefyd yn cynnwys buddsoddiadau nad ydynt yn rhan o reoli trysorlys, er enghraifft eiddo buddsoddi a benthyciadau i sefydliadau lleol.

Cyfraniad: Mae buddsoddiadau'r Awdurdod yn cyfrannu at ei amcanion darparu gwasanaethau a/neu hyrwyddo lles fel a glyn:

- mae buddsoddiadau rheoli trysorlys yn cefnogi gweithgareddau rheoli trysorlys effeithiol,

Newid hinsawdd: Mae penderfyniadau buddsoddi'r Awdurdod yn ystyried risgiau hirdymor i'r hinsawdd er mwyn cefnogi economi carbon isel i'r graddau y bydd yr Awdurdod yn blaenoriaethu banciau sydd wedi llofnodi Egwyddorion Bancio Cyfrifol y Cenhedloedd Unedig a chronfeydd a weithredir gan reolwyr sydd wedi llofnodi Egwyddorion Bancio Cyfrifol y Cenhedloedd Unedig, Cynghrair Rheolwyr Asedau Net Sero a/neu Côt Stiwardiaeth y DU.

Buddsoddiadau penodol: Mae Canllawiau LIC yn diffinio buddsoddiadau penodol fel rhai:

- a fynegir mewn punnoedd sterling,
- sydd i fod i gael eu had-dalu o fewn 12 mis o'r trefniant oni bai bod y gwrthbarti'n awdurdod lleol,
- nas diffinnir fel gwariant cyfalaf gan ddeddfwriaeth, ac

- a fuddsoddir gydag un o'r canlynol:

- ◊ Llywodraeth y DU
- ◊ awdurdod lleol yn y DU, cyngor plwyf neu gyngor cymuned, neu
- ◊ gorff neu gynllun buddsoddi ag "ansawdd credyd uchel".

Mae'r Awdurdod yn diffinio sefydliad a gwarantau "ansawdd credyd uchel" fel rhai sydd â statws credyd A- neu uwch sydd yn hanu o'r DU neu wlad dramor gyda sgôr sofran o AA+ neu uwch. Ar gyfer cronfeydd y farchnad arian a chronfeydd cronedig eraill diffinnir "ansawdd credyd uchel" fel y rhai sydd â sgôr credyd o A- neu uwch.

Benthyciadau: Mae Canllawiau LLC yn diffinio benthyciad fel cytundeb llafar neu ysgrifenedig pan fo'r awdurdod yn trosglwyddo arian parod dros dro i drydydd parti, menter ar y cyd, is-endid neu gyswllt sydd yn cytuno ar ad-daliad yn unol â thelerau ac amodau derbyn y benthyciad, ac eithrio pan mai awdurdod lleol arall yw'r trydydd parti.

Nid oes gan yr Awdurdod unrhyw amlygiad ariannol i fenthyciadau i fentrau lleol, elusennau lleol, cwmnïau ym mherchnogaeth lwyf a mentrau ar y cyd.

Buddsoddiadau amhenodol: Nid oes gan yr Awdurdod unrhyw fuddsoddiadau amhenodol.

Buddsoddiadau nad ydynt yn ariannol: Nid oes gan yr Awdurdod unrhyw fuddsoddiadau nad ydynt yn ariannol.

Ymgynghorwyr buddsoddi: Mae'r Awdurdod wedi penodi Arlingclose Limited fel ymgynghorwyr rheoli'r trysorlys. Mae ansawdd y gwasanaethau hyn yn cael ei reoli drwy adolygu mewnol.

Capasiti a sgiliau: Mae'r Awdurdod yn cyflogi staff proffesiynol cymwys a phrofiadol mewn swyddi uwch gyda chyfrifoldeb am wneud penderfyniadau gwariant cyfalaf, benthycia a buddsoddi. Er enghraifft, mae'r Trysorydd, y Prif Swyddog Tân Cynorthwyol (Cyllid ac Adnoddau), a'r Pennaeth Cyllid a Chaffael yn gyfrifwyr cymwys sydd â blynyddoedd lawer o brofiad.

Ar hyn o bryd mae'r Awdurdod yn cyflogi Arlingclose Limited fel cynghorwyr rheoli trysorlys. Mae'r dull hwn yn fwy cost-ffeithiol na chyflogi staff o'r fath yn uniongyrchol, ac mae'n sicrhau bod gan yr Awdurdod fynediad at wybodaeth a sgiliau sy'n gymesur â'i barodrwydd i dderbyn risg.

Mae Arlingclose wedi darparu hyfforddiant i aelodau'r Pwyllgor Archwilio, sydd â chyfrifoldeb am adolygu gweithgareddau rheoli'r trysorlys.

Llywodraethiant corfforaethol: Adroddir ar holl weithgarwch y trysorlys i'r Pwyllgor Archwilio a'r Awdurdod Tân, bob chwarter. Cyflwynir yr adroddiadau gan y Trysorydd neu'r Prif Swyddog Tân Cynorthwyol (Cyllid & Adnoddau). Caiff yr aelodau gyfle i ofyn cwestiynau, yn dilyn y cyflwyniadau.

Adroddiad Strategaeth Gyfalaf 2026/27

Cyflwyniad

Mae'r adroddiad strategaeth gyfalaf hwn yn rhoi trosolwg lefel uchel o sut mae gwariant cyfalaf, ariannu cyfalaf a gweithgarwch rheoli trysorlys yn cyfrannu at ddarparu gwasanaethau cyhoeddus lleol ynghyd â throsolwg o sut y rheolir y risgiau cysylltiedig a'r goblygiadau ar gyfer cynaliadwyedd ariannol yn y dyfodol. Mae wedi'i ysgrifennu yn syml er mwyn ei gwneud yn haws i aelodau ddeall y meysydd hyn a all fod yn dechnegol ar brydiau.

Bydd penderfyniadau a wneir eleni ar reoli cyfalaf a thrysorlys yn arwain at ganlyniadau ariannol i'r Awdurdod am flynyddoedd lawer yn y dyfodol. O ganlyniad, maen nhw'n ddarostyngedig i fframwaith rheoleiddio cenedlaethol a fframwaith polisi lleol, ac mae'r adroddiad hwn yn rhoi crynodeb o hynny.

Gwariant Cyfalaf ac Ariannu

Gwariant cyfalaf yw pan fydd yr Awdurdod yn gwario arian ar asedau, megis tir, eiddo, offer neu gerbydau, a fydd yn cael eu defnyddio am fwy na blwyddyn. Mewn llywodraeth leol mae hyn yn cynnwys gwariant ar asedau sy'n eiddo i gyrff eraill, yn ogystal â benthyciadau a grantiau i gyrff eraill sy'n eu galluogi i brynu asedau.

O ran gwariant cyfalaf 2026/27, mae'r Awdurdod yn bwriadu gwario £6.661m ar wasanaethau'r Gronfa Gyffredinol a £2.100m ar Hwb Awen (Canolfan Hyfforddi). Mae hyn yn cael ei ddangos isod:

Tabl 1: Dangosydd Darbodus: Amcangyfrifon o Wariant Cyfalaf mewn £ miliynau

| | 2024/25 Gwirioneddol | Blaenamcan 2025/26 | Cyllideb 2026/27 | Cyllideb 2027/28 | Cyllideb 2028/29 |
|-----------------------------------|-------------------------|-----------------------|---------------------|---------------------|---------------------|
| Gwasanaethau'r Gronfa Gyffredinol | 3.821 | 6.103 | 6.661 | 9.654 | 7.200 |
| Hwb Awen | 2.714 | 1.333 | 2.265 | 20.564 | 24.748 |
| Cyfanswm | 6.535 | 7.436 | 8.926 | 30.218 | 31.948 |

Mae prif brosiectau cyfalaf y Gronfa Gyffredinol yn cynnwys: prosiectau adeiladu; y fflyd, gan gynnwys cerbydau arbenigol; offer; technoleg gwybodaeth; a gweithgareddau datgarboneiddio. Mae'r bwriad i adeiladu canolfan hyfforddi ganolog, Hwb Awen, wedi'i gynnwys ar wahân. Cafodd yr Awdurdod Tân gymeradwyaeth i gwblhau gwaith galluogi, ond mae angen cymeradwyaeth derfynol a chyllid ar gyfer cyfnod adeiladu 2027/28 ymlaen.

Llywodraethiant: Erbyn mis Medi bob blwyddyn, mae rheolwyr yn cyflwyno ceisiadau i gynnwys prosiectau yn rhaglen gyfalaf yr Awdurdod. Y Pennaeth Cyllid sy'n casglu'r cynigion ac yn cyfrifo'r cyllid angenrheidiol a'r gost i'w cynnwys o fewn rhagdybiaethau gosod cyllideb. Mae Tîm Arweinyddol y Gwasanaeth yn gwerthuso pob cais trwy gymharu blaenoriaethau strategol ac amcanion adrannol, materion lliniaru risg, a'r effaith yn erbyn lles cenedlaethau'r dyfodol, ac yna maen nhw'n gwneud

argymhellion o ran pa gynlluniau i'w cynnwys yn y cynllun cyfalaf. Yna, caiff y rhaglen gyfalaf derfynol ei chyflwyno i'r Pwyllgor Archwilio a'r Panel Gweithredol ym mis Rhagfyr, ac i'r Awdurdod Tân ac Achub ym mis Ionawr bob blwyddyn.

- Mae manylion llawn rhaglen gyfalaf yr Awdurdod i'w cael yn yr Adroddiad MTRS

Rhaid i'r holl wariant cyfalaf gael ei ariannu, naill ai o ffynonellau allanol (grantiau'r llywodraeth a chyfraniadau eraill), neu adnoddau'r Awdurdod ei hun (refeniw, cronfeydd wrth gefn a derbynion cyfalaf), neu ddyled (benthycu, prydlesu a Menter Cyllid Preifat). Mae'r cyllid a gynlluniwyd ar gyfer y gwariant uchod fel a ganlyn:

Tabl 2: Cyllid cyfalaf mewn £ miliynau

| | 2024/25 Gwirioneddol | Blaenamcan 2025/26 | Cyllideb * 2026/27 | Cyllideb 2027/28 | Cyllideb 2028/29 |
|---------------------|---------------------------------|-------------------------------|-------------------------------|-----------------------------|-----------------------------|
| Cronfeydd Wrth Gefn | 0.049 | 1.379 | 0 | 0 | 0 |
| Adnoddau refeniw | 1.459 | 1.451 | 1.000 | 1.250 | 1.500 |
| Dyled | 4.108 | 3.746 | 6.139 | 8.404 | 5.700 |
| Grantiau | 0.918 | 0.860 | 0.500 | 20.564 | 24.748 |
| Cyfanswm | 6.535 | 7.436 | 8.926 | 30.218 | 31.948 |

Mae'r ddyled a'r Grant uchod yn cynnwys y ganolfan hyfforddi newydd, fel y manylir yn Nhabl 1.

Dim ond ffynhonnell gyllid dros dro yw dyled, gan fod yn rhaid ad-dalu benthyciadau a phrydlesi, ac felly caiff hyn ei ddisodli dros amser gan gyllid arall, fel arfer o refeniw a elwir yn ddarpariaeth isafswm refeniw (MRP). Fel arall, gellir defnyddio'r elw o werthu asedau cyfalaf (a elwir yn dderbynion cyfalaf) i gymryd lle cyllid dyled. Mae'r ddarpariaeth isafswm refeniw a'r defnydd o dderbynion cyfalaf a gynlluniwyd fel a ganlyn:

Tabl 3: Amnewid cyllid dyledion blynyddoedd blaenorol mewn £ miliynau

| | 2024/25 Gwirioneddol | Blaenamcan 2025/26 | Cyllideb 2026/27 | Cyllideb 2027/28 | Cyllideb 2028/29 |
|-----------------------------------|---------------------------------|-------------------------------|-----------------------------|-----------------------------|-----------------------------|
| Darpariaeth Isafswm Refeniw (MRP) | 1.957 | 2.015 | 2.241 | 2.564 | 2.944 |
| Derbynion Cyfalaf | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Cyfanswm | 1.957 | 2.015 | 2.241 | 2.564 | 2.944 |

- Mae datganiad darpariaeth isafswm refeniw llawn yr Awdurdod ar gael fel rhan o'u Strategaeth Rheoli Trysorlys

Mae swm cronol yr Awdurdod o gyllid dyled sy'n weddill yn cael ei fesur gan y gofyniad ariannu cyfalaf (CFR). Mae hyn yn cynyddu gyda gwariant cyfalaf newydd a ariennir gan ddyled ac yn lleihau gyda darpariaeth isafswm refeniw a derbynion cyfalaf a ddefnyddir i ddisodli dyled. Disgwylir i'r CFR gynyddu £4.30m yn ystod 2026/27. Yn seiliedig ar y ffigurau uchod ar gyfer gwariant ac ariannu, amcangyfrifir bod CFR yr Awdurdod fel a ganlyn:

Tabl 4: Dangosydd Darbodus: Amcangyfrifon o Ofyniad Ariannu Cyfalaf mewn £ miliynau

| | 2024/25 Gwirioneddol | Blaenamcan 2025/26 | Cyllideb 2026/27 | Cyllideb 2027/28 | Cyllideb 2028/29 |
|-----------------------------------|-------------------------|-----------------------|---------------------|---------------------|---------------------|
| Gwasanaethau'r Gronfa Gyffredinol | 31.00 | 35.20 | 39.50 | 46.40 | 49.80 |

Nid yw'r ddyled uchod yn cynnwys y ganolfan hyfforddi newydd, fel y manylir yn Nhabl 1, gan fod disgwyliad iddi gael ei hariannu gan gyllid grant yn llwyr.

Rheoli Asedau: Er mwyn sicrhau bod asedau cyfalaf yn parhau i fod o ddefnydd yn y tymor hir, mae'r Awdurdod yn datblygu strategaeth Ystadau.

Gwarediadau asedau: Pan nad oes angen ased cyfalaf mwyach, gellir ei werthu fel y gellir gwario'r enillion, a elwir yn dderbynion cyfalaf, ar asedau newydd neu i ad-dalu dyled. Mae ad-dalu grantiau cyfalaf, benthyciadau a buddsoddiadau hefyd yn cynhyrchu derbynion cyfalaf. Nid yw'r Awdurdod yn bwriadu cael unrhyw dderbyniadau cyfalaf yn y flwyddyn ariannol sydd i ddod.

Rheoli Trysorlys

Mae rheoli trysorlys yn ymwneud â chadw digon o arian parod, ond nid gormod, ar gael i ddiwallu anghenion gwario'r Awdurdod, gan reoli'r risgiau dan sylw ar yr un pryd. Mae hyn yn cynnwys rheoli benthycia i ariannu gwariant cyfalaf yn ogystal â rheoli arian parod refeniw o ddydd i ddydd. Mae arian dros ben yn cael ei fuddsoddi hyd nes y bydd ei angen, tra bydd prinder arian yn cael ei ddatrys drwy fenthycia, er mwyn osgoi balans credyd neu orddrafft gormodol yn y cyfrif cyfredol yn y banc. Mae'r Awdurdod fel arfer â digon o arian yn y tymor byr gan fod incwm refeniw yn cael ei dderbyn cyn iddo gael ei wario. Serch hynny, does dim digon o arian yn y tymor hir gan fod gwariant cyfalaf yn cael ei wario cyn cael ei ariannu. Mae'r gwargedau arian refeniw yn cael eu gwrthbwysu yn erbyn diffygion arian cyfalaf er mwyn lleihau benthycia cyffredinol.

Oherwydd penderfyniadau'r gorffennol, ar hyn o bryd mae'r Awdurdod wedi benthycy £14.80m ar gyfradd llog gyfartalog o 3.92%.

Strategaeth fenthycia: Prif amcanion yr Awdurdod wrth fenthycy yw sicrhau cyllid ar gost isel ond penodol, gan gadw hyblygrwydd pe bai cynlluniau'n newid yn y dyfodol. Mae'r amcanion hyn yn aml yn gwrthdaro, ac felly mae'r Awdurdod yn ceisio sicrhau cydbwysedd rhwng benthyciadau tymor byr rhatach a benthyciadau tymor hir ar gyfradd sefydlog lle mae'r gost yn y dyfodol yn hysbys ond yn uwch.

Nid yw'r Awdurdod yn benthycia i fuddsoddi â'r prif ddiben o sicrhau enillion ariannol, ac felly mae'n cadw mynediad llawn i'r Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus.

Mae'r tabl isod yn dangos rhagamcan o gyfanswm y dyledion sy'n weddill gan yr Awdurdod (gan gynnwys benthycia, rhwymedigaethau PFI, prydlesi a dyled wedi'i throsglwyddo) ac yn ei gymharu â'r gofyniad ariannu cyfalaf (gweler uchod).

Tabl 6: Dangosydd Darbodus: Dyled Gros a'r Gofyniad Ariannu Cyfalaf mewn £ miliynau

| | 31.3.2025 Gwirioneddol | Blaenamcan 31.3.2026 | * Cyllideb 31.3.2027 | * Cyllideb 31.3.2028 | * Cyllideb 31.3.2029 |
|------------------------------------|-----------------------------------|---------------------------------|---------------------------------|---------------------------------|---------------------------------|
| Dyled (gan gynnwys Lesoedd Cyllid) | 19.07 | 14.26 | 22.12 | 24.92 | 33.55 |
| Gofyniad Ariannu Cyfalaf | 31.00 | 35.20 | 39.50 | 46.40 | 49.80 |

*Mae'r ddyled a'r Grant uchod yn cynnwys y ganolfan hyfforddi newydd, fel y manylir yn Nhabl 1. Tybir y bydd y cyfnod adeiladu yn cael ei ariannu'n llawn gan grantiau.

Mae'r canllawiau statudol yn nodi y dylai dyled aros yn is na'r gofyniad ariannu cyfalaf, ac eithrio yn y tymor byr. Fel y gwelir o dabl 6, mae'r Awdurdod yn disgwyl cydymffurfio â hyn yn y tymor canolig.

Meincnod atebolrwydd: Er mwyn cymharu benthycia gwirioneddol yr Awdurdod yn erbyn strategaeth amgen, mae meincnod atebolrwydd wedi'i gyfrifo i ddangos y lefel risg isaf o fenthycia. Mae hyn yn tybio bod balansau arian a buddsoddi yn cael eu cadw i isafswm o £2m ar ddiwedd pob blwyddyn. Ar hyn o bryd mae'r meincnod hwn yn £16.10m a rhagwelir y bydd yn codi i £35.30m dros y tair blynedd nesaf.

Nid yw'r meincnod atebolrwydd yn cynnwys cost adeiladu ar gyfer y ganolfan hyfforddi newydd.

Tabl 7: Benthycia a'r Meincnod Atebolrwydd mewn £ miliynau

| | 31.3.2025 Gwirioneddol | Blaenamcan 31.3.2026 | Cyllideb 31.3.2027 | Cyllideb 31.3.2028 | Cyllideb 31.3.2029 |
|----------------------|-----------------------------------|---------------------------------|-------------------------------|-------------------------------|-------------------------------|
| Benthyciadau Dyledus | 19.07 | 14.26 | 22.12 | 24.92 | 33.55 |
| Meincnod atebolrwydd | 18.60 | 16.15 | 23.98 | 31.41 | 35.33 |

Mae'r tabl yn dangos bod yr Awdurdod yn disgwyl y bydd ei fenthyciadau yn aros o dan ei feincnod atebolrwydd.

Terfyn benthycia fforddiadwy: Mae'r gyfraith yn ei gwneud yn ofynnol i'r Awdurdod osod terfyn benthycia fforddiadwy (a elwir hefyd yn derfyn awdurdodedig ar gyfer dyled allanol) bob blwyddyn. Yn unol â chanllawiau statudol, mae "ffin weithredol" is hefyd yn cael ei gosod fel lefel rhybudd pe bai'r ddyled yn nesáu at y terfyn.

Tabl 8: Dangosyddion Darbodus: Y terfyn awdurdodedig a'r ffin weithredol ar gyfer dyled allanol mewn £ miliynau

| | Terfyn 2025/26 | Terfyn 2026/27 | Terfyn 2027/28 | Terfyn 2028/29 |
|---------------------------------|---------------------------|---------------------------|---------------------------|---------------------------|
| Terfyn awdurdodedig – benthycia | 30.99 | 38.12 | 42.42 | 49.32 |
| Ffin weithredol – benthycia | 28.99 | 36.12 | 39.42 | 45.32 |

- Mae rhagor o fanylion am fenthycia yn y strategaeth rheoli trysorlys.

Strategaeth fuddsoddi'r Trysorlys: Mae buddsoddiadau trysorlys yn deillio o dderbyn arian cyn iddo gael ei dalu allan eto. Yn gyffredinol, nid yw buddsoddiadau a wneir am resymau gwasanaeth neu elw ariannol pur yn cael eu hystyried yn rhan o reoli trysorlys.

Polisi'r Awdurdod ar fuddsoddiadau trysorlys yw blaenoriaethu diogelwch a hylifedd dros gynnyrch ac felly mae'n gosod gwarged arian parod tymor byr mewn cyfrifon banc cyfredol â llog uwch (bank call accounts) neu gyda Swyddfa Rheoli Dyledion y DU nes bod angen. Nid oes gan yr Awdurdod fuddsoddiadau tymor hir. Mae arian parod sy'n debygol o gael ei wario yn y tymor agos yn cael ei fuddsoddi'n ddiogel, gyda banciau o ansawdd uchel dethol, i leihau'r risg o golled.

Rheoli risg: Mae rheoli risg yn effeithiol yn un o brif amcanion gweithgareddau rheoli trysorlys yr Awdurdod. Felly, mae'r strategaeth rheoli trysorlys yn nodi gwahanol ddangosyddion a therfynau i gyfyngu ar y risg o golledion annisgwyl ac yn manylu ar i ba raddau y gellir defnyddio deilliadau ariannol i reoli risgiau trysorlys. Mae'r Strategaeth Rheoli Trysorlys yn eithrio gofyniad benthycy cyfnod adeiladu Hwb Awen hyd nes y ceir cadarnhad o gyllid grant llawn.

Mae'r dangosyddion darbodus a gyfer rheoli trysorlys wedi'u cynnwys yn y strategaeth rheoli trysorlys

Llywodraethiant: Mae penderfyniadau ar fuddsoddiad a benthycy rheoli'r trysorlys yn cael eu gwneud bob dydd, ac yn cael eu dirprwyo i Brif Swyddog Tân Cynorthwyol a swyddogion o ganlyniad. Rhaid i'r dirprwyon hyn weithredu yn unol â'r strategaeth rheoli trysorlys a gymeradwywyd gan yr Awdurdod. Mae adroddiadau ar weithgarwch rheoli trysorlys yn cael eu cyflwyno i'r pwyllgor. Y Pwyllgor Archwilio sy'n gyfrifol am graffu ar benderfyniadau rheoli trysorlys.

Ymrwymadau

Efallai y bydd angen i'r Awdurdod dalu costau unrhyw newidiadau i reoliadau pensiwn diffoddwyr tân. Os na fydd cyllid ychwanegol i'w gael, bydd yn defnyddio'r gronfa bensiynau wrth gefn i reoli unrhyw dreuliau ychwanegol ac i gyfyngu ar gynnydd i'r ardoll.

Llywodraethiant: Mae'r Pennaeth Cyllid yn gwneud penderfyniadau ar ysgwyddo rhwymedigaethau disgresiynol newydd mewn ymgynghoriad â Phrif Swyddog Tân Cynorthwyol. Mae'r risg o rwymedigaethau yn crisialu a'r Awdurdod yn gorfod talu amdanynt yn cael ei fonitro gan y Pennaeth Cyllid a'i adrodd yn flynyddol i'r Awdurdod Tân. Pan fydd rhwymedigaethau newydd sy'n fwy na £1m, mae'r Awdurdod yn cael adroddiad i'w hysbysu fel y bo'n briodol.

- Mae rhagor o fanylion am rwymedigaethau i'w cael ar dudalennau 43 a 65 o [ddatganiad cyfrifon 2024/25](#)

Goblygiadau i'r Gyllideb Refeniw

Er na chaiff gwariant cyfalaf ei godi'n uniongyrchol ar y gyllideb refeniw, mae'r llog sy'n daladwy ar fenthyciadau ac MRP yn cael ei godi ar refeniw. Gelwir y tâl blynyddol net yn gost ariannu; mae hyn yn cael ei gymharu â'r llif refeniw net h.y. y swm a ariennir o'r ardoll a grantiau cyffredinol y llywodraeth.

Tabl 11: Dangosydd Darbodus: Cyfran costau ariannu i'r llif refeniw net

| | 2024/25 Gwirioneddol | Blaenamcan 2025/26 | Cyllideb 2026/27 | Cyllideb 2027/28 | Cyllideb 2028/29 |
|---------------------------|-------------------------|-----------------------|---------------------|---------------------|---------------------|
| Costau ariannu (£m) | 3.189 | 4.407 | 4.501 | 5.200 | 5.900 |
| Cyfran y llif refeniw net | 6.48% | 8.41% | 8.16% | 9.2% | 10.0% |

- Mae rhagor o fanylion am oblygiadau refeniw gwariant cyfalaf wedi'u manylu yng nghyllideb refeniw 2026/27 [yma](#).

Cynaliadwyedd: Oherwydd bod gwariant cyfalaf a phenderfyniadau ariannu yn effeithio ar gyllidebau ymhell i'r dyfodol, bydd gan wariant y blynyddoedd nesaf oblygiadau refeniw am hyd at 50 mlynedd. Mae ychwanegu'r ganolfan hyfforddi newydd yn creu heriau ariannol oherwydd ei maint a'r costau cysylltiedig; fodd bynnag, ar hyn o bryd, mae'r effaith ar ariannu cyfalaf wedi'i gyfyngu i'r cam cyn-adeiladu, a hynny oherwydd ein bod yn ceisio grant cyfalaf llawn ar gyfer y cam adeiladu.

Gwybodaeth a Sgiliau

Mae'r Awdurdod yn ymddiried penderfyniadau cyfalaf, benthyca a buddsoddi i staff â chymwysterau proffesiynol ac sydd â phrofiad helaeth, gan gynnwys cyfrifwyr mewn swyddi allweddol, e.e. y Trysorydd a'r Pennaeth Cyllid. Mae'n cefnogi gweithwyr sy'n dilyn ardystiadau perthnasol fel CIPFA ac AAT. Mae arbenigwyr allanol yn ategu ein harbenigedd mewnol, gan gynnwys Arlingclose Limited ar gyfer rheoli trysorlys ac ymgynghorwyr Rheoli Cyfleusterau sy'n cael eu cyflogi trwy Gytundeb Lefel Gwasanaeth. Mae'r strategaeth hon yn gost-effeithiol ac yn sicrhau bod sylfaen sgiliau'r Awdurdod yn cyd-fynd â'i anghenion rheoli risg.

Datganiad Darpariaeth Isafswm Refeniw 2026/27

Pan fydd yr Awdurdod yn ariannu gwariant cyfalaf drwy ddyled, rhaid iddo neilltuo adnoddau i ad-dalu'r ddyled honno mewn blynyddoedd diweddarach. Gelwir y swm a godir ar y gyllideb refeniw ar gyfer ad-dalu dyled yn Darpariaeth Isafswm Refeniw (MRP), er na fu isafswm statudol ers 2008. Mae *Deddf Llywodraeth Leol 2003* yn ei gwneud yn ofynnol i'r Awdurdod roi sylw i *Canllawiau ar Ddarpariaeth Isafswm Refeniw Llywodraeth Cymru* (Canllawiau LLC) a gyhoeddwyd yn fwyaf diweddar yn 2018.

Nod eang canllawiau LLC yw sicrhau bod gwariant cyfalaf yn cael ei ariannu dros gyfnod sydd naill ai'n rhesymol gymesur â'r cyfnod y mae'r gwariant cyfalaf yn darparu buddion drosto, neu, yn achos benthyca a gefnogir gan Grant Cynnal Refeniw y Llywodraeth, sy'n rhesymol gymesur â'r cyfnod sy'n ymhyg wrth benderfynu ar y grant hwnnw.


Mae Canllawiau LLC yn ei gwneud yn ofynnol i'r Awdurdod gymeradwyo Datganiad Blynyddol o'r MRP bob blwyddyn ac yn argymhell nifer o opsiynau ar gyfer cyfrifo swm darbodus o MRP. Mae'r datganiad canlynol yn cynnwys opsiynau a argymhellir yn y Canllawiau:

- Ar gyfer gwariant cyfalaf ar ôl 31 Mawrth 2008, bydd MRP yn cael ei bennu trwy godi'r gwariant dros oes ddefnyddiol ddisgwyliedig yr ased perthnasol mewn rhandaliadau cyfartal, gan ddechrau yn y flwyddyn ar ôl i'r ased ddod yn weithredol. Bydd MRP ar brynu tir rhydd-ddaliadol yn cael ei godi dros 50 mlynedd. Bydd MRP ar wariant nad yw'n gysylltiedig ag asedau sefydlog ond sydd wedi'i gyfalafu gan reoleiddio neu gyfarwyddyd yn cael ei godi dros 20 mlynedd.
- Ar gyfer asedau a gaffaelwyd trwy brydlesi neu unrhyw Fenter Cyllid Preifat, bydd MRP yn cael ei bennu fel un sy'n hafal i'r elfen o'r rhent neu'r tâl sy'n mynd i ddibrisio rhwymedigaeth y fantolen.
- Lle mae prydlesi gweithredu blaenorol wedi'u dwyn i'r fantolen oherwydd mabwysiadu safon cyfrifo Prydlesi IFRS 16, a bod gwerthoedd yr asedau wedi'u haddasu ar gyfer cronïadau, rhagdaliadau, premiymau a/neu gymhellion, yna bydd y taliadau MRP blynyddol yn cael eu haddasu fel na fydd y safon newydd yn effeithio ar gyfanswm y tâl ar y gyllideb refeniw.

Ni fydd gwariant cyfalaf a wneir yn ystod 2026/27 yn destun tâl MRP tan 2027/28 neu'n hwyrach.

Yn seiliedig ar amcangyfrif diweddaraf yr Awdurdod o'i ofyniad ariannu cyfalaf (CFR) ar 31 Mawrth 2026, mae'r gyllideb ar gyfer MRP wedi'i gosod fel a ganlyn:

| | Amcangyfrif CFR 31.03.2026 £m | Amcangyfrif MRP 2026/27 £ |
|---------------------------|--|--|
| Cronfa Gyffredinol | 35.2 | 2.2 |

| | | |
|-------------------|---|---|
| Adroddiad i | Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru |  |
| Dyddiad | 20 Ebrill 2026 | |
| Swyddog Arweiniol | Helen MacArthur, Prif Swyddog Tân Cynorthwyol | |
| Swyddog Cyswllt | Elgan Roberts, Pennaeth Cyllid a Chaffael | |
| Pwnc | Strategaeth Adnoddau Tymor Canolig 2026-30 | |

PWRPAS YR ADRODDIAD

- 1 Pwrpas yr adroddiad hwn yw cyflwyno'r Strategaeth Adnoddau Tymor Canolig (SATC) ar gyfer 2026–2030, gan gyflwyno i'r Aelodau y fframwaith ariannol sy'n cefnogi darpariaeth Cynllun Rheoli Risg Cymunedol (CRhRC) 2024–2029 ac sy'n nodi rhagolygon ariannol, risgiau a rhagdybiaethau cynllunio tymor canolig Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (yr Awdurdod).

CRYNODEB GWEITHREDOL

- 2 Mae'r SATC yn amlinellu sut y bydd yr Awdurdod yn sicrhau'r adnoddau ar gyfer cyflawniad y CRhRC dros y cyfnod 2026–2030, gan sicrhau aliniad rhwng blaenoriaethau gweithredol, y cyllid sydd ar gael a chyfrifoldebau statudol.
- 3 Mae'r amgylchedd ariannol yn parhau i fod yn heriol oherwydd chwyddiant, ansicrwydd cyflogau, pwysau ariannu cyfalaf a chyflwyniad costau Rhwydwaith y Gwasanaethau Brys (RhGB).
- 4 Er gwaethaf y pwysau hyn, mae sefyllfa ariannol yr Awdurdod yn parhau i fod yn gynaliadwy, wedi'i chefnogi gan arbedion effeithlonrwydd wedi'u cynllunio, y defnydd darbodus o gronfeydd wrth gefn a dull strwythuredig o reoli risg ariannol.
- 5 Darperir gofynion ardoll dangosol a rhaglen gyfalaf i gefnogi blaengynllunio gan awdurdodau lleol cyfansoddol a byddant yn destun cymeradwyaeth a chraffu blynyddol.

ARSYLWADAU GAN Y PANEL GWEITHREDOL/PWYLLGOR ARCHWILIO

- 6 Cyflwynwyd y Strategaeth Adnoddau Tymor Canolig 2026-2030 i'r Pwyllgor Archwilio i'w graffu yn ei gyfarfod ar 16 Mawrth 2026. Cymeradwyodd y Pwyllgor Archwilio y strategaeth i'w chymeradwyo gan yr Awdurdod Tân ac Achub.

ARGYMHELLION

7 Gofynnir i'r Aelodau:

- i) Gymeradwyo Strategaeth Adnoddau Tymor Canolig 2026 - 2030

CEFNDIR

- 8 Mae'n ofynnol i'r Awdurdod osod cynllun ariannol cytbwys, cynaliadwy sy'n cefnogi cyflawniad y CRhRC.
- 9 Mae'r SATC yn darparu'r cyd-destun ariannol tymor canolig, gan nodi rhagdybiaethau ar gyflogau, prisiau, cyllid cyfalaf, cronfeydd wrth gefn a chyllid disgwylidig. Mae'n sicrhau tryloywder ar gyfer Aelodau ac awdurdodau cyfansoddol ac yn llywio'r broses gosod y gyllideb flynyddol.

GWYBODAETH

- 10 Mae'r Strategaeth yn cadarnhau'r pecyn ariannol arfaethedig ar gyfer 2026–2030, gan gynnwys:
 - o y ffactorau pennaf sy'n rheoli costau (cyflogau, chwyddiant, ystadau, fflyd, RhGB)
 - o effeithiau'r rhaglen gyfalaf, gan gynnwys datblygu Hwb Awen (yn amodol ar gyllid allanol)
 - o y strategaeth cronfeydd wrth gefn a'r proffil tynnu i lawr wedi'i gynllunio
 - o modelu ardoll dangosol ar gyfer awdurdodau cyfansoddol
- 11 Mae'r cynllun cyfalaf 10 mlynedd yn parhau i fod yn elfen allweddol o gynllunio tymor canolig, gyda rhagolygon am wariant sylweddol yn 2027/28 a 2028/29.
- 12 Mae'r Strategaeth yn ymwreiddio ymagwedd strwythuredig tuag at effeithlonrwydd, gyda gwelliannau mewn cynhyrchiant ac arbedion nad ydynt yn arian parod ac sy'n rhyddhau arian parod targedig.
- 13 Mae'r holl ragdybiaethau manwl, tablau a modelu wedi'u cynnwys yn y ddogfen SATC lawn.

GOBLYGIADAU

| | |
|--------------------------------------|--|
| Amcanion Llesiant | Mae'r SATC yn cefnogi Amcanion Gwella a Llesiant y Gwasanaeth trwy sicrhau bod adnoddau ariannol yn cael eu halinio â lleihau risg hirdymor, effeithiolrwydd gweithredol a chynaliadwyedd. |
| Cyllideb | Mae'r SATC yn gosod y paramedrau cynllunio ar gyfer cyllidebau'r dyfodol, gan ymgorffori chwyddiant, cyflogau, cyllid cyfalaf a chostau'r RhGB, ochr yn ochr ag effeithlonrwydd a'r defnydd wedi'i gynllunio o gronfeydd wrth gefn. |
| Cyfreithiol | Rhaid i'r Awdurdod osod cyllideb fantoledig bob blwyddyn o dan Ddeddf Cyllid Llywodraeth Leol 1992. Mae'r SATC yn tanategu'r gofyniad cyfreithiol hwn trwy ddarparu fframwaith cynllunio tymor canolog cadarn. |
| Staffio | Mae dros 70% o wariant yn ymwneud â staffio. Mae dyfarniadau cyflog, heriau recriwtio a chynllunio'r gweithlu yn parhau i fod yn ystyriaethau ariannol allweddol. |
| Cydraddoldeb/Hawliau Dynol/Y Gymraeg | Mae'r ystyriaethau hyn yn rhan annatod o gynllunio ariannol a byddant yn parhau i gael sylw trwy ddarpariaeth y CRhRC a phrosesau gosod y gyllideb flynyddol. |
| Risgiau | Mae risgiau pennaf yn cynnwys ansicrwydd ynghylch setliadau cyflog cenedlaethol, chwyddiant heb fod yn gyflogau, pwysau costau'r RhGB, symudiadau mewn cyfraddau llog a dibyniaeth ar gronfeydd wrth gefn i leddfu'r cynnydd a ragwelir. Mae lliniariadau wedi'u hamlinellu yn y Strategaeth |



Gwasanaeth Tân ac Achub
Fire and Rescue Service



Strategaeth Adnoddau Tymor Canolig

2026 – 2030

1. Pwrpas y Strategaeth Adnoddau Tymor Canolig (SATC)

Mae'r SATC yn nodi sut y bydd Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (yr Awdurdod) yn sicrhau'r adnoddau angenrheidiol ar gyfer darpariaeth Cynllun Rheoli Risg Cymunedol (CRhRC) –2024–2029. Mae'r CRhRC yn dynodi risgiau cymunedol ar draws Gogledd Cymru ac yn diffinio'r pum egwyddor, sef Pobl, Atal, Diogelu, Ymateb a'r Amgylchedd, sy'n llywio sut y bydd y Gwasanaeth yn lleihau risg ac yn gwella diogelwch cymunedol.

Yn yr hinsawdd economaidd fyd-eang bresennol, mae rheolaeth arian cyhoeddus yn bwysicach nag erioed ac mae'r SATC yn darparu'r fframwaith ariannol i:

- Sicrhau bod adnoddau'n uniongyrchol gefnogi darpariaeth y CRhRC a Chynlluniau Gweithredu CRhRC blynyddol.
- Ariannu'r asedau, y gweithlu, yr ystâd, y fflyd a'r systemau sydd eu hangen i reoli'r risgiau a ddynodwyd.
- Galluogi cynllunio cynaliadwy dros y tymor canolig, gan gysylltu blaenoriaethau gweithredol ag argaeledd ariannol.
- Cynnal sefyllfa ariannol wydn i gefnogi cynllunio gwasanaeth sy'n seiliedig ar risg hirdymor.

2. Amcanion y Strategaeth

Mae'r SATC yn cynorthwyo i:

- Gefnogi darpariaeth Cynllun Rheoli Risg Cymunedol 2024-2029;
- Sicrhau cynaliadwyedd ariannol yn ystod cyfnod o bwysau chwyddiant a phwysau gweithredol.
- Cynnal cronfeydd wrth gefn digonol i reoli anwadalarwydd a risgiau sy'n dod i'r amlwg.
- Galluogi buddsoddiad mewn gallu gweithredol critigol

3. Negeseuon Allweddol

Aliniad Strategol: Mae'r SATC yn darparu'r fframwaith ariannol i gefnogi cyflawniad CRhRC 2024 - 2029, gan sicrhau bod adnoddau'n cael eu halinio â blaenoriaethau gweithredol a chyfrifoldebau statudol yr Awdurdod.

Rhagolygon Ariannol Mae'r rhagolygon ariannol- tymor canolig yn parhau i fod yn heriol a hynny oherwydd pwysau chwyddiant, costau cyllido cyfalaf a rhaglenni cenedlaethol; fodd bynnag, mae sefyllfa ariannol gyffredinol yr Awdurdod wedi'i hasesu fel bod yn gynaliadwy dros y cyfnod cynllunio.

Ffactorau sy'n rheoli costau a phwysau'r dyfodol: Cyflogau yw maes gwariant a risg ariannol mwyaf yr Awdurdod o hyd, gydag ansicrwydd parhaus ynghylch dyfarniadau cyflog cenedlaethol ochr yn ochr â chwyddiant parhaus heb fod yn gyflogau. Mae'r Strategaeth hefyd yn adlewyrchu pwysau sylweddol sy'n dod i'r amlwg, gan gynnwys effaith refeniw'r rhaglen gyfalaf, yr ystâd a chyflwyniad costau'r Rhwydwaith Gwasanaethau Brys (RhGB) o 2028/29.

Arbedion effeithlonrwydd a'r defnydd darbodus o gronfeydd

wrth gefn: Caiff y pwysau hyn eu lliniaru trwy arbedion effeithlonrwydd wedi'u cynllunio a gwelliannau mewn cynhyrchiant, ynghyd â'r defnydd darbodus ac o fewn terfynau amser penodol o - o gronfeydd wrth gefn.

Ardoll: Cynhwysir rhagdybiaethau ynghylch yr ardoll dangosol i gefnogi blaengynllunio ar gyfer awdurdodau cyfansoddol, gan gydnabod y bydd penderfyniadau terfynol ynghylch yr ardoll yn cael eu gwneud yn flynyddol.

4. Egwyddorion y Strategaeth

Mae'r SATC yn alinio'n agos â llawer o strategaethau'r GTACG a ddisgrifir yn Atodiad 1, gan sicrhau bod cynllunio ariannol yn cefnogi nodau strategol a gweithredol hirdymor y Gwasanaeth.

Mae'r Awdurdod wedi ymrwymo i weithredu o fewn y cyllidebau a gymeradwywyd, i gynnal disgyblaeth ariannol gref a sicrhau bod gwariant yn aros o fewn amcangyfrifon sy'n seiliedig ar yr ardoll a bennir.

Bydd Cronfa Gyffredinol ddarbodus yn cael ei chynnal a'i hadolygu'n flynyddol, gydag unrhyw arian dros ben yn cael ei ddefnyddio'n hyblyg lle bynnag y bydd yn darparu gwerth clir. Bydd cronfeydd wedi'u clustnodi'n cael eu defnyddio dim ond at ddibenion y gellir eu cyfiawnhau sydd yn uniongyrchol gynnal amcanion cytunedig ac ymrwymiadau'r CRhRC

Ym mhob penderfyniad, bydd yr Awdurdod yn blaenoriaethu gwerth am arian trwy sicrhau darbodaeth, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd, cryfhau prosesau caffael a gyrru gwelliant parhaus. Mae gosod ardoll gynaliadwy a gwneud penderfyniadau tymor canolig wedi'u cynnal gan ragolygon referniw tair blynedd treigl a chynllun cyfalaf deng mlynedd.

Yn olaf, bydd yr Awdurdod, y Trysorydd a'r Prif Swyddog Tân yn parhau i gymryd rhan mewn adolygiadau cenedlaethol o gyllid gwasanaethau tân ac yn parhau i ddadlau dros fodel cyllido teg a chynaliadwy ar gyfer Gogledd Cymru.

5. Rhagolygon economaidd

Mae economi'r DU wedi parhau i brofi twf ymylol. Mae data diweddaraf y Swyddfa Ystadegau Gwladol (ONS) yn dangos bod Cynnyrch Domestig Gros (GDP) wedi cynyddu 0.1% yn y tri mis hyd fis Rhagfyr 2025, ac yn uwch na Chwarter 4 2024.

Mae amodau'r farchnad lafur wedi parhau i leddfu, gyda diweithdra wedi codi i uchafswm pum mlynedd o 5.2% a chyflogaeth cyflogres yn gostwng, er bod swyddi gwag wedi sefydlogi yn fras.

Mae chwyddiant wedi disgyn ond mae'n dal yn uwch na'r targed, gyda'r Mynegai Prisiau Defnyddwyr (CPI) ar 3.4% ym mis Rhagfyr 2025. Mae Banc Lloegr wedi gostwng Cyfradd y Banc i 3.75% ac wedi nodi lleddfu graddol pellach yn ystod 2026.

Ar gyfer Cymru, cynyddodd cyllid craidd ar gyfer awdurdodau lleol 4.5% ar gyfer 2026/27, gan ddarparu gwell sicrwydd tymor byr, er bod pwysau'n parhau i fod yn fwy na thwf cyllido a sefydlogrwydd hirdymor.

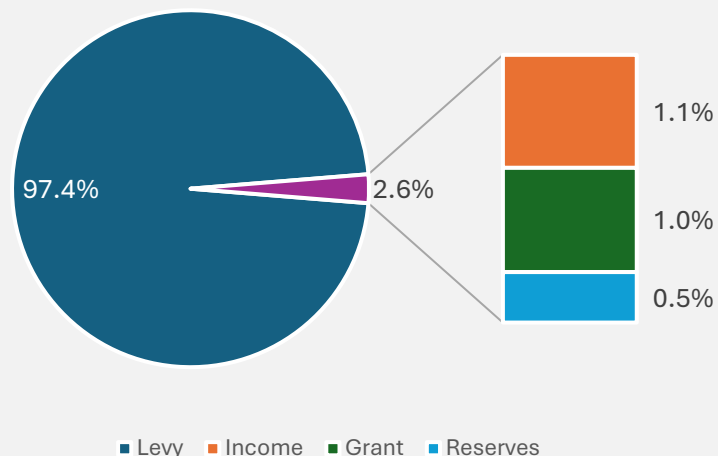
Y goblygiadau ar gyfer 2026/27 a thu hwnt:

- Mae pwysau parhaus ar gyllid awdurdodau lleol yn debygol, gan gynyddu'r risg o bwysau ardoll parhaus i'r Awdurdod Tân dros y tymor canolig.
- Bydd gostyngiadau parhaus neu gydgyrnhoi grantiau Llywodraeth Cymru yn cynyddu'r ddibyniaeth ar gyllid craidd ac yn lleihau hyblygrwydd.
- Disgwylir y bydd cystadleurwydd - parhaus yn y farchnad lafur yn gwneud recriwtio staff a chadw staff mewn rolau gweithredol ac - anweithredol yn heriol o hyd.
- Gallai dyfarniadau cyflog - sector cyhoeddus aros yn uwch na chwyddiant, gan greu pwysau llinell sylfaen- ailadroddus flwyddyn ar ôl- blwyddyn.
- Disgwylir i gostau benthyca ostwng yn arafach, gan effeithio ar fforddiadwyedd -hirdymor y rhaglen gyfalaf a chyfyngu ar y gallu i fuddsoddi yn y dyfodol. Mae mwy o ansicrwydd mewn trefniadau cyllido gwasanaethau tân cenedlaethol yn golygu -y bydd cynllunio hirdymor yn parhau i ofyn am ofal, modelu senarios a ffocws ar wydnwch ariannol.

6. Y Cyd-destun Ariannol

Ariennir ATA Gogledd Cymru yn bennaf trwy ardoll ar y chwe chyngor cyfansoddol, wedi'i dosrannu yn ôl poblogaeth, heb braesept treth gyngor na chyfraddau busnes wedi'u cadw ar lefel ATA; fodd bynnag, mae'r ymgynghoriad sydd gan Lywodraeth Cymru ar y gweill ar newidiadau posibl i drefniadau llywodraethu a chyllido yn cyflwyno ansicrwydd ynghylch strwythur a sefydlogrwydd hirdymor -y model hwn.

Derbynnir cyllid gan Lywodraeth Cymru ar ffurf grantiau penodol. Mae gwerth y grantiau hyn wedi gostwng yn ystod y blynyddoedd diwethaf ac ar hyn o bryd maent yn cynrychioli tua 1% o'r holl wariant. Yn seiliedig ar gyllideb 2026/27, mae 97.4% o'r gwariant yn cael ei ariannu drwy'r ardoll, gyda'r 1.6% sy'n weddill yn dod o ffynonellau incwm eraill a'r defnydd wedi'i gynllunio o gronfeydd wrth gefn.



7. Y Sefyllfa Ariannol Gyfredol

Cyllideb yr Awdurdod ar gyfer 2025/26 yw £51.79m. Mae'r adroddiad monitro refeniw diweddaraf yn dangos tanwariant rhagamcanol o £0.061m, fel yr oedd ar 30 Tachwedd 2025.

| | Cyllideb 2025/26 (£m) | Rhagolwg (£m) | Amrywiad (£m) | Amrywiad (%) |
|-------------------------------|-----------------------|---------------|---------------|--------------|
| Gweithwyr | 38.23 | 37.62 | 0.62 | 1.6 |
| Adeiladau | 2.82 | 3.09 | -0.28 | -9.8 |
| Cludiant | 1.33 | 1.49 | -0.16 | -12.2 |
| Cyflenwadau | 6.18 | 5.84 | 0.34 | 5.5 |
| Trydydd Parti | 0.37 | 0.43 | -0.06 | -16.5 |
| Cyllid Cyfalaf | 4.50 | 3.85 | 0.65 | 14.4 |
| Incwm | -1.04 | -1.14 | 0.10 | -9.8 |
| Defnydd o Gronfeydd wrth Gefn | -0.60 | 0.61 | -1.21 | 201.3 |
| Cyfanswm | 51.79 | 51.79 | 0.00 | 0.0 |

Mae'r Awdurdod yn dal y gyllideb i ddarparu adnoddau ariannol ar gyfer cyflwyno gwasanaeth ymateb a gwarchod rhag tân gweithredol. Mae'r gyllideb Ariannu Cyfalaf yn cynnwys y ddarpariaeth refeniw ar gyfer ad-dalu benthyciadau, costau llog ac incwm buddsoddi.

Y sefyllfa gloi a ragwelir ar gronfeydd wrth gefn y gellir eu defnyddio ar 31 Mawrth 2026 yw £11.491 miliwn, sy'n adlewyrchu trosglwyddiad y tanwariant rhagamcanol o £0.061 miliwn i gronfeydd wrth gefn wedi'u clustnodi.

8. Cyd-destun y Gwasanaeth

Mae GTAGC yn cyflawni ei -Gynllun Rheoli Risg Cymunedol (CRhRC) pum mlynedd, sy'n nodi sut y bydd risgiau ar draws y rhanbarth yn cael eu hasesu a'u lliniaru trwy weithgareddau atal, amddiffyn ac ymateb wedi'u targedu.

Bydd y Gwasanaeth yn parhau i alinio cynllunio'r gweithlu, modelau criwio a buddsoddiad cyfalaf â blaenoriaethau CRhRC i sicrhau bod adnoddau'n cael eu defnyddio'n effeithlon ac yn gynaliadwy.

Rhaid- i gynllunio tymor canolig hefyd adlewyrchu'r pwysau a ddisgwylir dros y cyfnod, gan gynnwys chwyddiant cyflogau a phrisiau, anwadalrwydd pensynau ac effeithiau refeniw y rhaglen gyfalaf 10-mlynedd, yn enwedig datblygiad Hwb Awen, Canolfan Hyfforddi newydd, a fydd yn disodli'r safleoedd gwasgarog gydag un cyfleuster modern unwaith y bydd cyllid allanol ar gyfer adeiladu wedi'i sicrhau.

Ochr yn ochr â hyn, mae'r Gwasanaeth yn bwrw ymlaen â chynllun peilot i roi cydgytundeb ar waith, gan brofi trefniadau gweithlu newydd i wella ymateb, gwytnwch ac effeithiolrwydd gweithredol. Bydd canlyniadau'r peilot yn llywio cynllunio'r gweithlu yn y dyfodol, rhagdybiaethau ariannol a dylunio gwasanaethau wrth i'r sefydliad addasu i risg a galw esblygol.

Gyda'i gilydd, mae'r ffactorau hyn yn ffurfio'r cyd-destun gweithredu ar gyfer 2026/27 a thu hwnt, gan siapio sut y mae'r Awdurdod yn blaenoriaethu buddsoddiad, rheoli adnoddau a chynnal gwasanaeth- tân ac achub o ansawdd uchel, sy'n canolbwyntio -ar y gymuned o fewn cyfyngiadau ariannol y tymor canolig.



9. Pwysau Cyllideb Tymor Canolig yng Ngogledd Cymru

Yn siapio'r rhagolygon ariannol tymor canolig ar gyfer GTAGC mae amrywiaeth o bwysau cyllidebol sylweddol a rhyng-gysylltiedig. Mae'r pwysau hyn yn adlewyrchu ffactorau cenedlaethol sy'n rheoli costau a blaenoriaethau strategol lleol ac maent wedi'u hymgorffori yn yr SATC. Mae'r meysydd allweddol yn cynnwys:

(i) Cynydd mewn Cyflogau a Phrisiau

Cyflogau yw pwysau cost mwyaf y Gwasanaeth o hyd, gyda rhagolygon tymor canolig yn adlewyrchu ansicrwydd parhaus mewn dyfarniadau cyflog cenedlaethol (tybir 3.8%, 3.2%, 3%, 2.8% ar gyfer 2026/27–2029/30). Mae galw cynyddol sy'n deillio o ddigwyddiadau tywydd eithafol amlach hefyd yn cynyddu'r pwysau ar gostau cyflogau.

Mae chwyddiant nad yw'n gyflogau'n parhau i effeithio ar ynni, yswiriant, ardrethi busnes, TGCh a gwasanaethau, pob un ohonynt yn parhau i fod yn uwch na'r cyfartaleddau tymor hir ac felly'n gofyn am ddarpariaeth ddarbodus.

(ii) Ôl-groniad cynnal a chadw ystadau

Mae GTAGC, yn yr un modd â Gwasanaethau Tân ac Achub yn genedlaethol, yn wynebu ôl-groniad cynyddol o waith cynnal a chadw ystadau oherwydd oed a chyflwr y gorsafoedd, cyfleusterau hyfforddi a'r adeiladau ategol, y mae llawer ohonynt yn gofyn am fuddsoddiad parhaus i'w cadw'n ddiogel, i sicrhau eu bod yn cydymffurfio â'r holl ofynion ac yn effeithiol yn weithredol.

Er bod gwariant diweddar wedi canolbwyntio ar waith hanfodol ac adweithiol, mae arolygon cyflwr sy'n dod i'r amlwg a'r strategaeth ystadau sy'n datblygu yn dangos pwysau cynyddol i

fynd i'r afael â gwaith cynnal a chadw sydd wedi'i ohirio a symud tuag at adnewyddu wedi'i gynllunio yn ystod cylch bywyd, gan sicrhau bod yr ystâd yn addas ar gyfer anghenion gweithredol a gweithlu modern.

(iii) Goblygiadau Refeniw'r Rhaglen Gyfalaf

Gan nad yw'r Gwasanaeth yn derbyn dyraniad cyfalaf, mae -costau cysylltiedig yr Isafswm Darpariaeth Refeniw, llog a benthyca wedi'u hymgorffori yn rhagolygon tymor canolig -y rhaglenni cyfalaf 10 mlynedd gan fod yn rhaid benthyca i'w hariannu Disgwylir y bydd costau benthyca yn codi dros gyfnod y SATC.

(iv) Datblygu Canolfan Hyfforddi Newydd.

Mae'r Ganolfan Hyfforddi'n parhau i fod yn fuddsoddiad strategol mawr a fydd yn disodli safleoedd sydd wedi dyddio gyda chyfleuster modern. Mae GTAGC yn parhau i hunan-ariannu'r holl waith i RIBA Cam 4, gyda gwaith adeiladu yn y dyfodol yn dibynnu ar gymeradwyo cyllid grant. Mae rhagor o wybodaeth i'w gweld yma: www.hwbawen.cymru

(v) Rhwydwaith y Gwasanaethau Brys (RhGB)

O 2028/29 ymlaen, mae'r trawsnewidiad i'r RhGB yn cynrychioli pwysau cost sylweddol yn y tymor canolig. Mae'r SATC yn cynnwys darpariaeth o £2.624m yn 2028/29 a £1.485m yn 2029/30, sy'n adlewyrchu costau sy'n cael eu cynnal yn lleol -nad ydynt yn greiddiol cysylltiedig â dyfeisiau, cysylltedd rhwydwaith a threfniadau -rhedeg deuol. Er bod y rhaglen yn cael ei harwain yn genedlaethol, mae ansicrwydd parhaus o hyd ynghylch graddfa a hyd y costau rhedeg- deuol, maint y cymorth cyllido canolog a chwmpas terfynol y gofynion a ariennir yn lleol. Mae'r Awdurdod yn parhau i ymgysylltu â'r Grŵp Gwasanaethau Brys ar y Cyd (JESG) i geisio eglurder a threfniadau cyllido priodol.

10. Effeithlonrwydd a Chynhyrchiant Tymor Canolig

Ochr yn ochr â'r Adolygiad o'r Ddarpariaeth Frys (ADdF) a gweithredu'r cydgytundeb i gryfhau ymateb gweithredol o fewn pecyn ariannu sefydlog, mae GTAGC yn datblygu ymdriniaeth strwythuredig tymor canolig tuag at effeithlonrwydd a chynhyrchiant sy'n adlewyrchu arferion gorau sy'n dod i'r amlwg ar draws sector tân y DU. Mae'r ymdriniaeth hon cydnabod yr angen i gynnal capasiti'r gwasanaeth wrth wella gwerth am arian dros y tymor canolig.

Bydd y Gwasanaeth yn bwrw ymlaen â rhaglen o arbedion effeithlonrwydd heb fod yn arian parod, gan dargedu enillion cynhyrchiant ac effeithlonrwydd o oddeutu 1-2% y flwyddyn. Bydd hyn yn cynnwys optimeiddio'r ystâd, moderneiddio'r fflyd, arbedion effeithlonrwydd mewn caffael a thrawsnewid digidol, gwella effeithlonrwydd gweithredol ac effeithlonrwydd cost heb leihau'r ddarpariaeth rheng flaen.

Yn ogystal, bydd arbedion effeithlonrwydd sy'n rhyddhau arian parod yn cael eu rhoi ar waith lle bo hynny'n briodol. Bydd cyfleoedd ar gyfer effeithlonrwydd yn cael eu nodi trwy ddadansoddiad o feincnodi cenedlaethol NFCC ac ystadegau blynyddol CIPFA / Infoshare +, gan sicrhau bod mentrau'n cael eu harwain gan dystiolaeth ac yn debyg i berfformiad y sector.

Amcangyfrifir bod yr arbedion effeithlonrwydd rhyddhau arian parod arfaethedig ar gyfer 2026/27 yn £470k, sy'n cyfateb i oddeutu 0.9%, gyda disgwyliad y bydd cynnydd cyffredinol mewn cynhyrchiant ac effeithlonrwydd yn fwy na 1%. Bydd

cynnydd yn erbyn y targedau hyn yn cael ei fonitro bob chwarter trwy'r Pwyllgor Cyllid a Chaffael.

11. Gwerth cymdeithasol a lleihau carbon

Ochr yn ochr â sicrhau'r gwerth gorau am arian, mae GTAGC wedi ymrwmo i ymgorffori gwerth cymdeithasol a chefnogi amcanion datgarboneiddio Llywodraeth Cymru drwy ei benderfyniadau ariannol, caffael a strategol. Mae ystyriaethau gwerth cymdeithasol yn cael eu hintegreiddio fwyfwy i gynllunio effeithlonrwydd a chynhyrchiant, gan gydnabod bod lleihau carbon, gwelliant amgylcheddol, datblygu'r gweithlu a budd cymunedol i gyd yn cyfrannu at gynaliadwyedd sefydliadol hirdymor.

Mae mentrau buddsoddi i arbed, fel cynlluniau ynni adnewyddadwy a mesurau -effeithlonrwydd ynni yn darparu manteision ariannol ac amgylcheddol trwy leihau costau rhedeg tra'n lleihau allyriadau carbon. Mae ymarfer y sector hefyd yn dangos pwyslais cynyddol ar fodolau cyflenwi mewnol, caffael lleol a phrosiectau cydweithredol sy'n cefnogi adeiladu cyfoeth cymunedol a lleihau allyriadau'r gadwyn gyflenwi.

Bydd GTAGC yn adeiladu ar y dull hwn trwy ei raglen gyfalaf, gan gynnwys y Ganolfan Hyfforddi newydd arfaethedig, sy'n darparu cyfle arwyddocaol i ymgorffori egwyddorion dylunio modern, carbon isel, lleihau costau oes gyfan, a gwneud y mwyaf o werth cymdeithasol trwy adeiladu, datblygu sgiliau a budd economaidd lleol.



12. Cynllun Ariannol Tymor Canolig (CATC)

Mae'r holl bwysau cyllidebol, yr arbedion cyllidebol, argaeledd y cronfeydd wrth gefn a'r rhagdybiaethau ariannu a amlinellwyd yn gynharach yn y Strategaeth hon wedi'u crynhoi isod.

| | 2025/26 £m | 2026/27 £m | 2027/28 £m | 2028/29 £m | 2029/30 £m |
|--|---------------|---------------|---------------|---------------|---------------|
| Cyllideb sylfaenol | 49.246 | 52.389 | 54.788 | 56.866 | 61.851 |
| Dyfarniad Cyflog | 3.20% | 3.80% | 3.20% | 3.00% | 2.80% |
| Pob Staff arall | | 1.130 | 0.597 | 0.626 | 0.523 |
| Diffoddwyr Tân Ar Alwad. | | 0.224 | 0.284 | 0.267 | 0.257 |
| Diffoddwyr Tân Amser Cyflawn | | 0.511 | 0.303 | 0.428 | 0.412 |
| Twf mewn niferoedd | | 0.327 | 0.133 | 0.122 | 0.113 |
| Chwyddiant Cyflogres | 0 | 2.192 | 1.316 | 1.444 | 1.306 |
| Chwyddiant heb fod yn gyflogau | 0.514 | 0.296 | 0.409 | 0.376 | 0.405 |
| Cynnydd REFCUS | | 0 | 0.250 | 0.250 | 0.250 |
| Cyllid Cyfalaf | | 0.095 | 0.203 | 0.391 | 0.074 |
| Rhwydwaith y Gwasanaeth Brys | | 0 | 0 | 2.624 | 1.485 |
| Incwm | | -0.127 | 0 | 0 | 0 |
| Arbedion arian parod rheolaidd | | -0.057 | -0.100 | -0.100 | -0.100 |
| Gofynion y Gyllideb | 52.389 | 54.788 | 56.866 | 61.851 | 65.270 |
| Arbedion arian parod nad ydynt yn rheolaidd | | -0.413 | -0.220 | -0.187 | -0.150 |
| Defnydd wedi'i gynllunio o gronfeydd wrth gefn | -0.601 | -0.271 | -0.350 | -1.500 | -1.000 |
| Gofyniad Cyllideb Net | 51.788 | 54.104 | 56.296 | 60.164 | 64.120 |
| Cynnydd yn y Gyllideb | 7.17% | 4.47% | 4.05% | 6.21% | 6.58% |

Mae'r CATC yn crynhoi effaith gronol pwysau cost hysbys ac sy'n dod i'r amlwg dros y cyfnod 2026/27 i 2029/30, gan gynnwys chwyddiant - cyflogau a heb fod yn gyflogau, pwysau twf, costau ariannu cyfalaf a chyflwyniad costau'r Rhwydwaith Gwasanaethau Brys arfaethedig o 2028/29. Mae'r pwysau hyn yn cael eu lliniaru'n rhannol trwy effeithlonrwydd wedi'i gynllunio, rhagdybiaethau incwm a'r defnydd darbodus o gronfeydd wrth gefn, gan llyfnhau proffil cynnydd yn y gyllideb dros y cyfnod. Er gwaethaf y lliniariadau hyn, mae'r cynllun yn dangos gofyniad cyllideb net cynyddol yn y blynyddoedd diweddarach, gan adlewyrchu graddfa gynyddol yr ymrwymadau anochel ac ansicrwydd parhaus ynghylch cyllid, yn enwedig ar gyfer rhaglenni cenedlaethol.

13. Ariannu Cyfalaf

Mae rhaglen gyfalaf yr Awdurdod yn cefnogi'r gwaith o gyflawni'r CRhRC drwy sicrhau bod fflyd, ystâd, offer gweithredol, TGCh a seilwaith hyfforddi'r Gwasanaeth yn parhau i fod yn ddiogel, yn fodern ac yn addas i'r diben. Dros y cyfnod rhwng 2026/27 a 2029/30, mae'r rhaglen gyfalaf yn adlewyrchu gofyniad disodli asedau parhaus a buddsoddiad strategol sylweddol yn y ganolfan hyfforddi newydd arfaethedig, Hwb Awen.

Cyfanswm y buddsoddiad cyfalaf dangosol a gynlluniwyd dros y cyfnod o bedair -blynedd yw £81.0m, gyda gwariant blynyddol yn cyrraedd uchafbwynt yn 2027/28 a 2028/29 wrth i brosiect Hwb Awen fynd rhagddo, yn amodol ar argaeledd cyllid grant allanol.

| Rhaglen gyfalaf | 2025/26 £m | 2026/27 £m | 2027/28 £m | 2028/29 £m | 2029/30 £m |
|-------------------------------------|---------------|---------------|---------------|---------------|---------------|
| Fflyd | 3.271 | 3.775 | 4.527 | 2.506 | 2.934 |
| TGCh | 0.986 | 0.040 | 0.350 | 0 | 0.125 |
| Offer Gweithredol | 0.233 | 1.861 | 3.877 | 0.394 | 0.446 |
| Tyrau Hyfforddi | 0.350 | 0.350 | 0.350 | 0.350 | 0.350 |
| Cyfleusterau | 1.263 | 0.635 | 0.550 | 3.950 | 2.575 |
| Hwb Awen | 1.333 | 2.265 | 20.564 | 24.748 | 3.453 |
| Amcangyfrif Cyllideb Cyfalaf | 7.436 | 8.926 | 30.218 | 31.948 | 9.883 |
| Cronfeydd Wrth Gefn | 1.379 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Adnoddau refeniw | 1.451 | 1.000 | 1.250 | 1.500 | 1.750 |
| Dyled | 3.746 | 6.139 | 8.404 | 5.700 | 4.680 |
| Grantiau | 0.860 | 0.500 | 20.564 | 24.748 | 3.453 |
| Cyfanswm Ariannu | 7.436 | 8.926 | 30.218 | 31.948 | 9.883 |

Ariannu'r Rhaglen Gyfalaf: Mae'r Awdurdod yn ariannu ei raglen gyfalaf drwy gyfuniad o gyfraniadau refeniw, benthycyca, defnydd cyfyngedig o gronfeydd wrth gefn a chyllid grant allanol, fel y nodir yn y Strategaeth Gyfalaf a Strategaeth Rheoli'r Trysorlys.

Mae angen benthycyca i gefnogi'r gwaith o gyflawni'r rhaglen gyfalaf a gwneir hynny yn unol ag egwyddorion benthycyca darbodus. Mae'r holl gostau llog ac Isafswm Darpariaeth Refeniw cysylltiedig wedi'u hadlewyrchu yn y Cynllun Ariannol Tymor Canolig

Mae cyllid grant allanol yn elfen allweddol o'r rhaglen, yn enwedig ar gyfer Hwb Awen, gydag incwm grant sylweddol yn cael ei ragdybio yn ystod y prif gam adeiladu. Bydd cyflwyno a phroffilio'r rhaglen gyfalaf yn parhau i fod yn amodol ar gadarnhad ac amseriad cyllid grant.



14. Cronfeydd Wrth Gefn

Mae'r gofyniad am gronfeydd wrth gefn ariannol wedi'i bennu mewn statud. O dan Ddeddf Cyllid Llywodraeth Leol 1992, wrth osod y gyllideb rhaid i'r Awdurdod ystyried lefel y cronfeydd wrth gefn sy'n angenrheidiol i gwrdd â gwariant amcangyfrifedig y dyfodol. Mae cronfeydd wrth gefn yn falansau arian parod a gedwir ar y fantolen, dim ond unwaith y gellir eu defnyddio, ac nid ydynt yn rhan o gyllideb sylfaenol yr Awdurdod.

O dan adran 25 o Ddeddf Llywodraeth Leol 2003, mae dyletswydd ar y Swyddog Adran 151 i gynghori ar ddigonolrwydd cronfeydd wrth gefn a chadernid amcangyfrifon y gyllideb, gan ystyried cofrestr risg yr Awdurdod a chynlluniau ariannol tymor canolig. Er y gall cronfeydd wrth gefn ddarparu hyblygrwydd tymor byr, mae canllawiau CIPFA yn glir na ddylid dibynnu arnynt i ariannu gwariant rheolaidd heb gynllun cyllido tymor canolig clir. Cymeradwywyd [Strategaeth Cronfeydd Wrth Gefn](#) yr Awdurdod gan y Pwyllgor Archwilio ym mis Mawrth 2024 ac mae'n cael ei hadolygu bob tair blynedd.

Mae'r Awdurdod yn dal Cronfa Wrth Gefn Cyffredinol i reoli digwyddiadau annisgwyl a Chronfeydd wrth Gefn wedi'u Clustnodi ar gyfer rhwymedigaethau penodol hysbys neu a ragwelir. Rhagwelir y bydd y Gronfa Wrth Gefn Gyffredinol yn £1.932m ar 1 Ebrill 2026, sy'n cynrychioli oddeutu 3.5% o'r gwariant refeniw net, yn unol ag arfer da cydnabyddedig. Gellir gweld crynodeb o'r balansau isod.

| Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy | Portffolio Balans | Cost Ddangosol Balans | Cost Ddangosol Balans | Cost Ddangosol Balans | Cost Ddangosol Balans | Cost Ddangosol Balans |
|---|-------------------|-----------------------|-----------------------|-----------------------|-----------------------|-----------------------|
| | 31-Maw-25 £'m | 31-Maw-26 £'m | 31-Maw-27 £'m | 31-Maw-28 £'m | 31-Maw-29 £'m | 31-Maw-30 £'m |
| Cronfeydd Wrth Gefn y Gwasanaeth | | | | | | |
| Cronfa Bensiwn Wrth Gefn | 1.070 | 1.618 | 1.618 | 1.618 | 1.618 | 1.618 |
| Cronfa Log wrth gefn | 0.300 | 0.300 | 0.300 | 0.300 | 0.300 | 0.300 |
| Atgyweirio Hydrantau Tân | 0.090 | 0.090 | 0.090 | 0.090 | 0.090 | 0.090 |
| Gwisg / Stoc PPE | 0.768 | 0.768 | 0.768 | 0.768 | 0.768 | 0.768 |
| Newid Trawsnewidiol | 0.851 | 0.851 | 0.851 | 0.851 | 0.851 | - |
| Gwella Cyfleusterau | 0.980 | 0.980 | 0.980 | 0.980 | 0.980 | 0.980 |
| Atebolrwydd Cyfreithiol | 0.310 | 0.310 | 0.310 | 0.310 | 0.310 | 0.310 |
| Hyfforddiant | 0.250 | 0.250 | 0.250 | 0.250 | 0.250 | 0.250 |
| Digwyddiadau Mawr | 0.150 | 0.150 | 0.150 | 0.150 | 0.150 | 0.150 |
| Gwella Systemau | 0.711 | 0.711 | 0.513 | 0.163 | 0.163 | 0.163 |
| Chwyddiant | 0.250 | 0.250 | 0.250 | 0.250 | 0.250 | 0.250 |
| Adolygiad o Strwythur Cyflog Diffoddwyr Tân | 0.473 | 0.473 | 0.473 | 0.473 | 0.473 | 0.473 |
| Cyfalaf a Grantiau Wrth Gefn | | | | | | |
| Prosiectau Cyfalaf | 0.195 | 0.195 | 0.195 | 0.195 | 0.195 | 0.195 |
| Cynllun Radio | 1.537 | 1.537 | 1.537 | 1.537 | 0.037 | - |
| Gostyngiad Grant | 1.003 | 1.003 | 1.003 | 1.003 | 1.003 | 1.003 |
| Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn a Glustnodwyd | | | | | | |
| Cronfa Gyffredinol | 1.871 | 1.932 | 1.932 | 1.932 | 1.932 | 1.820 |
| Cronfa Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn | 0.073 | 0.073 | - | - | - | - |
| Grantiau Cyfalaf heb eu Cymhwyso | - | - | - | - | - | - |
| Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy | 10.882 | 11.491 | 11.220 | 10.870 | 9.370 | 8.370 |
| Symudiad ym Malansau'r Cronfeydd Wrth Gefn | | 0.609 | -0.271 | -0.350 | -1.500 | -1.000 |
| Gwariant Refeniw Net (NRE) | 48.256 | 51.788 | 54.104 | 56.296 | 60.164 | 64.120 |
| Cronfeydd wrth gefn fel % o'r Gwariant Refeniw Net | 22.6% | 22.2% | 20.7% | 19.3% | 15.6% | 13.1% |

Dros gyfnod y SATC rhagwelir y bydd cronfeydd wrth gefn defnyddiadwy yn gostwng yn unol â'r defnydd a gynlluniwyd, gyda chronfeydd wrth gefn fel canran o'r gwariant refeniw net yn gostwng o 22.6% i 13.1%. Mae hyn yn adlewyrchu'r - defnydd darbodus ac o fewn amser cyfyngedig o gronfeydd wrth gefn i reoli pwysau hysbys Mae'r Swyddog Adran 151 yn cadarnhau bod lefelau cronfeydd wrth gefn yn parhau i fod yn ddigonol ac y byddant yn cael eu hadolygu'n rheolaidd, gydag unrhyw newidiadau sylweddol yn cael eu hadrodd i'r Awdurdod.

15. Asesiad Risg

Mae'r SATC yn cynnwys y wybodaeth ddiweddaraf ar adeg ei drafftio, ond mae sefyllfa ariannol yr Awdurdod yn newid yn gyson. Cynhelir asesiad risg ariannol cynhwysfawr ar y broses o bennu'r gyllideb refeniw a chyfalaf i sicrhau bod yr holl risgiau ac ansicrwydd sy'n effeithio ar sefyllfa ariannol yr Awdurdod yn cael eu nodi. Mae'r Awdurdod yn wynebu amryw o bwysau ariannol sylweddol a allent effeithio ar y sefyllfa yn y tymor canolig. Mae asesiad o debygolrwydd ac effaith pob risg a'r rheolaethau sydd ar waith wedi'u dangos yn Atodiad 2.

Mae'r Swyddog Adran 151 yn cadarnhau bod amcangyfrifon y gyllideb wedi'u llunio ar sail gadarn a darbodus.

Mae'r Awdurdod yn wynebu pwysau ariannol mewn sawl maes dros y tymor canolig. Mae'r prif risgiau, ynghyd â'u tebygolrwydd, eu heffaith a'u rheolaethau lliniaru, wedi'u nodi yn Atodiad 2. Mae gwytnwch ariannol wedi'i ategu gan gynllunio ariannol tymor canolig - darbodus, cynnal cronfeydd wrth gefn digonol a dull strwythuredig o ddynodi a rheoli risg ariannol.

Mae'r SATC yn adlewyrchu pwysau hysbys ac sy'n dod i'r amlwg ac yn ymgorffori lliniariadau trwy effeithlonrwydd wedi'i gynllunio a'r defnydd hyblyg, cyfyngedig -o gronfeydd wrth gefn. Er bod y rhagolygon tymor canolig -yn parhau i fod yn heriol ac yn destun ansicrwydd allanol, yn enwedig mewn perthynas â chyllid cenedlaethol, dyfarniadau cyflog a'r Rhwydwaith Gwasanaethau Brys, asesir bod gan yr Awdurdod ddigon o wydnwch i amsugno amrywiadau rhesymol mewn rhagdybiaethau heb gyfaddawdu darpariaeth gwasanaethau statudol.

Bydd gwytnwch ariannol yn parhau i gael ei adolygu'n flynyddol fel rhan o'r broses -o osod y gyllideb a thrwy fonitro parhaus -yn ystod y flwyddyn. Mae'r Swyddog Adran 151 yn cadarnhau bod amcangyfrifon y gyllideb wedi'u llunio ar sail gadarn a darbodus.



17. Ardoll Awdurdodau Cyfansoddol

Prif ffynhonnell cyllid yr Awdurdod yw'r ardoll ar y chwe awdurdod lleol cyfansoddol, sy'n cael ei chyfrifo'n gymesur â data poblogaeth canol blwyddyn. Mae'r ardoll yn darparu'r cyllid craidd, sefydlog sydd ei angen i ddarparu gwasanaethau tân ac achub statudol ac i ariannu darpariaeth y CRhRC. Mae cyfraniadau ardoll terfynol yn cael eu cadarnhau bob blwyddyn yn unol ag amserlenni statudol ac yn adlewyrchu gofyniad cyllideb net cymeradwy yr Awdurdod.

Mae'r SATC yn nodi rhagdybiaethau ardoll dangosol dros y cyfnod cynllunio i gefnogi tryloywder a blaengynllunio ariannol ar gyfer awdurdodau cyfansoddol. Mae'r rhagdybiaethau hyn yn adlewyrchu pwysau cost hysbys ac sy'n dod i'r amlwg, gan gynnwys cyflogau, pensiynau, chwyddiant, buddsoddiad yn yr ystâd a newid gweithredol, wedi'u cydbwysu yn erbyn arbedion effeithlonrwydd wedi'u hariannu cynlluniedig, y defnydd o gronfeydd wrth gefn a'r cyllid grant disgwylidiedig. Er bod cynnydd dangosol yn cael ei fodelu dros y tymor canolig, mae'r Awdurdod yn gwneud penderfyniadau terfynol ynghylch yr ardoll yn flynyddol.

Mae'r Awdurdod yn cydnabod bod lefelau ardoll yn sensitif i ansicrwydd allanol, yn enwedig mewn perthynas â dyfarniadau cyflog cenedlaethol, chwyddiant, costau pensiwn a newidiadau yng nghyllid Llywodraeth Cymru. Felly, mae'r SATC felly yn mabwysiadu dull darbodus o gynllunio ardoll, wedi'i gefnogi gan ddadansoddiad sensitifrwydd, cronfeydd wrth gefn a rhagdybiaethau effeithlonrwydd, i liniaru anwadalrwydd ac osgoi pwysau diangen ar awdurdodau cyfansoddol. Pan dderbynnir

cyllid ychwanegol neu gyllid a gyhoeddwyd yn hwyr, bydd yr Awdurdod yn gweithio'n adeiladol gydag awdurdodau lleol i sicrhau bod effeithiau'r ardoll yn cael eu rheoli'n dryloyw ac, lle bo hynny'n briodol, ar sail cost-niwtral.

18. Casgliad

Mae'r Strategaeth Adnoddau Tymor Canolig yn dangos bod sefyllfa ariannol gyffredinol yr Awdurdod yn gynaliadwy dros y tymor canolig, yn seiliedig ar ragdybiaethau cyfredol a mesurau lliniaru wedi'u cynllunio. Fodd bynnag, mae'r sefyllfa hon yn dibynnu ar y defnydd arfaethedig o £3.121m o gronfeydd wrth gefn dros y cyfnod 2026/27 i 2029/30 i reoli pwysau ariannol hysbys ac sy'n dod i'r amlwg wrth gynnal darpariaeth gwasanaethau.

Mae'r SATC yn darparu fframwaith clir a thryloyw sy'n nodi sut yr ariennir pob blwyddyn o'r cyfnod cynllunio, gan gydbwysu incwm ardoll, arbedion effeithlonrwydd, cyllid grant a'r defnydd darbodus o gronfeydd wrth gefn. Rhagwelir y bydd cronfeydd wrth gefn y gellir eu defnyddio yn aros ar lefel resymol a darbodus, ac amcangyfrifir y byddant yn £11.491m ar 31 Mawrth 2026, gan ddarparu gwytnwch yn erbyn risg ariannol ac ansicrwydd.

Bydd yr Awdurdod yn parhau i gadw ei sefyllfa ariannol dan adolygiad parhaus, gan adlewyrchu newidiadau mewn cyllid, cyflogau, chwyddiant a'r galw am wasanaethau.

Atodiad 1 – Rhyng-ddibyniaeth â dogfennau cyhoeddiedig eraill

| | |
|----|---|
| 1. | Cynllun Rheoli Risg Cymunedol (CRhRC) 2024 - 2029 |
| 2. | CRMIP |
| 3. | Strategaeth Rheoli Risg |
| 4. | Strategaeth Gyfalaf 2026-27 |
| 5. | Strategaeth Rheoli'r Trysorlys 2026-27 |
| 6. | Datganiad Isafswm Darpariaeth Refeniw |
| 7. | Strategaeth Cronfeydd Ariannol wrth Gefn |
| 8. | Achos Busnes Amlinellol Hwb Awen |

Atodiad 2 – Asesiad Risg

| Pennawd | Rhagdybiaethau cynllunio sy'n cael eu defnyddio wrth bennu'r gyllideb | Risgiau/Ansicrwydd |
|------------------|--|---|
| Costau gweithwyr | <ul style="list-style-type: none"> • Cyllidebau staffio yn seiliedig ar fodolau cyflwyno gwasanaethau cyfredol a chanlyniadau'r Adolygiad o Ddarpariaeth Frys (2023). • Mae cyllideb y System Dyletswydd Ar Alwad (RDS) yn rhagdybio bydd nifer y bobl yn aros yn gyson, nid yw'n tybio llw llawn (tua £3m ychwanegol pe bai'n llawn). Cafodd recriwtio i swyddi Dyletswydd ar Alwad ei gapio ar 15 (30 oedd y nifer yn 2024/25). • Mae gwaith ar y gweill i wella argaeledd yng nghefn gwlad; fodd bynnag ni fydd arbedion yn cael eu gwireddu gan na chafodd opsiynau'n ymwneud ag arbedion a fyddai'n rhyddhau arian parod eu cymeradwyo gan yr Awdurdod Tân. Bydd y cynllun peilot Criwio Cnewyllyn ym Mhorthmadog a Dolgellau yn cael ei fonitro yn ystod 2026/27. • Pan gafodd y gyllideb ei gosod ar gyfer blwyddyn ariannol 2026/27, nid oedd y dyfarniadau cyflog cenedlaethol ar gyfer diffoddwyr tân ar gyfer blynyddoedd ariannol 2026/27 wedi'u cwblhau a defnyddiwyd 3.8% fel rhagdybiaeth gynllunio ar gyfer yr holl staff. | <ul style="list-style-type: none"> • Nid yw'r Cyd-gyngor Cenedlaethol (NJC) wedi dod i gytundeb eto ar y dyfarniad tâl diffoddwyr tân ar gyfer 2026/27, mae pob pwynt canran yn uwch na'r 3.8% yn risg ariannol o tua £0.270m. • Mae'r gwaith o gynllunio'r gyllideb yn cymryd y bydd lefelau arferol o weithgarwch. Os ceir nifer fawr o alwadau ar yr un pryd byddwn yn teimlo pwysau cyllidebol. Y dybiaeth rydym yn gweithio arni yw y byddai'r Gronfa Gyffredinol yn cael ei defnyddio yn y lle cyntaf. • Gallai heriau recriwtio ar gyfer y System Dyletswydd Ar Alwad a lefelau ymddeol uchel gynyddu costau. • Disgwylir y bydd heriau cyfreithiol parhaus (rhwymedigaeth O'Brien/Matthews 2) yn gynhyrchu costau ychwanegol i'r Awdurdod, na fydd modd i'r Gronfa Pensiynau eu talu. |

| Pennawd | Rhagdybiaethau cynllunio sy'n cael eu defnyddio wrth bennu'r gyllideb | Risgiau/Ansicrwydd |
|-------------------------------------|---|--|
| <p>Costau nad ydynt yn gyflogau</p> | <ul style="list-style-type: none"> • Cyllidebau wedi'u llunio gan ddefnyddio dull wedi'i seilio ar sero; mae angen achos busnes ar gyfer unrhyw wariant newydd dros £10k. • Mae pwysau chwyddiant, pan fo'n hysbys, yn cael eu hystyried mewn contractau a chostau'r gadwyn gyflenwi. • Mae costau nas oes modd eu hosgoi sy'n gysylltiedig â materion iechyd a diogelwch penodol i'r diwydiant wedi'u cynnwys o fewn y gyllideb nad yw'n gyflogau. Mae'r rhain yn cynnwys costau sy'n gysylltiedig â hyfforddi diffoddwyr tân gweithredol a rheoli halogyddion. • Gwariant untro (nid cyflog) o £271k wedi'i ddyrannu, i'w ariannu drwy ddefnyddio cronfeydd wrth gefn. • Lluniwyd cyllidebau gan ddefnyddio gwybodaeth a barn broffesiynol rheolwyr cyllidebau a rhwymedigaethau cytundebol sylfaenol ond, o reidrwydd, maent yn cynnwys llawer iawn o amcangyfrif. Lle gellir mesur pwysau costau, mae hyn wedi'i nodi a'i gynnwys ar wahân | <ul style="list-style-type: none"> • Er bod y Gwasanaeth yn parhau i adolygu costau nad ydynt yn gyflogau ac yn ymdrechu i reoli pwysau costau o fewn y gyllideb arfaethedig, mae hyn yn parhau i fod yn faes o risg ac ansicrwydd. Yn benodol, nodwyd bod oedi wrth ddarparu nwyddau neu wasanaethau wedi effeithio ar broffiliau amser gwariant. • Er bod chwyddiant costau yn gyffredinol yn haws i'w reoli nag a fu yn y blynyddoedd diwethaf, nodir bod rhai meysydd o bryder yn parhau. Mae hyn yn cynnwys cynnydd mewn costau yswiriant a thrwyddedau ar gyfer meddalwedd gan gynnwys systemau critigol i fusnes a chostau yswiriant. • Mae cost nwy a thrydan wedi bod yn bwysau hysbys ers 2022/23 o ganlyniad i bwysau costau byd-eang. Mae'n ymddangos bod y sefyllfa wedi sefydlogi ac mae'r gyllideb ar gyfer 2026/27 yn seiliedig ar yr amcangyfrifon gorau ar hyn o bryd. Fodd bynnag, mae'r farchnad yn parhau i fod yn anwadal, a chaiff hyn ei reoli'n ofalus trwy gydol y flwyddyn ariannol, gyda'r contract presennol i ddod i ben yn ystod 2026/27. |

| Pennawd | Rhagdybiaethau cynllunio sy'n cael eu defnyddio wrth bennu'r gyllideb | Risgiau/Ansicrwydd |
|-----------------|---|--|
| Ariannu Cyfalaf | <ul style="list-style-type: none"> Mae'r gofynion ariannu cyfalaf ar gyfer 2026/27 yn cynnwys y tâl refeniw ar gyfer yr isafswm darpariaeth refeniw ar gyfer yr asedau presennol ac amcangyfrif o'r taliadau llog sy'n deillio o fenthycyca. Yn dylanwadu ar y costau hyn mae gwariant cyfalaf hanesyddol, yr angen i fenthycyca ar gyfer rhaglen gyfalaf 2026/27 ac effaith cynnydd mewn cyfraddau llog wrth ail-ariannu benthyciadau sy'n aeddfedu. Mae'r asesiad cynllunio cychwynnol yn rhagdybio y bydd yr holl fenthycyca yn y dyfodol ar gyfradd gyffredinol y Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus (PWLb) ar adeg pennu'r gyllideb, yr amcangyfrifir ei bod yn 4.6% ar hyn o bryd. Mae'r Awdurdod yn derbyn cyngor ac arweiniad annibynnol ar y mater hwn gan Arlingclose, cwmni cynghori arbenigol. Mae'r cynllun cyfalaf yn cynnwys costau posibl sy'n gysylltiedig ag achosion busnes a gyflwynir gan bob Pennaeth Adran. Mae hyn yn cynnwys rhywfaint o ddarpariaeth ar gyfer costau cychwynnol sy'n gysylltiedig â Phrosiect y Ganolfan Hyfforddi i alluogi datblygu achos busnes manwl a model ariannu i'w ddatblygu hyd at RIBA Cam 4. | <ul style="list-style-type: none"> Mae'r cynnydd mewn cyfraddau llog yn ystod y blynyddoedd diwethaf yn faes risg allweddol ac mae'n gwaethygu oherwydd bod angen ail-ariannu nifer o fenthyciadau yn ystod blwyddyn ariannol 2026/27. Ymgwymerwyd â modelu ariannol i asesu fforddiadwyedd yr holl gynigion yn ystod y broses o osod y gyllideb. Mae amseriad a graddfa'r costau sy'n gysylltiedig â'r ganolfan hyfforddi newydd arfaethedig yn parhau i fod yn destun ansicrwydd, gan nad yw'r Awdurdod eto wedi ystyried yr achos busnes llawn a'r trefniadau cyllido. Er y rhagwelir y bydd yr achos busnes terfynol a'r opsiynau cyllido cysylltiedig yn cael eu cyflwyno i'w cymeradwyo yn 2027, mae risg barhaus o ran argaeledd ac amseriad cyllid grant Llywodraeth Cymru. Felly, mae darpariaeth wedi'i chynnwys o fewn yr amcangyfrifon cyllideb cychwynnol ar gyfer costau cysylltiedig â gwaith cynllunio a datblygu manwl, gyda gwariant ar adeiladu yn y dyfodol yn parhau i fod yn ddibynnol ar gymeradwyo cyllid allanol. |
| Incwm | <ul style="list-style-type: none"> Mae cyllidebau incwm wedi'u hadolygu a'u gosod yn unol â'r blynyddoedd blaenorol, yn amodol ar gynnydd mewn chwyddiant. Mae grant Llywodraeth Cymru yn tybio y bydd cyllid grant Llywodraeth Cymru sy'n weddill yn cael ei dderbyn ar y lefelau presennol. | <ul style="list-style-type: none"> Nid oes unrhyw risgiau penodol wedi'u nodi yn ychwanegol at yr incwm grant gan Lywodraeth Cymru, nas rhagwelir cynnydd chwyddiant ar ei gyfer. Nid yw ffrydiau incwm a ragwelir (e.e., gwerthiannau asedau) wedi'u gwarantu. |

| | |
|-------------------|---|
| Adroddiad i | Awdurdod Tân ac Achub gogledd Cymru |
| Dyddiad | 20 Ebrill 2026 |
| Swyddog Arweiniol | Helen MacArthur, Prif Swyddog Tân Cynorthwyol |
| Swyddog Cyswllt | Mark Morgan, Rheolwr Cyflogau |
| Pwnc | Datganiad Polisi Tâl 2026/27 |



PWRPAS YR ADRODDIAD

- 1 Hysbysu Aelodau Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (yr Awdurdod) o'u cyfrifoldebau o ran Deddf Lleoliaeth 2011 (y Ddeddf).
- 2 Mae'r Ddeddf yn ei gwneud yn ofynnol i'r Awdurdod baratoi Datganiad Polisi Tâl blynyddol i'w gymeradwyo cyn dechrau'r flwyddyn ariannol dan sylw.
- 3 Mae'r papur hwn yn nodi'r Datganiad Polisi Tâl arfaethedig ar gyfer 2026/27 sy'n gyson â blynyddoedd blaenorol.

CRYNODEB GWEITHREDOL

- 4 Rhaid i'r Awdurdod baratoi a chymeradwyo Datganiad Polisi Tâl blynyddol yn unol â Deddf Lleoliaeth 2011. Rhaid i'r datganiad hefyd gydymffurfio â chanllawiau Llywodraeth Cymru a gyhoeddwyd yn 2017, "Atebolrwydd Cyflog o fewn Llywodraeth Leol yng Nghymru".

ARSYLVADAU GAN Y PANEL GWEITHREDOL

- 5 Cafodd y Datganiad Drafft Polisi Tâl 2026/27 ei ystyried gan y Panel Gweithredol yn ei gyfarfod ar 16eg o Fawrth 2026. Nododd y Panel Gweithredol fod y Gwasanaeth wedi derbyn hysbysiad o'i achrediad fel cyflogwr cyflog byw gwirioneddol ers drafftio'r adroddiad. Yn amodol ar y gwelliant hwnnw, cymeradwyodd y Panel Gweithredol y datganiad.

ARGYMHELLIAD

- 6 Argymhellir bod yr Aelodau yn:
 - i) Nodi gofynion Deddf Lleoliaeth 2011; a
 - ii) Chymeradwyo'r Datganiad Polisi Tâl ar gyfer blwyddyn ariannol 2026/27

CEFNDIR

- 7 Rhaid paratoi Datganiad Polisi Tâl yn unol â Rhan 1; Pennod 8 (Adrannau 38 – 43) Deddf Lleoliaeth 2011. Mae'r canllawiau a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru yn cynnig crynodeb o elfennau allweddol y Datganiad Polisi Tâl, gan gynnwys:
- (a) Gwybodaeth ynghylch cydnabyddiaeth ariannol ei brif swyddogion;
 - (b) cydnabyddiaeth ariannol y gweithwyr ar y cyflogau isaf; ac
 - (c) y berthynas rhwng:
 - (i) cydnabyddiaeth ariannol ei brif swyddogion, a
 - (ii) chydabyddiaeth ariannol y gweithwyr nad ydynt yn brif swyddogion.
- 8 Rhaid i'r datganiad nodi:
- (a) y diffiniad o "weithwyr ar y cyflogau isaf" a fabwysiadwyd gan yr Awdurdod at ddibenion y datganiad; a
 - (b) rhesymau'r Awdurdod dros fabwysiadu'r diffiniad hwnnw.
- 9 Rhaid i'r datganiad hefyd gynnwys polisiau'r Awdurdod sy'n ymwneud â:
- (i) lefel y gydnabyddiaeth ariannol a'i helfennau ar gyfer pob prif swyddog;
 - (ii) cydnabyddiaeth ariannol prif swyddogion pan gânt eu recriwtio;
 - (iii) cynyddiadau ac ychwanegiadau at gydnabyddiaeth ariannol pob prif swyddog;
 - (iv) y defnydd o daliadau sy'n gysylltiedig â pherfformiad ar gyfer prif swyddogion;
 - (v) y defnydd o daliadau bonws ar gyfer prif swyddogion;
 - (vi) sut y telir prif swyddogion pan ddeuant at ddiwedd eu cyfnod mewn swydd neu gyflogaeth â'r awdurdod; a
 - (vii) chyhoeddi a chaniatáu mynediad at wybodaeth sy'n ymwneud â chydabyddiaeth ariannol prif swyddogion.
- 10 Rhaid i'r Datganiad Polisi Tâl gael cymeradwyaeth ffurfiol yr Awdurdod llawn bob blwyddyn a rhaid ei gyhoeddi ar wefan yr Awdurdod. Gall y datganiad gael ei ddiwygio yn ystod y flwyddyn os ceir cymeradwyaeth briodol.

GWYBODAETH

- 11 Diben y Datganiad Polisi Tâl hwn yw sicrhau bod yr Awdurdod yn dryloyw o ran dangos sut y mae'n pennu cyflogau ei weithwyr, yn enwedig cyflogau prif swyddogion a gweithwyr ar y raddfa gyflog isaf, a hynny trwy nodi pa ddulliau a ddefnyddir i benderfynu ar gyflogau.

GOBLYGIADAU

| | |
|---|---|
| Amcanion Llesiant | Mae'r Datganiad Polisi Tâl yn darparu fframwaith ar gyfer gwneud penderfyniadau ynghylch cyflogau, a phenderfyniadau ar gyflogau uwch yn benodol, gan gyfrannu at sicrhau cynaliadwyedd ariannol yr Awdurdod ac at allu dangos bod cyflogau'n cael eu dyrannu yn deg. |
| Cyllideb | Mae dyfarniadau cyflog cytunedig a chyhoeddedig y Cyd-gynghorau Cenedlaethol (NJC) yn cael eu hystyried wrth bennu cyllideb flynyddol yr Awdurdod. |
| Cyfreithiol | O dan adran 38(1) Deddf Lleoliaeth 2011, mae gan yr Awdurdod Tân ac Achub ddyletswydd gyfreithiol i lunio Datganiad Polisi Tâl blynyddol. |
| Staffio | Mae'r Datganiad Polisi Tâl yn cefnogi egwyddorion tryloywder, cyflog cyfartal a chefnogi staff. |
| Cydraddoldeb/ Hawliau Dynol / Y Gymraeg | Mae triniaeth gyfartal o ran cyflog yn rhan bwysig o amcanion Cydraddoldeb yr ATA. |
| Risgiau | Mae diffyg cydymffurfio â deddfwriaeth yn arwain at risg gyfreithiol a risg i enw da. |

Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru Datganiad Polisi Tâl 2026/27

- 1.0 Cyflwyniad
- 1.1 Prif rôl Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (yr Awdurdod) yw:
 - cyflawni holl ddyletswyddau a chyfrifoldebau Awdurdod Tân ac Achub yn unol â'r ddeddfwriaeth a'r rheoliadau priodol, yn enwedig [Deddf Gwasanaethau Tân ac Achub 2004](#), a [Gorchymyn Diwygio Rheoleiddio \(Diogelwch Tân\) 2005](#) (a ddaeth i rym ar 1 Hydref 2006), a [Chynllun Cyfuno 1995](#);
 - cytuno ar y cynlluniau gwasanaeth blynyddol, y cyllidebau refeniw a chyfalaf, a chyfraniadau'r cynghorau cyfansoddol; a
 - monitro'r cyllidebau refeniw a chyfalaf ac ymdrin ag unrhyw amrywiadau sylweddol, gan gynnwys penderfyniadau ar unrhyw gyfraniadau atodol.
- 1.2 Er mwyn cyflawni ei rôl, mae'r Awdurdod yn penodi staff i gyflawni dyletswyddau ar ei ran, ac wrth wneud hynny rhaid iddo ddilyn yr holl ddeddfwriaeth gyflogaeth berthnasol. Mae'r Awdurdod hefyd yn dilyn nifer o egwyddorion allweddol sy'n sicrhau fforddiadwyedd, cyflogau cyfartal, tryloywder a chefnogaeth i'r rhai ar gyflogau isel.
- 1.3 Diben y ddogfen hon yw bodloni rhwymedigaethau cyfreithiol yr Awdurdod o dan Ddeddf Lleoliaeth 2011 yn ogystal â darparu gwybodaeth am y ffordd y mae'r Awdurdod yn pennu cyflogau ei weithwyr. Mae'n darparu gwybodaeth am gydnabyddiaeth ariannol y Prif Swyddogion a'r gweithwyr sydd ar y raddfa gyflog isaf. Mae hefyd yn darparu gwybodaeth am y dulliau a ddefnyddir i benderfynu ar gyflogau'r holl staff.
- 1.4 Mae'r ddogfen yn trafod y cyfnod rhwng 1 Ebrill 2026 a 31 Mawrth 2027 ac mae'n darparu fframwaith ar gyfer gwneud penderfyniadau ar gyflogau ac, yn benodol, ar sut i wneud penderfyniadau am gyflogau uwch.
- 1.5 Mae'r Datganiad Polisi Tâl yn ddogfen flynyddol a baratoir ac a gymeradwyir gan yr Awdurdod cyn dechrau'r flwyddyn ariannol sydd dan sylw ynddo.
- 2.0 Fframwaith deddfwriaethol
- 2.1 Mae Adran 38 (1) Deddf Lleoliaeth 2011 yn ei gwneud yn ofynnol i Awdurdodau Lleol Cymru a Lloegr lunio Datganiad Polisi Tâl ar gyfer 2012/13 a phob blwyddyn ariannol ddilynol. Mae'r Ddeddf hefyd yn ei gwneud yn ofynnol i'r Awdurdod roi sylw dyledus i unrhyw ganllawiau a gyhoeddir gan Weinidogion Cymru. Fe wnaeth Llywodraeth Cymru ddiweddarau'r canllawiau ym mis Tachwedd 2021, "Atebolwydd Cyflog o fewn Llywodraeth Leol yng Nghymru".

- 2.2 Mae'r Ddeddf yn cynnig diffiniad eang o gydnabyddiaeth ariannol ac mae'n cynnwys cyflogau, lwfansau, buddion mewn nwyddau, cynnydd/gwelliannau mewn hawliau pensiwn a thaliadau terfynu swydd.
- 2.3 Pan fydd yn penderfynu ar gyflog a chydabyddiaeth ariannol ei holl weithwyr, rhaid i'r Awdurdod gydymffurfio â'r holl ddeddfwriaeth berthnasol. Mae hyn yn cynnwys Deddf Cydraddoldeb 2010, Rheoliadau Cyflogaeth Ran Amser (Atal Triniaeth Lai Ffafirol) 2000, Rheoliadau Gweithwyr Asiantaeth 2010 a, lle bo'n berthnasol, Rheoliadau Trosglwyddo Ymgymeriadau (Diogelu Cyflogaeth) 2006.
- 2.4 Mae'r Awdurdod yn sicrhau nad oes unrhyw wahaniaethu ar sail cyflog yn digwydd o fewn ei strwythurau cyflog, a hynny er mwyn cyflawni ei rwymedigaethau o dan ofynion cyflog cyfartal Deddf Cydraddoldeb 2010. Mae prosesau gwerthuso swyddi wedi'u hymgorffori ar draws y sefydliad er mwyn sicrhau bod cyfiawnhad gwrthrychol dros wahaniaethau cyflog rhwng gweithwyr ac i sicrhau bod cyflogau'n adlewyrchiad uniongyrchol o ofynion a chyfrifoldebau'r rôl.
- 3.0 Gwneud penderfyniadau gan gynnwys ystyried gwerth am arian
- 3.1 Mae'r polisi hwn yn berthnasol i holl weithwyr yr Awdurdod.
- 3.2 Mae'r Awdurdod yn cefnogi trefniadau cydfargeinio ac yn cefnogi'r darpariaethau presennol ar lefel genedlaethol sy'n llywodraethu cyflogau ac amodau gwasanaeth ar gyfer y grwpiau gweithwyr canlynol:
- Y Cyd-gyngor Cenedlaethol ar gyfer Rheolwyr Brigâd y Gwasanaethau Tân ac Achub, Cyfansoddiad a Chynllun Amodau Gwasanaeth (Llyfr Aur)
 - Y Cyd-bwyllgor Negodi ar gyfer Prif Swyddogion Awdurdodau Lleol; Cyfansoddiad, Amodau Gwasanaeth, Cyflogau (Llyfr Glas)
 - Y Cyd-gyngor Cenedlaethol ar gyfer Gwasanaethau Tân ac Achub Awdurdodau Lleol, Cynllun Amodau Gwasanaeth (Llyfr Llwyd)
 - Y Cyd-gyngor Cenedlaethol ar gyfer Gwasanaethau Llywodraeth Leol (Llyfr Gwyrdd).
- 3.3 Caiff lefelau cyflog eu hadolygu'n flynyddol trwy ddefnyddio'r trefniadau cydfargeinio hyn a bydd unrhyw daliadau "costau byw" sy'n gysylltiedig ag amodau cytundebol yn cael eu gweithredu ar ôl derbyn hysbysiad gan y corff trafod perthnasol.
- 3.4 Bydd yr Awdurdod yn ystyried unrhyw daliadau 'costau byw' cytundebol i'w brif swyddogion yng nghyd-destun penderfyniadau tebyg ynghylch gweithwyr ar gyflogau is, ac yn unol â chanlyniad y cydfargeinio a amlinellir uchod.

- 3.5 Mae'r holl swyddi sydd dan amodau'r Cyd-gyngor Cenedlaethol ar gyfer Gwasanaethau Llywodraeth Leol hefyd yn amodol ar gynllun gwerthuso swyddi'r Awdurdod, sy'n asesu pob rôl yn wrthrychol pan fo swydd newydd yn cael ei chreu, pan fo swydd sydd eisoes yn bodoli yn cael ei newid, neu'n ysbeidiol er mwyn pennu gradd gyflog deg sy'n gyson ar draws y grŵp hwn o staff. Pan fyddant yn rhoi'r gorau i'w dyletswyddau o'u gwirfodd, ni wneir unrhyw daliadau ychwanegol.
- 3.6 Yn unol â'r cyfansoddiad, yr Awdurdod sy'n gyfrifol am gymeradwyo'r gyllideb ariannol flynyddol gan gynnwys fforddiadwyedd costau gweithwyr.
- 4.0 Rôl y Prif Swyddog Tân
- 4.1 Y Prif Swyddog Tân yw Pennaeth y Gwasanaeth Cyflogedig a hwy sy'n gyfrifol am y Gwasanaeth. Dyma swydd lawn-amser a benodir ar sail teilyngdod, gan ddefnyddio meini prawf gwrthrychol a chan ddilyn proses gystadleuol agored. Mae'r broses ddethol yn cael ei goruchwyllo gan Banel Penodi sy'n cynnwys aelodau'r Awdurdod.
- 4.2 Mae'r Prif Swyddog Tân yn gweithio'n agos gydag aelodau etholedig i gyflawni nodau strategol yr Awdurdod. Mae gan y sefydliad gyllideb referniw flynyddol o tua £54.375 miliwn a chyllideb gyfalaf o £6.661 miliwn ac mae'n gyfrifol am ystod eang o wasanaethau o dan Ddeddf Gwasanaethau Tân ac Achub 2004, gan gyflogi tua 900 aelod o staff.
- 5.0 **Cyflogau'r Prif Swyddogion**
- 5.1 Mae polisi cyflog yr Awdurdod ar gyfer cydnabyddiaeth ariannol prif swyddogion, gan gynnwys y Prif Swyddog Tân, yn cyd-fynd â threfniadau'r Cyd-gyngor Cenedlaethol. O dan y trefniadau hyn, mae cyflogau Rheolwyr Brigâd yn cael eu hadolygu'n flynyddol ar lefel genedlaethol er mwyn darparu'r isafswm cyflog ar gyfer prif swyddogion tân.
- 5.2 Pan gânt eu penodi, bydd cydnabyddiaeth ariannol y prif swyddogion yn cael ei gosod ar y cyflog sylfaenol sy'n gysylltiedig â'r farchnad ac yn cael ei chymeradwyo gan yr Awdurdod llawn. Hefyd, bydd car yn cael ei ddarparu er mwyn iddynt gyflawni'r swydd.
- 5.3 Mae cydnabyddiaeth ariannol prif swyddogion hefyd yn destun adolygiad cyflog o dro i dro. Mae'r broses hon yn meincnodi lefelau cyflog y prif swyddog yn erbyn cymaryddion perthnasol mewn awdurdodau tân ac achub eraill. Cafodd y broses adolygu cyflogau ei chymeradwyo gan yr Awdurdod yn ystod 2021 a chytunwyd ar yr egwyddorion canlynol:

- i. bydd graddfeydd cyflog yn cael eu cysylltu â'r cyfraddau cyflog sylfaenol cyfartalog sy'n cael eu cydgasglu a'u cyhoeddi gan y Cyd-gyngor Cenedlaethol ar gyfer Rheolwyr Brigâd Gwasanaethau Tân ac Achub yr Awdurdodau Lleol, a hynny er mwyn cynnig cymariaethau priodol sy'n benodol i'r sector;
- ii. bydd pob swydd lefel uwch yn cael ei chyflogi ar raddfa tri phwynt, a bydd rhaid i gyflogeion gael arfarniad blynyddol boddhaol cyn y cânt godi i'r pwynt nesaf. Bydd pob cynyddran ar y raddfa yn seiliedig ar ffigwr o £1,500 ar gyfer y Prif Swyddog Tân; a chyfran gymharol ar gyfer y swyddi eraill;
- iii. bydd yr Awdurdod yn talu, ar waelod y raddfa driphwynt, y cyflog sylfaenol cyfartalog ar gyfer awdurdod ym Mand Poblogaeth 2, a fydd yn cynnwys yr holl ddyletswyddau;
- iv. bydd y dyfarniadau cyflog blynyddol sy'n cael eu trafod a'u cytuno'n genedlaethol yn cael eu cymhwyso'n awtomatig, fel sy'n digwydd ar hyn o bryd yn achos gweithwyr y "llyfr llwyd" a'r "llyfr gwyrdd" (oni fydd gweithiwr yn dewis hepgor unrhyw ran ohono);
- v. bydd y perthnasedd cyflog rhwng swyddi PST, DBST, PSTC a PSC yn cael eu hadfer. Cyfrifir cyflog pob swydd lefel uwch fel cyfran o gyflog y Prif Swyddog Tân fel a ganlyn:

| | Cyflog mewn perthynas â'r PST |
|------------------------------|-------------------------------|
| Prif Swyddog Tân | |
| Dirprwy Brif Swyddog Tân | 80% |
| Prif Swyddog Tân Cynorthwyol | 75% |
| Prif Swyddog Cynorthwyol | 60% |

- vi. Bydd maint priodol yn cael ei bennu ar gyfer pob swydd, yn unol â'u lefel, a bydd eu maint yn gyson ar draws y lefel er mwyn sicrhau bod swyddogion yn cael yr un cyflog cyfartal am waith o'r un gwerth; a
- vii. bydd cyflogau'n cael eu hadolygu'n rheolaidd yn unol â gofynion y dull 'dau drac' o bennu lefelau tâl ar gyfer Rheolwyr Brigâd fel y rhagnodir gan y Cyd-gyngor Cenedlaethol. Tair blynedd yw'r cyfnod derbyniol.

- 5.4 Ystyriwyd meincnodi tair blynedd ar gyflog y Prif Swyddog Tân gan y Panel Gweithredol yn ei gyfarfod ar 16 Rhagfyr 2024. Canfu hyn fod yr egwyddorion a nodir uchod yn parhau i fod yn ddilys a chadarnhawyd bod tâl y Prif Swyddog Tân yn briodol.
- 5.5 Nid yw'r Awdurdod yn talu unrhyw fonysau na gwelliannau ychwanegol megis tâl sy'n gysylltiedig â pherfformiad. Pan fydd prif swyddogion yn rhoi'r gorau i'w dyletswyddau o'u gwirfodd, ni wneir unrhyw daliadau ychwanegol.
- 5.6 Ar ôl ymddiswyddo neu ymddeol o'u dyletswyddau, ni wneir unrhyw daliadau ychwanegol ac eithrio'r hyn sy'n ddyledus at ddibenion cyflog neu daliadau a wneir i unigolyn yn unol â'r cynllun pensiwn priodol wrth ymddeol. Gall taliadau o'r fath gynnwys cyflog a delir yn lle rhybudd, hawliau buddion pensiwn a thâl gwyliau.
- 5.7 Pan fo pecyn diswyddo'n cael ei ystyried ar ôl i brif swyddog gytuno i roi'r gorau i'w ddyletswyddau, ac eithrio am y rhesymau a amlinellir uchod, bydd yr Awdurdod llawn yn cael cynnig i bleidleisio cyn y gellir cymeradwyo unrhyw becyn diswyddo.
- 5.8 Cyhoeddir gwybodaeth am gydnabyddiaeth ariannol prif swyddogion fel rhan o Ddatganiad Cyfrifon blyneddol yr Awdurdod. Cyhoeddir y rhain ar wefan yr Awdurdod.
- 5.9 Mae costau busnes megis tocynnau trên, milltiroedd ceir, llety dros nos a pharcio yn cael eu hawlio'n ôl yn unol â pholisi teithio a chynhaliaeth y sefydliad, sy'n berthnasol i bob gweithiwr.
- 5.10 Mae prif swyddogion yn aelodau o'r cynllun pensiwn perthnasol. Nid yw'r Awdurdod yn caniatáu cynyddiadau neu welliannau i'r pensiwn y tu hwnt i'r trefniadau safonol.
- 5.11 Y cyfnod rhybudd ar gyfer swyddi prif swyddog yw 3 mis.
- 6.0 Staff ar Lefel Uwch
- 6.1 At ddibenion y Datganiad Polisi Tâl hwn, nid yw'r term "prif swyddog" wedi'i gyfyngu i Bennaeth y Gwasanaeth Cyflogedig, ac mae'n cynnwys y rhai sy'n adrodd yn uniongyrchol i'r Prif Swyddog Tân. Mae hyn yn cynnwys y Swyddog Monitro, y Swyddog Adran 151, y Dirprwy Brif Swyddog Tân, Prif Swyddogion Tân Cynorthwyol a Phrif Swyddogion Cynorthwyol.

6.2 Mae'r swyddi hyn yn ddarostyngedig i ystod o delerau ac amodau:

| Grŵp Gweithwyr | Telerau ac Amodau | Buddion eraill | Trefniadau pensiwn |
|-------------------------------|--|----------------|---|
| Prif Swyddog Tân | Llyfr Aur | Darperir car | Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol |
| Swyddog Monitro | Darperir gan swyddog a enwir o Gyngor Sir y Fflint o dan drefniant contract | | |
| Trysorydd (swyddog adran 151) | Contract rhan-amser a drafodwyd y tu allan i'r telerau ac amodau cenedlaethol. | | |
| Dirprwy Brif Swyddog Tân | Llyfr Aur | Darperir car | Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol neu Gynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân |
| Prif Swyddog Tân Cynorthwyol | Llyfr Aur | Darperir car | Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol neu Gynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân |
| Prif Swyddog Cynorthwyol | Llyfr Glas | Darperir car | Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol |

7.0 Rheoli talent

7.1 Mae ffocws strategol yr Awdurdod ar gefnogi a datblygu ansawdd arweinyddiaeth y Gwasanaeth. Mae hyn yn cynnwys cynyddu **capasiti'r timau rheoli presennol, cynllunio datblygiad arweinwyr** y dyfodol, hyrwyddo gwerthoedd arweinyddiaeth ledled y sefydliad a denu arweinwyr effeithiol o sectorau eraill, pan fo hynny'n briodol.

8.0 Tâl sy'n gysylltiedig â pherfformiad

8.1 Ar hyn o bryd, nid oes cynllun tâl sy'n gysylltiedig â pherfformiad ar waith ar gyfer unrhyw swydd ar draws y Gwasanaeth.

9.0 Cydnabyddiaeth ariannol ar gyfer staff heblaw am brif swyddogion

9.1 Mae polisi cyflog yr Awdurdod ar gyfer talu gweithwyr nad ydynt yn brif swyddogion yn cyd-fynd â'r **cyfraddau cyflog y cytunwyd arnynt yn genedlaethol** ac a negodwyd drwy'r Cyd-gyngor Cenedlaethol, sy'n cynnwys cynrychiolwyr cenedlaethol cyflogwyr a gweithwyr.

| Grŵp Gweithwyr | Telerau ac Amodau | Buddion eraill | Trefniadau Pensiwn |
|--|-------------------|--|----------------------------------|
| Swyddogion (Rheolwyr Gorsaf, Rheolwyr Grŵp a Rheolwyr Ardal) | Llyfr Llwyd | Darperir car ar brydles ar gyfer staff ar y rota dyletswydd hyblyg | Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân |
| Pennaeth Adrannau Corfforaethol | Llyfr Glas | Dim | Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol |
| Diffoddwyr Tân | Llyfr Llwyd | Dim | Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân |
| Prentisiaid Diffoddwyr Tân | Llyfr Llwyd | Dim | Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân |
| Staff yr Ystafell Reoli | Llyfr Llwyd | Dim | Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol |
| Diogelwch Tân ac Atal Tanau | Llyfr Gwyrdd | Dim | Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol |
| Gwasanaethau Corfforaethol | Llyfr Gwyrdd | Dim* | Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol |
| Prentisiaid | Llyfr Gwyrdd | Dim | Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol |
| * Gyda nifer fach o swyddi lle bydd angen teithio'n bell neu deithio'n aml, bydd dewis i gael car ar brydles | | | |

- 9.2 Mae'r gweithiwr ar y cyflog isaf wedi'i gyflogi ar bwynt 6 colofn gyflog y Cyd-gyngor Cenedlaethol ar gyfer Gwasanaethau Llywodraeth Leol (Llyfr Gwyrdd), sy'n cyfateb i £25,989 y flwyddyn o 1 Ebrill 2025. O bryd i'w gilydd, bydd yr Awdurdod yn cyflogi prentisiaid nad ydynt wedi'u cynnwys yn y diffiniad o 'weithwyr ar y cyflogau isaf' gan nad ydynt yn cael eu cyflogi o dan gontractau cyflogaeth.
- 9.3 Mae'r canllawiau statudol o dan Ddeddf Lleoliaeth 2011 yn argymhell defnyddio lluosrifau cyflog er mwyn mesur y berthynas rhwng cyfraddau cyflog ar draws y gweithlu a chyfraddau cyflog uwch-reolwyr, fel yr hyn sydd wedi'i gynnwys yn 'Review of Fair Pay in the Public Sector' Hutton (2010).
- 9.4 Yn ôl y lefelau cyflog o fewn yr Awdurdod yn 2025/26, y lluosrif rhwng y gweithiwr ar y cyflog isaf (cyflog sylfaenol cyfwerth ag amser llawn) a'r Prif Swyddog Tân yw 1:6.27.

- 9.5 Pan gynhaliwyd adroddiad Hutton ar gyflog teg yn y sector cyhoeddus, gofynnwyd iddynt ymchwilio i'r achos dros gyflwyno cyfyngiad sefydlog ar wasgariad cyflogau o fewn y sector cyhoeddus, a hynny trwy gyflwyno cyfyngiad a fyddai'n atal unrhyw reolwr sector cyhoeddus rhag ennill mwy nag 20 gwaith yr hyn y mae'r person ar y cyflog isaf yn y sefydliad yn ei ennill. Daeth yr adroddiad i'r casgliad bod y berthynas ag enillion canolrifol yn fesur mwy perthnasol, ac mae Cod y Llywodraeth ar gyfer yr Arferion a Argymhellir ar Dryloywder Data yn argymhell cyhoeddi'r gymhareb rhwng y cyflog uchaf a chyflog canolrifol holl weithlu'r Awdurdod. Y lluosrif rhwng yr enillion cyfwerth ag amser llawn sylfaenol canolrifol ac enillion y Prif Swyddog Tân yw 1:4.19 (ac eithrio'r system dyletswydd ar alwad). Sylwch mai dim ond cyflogau amser llawn sydd wedi'u cynnwys yn y ffigur hwn a'i fod yn eithrio lwfansau.
- 9.6 Yn eu datganiad ariannol blynyddol, mae'r Awdurdod yn cyhoeddi gwybodaeth am gydnabyddiaeth ariannol Prif Swyddogion, am enillion canolrifol gweithlu'r sefydliad, ac am y gymhareb rhwng y ddau ffigur hyn er mwyn dangos y berthynas rhwng y ddau.
- 10.0 Cefnogaeth i staff ar gyflogau is
- 10.1 Mae'r Awdurdod yn ymwrwymo i dalu cyflogau teg ac i gefnogi gweithwyr ar gyflogau is ac wedi derbyn achrediad Cyflogwr Cyflog Byw Gwirioneddol, yn unol â'r egwyddorion a hyrwyddir gan y Sefydliad Cyflog Byw.
- 10.2 Mae ystod o fesurau cymorth ychwanegol ar gael i weithwyr, gan gynnwys y Cerdyn Disgownt Golau Glas, sy'n cynnig gostyngiadau gan ystod eang o fanwerthwyr a gwasanaethau. Mae cymorth pellach yn cynnwys cynllun Beicio i'r Gwaith, Rhaglen Cymorth i Weithwyr, gwasanaethau cwnsela, darpariaeth lechyd Galwedigaethol a thalebau gofal plant.
- 10.3 Mae cynllun ffisiotherapi hefyd ar gael i bob gweithiwr. Mae gweithwyr yn cael cymorth ariannol er mwyn gallu atgyfeirio eu hunain ar gyfer therapi am anaf cyhyrsgerbydol neu anhwylderau eraill.
- 11.0 Ychwanegiadau at Gyflogau Gweithwyr Eraill
- 11.1 Lle bo'n briodol, ac yn unol ag amodau gwasanaeth cenedlaethol neu gytundebau lleol, gall unigolion gael lwfans ar ben eu cyflog.
Mae'r enghreifftiau'n cynnwys, ymhlith eraill:
- darpariaeth ar alwad neu y tu allan i oriau
 - argaeledd parhaus
 - cyfrifoldeb ychwanegol
 - lwfans rhent, tanwydd a golau
 - lwfans ffôn
 - cyfraniadau pensiwn gan y cyflogwr
 - lwfansau milltiroedd

12.0 Honoraria

12.1 Gall aelod o staff sy'n cyflawni dyletswyddau y tu hwnt i'r hyn a ddisgwylir yn y swydd, a hynny dros gyfnod estynedig, gael taliad untro ychwanegol, gyda'r swm yn dibynnu ar amgylchiadau penodol yr achos dan sylw. Mae enghreifftiau'n cynnwys:

- pan fo gweithiwr yn gwneud gwaith ychwanegol sylweddol dros dro, y tu hwnt i'w cyfrifoldebau arferol; neu
- pan fo gweithiwr yn gwneud cryn dipyn o waith dros eu horiau contract arferol, ond nad ydynt yn gymwys i gael taliadau goramser oherwydd eu safle ar y raddfa gyflog.

12.2 Byddai unrhyw benderfyniad ynghylch honoraria arfaethedig i brif swyddogion angen cymeradwyaeth yr Awdurdod.

12.3 Bydd penderfyniadau sy'n ymwneud â'r holl staff eraill yn cael eu hystyried gan y Pennaeth Adran priodol mewn ymgynghoriad â'r Prif Swyddog Tân Cynorthwyol (Cyllid ac Adnoddau).

13.0 Polisi ymadael

13.1 Pan fydd unigolyn yn rhoi'r gorau i'w dyletswyddau o'u gwirfodd, ni wneir unrhyw daliadau ychwanegol ac eithrio'r hyn sy'n ddyledus at ddibenion cyflog neu daliadau a wneir i unigolyn yn unol â'r cynllun pensiwn priodol wrth ymddeol. Gall taliadau o'r fath gynnwys cyflog a delir yn lle rhybudd, hawliau buddion pensiwn, tâl gwyliau ac unrhyw ffioedd neu lwfansau a delir.

13.2 Gall gweithwyr sydd wedi'u cyflogi dan amodau'r Cyd-gyngor Cenedlaethol ar gyfer Gwasanaethau Llywodraeth Leol, yn ôl disgrisiwn yr Awdurdod, hawlio taliad pensiwn ychwanegol a/neu daliad dileu swydd os bydd yr awdurdod yn dewis terfynu eu cyflogaeth yn gynnar, o dan ddisgrisiwn yr Awdurdod mewn perthynas â Rheoliadau Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol 1997 (fel y'u diwygiwyd) a Rheoliadau Llywodraeth Leol (Terfynu Cyflogaeth yn Gynnar) (Cymru a Lloegr) 2006 (fel y'u diwygiwyd) – sy'n aml yn cael eu galw'n Rheoliadau lawndal ar sail Disgrisiwn.

13.3 Mae gan y Gwasanaeth bolisi ar gyfer trefniadau diswyddo neu ymadael.

13.4 Ar brydiau, bydd cyn-weithwyr yn cael eu hailgyflogi gan y Gwasanaeth. Pan fo cyfanswm eu henillion a'u pensiwn yn uwch na'u cyflog ar ddiwedd eu cyflogaeth wreiddiol, wedi'i addasu ar gyfer chwyddiant, gall y pensiwn gael ei leihau yn unol â rheoliadau'r cynllun.

14.0 Trefniadau oddi ar y gyflogres

14.1 Anaml y bydd yr Awdurdod yn talu am wasanaeth unigolion gan ddefnyddio trefniadau oddi ar y gyflogres. Dim ond ar sail eithriadol y byddant yn cael eu hystyried, a hynny ar gyfer darnau arbenigol o waith na cheir capasiti neu arbenigedd mewnol ar eu cyfer. Mae gan yr Awdurdod drefniadau ar waith i sicrhau bod dangosydd statws cyflogaeth CThEF yn cael ei gwblhau ar gyfer pob cyflenwr cyn y gwneir unrhyw daliadau.

15.0 Atodiadau

[Atodiad 1](#) Matrics cyflogau Prif Swyddogion

[Atodiad 2](#) Cyfraddau cyflog y Cyd-Gyngor Cenedlaethol

[2.1](#) Rolau Diffoddwyr Tân

[2.2](#) Y System Dyletswydd Ar Alwad

[2.3](#) Rolau'r Ystafell Reoli

[Atodiad 3](#) Y Cyd-gyngor Cenedlaethol ar gyfer gwasanaethau llywodraeth leol, matrics cyflogau

Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru
Cyfraddau Cyflog Prif Swyddogion (fel yr oeddent ym mis Gorffennaf 2025)

| Swydd | Cyflog | Cyflog | Cyflog | % o PST** |
|-------|------------|------------|------------|-----------|
| | Blwyddyn 1 | Blwyddyn 2 | Blwyddyn 3 | |
| PST* | £159,512 | £161,228 | £162,945 | |
| DBST* | £127,919 | £129,292 | £130,666 | 80% |
| PSTC* | £120,022 | £121,309 | £122,595 | 75% |
| PSC | £96,327 | £97,356 | £98,386 | 60% |

* yn cynnwys cydnabyddiaeth ariannol am drefniadau dyletswydd parhaus

** Mae dyfarniad cyflog y Cyd-gyngor Cenedlaethol a gafodd ei gytuno'n genedlaethol ac a ddaeth i rym ym mis Ionawr 2025, gan gymhwyso codiad cyfradd unffurf o £1,500, wedi arwain at amrywiad bychan mewn cymariaethau cyflog, a hynny o oddeutu 0.002% ar gyfer y Dirprwy Brif Swyddog Tân a'r Prif Swyddogion Tân Cynorthwyol, a 0.003% ar gyfer y Prif Swyddog Cynorthwyol. Nid yw'r amrywiadau hyn yn newid egwyddorion cyflog cytunedig yr Awdurdod na pherthnasau cyflog arfaethedig, a byddant yn cael eu haddasu i gydymffurfio â'r canrannau y cytunwyd arnynt fel rhan o'r adolygiad cyflog prif swyddog nesaf, a drefnwyd ar gyfer 2027.

| Gwasanaeth a ddarperir yn allanol | Gwerth (y flwyddyn) |
|-----------------------------------|-----------------------------|
| Swyddog Monitro | £ 20,073 (heb gynnwys TAW)* |
| Swyddog Adran 151 | £8,510 |

*yn seiliedig ar gost y llynedd

ROLAU DIFFODD TÂN - CYFRADDAU CYFLOG O 1 GORFFENNAF 2025

(mae'r dyfarniad cyflog o 1 Gorffennaf 2026 ymlaen yn dal i fod yn destun trafod cenedlaethol)

| | Blynyddol sylfaenol £ | Cyfradd sylfaenol yr awr £ | Cyfradd goramser £ |
|---------------------|-----------------------------|----------------------------------|--------------------------|
| Diffoddwr Tân | | | |
| Datblygu | 30,384 | 13.87 | 20.81 |
| Cymwys | 38,881 | 17.75 | 26.63 |
| | | | |
| Rheolwr Criw | | | |
| Datblygu | 41,322 | 18.87 | 28.31 |
| Cymwys | 43,104 | 19.68 | 29.52 |
| | | | |
| Rheolwr Gwylfa | | | |
| Datblygu | 44,038 | 20.11 | 30.17 |
| Cymwys A | 45,260 | 20.67 | 31.01 |
| Cymwys B | 48,202 | 22.01 | 33.02 |
| | | | |
| Rheolwr Gorsaf | | | |
| Datblygu | 50,135 | 22.89 | 34.34 |
| Cymwys A | 51,642 | 23.58 | 35.37 |
| Cymwys B | 55,301 | 25.25 | 37.88 |
| | | | |
| Rheolwr Grŵp | | | |
| Datblygu | 57,743 | 26.37 | Amherthnasol |
| Cymwys A | 59,476 | 27.16 | Amherthnasol |
| Cymwys B | 64,013 | 29.23 | Amherthnasol |
| | | | |
| Rheolwr Ardal | | | |
| Datblygu | 67,792 | 30.96 | Amherthnasol |
| Cymwys A | 69,823 | 31.88 | Amherthnasol |
| Cymwys B | 74,360 | 33.95 | Amherthnasol |
| | | | |

ROLAU DIFFODD TÂN – CYFRADDAU CYFLOG O 1 Gorffennaf 2025 (SYSTEM DYLETSWYDD AR ALWAD)

(mae'r dyfarniad cyflog o 1 Gorffennaf 2026 ymlaen yn dal i fod yn destun trafod cenedlaethol)

| | (1) £ y flwyddyn | (2) £ y flwyddyn | (3) £ yr Awr | (4) £ yr achlysur |
|---------------------|------------------------|------------------------|--------------------|-------------------------|
| Diffoddwr Tân | | | | |
| Datblygu | 4,558 | 2,279 | 13.87 | 5.12 |
| Cymwys | 5,832 | 2,916 | 17.75 | 5.12 |
| Rheolwr Criw | | | | |
| Datblygu | 6,198 | 3,099 | 18.87 | 5.12 |
| Cymwys | 6,466 | 3,233 | 19.68 | 5.12 |
| Rheolwr Gwylfa | | | | |
| Datblygu | 6,606 | 3,303 | 20.11 | 5.12 |
| Cymwys A | 6,789 | 3,395 | 20.67 | 5.12 |
| Cymwys B | 7,230 | 3,615 | 22.01 | 5.12 |
| Rheolwr Gorsaf | | | | |
| Datblygu | 7,520 | 3,760 | 22.89 | 5.12 |
| Cymwys A | 7,746 | 3,873 | 23.58 | 5.12 |
| Cymwys B | 9,602 | 4,801 | 29.23 | 5.12 |
| Rheolwr Grŵp | | | | |
| Datblygu | 8,662 | 4,331 | 26.37 | 5.12 |
| Cymwys A | 8,921 | 4,461 | 27.16 | 5.12 |
| Cymwys B | 9,602 | 4,801 | 29.23 | 5.12 |
| Rheolwr Ardal | | | | |
| Datblygu | 10,169 | 5,085 | 30.96 | 5.12 |
| Cymwys A | 10,473 | 5,237 | 31.88 | 5.12 |
| Cymwys B | 11,154 | 5,577 | 33.95 | 5.12 |

Mae Colofn 1 yn dangos y tâl cadw blynyddol llawn (15% o'r cyflog blynyddol sylfaenol amser llawn, fel y nodir yn Atodiad A)

Mae Colofn 2 yn dangos y tâl cadw ar gyfer gweithwyr ar y system ddyletswydd criwio dydd (7.5% o'r cyflog blynyddol sylfaenol amser llawn, fel y nodir yn Atodiad A)

Mae Colofn 3 yn dangos y gyfradd fesul awr ar gyfer gwaith a wnaed

ROLAU PENODOL YR YSTAFELL REOLI – CYFRADDAU CYFLOG O 1 GORFFENNAF 2025

(mae'r dyfarniad cyflog o 1 Gorffennaf 2026 ymlaen yn dal i fod yn destun trafod cenedlaethol)

| | Blynyddol dol sylfaen ol* £ | Cyfradd sylfaenol yr awr £ | Cyfradd goramser £ |
|---|---|-------------------------------------|--------------------------|
| Diffoddwr Tân (Yr Ystafell Reoli) | | | |
| Datblygu | 28,865 | 13.18 | 19.77 |
| Cymwys | 36,937 | 16.87 | 25.31 |
| Rheolwr Criw (Yr Ystafell Reoli) | | | |
| Datblygu | 39,256 | 17.93 | 26.9 |
| Cymwys | 40,949 | 18.70 | 28.05 |
| Rheolwr Gwylfa (Yr Ystafell Reoli) | | | |
| Datblygu | 41,836 | 19.10 | 28.65 |
| Cymwys A | 42,997 | 19.63 | 29.45 |
| Cymwys B | 45,792 | 20.91 | 31.37 |
| Rheolwr Gorsaf (Yr Ystafell Reoli) | | | |
| Datblygu | 47,628 | 21.75 | 32.63 |
| Cymwys A | 49,060 | 22.40 | 33.60 |
| Cymwys B | 52,536 | 23.99 | 35.99 |
| Rheolwr Grŵp (Yr Ystafell Reoli) | | | |
| Datblygu | 54,856 | 25.05 | Amherthnaso |
| Cymwys A | 56,502 | 25.80 | Amherthnaso |
| Cymwys B | 60,812 | 27.77 | Amherthnaso |

* (95% o'r cyflog blynyddol sylfaenol ar gyfer swyddi diffodd tân perthnasol, fel y nodir yn Atodiad A)


CYFRADDAU TÂL O 1 EBRILL 2025 AR GYFER STAFF A GYFLOGIR AR
**DELERAU AC AMODAU'R LLYFR GWYRDD (mae'r trafodaethau cyflog ar
 gyfer 26/27 yn parhau)**

| Pwynt ar y Golofn Gyflog | 01-Ebr-25 | |
|--------------------------|------------|---------|
| | y flwyddyn | yr awr* |
| 2 | £24,413 | £12.65 |
| 3 | £24,796 | £12.85 |
| 4 | £25,185 | £13.05 |
| 5 | £25,583 | £13.26 |
| 6 | £25,989 | £13.47 |
| 7 | £26,403 | £13.69 |
| 8 | £26,824 | £13.90 |
| 9 | £27,254 | £14.13 |
| 10 | £27,694 | £14.35 |
| 11 | £28,142 | £14.59 |
| 12 | £28,598 | £14.82 |
| 13 | £29,064 | £15.06 |
| 14 | £29,540 | £15.31 |
| 15 | £30,024 | £15.56 |
| 16 | £30,518 | £15.82 |
| 17 | £31,022 | £16.08 |
| 18 | £31,537 | £16.35 |
| 19 | £32,061 | £16.62 |
| 20 | £32,597 | £16.90 |
| 21 | £33,143 | £17.18 |
| 22 | £33,699 | £17.47 |
| 23 | £34,434 | £17.85 |
| 24 | £35,412 | £18.35 |
| 25 | £36,363 | £18.85 |
| 26 | £37,280 | £19.32 |
| 27 | £38,220 | £19.81 |
| 28 | £39,152 | £20.29 |
| 29 | £39,862 | £20.66 |
| 30 | £40,777 | £21.14 |
| 31 | £41,771 | £21.65 |
| 32 | £42,839 | £22.20 |
| 33 | £44,075 | £22.85 |
| 34 | £45,091 | £23.37 |
| 35 | £46,142 | £23.92 |
| 36 | £47,181 | £24.46 |
| 37 | £48,226 | £25.00 |
| 38 | £49,282 | £25.54 |
| 39 | £50,269 | £26.06 |
| 40 | £51,356 | £26.62 |
| 41 | £52,413 | £27.17 |
| 42 | £53,460 | £27.71 |
| 43 | £54,495 | £28.25 |

*cyfradd fesul awr wedi'i chyfrifo trwy rannu'r cyflog blynyddol â 52.143 wythnos (sef 365 diwrnod wedi'i rannu â 7) ac yna ei rannu â 37 awr (sef yr wythnos waith safonol yn ôl Cytundeb Cenedlaethol y 'Llyfr Gwyrdd')

CYFRADDAU TÂL O 1 EBRILL 2025 AR GYFER STAFF A GYFLOGIR AR
DELERAU AC AMODAU'R LLYFR GLAS
(mae'r trafodaethau cyflog ar gyfer 26/27 yn parhau)

| Pwynt ar y Golofn Gyflog | 01-Ebr-25 | |
|--------------------------------|------------|--------|
| | y flwyddyn | yr awr |
| 48 | £59,538 | £30.86 |
| 49 | £61,699 | £31.98 |
| 50 | £62,778 | £32.54 |
| 51 | £63,857 | £33.10 |

| | | |
|-------------------|--|---|
| Adrodd i | Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru |  |
| Dyddiad | 20 Ebrill 2026 | |
| Swyddog Arweiniol | Anthony Jones, Prif Swyddog Tân Cynorthwyol | |
| Swyddog Cyswllt | Mike Plant - Pennaeth Cynllunio, Perfformiad a Thrawsnewid | |
| Pwnc | Cynllun Gweithredu Rheoli Risg Cymunedol 2026/27 | |

PWRPAS YR ADRODDIAD

- 1 Rhoi trosolwg o'r adborth a gafwyd o'r ymgynghoriad cyhoeddus ar Gynllun Gweithredu Rheoli Risg Cymunedol 2026-2027 a'r Aseiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb cysyllfiedig, a cheisio cymeradwyaeth i'r fersiwn derfynol o'r dogfennau uchod.

CRYNODEB GWEITHREDOL

- 2 O dan Fframwaith Cenedlaethol Tân ac Achub Llywodraeth Cymru 2016, un o'r prif amcanion ar gyfer Gwasanaethau Tân ac Achub yng Nghymru yw mynd ati'n barhaus ac mewn modd cynaliadwy i leihau risg a gwella diogelwch dinasyddion a chymunedau.
- 3 Yn unol â gofynion Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009, rhaid i Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (yr Awdurdod) wneud trefniadau i wella'n barhaus wrth arfer ei swyddogaethau, drwy osod amcanion gwella iddo'i hun ym mhob blwyddyn ariannol yn erbyn o leiaf un o saith swyddogaeth. Mae'n rhaid ymgynghori â'r cyhoedd ynghylch yr amcanion hyn.
- 4 Mae'n ofyniad statudol o dan Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 i Gyrrff Cyhoeddus gyhoeddi amcanion llesiant blynyddol ac adrodd yn flynyddol ar eu cynnydd tuag at gyflawni eu hamcanion llesiant.
- 5 Mae Cylchlythyr Tân ac Achub Llywodraeth Cymru W-FRSC(2024)06 yn cadarnhau y gellir cyflawni'r dyletswyddau o dan Fesur 2009 a Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 drwy gyhoeddi un adroddiad.

- 6 Dyma'r trydydd Cynllun Gweithredu Rheoli Risg Cymunedol (CRMIP), a ddatblygwyd i gefnogi'r gwaith o gyflawni Cynllun Rheoli Risg Cymunedol (CRMP) yr Awdurdod 2024-2029. Nod y Cynllun Rheoli Risg Cymunedol yw nodi risgiau sy'n wynebu'r gymuned ac mae'n disgrifio sut y bydd yr Awdurdod yn rheoli'r risgiau hynny ac yn parhau i atal tanau ac argyfyngau eraill ac ymateb iddynt. Ysgrifennwyd yr amcanion i ystyried gofynion y ddau ddarn o ddeddfwriaeth y cyfeiriwyd atynt uchod.
- 7 Dangosodd y lefelau ymateb gynnydd o 42% (397 eleni o 279) ers ymgynghoriad cyhoeddus 2025-26, er bod yr ymatebion y crybwyllwyd eu bod gan aelodau staff yn isel o hyd.
- 8 Roedd y gefnogaeth ar gyfer yr amcanion gwella a llesiant arfaethedig yn gyson uchel ar draws pob un o'r pum egwyddor ar gyfer cadw cymunedau'n ddiogel, gan amrywio rhwng 93% a 97%.
- 9 Rhannwyd sylwadau gair am air gan ymatebwyr i'r ymgynghoriad gyda'r Penaethiaid Adran perthnasol, neu'r arbenigwr pwnc, i'w hadolygu ac i ystyried pa effaith, os o gwbl, a gaiff yr adborth ar eu hamcanion arfaethedig ar gyfer 2026-27.
- 10 Nid oes unrhyw newidiadau arfaethedig i unrhyw un o'r amcanion o ganlyniad i'r ymgynghoriad cyhoeddus.
- 11 Mae undebau llafur wedi bod yn ymwneud â datblygu'r amcanion llesiant fel rhan o'r Ddyletswydd Partneriaeth Gymdeithasol ac yn y Cydbwyllgor Ymgynghori a Negodi ym mis Chwefror 2026 cytunodd cynrychiolwyr yr Undebau Llafur a oedd yn bresennol fod consensws wedi'i gyrraedd ar yr amcanion.

SYLWADAU GAN Y PANEL GWEITHREDOL

- 12 Cyflwynwyd y Cynllun Rheoli Risg Cymunedol 2026/27 i'r Panel Gweithredol ar 16 Mawrth 2026 lle cymeradwyodd yr Aelodau ef i'w gyhoeddi.

ARGYMHELLIAD

- 13 Argymhellir bod yr Aelodau yn:
 - i) Nodi cynnwys yr adroddiad Ymgynghori; a
 - ii) Cymeradwyo Cynllun Gweithredu Rheoli Risg Cymunedol 2026–**27 sydd wedi'i atodi a'r Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb** cysylltiedig i'w cyhoeddi.

CEFNDIR

- 14 Bydd yr Awdurdod yn sôn am ei gynnydd yn erbyn amcanion Cynllun Rheoli Risg Cymunedol 2026-27 yn ei Asesiad Perfformiad Blynyddol yn Hydref 2027.

GWYBODAETH

- 14 Agorwyd yr ymgynghoriad ar gyfer ymatebion rhwng 23 Hydref ac 16 Rhagfyr 2025. Cynhaliodd y Gwasanaeth ymarferiad sicrhau ansawdd data ar y data Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant (EDI) oedd ar gael i sicrhau bod y ffigurau a ddyfynnwyd yn gywir. Fe wnaeth hyn ohirio rhyddhau'r ymgynghoriad o ddau ddiwrnod.
- 15 Cyhoeddwyd y Cynllun Gweithredu Rheoli Risg Cymunedol drafft 2026-27, a Fersiwn Hawdd ei Ddarllen, yn Gymraeg a Saesneg, ar wefan Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru (y Gwasanaeth). Cyhoeddwyd hefyd Asesiad o Effaith y Cynllun ar Gydraddoldeb.
- 16 Cafodd ymatebwyr wahoddiad i lenwi holiadur i ddweud a oeddent yn cytuno y byddai'r amcanion arfaethedig yn cyflawni yn erbyn 'Ein Pum Egwyddor ar gyfer cadw cymunedau'n ddiogel' ai peidio. Gwahoddwyd yr ymatebwyr i ychwanegu sylwadau i gefnogi eu barn.
- 17 Cyhoeddwyd yr ymgynghoriad ar-lein, yn fewnol ar fewnwyd y Gwasanaeth, Hwb Tân, ar gyfryngau cymdeithasol a thrwy hysbysebion y talwyd amdanynt yn y wasg ysgrifenedig.
- 18 Argraffwyd taflenni dwyieithog gyda Chod QR arnynt, gan hwyluso mynediad uniongyrchol a hawdd i holiadur yr arolwg ar-lein, **ac fe'u** dosbarthwyd yn ystod ymweliadau Archwiliadau Diogel ac Iach ac mewn digwyddiadau ymgysylltu.
- 19 Crëwyd cyfeiriad e-bost dwyieithog pwrpasol i hwyluso ceisiadau am wybodaeth ychwanegol neu holiaduron mewn copi caled. Crëwyd rhif ffôn symudol pwrpasol i ymateb i unrhyw ymholiadau na ellid eu cyflwyno drwy e-bost.
- 20 Anfonwyd llythyrau, yn enw'r Cadeirydd, at bawb ar y Gofrestr Rhanddeiliaid yn eu gwahodd i gymryd rhan.
- 21 Trefnodd y Swyddog Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant ddigwyddiadau ymgysylltu wyneb yn wyneb penodol gyda gwahanol grwpiau diddordeb o ran cydraddoldeb.
- 22 Gellir gweld y sylwadau gair am air yn atodiadau Adroddiad yr Ymgynghoriad.

GOBLYGIADAU

| | |
|--------------------------------------|--|
| Amcanion Llesiant | Mae Cynllun Gweithredu Rheoli Risg Cymunedol 2026/27 yn cynnwys datganiad Llesiant fel sy'n ofynnol gan y Ddeddf |
| Cyllideb | Amherthnasol |
| Cyfreithiol | Paratowyd Cynllun Gweithredu Rheoli Risg Cymunedol 2026/27 yn unol â'r ddeddfwriaeth berthnasol. |
| Staffio | Dim |
| Cydraddoldeb/Hawliau Dynol/Y Gymraeg | Mae Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb wedi'i baratoi a'i ddiweddarau yn dilyn yr ymgynghoriad cyhoeddus. |
| Risgiau | Mae'r Cynllun Rheoli Risg Cymunedol yn cefnogi trefniadau rheoli risg yr Awdurdod. |



Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru

Cynllun Gweithredu Rheoli Risg Cymunedol

Amcanion Llesiant a Gwella

2026 – 2027



Ein pum egwyddor ar gyfer cadw cymunedau'n ddiogel – dweud eich dweud

POBL

ATAL

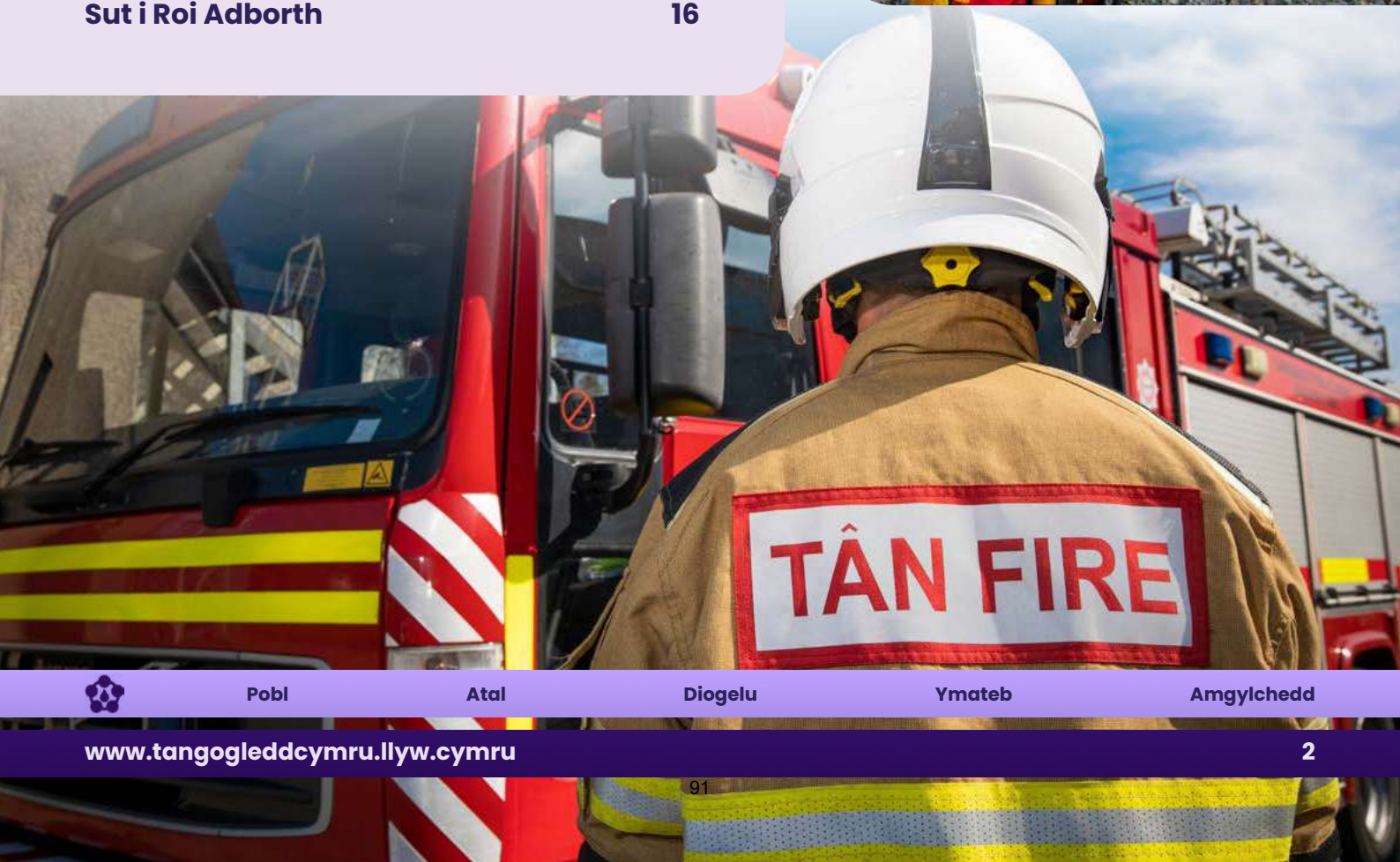
DIOGELU

YMATEB

AMGYLCHEDD

Cynnwys

| | |
|--|----|
| Cyflwyniad | 3 |
| Ein Gwasanaeth | 3 |
| Ein Staff | 4 |
| Ardal Ein Gwasanaeth | 4 |
| Ein Llywodraethu a Deddfwriaeth | 5 |
| Ein Risgiau a'r Galw | 7 |
| Ein Hegwyddorion | 7 |
| Ein Hegwyddor Pobl | 8 |
| Ein Hegwyddor Atal | 9 |
| Ein Hegwyddor Diogelu | 10 |
| Ein Hegwyddor Ymateb | 11 |
| Ein Hegwyddor Amgylcheddol | 12 |
| Nodau Llesiant Cymru – Sut rydym yn cyfrannu | 13 |
| Sut i Roi Adborth | 16 |



Pobl

Atal

Diogelu

Ymateb

Amgylchedd

Cyflwyniad



Un o'r prif amcanion ar gyfer gwasanaethau tân ac achub yng Nghymru yw mynd ati'n barhaus ac mewn modd cynaliadwy i leihau risg ac i wella diogelwch dinasyddion a chymunedau.

Nod y Cynllun Rheoli Risg Cymunedol (CRMP) yw nodi'r risgiau sy'n wynebu'r gymuned, ac mae'n disgrifio sut y bydd yr Awdurdod Tân ac Achub yn rheoli'r risgiau hynny ac yn parhau i atal ac ymateb i danau ac argyfyngau eraill.

Ym mis Gorffennaf 2024, cyhoeddwyd ein Cynllun Rheoli Risg Cymunedol pum mlynedd yn dilyn ymgynghoriad cyhoeddus.

Mae'r cynlluniau gweithredu blynyddol canlynol bellach wedi'u cyhoeddi, sy'n cynnwys amcanion gwella a lles i'n galluogi i gyflawni yn erbyn ein hamcanion hirdymor. Mae'r ddau gynllun i'w cael [yma](#).

- 2024-25 - wedi'i gyhoeddi Gorffennaf 2024
- 2025-26 - wedi'i gyhoeddi Ebrill 2025

Y Cynllun Gweithredu Rheoli Risg Cymunedol hwn, ar gyfer 2026-27, yw'r trydydd cynllun blynyddol sy'n cynnwys amcanion a fydd yn parhau i gyflawni yn erbyn amcanion Cynllun Rheoli Risg Cymunedol 2024-29.

Ein Gwasanaeth

Mae'r Awdurdod Tân ac Achub yn cynnwys 28 o gynghorwyr etholedig o chwe awdurdod unedol Gogledd Cymru, gyda nifer y cynrychiolwyr yn cael eu pennu gan boblogaeth yr ardal. Ein cenhadaeth yw gwneud Gogledd Cymru yn ardal ddiogel i fyw ynddi, i weithio ynddi ac i ymweld â hi. Gallwch ddarllen mwy am ein strwythur a'n trefniadau llywodraethu, gan gynnwys rôl yr Awdurdod Tân ac Achub, [yma](#).

Mae Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru yn cael ei arwain gan Brif Swyddog Tân a Phrif Weithredwr a Thîm Arweinyddol y Gwasanaeth. Mae'r tîm hwn yn cynnwys uwch swyddogion a rheolwyr sy'n gyfrifol am adrannau sy'n gofalu am swyddogaethau gweithredol a chorfforaethol allweddol ein Gwasanaeth.



Ein Staff

Mae ein diffoddwyr tân yn ymateb i danau, gwrthdrawiadau traffig ffyrdd ac argyfyngau eraill o 44 o orsafoedd tân ar draws Gogledd Cymru. Mae gennym 53 injan dân. Mae gan rai o'n gorsafoedd tân ddwy injan dân. Mae gan orsafoedd eraill gerbydau arbenigol fel peiriannau ag ysgol ac esgynlawr, cerbydau cefnogi digwyddiadau neu gychod, yn dibynnu ar y risg yn eu hardal.

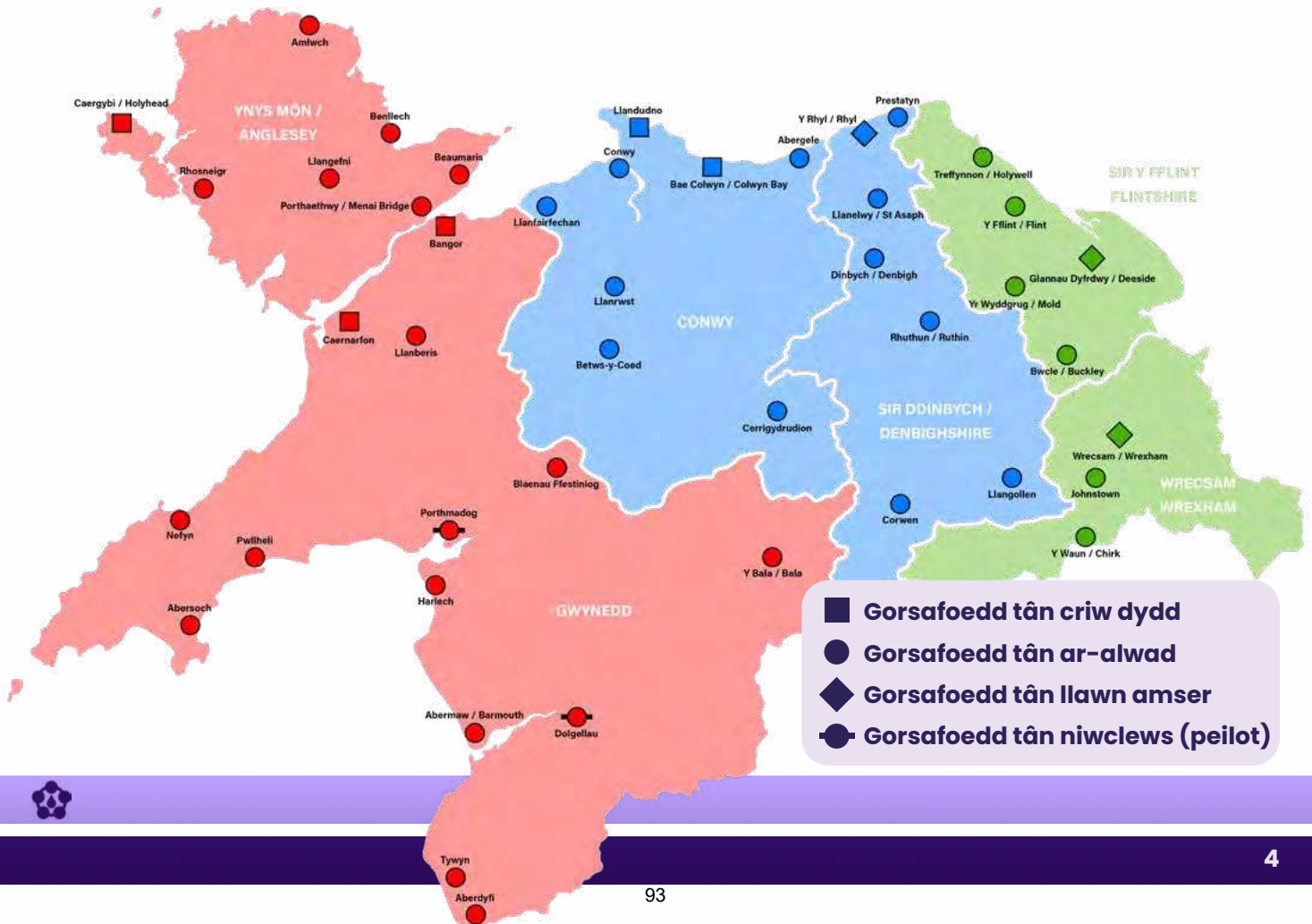


Gallwch ddarllen mwy am waith y rhai sy'n ymateb i argyfyngau a'r bobl sy'n sicrhau bod y Gwasanaeth yn rhedeg yn dda, boed nhw'n ddiffoddwyr tân neu'n arbenigwyr busnes, [yma](#).

Ardal Ein Gwasanaeth

Mae Gogledd Cymru yn ardal o 6,172 cilomedr sgwâr sydd â phoblogaeth o 687,000, ac sydd â chryn amrywiaeth yn ei thirwedd, gan gynnwys mynyddoedd Parc Cenedlaethol Eryri, ardaloedd arfordirol, cymunedau gwledig ac ardaloedd trefol mawr.

Mae gogledd Cymru'n cynnwys chwe sir: Ynys Môn, Gwynedd, Conwy, Sir Ddinbych, Sir y Fflint a Wrecsam. Mae'r A55 yn rhedeg trwy bump o'r chwe sir, ac mae'n ffordd sy'n rhan o un o'r llwybrau hiraf yn Ewrop, gan ymestyn o Gaerdybi i Ddwyrain Ewrop. Gallwch ddarllen mwy am ein daearyddiaeth a'n demograffeg [yma](#).



Ein Llywodraethu a Deddfwriaeth

Fel pob corff arall yn y sector cyhoeddus, rhaid i Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru weithredu yn unol â nifer o ddarnau o ddeddfwriaeth. Gallwch ddarllen mwy am y ddeddfwriaeth sy'n llywodraethu ein Gwasanaeth [yma](#).

Yn unol â gofynion Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009, rhaid i Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru wneud trefniadau ar gyfer gwelliant parhaus wrth arfer ei swyddogaethau, a hynny trwy osod amcanion gwella iddo'i hun ym mhob blwyddyn ariannol yn erbyn o leiaf un o saith swyddogaeth.

Ar ben hynny, rhaid i Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru ymgynghori â'r cyhoedd ar ei amcanion gwella arfaethedig. Roedd yr ymgynghoriad cyhoeddus ar agor o 23 Hydref 2025 tan 16 Rhagfyr 2025. Ystyriwyd yr adborth a dderbyniwyd wrth lunio ein cynigion terfynol. Bydd adroddiad ar wahân yn cyflwyno canfyddiadau'r ymgynghoriad ar gael ar ein gwefan ar adeg ei gyhoeddi.

Mae asesiad o'n perfformiad yn erbyn ein hamcanion llesiant a gwella blaenorol i'w gael yn ein Hasesiad Perfformiad Blynyddol 2024-25, [yma](#).

Mae ein hamcanion ar gyfer 2026-27 hefyd wedi'u datblygu yn unol ag egwyddor datblygu cynaliadwy [Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol \(Cymru\) 2015](#).

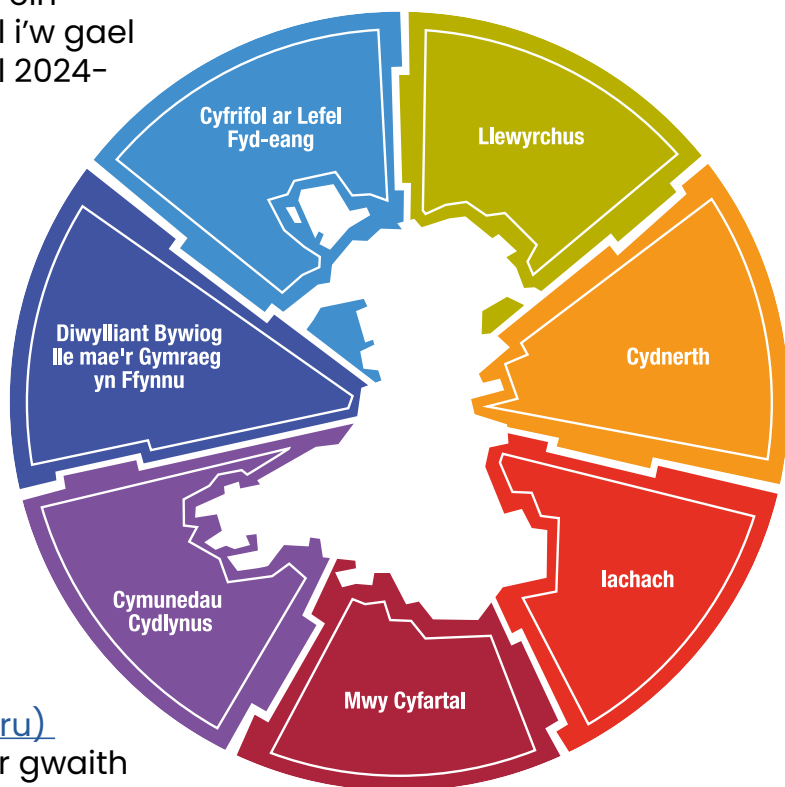
Datganiad Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015

Rydym wedi ymroi i gefnogi [Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol \(Cymru\) 2015](#), gan groesawu'r dyletswyddau a'r gwaith

a ddaw o fod yn bartner statudol ar draws tri Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus. Rydyn ni'n deall

diben a nod y Ddeddf, ac rydyn ni wedi ymrwymo i sicrhau ein bod yn ystyried effaith hirdymor ein penderfyniadau ar gymunedau ardal y Gwasanaeth.

O ganlyniad, pan fyddwn yn gwneud penderfyniadau, byddwn yn ystyried effeithiau posibl y penderfyniadau hyn ar y bobl sy'n byw yng Ngogledd Cymru, yn awr ac yn y dyfodol. Hefyd, byddwn yn cofio bod angen ystyried amrywiaeth cyfoethog y bobl sy'n byw, sy'n gweithio, ac sy'n ymweld â Gogledd Cymru, a byddwn yn parhau i gydweithio ag eraill er mwyn helpu'r Awdurdod i wireddu ei Amcanion a, pan fo'n berthnasol, i helpu eraill i wireddu eu hamcanion hwy.



Pobl

Atal

Diogelu

Ymateb

Amgylchedd



Cymru Lewyrchus

Trwy ein **Hegwyddorion Atal a Diogelu**, byddwn yn gwneud gwaith arloesol i gadw pobl yn fwy diogel yn eu cartrefi a'u busnesau. Trwy leihau'r costau sy'n gysylltiedig â marwolaethau, difrod, anafiadau a tharfu yn sgil tân, byddwn yn gwella ein cefnogaeth i economïau lleol Gogledd Cymru.



Cymru Gydnerth

Mae ein **Hegwyddor Amgylcheddol** a'n hamcanion sylfaenol yn cyfrannu tuag at greu Cymru Gydnerth trwy fabwysiadu arferion ecogyfeillgar yn ein gweithrediadau beunyddiol i leihau allyriadau carbon. Trwy ein **Hegwyddor Amddiffyn** byddwn yn ymdrechu i leihau'r nifer o danau gwyllt, a thrwy hynny wella ansawdd aer a gwarchod cynefinoedd naturiol ac ecosystemau.



Cymru Sy'n Fwy Cyfartal

Gyda'n **Hegwyddor Pobl**, byddwn yn recriwtio, yn datblygu ac yn cadw gweithlu medrus, dwyieithog, llawn cymhelliant sy'n cynrychioli ac yn hyrwyddo amrywiaeth y cymunedau rydym yn eu gwasanaethu. Byddwn hefyd yn nodi potensial staff ac yn gwneud y mwyaf ohono drwy reoli a datblygu pobl yn effeithiol, gan arwain at ddiwylliant o berfformiad uchel, lle mae pobl yn gwerthfawrogi ac yn parchu ei gilydd, a thrwy hynny gyfrannu at Gymru sy'n fwy Cyfartal. Byddwn yn parhau i ymgynghori â staff, undebau llafur a'r cyhoedd ar faterion a chynigion statudol a allai gael effaith sylweddol ar y gwasanaethau a ddarparwn i'r cyhoedd.



Cymru Iachach

Byddwn yn cyfrannu at greu Cymru Iachach gyda'n **Hegwyddor Atal**, trwy ddarparu archwiliadau diogel ac iach i'r dinasyddion sydd fwyaf agored i niwed, a thrwy wneud i bob cyswllt gyfrif trwy rannu unrhyw bryderon iechyd a llesiant a nodir gyda phartneriaid perthnasol.

Trwy gynnal ymgyrchoedd aml-asantiaethol, ar sail gwybodaeth, sy'n targedu'r rhai sydd fwyaf tebygol o fod mewn Gwrthdrawiadau ar y Ffordd neu ddigwyddiadau boddi mewndirol, byddwn yn lleihau'r risg o farwolaeth ac anafiadau difrifol.

Trwy ein **Hegwyddor Pobl** byddwn yn cefnogi ein gweithlu i fod yn ffit yn gorfforol ac yn wydn yn feddyliol, a thrwy ein **Hegwyddor Ymateb** byddwn yn gwella darpariaeth frys yn ein hardaloedd mwy gwledig a llai poblog.



Gymru o Gymunedau Cydlynus

Trwy ein **Hegwyddorion Atal, Diogelu, Ymateb ac Amgylcheddol** byddwn yn cyfrannu at greu Cymru o Gymunedau Cydlynus, gan sicrhau bod tanau mewn cartrefi, busnesau neu ar dir agored naill ai'n cael eu hatal, neu trwy leihau eu heffaith cymaint ag sy'n bosibl.



Pobl

Atal

Diogelu

Ymateb

Amgylchedd



Cymru â diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu

Bydd ein **Hegwyddor Pobl** yn cyfrannu at greu Cymru â diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu, a hynny trwy gynnig mynediad at ein gwasanaethau trwy'r Gymraeg a thrwy ganiatáu i bobl gyfathrebu â ni yn y Gymraeg, gan gefnogi ein staff i siarad eu hiaith ddewisol yn y gweithle a chynnig cyfleoedd i staff sy'n dymuno dysgu Cymraeg.



Cymru sy'n Gyfrifol ar Lefel Fyd-eang

Trwy ein **Hegwyddor Amgylchedd**, byddwn yn chwarae ein rhan mewn Cymru sy'n Gyfrifol ar Lefel Fyd-eang. Byddwn yn lleihau ein hallyriadau carbon ein hunain trwy newid ein fflyd o Injanau Tân diesel fel eu bod yn rhedeg ar Olew Llysiau wedi'i Drin â Hydrogen, trwy brynu ceir a faniau allyriadau sero neu isel iawn yn unig, a thrwy gael gwared ar wres nwy a Nwy Petrolïwm Hylif o'n hystad yn raddol.

Gyda'n **Hegwyddorion Atal a Diogelu**, byddwn yn sicrhau bod Gogledd Cymru yn ddiogel drwy gynnal gweithgareddau ataliol, a hynny gan flaenoriaethu'r rhai sydd fwyaf agored i niwed yn ein cymunedau a thrwy fod yn barod i ymateb i'r risgiau a nodwyd yn y Gofrestr Risg Cymunedol.

Trwy ein gwaith **Diogelu**, byddwn yn ceisio osgoi neu gyfyngu ar allyriadau o nwyon niweidiol i'r atmosffer o ganlyniad i danau gwastraff diwydiannol neu amgylcheddol.

Trwy ein **Hegwyddor Diogelu**, byddwn yn gweithio gyda phartneriaid lleol i gadw safleoedd ac adeiladau treftadaeth yn ddiogel rhag tân.

Ein Risgiau a'r Galw

Mae'r gwaith o gyflawni ein hamcanion blwyddyn wedi'i gynllunio i liniaru rhai o'r risgiau a nodwyd fel rhan o ddatblygiad ein Cynllun Rheoli Risg Cymunedol. Gallwch ddarllen am sut rydym yn asesu risg a galw [yma](#).

Ein Hegwyddorion

Mae ein Gwerthoedd Craidd wedi ein tywys tuag at fabwysiadu pum Egwyddor. Trwy'r egwyddorion hyn, byddwn yn darparu gwasanaethau arloesol o ansawdd uchel i'n cymunedau ac i'r bobl sy'n ymweld â Gogledd Cymru ac yn gweithio yma. Datblygwyd ein Hegwyddorion yn dilyn ymgynghoriad mewnol a byddant yn ein cynorthwyo i liniaru'r risgiau i'n cymunedau ac yn ein helpu i ganolbwyntio ar wella o fewn ein Gwasanaeth dros y pum mlynedd nesaf. Gallwch ddarllen mwy am ein Hegwyddorion [yma](#).



Pobl

Atal

Diogelu

Ymateb

Amgylchedd

Amcanion ein Cynllun Gweithredu Rheoli Risg Cymunedol ar gyfer 2026–27

Ein Hegwyddor Pobl



Bod yn y lle cywir, ar yr adeg gywir, gyda'r sgiliau cywir.

Sicrhau gweithlu medrus iawn drwy recriwtio, datblygu a chadw gweithlu dwyieithog, llawn cymhellant sy'n cynrychioli ac yn hyrwyddo amrywiaeth y cymunedau rydyn ni'n eu gwasanaethu.

Beth fyddwn ni'n ei wneud yn 2026–27?

- Sicrhau ein bod yn cydymffurfio â Safonau'r Gymraeg, gan gynnwys darparu cyfleoedd i ddysgu Cymraeg a hyrwyddo gweithgareddau, yn unol â'n hymrwymiad i fod yn sefydliad dwyieithog.
- Cefnogi'r ddarpariaeth o gynllun gweithredu gwella mewnol yn Dilyn yr arolwg staff Teulu Tân 2025
- Ymgymryd â hyfforddiant Ymwybyddiaeth o Dwyll i staff yr adran Gyllid er mwyn lleihau'r potensial o golled ariannol.
- Gwerthuso'r gweithredu argymhellion o'r adolygiad o ddiwylliant gan Crest, a pharhau i gyflawni yn eu herbyn.
- Archwilio ffyrdd o gefnogi a gwella lechyd a Lles gweithwyr wrth i'w hamgylchiadau bywyd newid.
- Gwella a symleiddio'r prosesau Adnoddau Dynol.
- Cynnal gwelliannau i'r Seilwaith Technoleg Gwybodaeth a Chyfathrebu a gwneud gwelliannau Seiberddiogelwch yn unol â'r Cynllun Gweithredu Ymateb Seiber.
- Adolygu trefniadau Diogelu Data a Llywodraethu, creu cofrestr asedau newydd ac ymgymryd ag adolygiad o'r polisi cadw data.
- Gweithredu Strategaeth Pobl a Sefydliad 2025–30.
- Gweithredu Strategaeth Hyfforddiant a chynllun darparu Hyfforddiant Gweithrediadau a Rheoli.
- Ymgorffori Deddf Llesiant Dyfodol Cenedlaethau (Cymru) 2015 ledled y Gwasanaeth.
- Parhau i adeiladu ar ein llwyddiant cychwynnol ac ymgorffori ein hymrwymiad i weithio mewn Partneriaeth Gymdeithasol ar draws pob maes o'r Gwasanaeth.

Bydd y camau hyn yn bodloni Amcanion Gwella canlynol Mesur 2009:

- Effeithiolrwydd Strategol, Tegwch, Effeithlonrwydd ac Arloesedd



Ein Hegwyddor Atal



Gweithio gyda phartneriaid i helpu i wneud cymunedau'n fwy diogel.

Lleihau'r risgiau i'n cymunedau, yn enwedig i'r bobl hynny a allai fod yn fwy agored i niwed, drwy ein rhaglenni ymyrraeth sefydledig fel Archwiliadau Diogel ac Iach a Phrosiect Ffenics.

Beth fyddwn ni'n ei wneud yn 2026-27?

- Darparu data o ansawdd i gefnogi'r adran Diogelwch Tân Cymunedol yn y dull newydd sy'n seiliedig ar risg o gynnal Archwiliadau Diogel ac Iach lefel uchel a nodwyd.
- Cyflwyno ymyriadau diogelwch cartref dan arweiniad cudd-wybodaeth sy'n targedu'r rhai sydd fwyaf mewn perygl preswylwyr yn ein cymunedau. Byddwn yn cyflwyno pedair ymgyrch aml-asiantaeth wedi'u targedu ledled Gogledd Cymru.
- Cydlynu grŵp prosiect i ymchwilio i system newydd i ddisodli System Rheoli Cofnodion Farynor.
- Lleihau marwolaethau a digwyddiadau difrifol sy'n gysylltiedig â dŵr trwy addysg ac ymgysylltu â'r gymuned.
- Lleihau nifer y bobl sy'n cael eu lladd neu eu hanafu'n ddifrifol ar ffyrdd Gogledd Cymru drwy ymyriadau wedi'u targedu sy'n seiliedig ar dystiolaeth.
- Gweithredu Strategaeth Lleihau Tanau Bwriadol gynhwysfawr, i leihau cynnau tanau'n fwriadol a diogelu cymunedau.
- Ymgorffori diogelu fel elfen graidd o arfer bob dydd, trwy sicrhau bod staff yn cael hyfforddiant rheolaidd a phriodol ar gyfer eu swyddi.

Bydd y camau hyn yn bodloni Amcanion Gwella canlynol Mesur 2009:

- Effeithiolrwydd Strategol, Ansawdd y Gwasanaeth, Tegwch, Effeithlonrwydd ac Arloesedd.



Ein Hegwyddor Diogelu



Gwneud busnesau'n fwy diogel gyda'n gilydd.

Darparu canllawiau arbenigol i fusnesau ar ddiogelu rhag tân i helpu i sicrhau diogelwch adeiladau, gweithwyr a chwsmeriaid, a thrwy hynny gefnogi busnesau i dyfu. Mae adeiladau risg uchel yn cael eu blaenoriaethu ar gyfer arolygiadau, gan gyfrannu at ddiogelwch y cyhoedd yn gyffredinol.

Beth fyddwn ni'n ei wneud yn 2026-27?

- Defnyddio dull sy'n cael ei arwain gan wybodaeth o ran ein Rhaglen Arolygu ar sail Risg, er mwyn lleihau anafiadau a marwolaethau oherwydd tân mewn cartrefi ac eiddo nad ydynt yn gartrefi.
- Datblygu pob swyddog goruchwylio a phob swyddog system ddyletswydd hyblyg i Lefel 2 Diogelwch Tân ac Arolygwyr i fframwaith cymhwysedd Cyngor Cenedlaethol y Penaethiaid Tân.
- Cynnal ymgyrchoedd sicrwydd diogelwch tân busnes misol i hyrwyddo diogelwch tân mewn adeiladau masnachol.

Bydd y camau hyn yn bodloni Amcanion Gwella canlynol Mesur 2009:

- Effeithiolrwydd Strategol, Ansawdd y Gwasanaeth, Tegwch, Effeithlonrwydd ac Arloesedd.



Pobl

Atal

Diogelu

Ymateb

Amgylchedd

Ein Hegwyddor Ymateb



Darparu ymateb brys effeithiol.

Bod yn barod i ymateb pan fydd arnoch ein hangen: i ddiogelu'r hyn sy'n bwysig i chi, i achub bywydau, lleihau niwed, ac amddiffyn cartrefi a busnesau.

Beth fyddwn ni'n ei wneud yn 2026-27?

- Parhau i ymateb i risgiau tân newydd a risgiau tân cenedlaethol sy'n dod i'r amlwg, a mynd i gyfarfodydd y gweithgor aml-asiantaeth Ion Lithiwm.
- Cynnydd gyda'r prosiect arfaethedig ar gyfer Canolfan Hyfforddi a Datblygu newydd yn Llanellwy, a fydd yn diwallu anghenion hyfforddi a datblygu'r diffoddwr tân modern.
- Mabwysiadu argymhellion adroddiad Prif Gynghorydd ac Arolygydd Tân ac Achub Cymru ar sut mae Gwasanaethau Tân ac Achub yn 'Ymateb i Danau mewn Anheddau Domestig'.
- Cyflawni cam nesaf y rhaglen amnewid Tyrau Hyfforddiant.
- Adolygu ein harferion gwaith o ran diffoddwyr tân ar alwad.
- Cyflwyno Grŵp Rheoli Parhad Busnes, i adolygu'r prosesau Parhad Busnes presennol ar gyfer y Gwasanaeth.
- Cyflwyno rhaglen o newid i sicrhau bod argaeledd criwiau ymateb ar draws ein cymunedau mor effeithlon ac effeithiol â phosibl.
- Parhau â'n cynllunio a'n paratoadau ar gyfer y newid i'r Rhwydwaith Gwasanaethau Brys dan arweiniad Llywodraeth y DU.
- Parhau i fonitro ac adolygu'r cynlluniau peilot gorsafodd Niwclews a system shift Gwydnwch parhaus yn rheolaidd i wella'r ddarpariaeth frys yn ein hardaloedd gwledig a chynyddu gwytnwch y ddarpariaeth ledled y gwasanaeth.
- Edrychwch i ddisodli Ysgol Llwyfan Uchel gydag ysgol drofwrdd fodern.
- Parhau i brynu injannau tân gyda'r egwyddor 'cab glân' mewn golwg er mwyn lleihau amlygiad o halogion tân i ddiffoddwyr tân.

Bydd y camau hyn yn bodloni Amcanion Gwella canlynol Mesur 2009:

- Effeithiolrwydd Strategol, Ansawdd y Gwasanaeth, Argaeledd y Gwasanaeth, Tegwch, Effeithlonrwydd ac Arloesedd.



Ein Hegwyddor Amgylcheddol



Diogelu a gwarchod ein hamgylchedd naturiol ar gyfer cenedlaethau'r dyfodol.

Mabwysiadu arferion ecogyfeillgar yn ein gweithrediadau beunyddiol i leihau allyriadau carbon ac effeithiau amgylcheddol eraill a chodi ymwybyddiaeth amgylcheddol ymhlith ein staff a'n cymunedau.

Beth fyddwn ni'n ei wneud yn 2026-27?

- Parhau i ehangu'r rhwydwaith Pwyntiau Gwefru Cerbydau Trydan (EVCP) presennol ar draws y Gwasanaeth, a throsglwyddo i gerbydau trydan.
- Parhau i fwrw ymlaen â'n trawsnewidiad o gerbydau diesel presennol i gerbydau sy'n defnyddio Olew Llysiau wedi'i Hydrodrin (HVO).
- Diweddarau'r System feddalwedd Rheoli Adeiladau.
- Gweithredu'r strategaeth cynnal a chadw ataliol 'Mecanyddol a Thrydanol' newydd arfaethedig.
- Cynnal astudiaeth dichonolrwydd fanwl o'n hadeiladau i gryfhau gwaith monitro data amgylcheddol.
- Ehangu cylch gwaith y cynghorwyr pwnc i ymgorffori newid hinsawdd a datblygiadau technolegol wrth gasglu a rhannu gwybodaeth sy'n benodol i safleoedd.
- Ceisio gwella ein hadroddiadau cylch bywyd caffael a'n hymgysylltu â chyflenwyr.

Bydd y camau hyn yn bodloni Amcanion Gwella canlynol Mesur 2009:

- Effeithiolrwydd Strategol, Cynaliadwyedd, Effeithlonrwydd ac Arloesedd



Nodau Llesiant Cymru – Sut rydym yn cyfrannu

Dyma rai enghreifftiau o sut mae Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru yn cyfrannu at y saith nod Llesiant cenedlaethol:



Cymru Lewyrchus

- Y nod wrth weithredu'r Adolygiad o'r Ddarpariaeth Frys yw gwella'r ddarpariaeth frys mewn ardaloedd gwledig, gan greu cyfleoedd cyflogaeth newydd.
- Cynyddu'r sefydliad o ddiffoddwyr tân ar alwad ledled Gogledd Cymru, gan gynnig llwybrau at gyflogaeth lawn-amser
- Hyfforddi pob aelod o staff i ddefnyddio Microsoft 365 ac i fod yn seiber-ymwybodol.



Cymru Gydnerth

- Rydym eisoes yn sicrhau nad ydym yn torri gwair rhwng Mai a Medi bob blwyddyn ar ein hystad.
- Byddwn yn dal ati i addysgu tîrfeddianwyr am sut i ddefnyddio tir yn gyfrifol, gan gynnwys gadael i anifeiliaid bori a mesurau eraill sy'n atal tanau gwyllt.
- Rydym yn gosod blychau nythu ar gyfer gwenoliaid duon mewn lleoliadau priodol o amgylch ein hystad.
- Ein nod yw trosi ein Fflyd o Gerbydau Trwm i ddefnyddio Olew Llysiau wedi'i drin â Hydrogen (HVO) yn hytrach na Diesel.
- Byddwn yn ceisio trosi ein hystad fel nad oes yna systemau gwresogi sy'n defnyddio hydrocarbonau.
- Ein nod yw gosod paneli solar ffotofoltäig yn y mwyafrif o'n safleoedd erbyn 2030.



Cymru sy'n Fwy Cyfartal

- Byddwn yn datblygu strategaeth hyfforddiant a datblygu 2026–2029 yn seiliedig ar ddadansoddiad o anghenion hyfforddi, gan alluogi ein staff i ddatblygu'r sgiliau a'r wybodaeth y bydd arnyhau nhw eu hangen.
- Byddwn yn defnyddio ein hymgyngoriadau â'r cyhoedd, y ddyletswydd partneriaeth gymdeithasol, a'r arolygon Teulu Tân a gynhelir bob dwy flynedd er mwyn rhoi cyfle i bobl gymryd rhan mewn penderfyniadau.
- Cydraddoldeb Canlyniadau Iechyd – diogelwch tân a diogelwch ar y ffyrdd – ACE ac ymyriadau ieuencid





Cymru Iachach

- Byddwn yn parhau â'r gwaith o sefydlu prosesau cadarnhaol a chefnogol i wella presenoldeb, a hynny trwy ddarparu cymorth iechyd a lles galwedigaethol rhagorol.
- Byddwn yn parhau i gefnogi manau gwyrdd cymunedol drwy gymryd rhan mewn digwyddiadau fel rhai casglu sbwriel, mewn partneriaeth â chymdeithasau tai a chynghorau lleol.
- Byddwn yn cynnal dadansoddiadau o ansawdd uchel er mwyn cefnogi'r defnydd o ddulliau gwell o gynnal Archwiliadau Diogel ac Iach rhagweithiol, yn seiliedig ar risg.
- Byddwn yn gweithio mewn partneriaeth er mwyn dod i ddeall esblygiad y bygythiad gan Systemau Storio Ynni Batri, a byddwn yn cynnal ymgyrchoedd i wella ymwybyddiaeth er mwyn hysbysu'r cyhoedd.
- Rydym yn rhagweithiol wrth hyrwyddo'r cynllun beicio i'r gwaith, ynghyd ag ymgyrchoedd eraill sy'n annog ffyrdd iach ac egniol o fyw. Rydym yn annog ein staff i fyw mewn ffordd iach ac egniol, a hynny trwy hyrwyddo cynlluniau maetheg a thrwy bennu amseroedd i ddefnyddio ein hystafelloedd ffitrwydd.



Cymru o Gymunedau Cydlynus

- Mae rhwydweithiau staff mewnol a grwpiau adnoddau yn creu llwyfannau diogel a chynhwysol lle gall pobl gael gafael ar gyngor, codi pryderon, rhannu syniadau a darparu adborth.
- Trwy ddefnyddio dylunio cynhwysol, mae ein pobl yn lleihau eu hól troed amgylcheddol trwy weithio'n ystwyth, yn hyblyg, ac o bell. Mae ein mentrau rhannu ceir yn effeithiol ac yn helpu ein pobl i leihau costau tanwydd ac yn lleihau'r effaith ar yr amgylchedd.
- Mae natur y gwaith a wnawn i atal tanau yn golygu bod ein gwasanaeth yn ychwanegu llawer o werth i gymuned Gogledd Cymru, gan gynnig cyngor diogel ac iach sy'n cynnwys diogelwch, iechyd a llesiant. Hefyd, trwy wneud gwaith ymgysylltu gweithredol yn y gymuned yn ystod 2026/27, bydd ein gwasanaeth yn cyflawni rhaglenni, prosiectau ac ymgyrchoedd sy'n meithrin cymunedau sy'n iachach ac yn fwy diogel. Mae cyngor a gwybodaeth yn cael eu cyfleu gan ddefnyddio ystod o wahanol fethodolegau cyfathrebu, gan wella mynediad i wahanol fudd-ddeiliaid, yn enwedig y rhai sydd fwyaf agored i niwed.
- Rydym yn ychwanegu gwerth sylweddol i gymuned Gogledd Cymru drwy gynnal archwiliadau diogel ac iach, gan gael effaith gadarnhaol ar ddiogelwch personol, ar iechyd ac ar les.
- Rydym yn aelodau gweithgar o amrywiaeth o rwydweithiau a fforymau sydd wedi'u sefydlu gan sefydliadau pwysig yn y gymuned. Er enghraifft, mae Tîm Cydlyniant Cymunedol Gogledd Cymru wedi sefydlu Fforwm Rhyng-ffydd Gogledd Cymru.





Cymru â Diwylliant Bywiog lle mae'r Gymraeg yn Ffynnu

- Byddwn yn parhau i ddarparu cyfleoedd i ddysgu Cymraeg ac yn hyrwyddo gweithgareddau yn unol â'n hymrwymiad i fod yn sefydliad dwyieithog, gan gynnig cyrsiau Cymraeg yn y gweithle i staff ar lefelau 2 a 3.
- Rydym yn sicrhau bod staff rheng flaen sy'n delio'n uniongyrchol â phobl agored i niwed, fel gweithwyr yr Ystafell Reoli a Gweithwyr Cefnogi Diogelwch yn y Cartref, oll yn siaradwyr Cymraeg rhugl. Mae hyn yn ein galluogi i gynnig dewis iaith rhagweithiol yn unol â'r gwerthoedd a geir yn fframwaith 'Mwy na Geiriau' Llywodraeth Cymru
- Drwy hyrwyddo ein gwasanaethau dwyieithog, rydym yn caniatáu i holl drigolion Gogledd Cymru ac ymwelwyr â'r ardal eu defnyddio yn eu hiaith ddewisol.
- Byddwn yn parhau i gydweithio â Mentrau Iaith ledled Gogledd Cymru i sicrhau ein bod yn amlwg mewn dathliadau neu ddigwyddiadau diwylliannol lle gall y Gwasanaeth wneud gwaith ymgysylltu



Cymru sy'n Gyfrifol ar Lefel Fyd-eang

- Byddwn yn adolygu eitemau stoc yn ein Storfeydd ac yn datblygu arferion gweithio sy'n lleihau gwastraff.
- Byddwn yn parhau i newid ein fflyd o gerbydau ysgafn er mwyn defnyddio cerbydau hybrid a thrydan.
- Byddwn yn parhau i ddadansoddi cyflenwyr ar sail sgôr datblygu Cynaliadwyedd a datblygu dwysedd Carbon.
- Rydym yn cynnal gwiriadau diwydrwydd dyladwy parhaus ar gyflenwyr, gan gynnwys: cydymffurfiaeth â threth ac â'r gyfraith, caethwasiaeth fodern, a chydymffurfiaeth â deddfwriaeth Cyflog Byw Cenedlaethol neu Isafswm Cyflog Byw, er mwyn sicrhau bod cyflenwyr yn gweithredu mewn modd moesegol.
- Defnyddio cyflenwyr o fewn fframweithiau sydd â Dangosyddion Perfformiad Allweddol moesegol a chynaliadwy sydd wedi'u pennu ymlaen llaw.
- Rydym wedi cyhoeddi datganiad Caethwasiaeth Fodern.
- Rydym yn cynnal gwiriadau DBS ar bob aelod o staff fel rhan o'n mesurau diogelwch, gan sicrhau ein bod yn cynnal amgylchedd diogel i'n gweithwyr ac i'r cymunedau rydym yn eu gwasanaethu.



Sut i Roi Adborth

Ymgynghorwyd yn gyhoeddus y fersiwn ddrafft o'r ddogfen hwn o 23ain i Hydref tan 14eg o Rhagfyr 2025.

Er bod y cyfnod ymgynghori wedi dod i ben rydym yn parhau i edrych am ffyrdd i wella ein gwasanaeth ac i gyflwyno gwybodaeth sy'n ystyrlon. Er mwyn helpu ni i wneud hyn rydym eisiau sicrhau bod eich barn yn cael ystyriaeth wrth i ni ddarparu ein gweithgareddau a'ch hysbysu chi.

Felly, os oes gennych unrhyw sylwadau ar y cynllun hwn, neu sut y gallwn wella ein cynlluniau ar gyfer y dyfodol, rydym eisiau clywed gennych chi.

Ysgrifennwch atom:

Gwasanaeth Tan ac Achub Gogledd Cymru (GTAGC) Pencadlys
Ffordd Salesbury
Pare Business Llanelwy
Llanelwy
Sir Ddinbych
LL 17 0JJ

Ffoniwch ni:

07920 084 603

Anfonwch e-bost atom ni ar:

EinPumEgwyddor@tangogleddcymru.llyw.cymru

Gwneud Cais Am Archwiliad Diogelwch Tân Yn Y Cartref

Gallwch ofyn am archwiliad diogelwch tân yn y cartref i chi'ch hun, perthynas dibynnol neu gymydog, drwy gysylltu â'r Gwasanaeth ar **0800 169 1234**.

Ein dilyn ni

 @northwalesfire

 @northwalesfireservice

 @northwalesfire

 @nwalesfireservice







Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru

Cynllun Gweithredu Rheoli Risg Cymunedol Drafft

Adroddiad Ymgynghori 2026 - 2027



Ein pum egwyddor ar gyfer cadw cymunedau'n ddiogel – dweud eich dweud

POBL

ATAL

DIOGELU

YMATEB

AMGYLCHEDD

Cynnwys

| | |
|---|-----------|
| Cefndir | 2 |
| Cyflwyniad | 3 |
| Methodoleg | 3 |
| Arsylwadau | 5 |
| Y Camau Nesaf | 5 |
| Cipolwg ar yr Ymatebion | 6 |
| Ymatebion Holiadur | 7 |
| Risgiau Cymunedol | 7 |
| MANYLU AR 'EIN HEGWYDDOR POBL' | 9 |
| MANYLU AR 'EIN HEGWYDDOR ATAL' | 13 |
| MANYLU AR 'EIN HEGWYDDOR DIOGELU' | 16 |
| MANYLU AR 'EIN HEGWYDDOR YMATEB' | 17 |
| MANYLU AR 'EIN HEGWYDDOR AMGYLCHEDD' | 18 |
| Meysydd Eraill mewn Perthynas â'r Gwasanaethau rydyn ni'n eu Darparu | 19 |
| Materion Cydraddoldeb | 20 |
| Gwybodaeth Ychwanegol | 21 |
| Atodiad A | 27 |
| Atodiad B | 35 |
| Atodiad C | 39 |
| Atodiad D | 44 |
| Atodiad E | 46 |
| Atodiad F | 49 |
| Atodiad G | 52 |
| Atodiad H | 56 |
| Atodiad I | 57 |

Cefndir

Yn unol â gofynion Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009, rhaid i'r Awdurdod Tân ac Achub wneud trefniadau ar gyfer gwelliant parhaus wrth arfer ei swyddogaethau, drwy osod amcanion gwella iddo'i hun ym mhob blwyddyn ariannol yn erbyn o leiaf un o saith swyddogaeth. Mae'n rhaid ymgynghori â'r cyhoedd ynghylch yr amcanion hyn.

Mae hefyd yn ofyniad statudol o Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 i Gyrrff Cyhoeddus gyhoeddi amcanion llesiant blynyddol.

Daeth Deddf Partneriaeth Gymdeithasol a Chaffael Cyhoeddus (Cymru) 2023 i rym ar 1 Ebrill 2024 ac mae'n ei gwneud yn ofynnol i'r Awdurdod Tân ac Achub geisio consensws neu gyfaddawdu â'u hundebau llafur cydnabyddedig wrth osod eu hamcanion llesiant, a gwneud penderfyniadau o natur strategol ynghylch y camau rhesymol y maent yn bwriadu eu cymryd i gyflawni'r amcanion hynny.

Gellir cyflawni'r dyletswyddau o dan Fesur 2009 a Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol 2015 trwy gyhoeddi un adroddiad- Ffynhonnell: Cylchlythyr Tân ac Achub Cymru W-FRSC [W-FRSC\(2024\)06](#).

Dull Gweithredu

Yn ystod mis Ebrill 2021 cymeradwyodd Cyngor Cenedlaethol y Penaethiaid Tân y 'Cynllun Rheoli Risg Cymunedol' (CRhRC) fel Safon Tân ar gyfer Gwasanaethau Tân ac Achub Lloegr.

Er bod Gwasanaethau Tân ac Achub wedi'u datganoli i Lywodraeth Cymru, mae pob Gwasanaeth Tân ac Achub yng Nghymru wedi mabwysiadu canllawiau Cyngor Cenedlaethol y Penaethiaid Tân i gyhoeddi CRhRC.

Fel rhan o'r '[Safon Tân](#)' dylai gwasanaeth tân ac achub 'ymgyngori'n effeithiol ac ymgysylltu (yn unol â'i drefniadau llywodraethu) â chymunedau, staff a rhanddeiliaid ar gamau priodol o'r broses cynllunio rheoli risg cymunedol'.

Mae'r ddogfen CRhRC yn ceisio nodi'r risgiau a'r heriau disgwylidig y gall y Gwasanaeth eu profi o fewn y pum mlynedd nesaf.

Mae CRhRC 2024-2029 yn gynllun pum mlynedd, wedi'i gefnogi gan gynlluniau gweithredu blynyddol, a dyma'r trydydd cynllun blynyddol (Cynllun Gweithredu Rheoli Risg Cymunedol 2026-2027) a fydd yn cyfrannu at y CRhRC pum mlynedd 2024-29.

Cafwyd cyfanswm o **397** o ymatebion eleni, sy'n gynydd o'i gymharu â blynyddoedd blaenorol:

- 2024-25 - 223 o ymatebion wedi dod i law
- 2025-26 - 279 o ymatebion wedi dod i law

Gan weithredu ar adborth a gafwyd o'r ymgynghoriad y llynedd, ychwanegwyd cwestiwn newydd 'Cwestiwn 23: Beth yw eich iaith gyntaf?'. Roedd hyn er mwyn ceisio deall yn well amrywiaeth iaith yr ymatebwyr sy'n ymwneud ag ymateb i'r holiadur. Gellir dod o hyd i ddadansoddiad manwl o'r ymatebion a dderbyniwyd yn nes ymlaen yn yr adroddiad hwn.

Cyflwyniad

Roedd yr ymgynghoriad yn gofyn am farn ar yr amcanion gwella a llesiant arfaethedig o dan bum egwyddor allweddol a ddatblygwyd gan Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru yn ystod 2023-24:

- Ein Hegwyddor Pobl
- Ein Hegwyddor Atal
- Ein Hegwyddor Diogelu
- Ein Hegwyddor Ymateb
- Ein Hegwyddor Amgylchedd

Yn unol â Deddf Cydraddoldeb 2010, cwblhawyd Asesiad Effaith Integredig.

Methodoleg

Agorwyd yr ymgynghoriad ar gyfer ymatebion rhwng 23 Hydref a 16 Rhagfyr 2025. Cynhaliodd y Gwasanaeth ymarferiad sicrhau ansawdd data ar y data Cynhwysiant Cydraddoldeb ac Amrywiaeth sydd ar gael i sicrhau bod y ffigurau a ddyfynnwyd yn gywir. Fe wnaeth hyn ohirio rhyddhau'r ymgynghoriad o ddau ddiwrnod.

Cyhoeddwyd Cynllun Gweithredu Rheoli Risg Cymunedol drafft 2026-27, yn Gymraeg a Saesneg, ar y wefan Tân ac Achub ynghyd â dolenni'n uniongyrchol i holiadur yr arolwg.

Paratowyd a chyhoeddwyd Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb (EqIA) hefyd yn y Gymraeg a'r Saesneg.

Dilynwyd yr arfer gorau a fabwysiadwyd yn ystod ymgynghoriad yr Adolygiad o'r Ddarpariaeth Frys unwaith eto, gan gynnwys Egwyddorion Gunning.

Rhoddwyd cyhoeddusrwydd i'r ymgynghoriad ar-lein, yn fewnol ar Hwb Tân, ar y cyfryngau cymdeithasol a thrwy hysbysebion y talwyd amdanynt yn y wasg ysgrifenedig.

Argraffwyd taflenni dwyieithog gyda Chod QR arnynt, gan hwyluso mynediad uniongyrchol a hawdd i holiadur yr arolwg ar-lein, ac fe'u dosbarthwyd yn ystod ymweliadau Archwiliad Diogel ac Iach a digwyddiadau ymgysylltu.

Dosbarthwyd cyfanswm o 551 o daflenni fel rhan o Archwiliad Diogel ac Iach.

Crëwyd cyfeiriad e-bost dwyieithog pwrpasol i hwyluso ceisiadau am wybodaeth ychwanegol neu holiaduron mewn copi caled. Crëwyd rhif ffôn symudol pwrpasol i ymateb i unrhyw ymholiadau na ellid eu cyflwyno drwy e-bost.

Anfonwyd llythyrau, yn enw'r Cadeirydd, at bawb ar y Gofrestr Rhanddeiliaid yn eu gwahodd i gymryd rhan.

Trefnodd a hwylusodd y Swyddog Cydraddoldeb ac Amrywiaeth ymgysylltiad ag ystod eang o grwpiau oedd yn cynrychioli'r gymuned, a thrwy hynny ddangos sylw dyledus o safbwynt cyfreithiol. Fe wnaeth y Gwasanaeth hefyd sicrhau bod Siaradwr Cymraeg ar gael mewn digwyddiadau cymunedol er mwyn sicrhau bod ymatebion yn cael eu cofnodi naill ai yn Gymraeg neu'n Saesneg.

Cynhaliwyd ymgyrchoedd cyfryngau cymdeithasol ychwanegol tua diwedd y cyfnod ymgynghori, i atgoffa pobl bod y dyddiad olaf iddynt ymateb yn agosáu.

O ran y Ddyletswydd Partneriaeth Gymdeithasol, y Cydbwyllgor Ymgynghori a Negodi (JCNC) yw'r fforwm lle mae'r Undebau Llafur cydnabyddedig yn cwrdd â'r Prif Swyddog arweiniol yn chwarterol ac yng nghyfarfod mis Awst y trafodwyd yr amcanion ac ymgynghorwyd â chynrychiolwyr ar gam ffurfiannol y broses.

Rhoddwyd diweddariadau pellach i'r Cydbwyllgor Ymgynghori a Thrafod yn dilyn diwedd yr ymgynghoriad cyhoeddus, a rhoddwyd digon o wybodaeth i gynrychiolwyr undebau llafur ystyried yr amcanion arfaethedig a digon o amser iddynt ymateb.

Yn gyfan gwbl, derbyniodd yr arolwg ymgynghori gyfanswm o 397 o ymatebion yn ystod y cyfnod wyth wythnos, gyda 386 ohonynt wedi'u cwblhau yn Saesneg a 11 wedi'u cwblhau yn Gymraeg.

Arsylwadau

Roedd y lefelau ymateb 42% yn uwch (279 i 397) nag ymgynghoriad cyhoeddus 2025-26, er bod ymatebion staff tân ac achub yn parhau i fod yn isel.

Diben gosod amcanion yw gwella'r ffordd y mae'r gwasanaethau'n cael eu cyflwyno, a gwneud hynny mewn ffordd sy'n cefnogi'r egwyddor gynaliadwyedd, a amlinellir yn Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol, felly er bod lefelau uchel o gefnogaeth ar gyfer yr amcanion arfaethedig, roedd sylwadau, yn gyffredinol, yn ymwneud â ffrydiau gwaith presennol neu weithgareddau busnes fel arfer.

Fodd bynnag, mae'r holl sylwadau wedi'u rhannu â'r Penaethiaid Adran neu'r arbenigwyr pwnc perthnasol i'w hystyried ynghylch a oes angen diwygio unrhyw amcan arfaethedig neu unrhyw amcanion ychwanegol.

Derbyniodd ein Hegwyddor Atal y nifer fwyaf o sylwadau ychwanegol, 100, yn bennaf ynghylch:

- Gwelededd yn y gymuned ac,
- Ymgysylltu â grwpiau sy'n agored i niwed

A chafodd Egwyddor Ein Pobl 95 o sylwadau ychwanegol, ynglŷn â:

- Recriwtio,
- Amrywiaeth a,
- Cadw staff

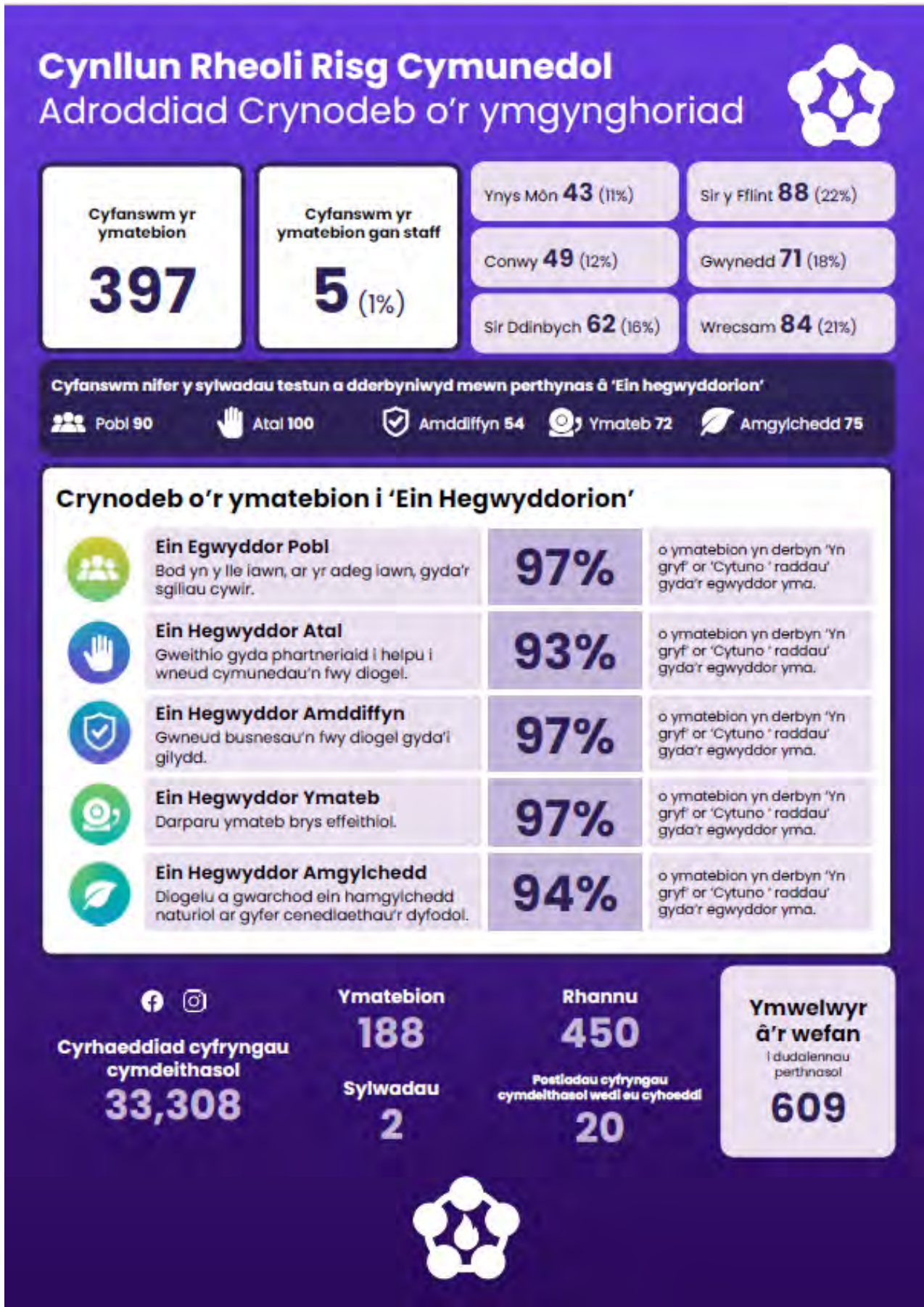
Yn unol ag Egwyddorion Gunning, mae Tim Arweinyddol y Gwasanaeth wedi rhoi 'ystyriaeth gydwybodol' i'r ymatebion ymgynghori cyn cytuno ar yr amcanion arfaethedig ar gyfer 2026-27.

Y Camau Nesaf

Mae unrhyw wallau teipio neu fân broblemau fformatio eraill a nodwyd yn ystod y cyfnod ymgynghori wedi'u cywiro. Mae'r holl sylwadau wedi cael eu rhannu gyda'r Penaethiaid Adran perthnasol neu'r arbenigwr pwnc perthnasol a'u hadolygu.

Fodd bynnag, gan fod adborth yr arolwg yn dangos cefnogaeth ysgubol i'r Egwyddorion a'r amcanion Llesiant a Gwella, ni fu unrhyw newid i'r Egwyddorion na'r amcanion.

Bydd cynnwys yr adroddiad hwn yn cael ei ystyried gan aelodau yng nghyfarfod nesaf yr Awdurdod Tân ar 20 Ebrill 2026.

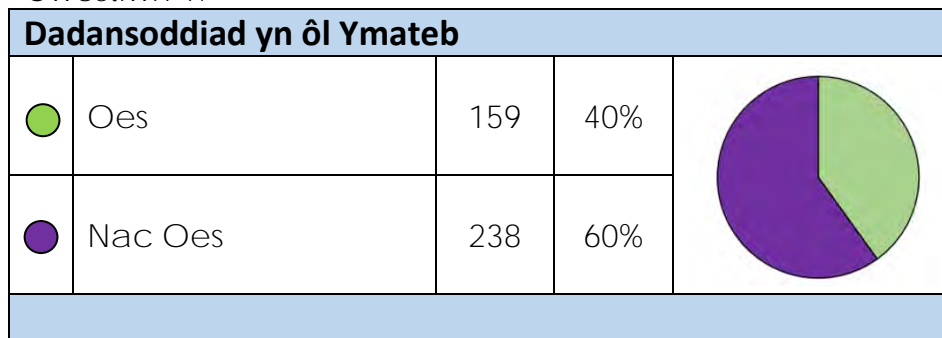




Risgiau Cymunedol

Yn ein cynllun pum mlynedd rydyn ni'n tynnu sylw at y risgiau sy'n ein hwynebu. Oes unrhyw risgiau eraill y dylem fod yn eu hystyried neu'n cynllunio ar eu cyfer yn eich barn chi?

Cwestiwn 1:



Derbyniwyd cyfanswm o 151 o sylwadau pellach ar gyfer y cwestiwn hwn.

(Gweler Atodiad A)

Cwestiwn 2: Crynodeb

- Technoleg:** Codwyd pryderon ynghylch ffrïwyr aer, e-feiciau / e-sgwteri, offer fêpio a gwefru. Hefyd, y cynnydd mewn cerbydau trydan ac ychwanegu paneli solar ar doeau.
- Yr Amgylchedd:** Cafwyd sylwadau am danau gwyllt, llifogydd, diogelwch dŵr arfordirol a llanw, ac effaith cyfnodau o dywydd garw ar yr amgylchedd. Hefyd, ceisiadau i ailgyflwyno achub anifeiliaid mawr.
- Yr Adran Gludiant a Seilwaith Gwnaed** cyfeiriadau at ddigwyddiad Twnnel Conwy a digwyddiadau ar yr A55. Soniwyd hefyd am y penderfyniad ynglŷn â'r orsaf bŵer niwclear ar Ynys Môn.

Ymateb y Gwasanaeth Tân i'r sylwadau a dderbyniwyd:

Mae Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru yn cynnig llawer mwy nag Archwiliadau Diogel ac lach a rhaglenni ieuencid. Mae ein gwaith atal yn rhychwantu ystod eang o weithgareddau sydd wedi'u cynllunio i gadw pob cymuned yng Ngogledd Cymru yn ddiogel. Ochr yn ochr ag ymyriadau diogelwch cartref wedi'u targedu, rydym yn cynnal rhaglenni cynhwysfawr sy'n ymdrin â diogelwch ar y ffyrdd, diogelwch dŵr, lleihau tanau bwriadol a lleddfu llosgi, ymddygiad gwrth-gymdeithasol, atal trais difrifol, ymgysylltu â'r gymuned, ymgyrchoedd diogelwch tymhorol a mentrau lles ehangach, i gyd yn cyd-fynd â Fframwaith Person-Ganolog Cyngor Cenedlaethol y Penaethiaid Tân (NFCC). Mae ein gwefan yn tynnu sylw at waith parhaus ar draws y meysydd hyn, gan gynnwys cyngor diogelwch, ymgyrchoedd cyhoeddus,

gweithrediadau aml-asiantaethol ac ymgysylltu drwy gydol y flwyddyn â thrigolion ar draws 44 o orsafoedd tân a 6,172 cilomedr sgwâr o gymunedau trefol, gwledig ac arfordirol. Rydym hefyd yn gweithio'n agos gyda phartneriaid ym maes iechyd, gofal cymdeithasol, plismona, tai a'r sector gwirfoddol i ganfod y rhai sydd fwyaf mewn perygl ac i gydlynu gweithgarwch atal sy'n amddiffyn pobl yn eu cartrefi, ar y ffyrdd, yn agos i ddŵr ac yn ystod digwyddiadau mawr. Gyda'i gilydd, mae hyn yn dangos dull eang, modern a rhagweithiol o ymdrin â diogelwch cymunedol, un sy'n mynd ymhell y tu hwnt i atal tân traddodiadol ac yn rhoi lles ein holl gymunedau wrth wraidd yr hyn a wnawn.

Mae'r gwasanaeth wedi gweithredu gweithgor Ion Lithiwm Systemau Storio Ynni Batris (BESS), gan weithio'n agos gyda'n hadrannau Gweithrediadau Technegol a Hyfforddiant a Datblygu ar offer a hyfforddiant, wrth gynnal gweithgareddau sganio gorwel i sicrhau bod Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru wedi'i gyfarparu i ymdrin ag unrhyw ddigwyddiadau sy'n ymwneud â thechnolegau sy'n dod i'r amlwg yn effeithiol. Mae'r grŵp yn cyfarfod bob chwarter i sicrhau bod unrhyw ddiweddariadau yn cael eu darparu i'r Pwyllgor Dysgu Gweithredol.

Mae arweinydd strategol wedi'i benodi o fewn y Gwasanaeth, i sicrhau ein bod yn cael y wybodaeth ddiweddaraf am ddatblygiadau sy'n ymwneud â'r orsaf bŵer niwclear ar Ynys Môn.

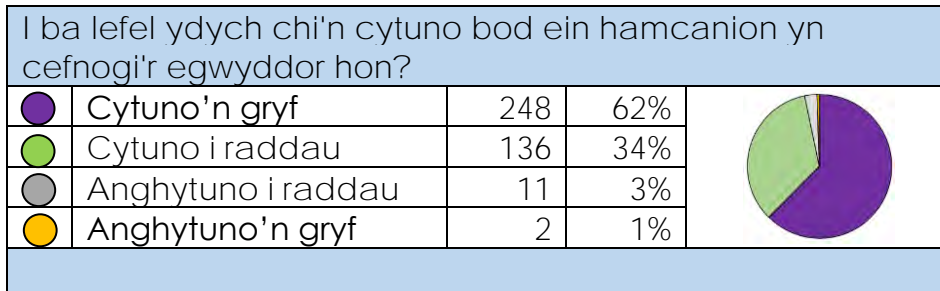


MANYLU AR 'EIN HEGWYDDOR POBL'

Bod yn y lle cywir, ar yr adeg gywir, gyda'r sgiliau cywir.

Sicrhau gweithlu medrus iawn drwy recriwtio, datblygu a chadw gweithlu dwyieithog, llawn cymhelliant sy'n cynrychioli ac yn hyrwyddo amrywiaeth y cymunedau rydym yn eu gwasanaethu.

Cwestiwn 3:



Derbyniwyd cyfanswm o 90 o sylwadau pellach ar gyfer yr egwyddor hon.

(Gweler Atodiad B)

Cwestiwm 4: Crynodeb

- Recriwtio ac Amrywiaeth y Gweithlu: Roedd llawer o'r ymatebion yn trafod y pwyslais ar amrywiaeth yn erbyn blaenoriaethu'r gofynion ieched corfforol a meddyliol sydd eu hangen ar gyfer rôl diffoddwr tân. Roedd yr awgrymiadau'n cynnwys recriwtio mwy o fenywod a rhai o gefndiroedd amrywiol a phobl â phrofiad bywyd. Fodd bynnag, dadleuodd eraill y dylai gallu ddod yn gyntaf.
- Proses Recriwtio a Chyfathrebu: Sylwadau am y broses recriwtio araf; sut mae'n aneglur ac nid yw'n cael ei hysbysebu'n eang. Dilynwyd hyn ag awgrymiadau ar gyfer gwella, megis ymweld â Ffeiriau'r Glas a gwella'r wefan.
- Datblygu a Chadw Staff: Pwyslais cryf ar ddilyniant gyrfu, hyfforddi a chadw staff er mwyn lleihau costau. Cafwyd rhai sylwadau am wella diwylliant a gwella empathi i bobl sy'n profi cyflyrau ieched meddwl.

Ymateb y Gwasanaeth Tân i'r sylwadau a dderbyniwyd:

Recriwtio ac amrywiaeth y gweithlu

Mae'r Gwasanaeth yn cydnabod pwysigrwydd amrywiaeth a safonau diffoddwyr tân. Mae'n bosibl hyrwyddo amrywiaeth tra'n cynnal y safonau ieched corfforol a meddyliol sy'n ofynnol ar gyfer rôl diffoddwr tân yn llawn. Nid yw cynyddu amrywiaeth yn golygu gostwng safonau; yn hytrach, mae'n cynnwys ehangu mynediad, cael gwared ar rwystrau diangen, ac annog ceisiadau gan grwpiau sydd wedi'u tangynrychioli, tra'n sicrhau bod pob ymgeisydd yn bodloni'r un gofynion gweithredol trwyadl. Mae'r dull hwn yn cefnogi gweithlu cynhwysol heb gyfaddawdu diogelwch, perfformiad neu effeithiolrwydd.

Proses Recriwtio a Chyfathrebu

Mae gwella profiad ymgeiswyr, hygyrchedd a thryloywder yn parhau i fod yn flaenoriaeth i'r Gwasanaeth. Er mwyn cefnogi gwelliant yn y maes hwn, bydd yr adran Adnoddau Dynol yn gweithredu 'System Orlhain Ymgeiswyr' newydd cyn bo hir. Bydd y system hon yn symleiddio ac yn moderneiddio ein prosesau recriwtio, gan helpu i leihau oedi, gwella cyfathrebu ag ymgeiswyr, a darparu taith recriwtio o'r diwedd i'r diwedd cliriach a mwy effeithlon, gan gynnwys tudalen ymgysylltu wedi'i phersonoli ar gyfer ymgeiswyr.

Yn ogystal, mae ein gwefan recriwtio yn cael ei adnewyddu ar hyn o bryd i wella defnyddioldeb, gwella eglurder y wybodaeth sydd ar gael, a chynyddu gwelededd swyddi gwag cyfredol. Bydd hyn yn galluogi darpar ymgeiswyr i ddeall y broses recriwtio, gofynion rôl, ac amserlenni dangosol yn haws.

Rydym hefyd yn parhau i gryfhau ein gweithgarwch allgymorth ac ymgysylltu, gan gynnwys presenoldeb mewn digwyddiadau cyflogaeth a recriwtio fel Ffeiriau Ffres a mentrau cymunedol eraill, i sicrhau bod ein rolau yn cael eu hyrwyddo mor eang â phosibl ac yn hygyrch i ystod amrywiol o ddarpar ymgeiswyr. Ar hyn o bryd rydym yn mynychu amrywiaeth o ffeiriau cyflogaeth lle mae adnoddau'n caniatáu, gan gynnwys digwyddiadau mewn lleoliadau fel Prifysgol Bangor.

Mae pob swydd wag yn cael ei hysbysebu ar ein gwefan ac fe'u hyblygir hefyd drwy amrywiaeth o lwyfannau allanol, gan gynnwys Indeed, Y Ganolfan Byd Gwaith, Partneriaeth Pontio Gyrfa (ar gyfer personél y Lluoedd Arfog), Gweithwyr Anabl, Teuluoedd y Lluoedd, Safle Gwaith RAJA, Prifysgol Bangor, a'r Cyngor Cenedlaethol y Penaethiaid Tân (NFCC). Yn ogystal, gall unigolion gofrestru ar ein gwefan i dderbyn rhybuddion e-bost pan fydd swyddi gwag newydd yn cael eu cyhoeddi.

Rydym yn ymwybodol o'n cyfrifoldeb i ddefnyddio adnoddau'n effeithiol ac i sicrhau gwerth am arian i'r pwrs cyhoeddus. Felly, mae'r llwyfannau allanol rydyn ni'n eu defnyddio ar hyn o bryd i hysbysebu swyddi gwag yn rhad ac am ddim.

Rydym yn parhau i fod yn ymrwymedig i welliant parhaus yn y ffordd rydym yn denu, recriwtio a chyfathrebu â darpar ymgeiswyr. Rydym bob amser yn agored i awgrymiadau pellach ar sut y gellir gwella ein prosesau recriwtio.

Datblygu a Chadw Staff – Iechyd Meddwl

Cynhaliwyd adolygiad yn 2025 mewn perthynas â darpariaethau iechyd meddwl o fewn y Gwasanaeth.

Edrychodd yr adolygiad ar ddata absenoldeb iechyd meddwl i ddeall rhesymau, mathau a phatrymau ar gyfer absenoldeb o'r fath cyn amlinellu'r gefnogaeth bresennol a ddarperir i weithwyr a nodi camau gweithredu ac ymyriadau pellach y gellid eu cyflwyno i gynnig cymorth pellach. Roedd hyn yn cynnwys gweithredu newidiadau i'r prosesau presennol i gefnogi ymgysylltu rhwng yr Ymgynghorwyr Iechyd, Ffitrwydd a Lles a gweithwyr sy'n absennol a sicrhau hyrwyddo'r Rhaglen Cymorth i Weithwyr yn ehangach ar gyfer y gwahanol fathau o gymorth a gynigir, yn rhagflaenol ac yn ystod absenoldeb. Mae argymhellion eraill yn cynnwys hyfforddiant ychwanegol

ar gyfer hyrwyddwyr golau glas presennol, mynediad a chyllid i gymorth iechyd meddwl/cwrsela ar unwaith trwy lechyd Galwedigaethol, ymchwil bellach i ofal iechyd preifat ac a fyddai hyn yn cael ei ariannu gan weithwyr neu a ariennir gan wasanaeth, gwybodaeth ganllaw i deuluoedd ar gefnogi gweithwyr, a hefyd argaeledd gwybodaeth am les ariannol gan fod hyn yn cael ei gydnabod fel ffactor sylfaenol a all achosi neu waethygu straen a phryder.

Camau gweithredu eraill i wella'r gwaith hwn oedd hyfforddiant i staff ar Gymorth Cyntaf Iechyd Meddwl, hyfforddiant Bystander sy'n ymwneud ag aflonyddu gwrth-rywiol a hyfforddiant Cefnogi Pobl â Meddyliau Hunanladdiad. Mae'r cyrsiau hyn yn arfogi gweithwyr â gwell gwybodaeth am gyflyrau iechyd meddwl a dulliau gwahanol y gallai fod angen eu hystyried wrth gefnogi a chyfeirio cydweithwyr, yn ogystal â sicrhau bod gweithwyr sy'n darparu'r cymorth yn teimlo bod ganddynt y sgiliau cywir i ddarparu hyn.

Edrych ar ymatebion gan staff GTAGC yn unig:

Cafwyd pum ymateb gan weithwyr GTAGC.

Dadansoddiad sy'n dangos sut ymatebodd gweithwyr GTAGC i'r 'Egwyddor Pobl'.

| I ba lefel ydych chi'n cytuno bod ein hamcanion yn cefnogi'r egwyddor hon? | |
|--|---|
| Cytuno'n gryf | 0 |
| Cytuno i raddau | 2 |
| Anghytuno i raddau | 2 |
| Anghytuno'n gryf | 1 |

Roedd dau sylw ychwanegol, sef:

- Pam ydych chi'n dal i siarad am amrywiaeth, mae angen diffoddwyr tân medrus galluog arnoch chi waeth pa gefndir sydd ganddynt.
- Teimlo y gallai fod â mwy o ffocws ac ymrwymiad ar wella'r diwylliant o fewn y gwasanaeth. Nid yn unig mesur cynnydd argymhellion yr adroddiad crest.

Ymateb y Gwasanaeth Tân i'r sylwadau a dderbyniwyd:

Cydnabyddir bod amrywiaeth yn bwysig ar gyfer adeiladu gweithlu cynhwysol a chynrychioladol, fodd bynnag, mae pwyslais cryf bob amser ar yr angen i flaenoriaethu gofynion corfforol a seicolegol trylwyr y rôl i gynnal diogelwch, effeithiolrwydd a pharodrwydd gweithredol.

Mae'r Gwasanaeth yn cydnabod bod gwella diwylliant sefydliadol yn hanfodol. Mae'r Cynllun Gwella Diwylliant, sy'n ystyried argymhellion CREST, yn rhoi pwyslais clir ac eglur ar newid diwylliannol ehangach. Mae hyn yn cynnwys ymddygiadau arweinyddiaeth, lles staff, diogelwch seicolegol, tegwch, cynhwysiant, a hyder i siarad mewn arferion gwaith o ddydd i ddydd. Bwriad y Cynllun yw ysgogi newid diwylliannol ystyrion a pharhaus ar draws y Gwasanaeth.

Bydd y pwyslais hwn yn siapio sut mae gweithgarwch gwella yn cael ei flaenoriaethu, ei weithredu a'i adolygu, yn hytrach na chanolbwyntio ar fesur cynnydd yn unig yn erbyn argymhellion unigol. Er bod y camau gweithredu a'r argymhellion yn darparu strwythur a sicrwydd allanol, nid ydynt yn ddiben ynddynt eu hunain. Y gwir fesur o lwyddiant fydd a yw staff yn gweld, yn teimlo, ac yn profi newid cadarnhaol mewn ymddygiad, arweinyddiaeth, a ffyrdd o weithio.

Mae'r Hyrwyddwyr Diwylliant yn cefnogi'r gwaith o gyflwyno'r Cynllun Gwella Diwylliant yn barhaus. Mae eu rôl yn cynnwys ymgysylltu â rhwydweithiau staff, cyrff cynrychioladol, a chydweithwyr ar draws pob adran, gyda ffocws ar ymgorffori arferion cynhwysol, cryfhau ymddiriedaeth, a chefnogi datblygiad diwylliant sy'n agored, parchus a grymuso.

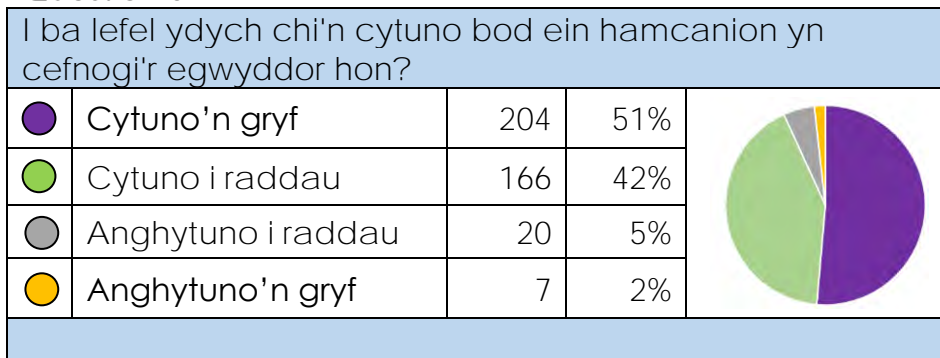


MANYLU AR 'EIN HEGWYDDOR ATAL'

Gweithio gyda phartneriaid i helpu i wneud cymunedau'n fwy diogel.

Lleihau'r risgiau i'n cymunedau, yn enwedig i'r bobl hynny a allai fod yn fwy agored i niwed, drwy ein rhaglenni ymyrraeth sefydledig fel Archwiliadau Diogel ac Iach a Phrosiect Ffenics.

Question 5:



Derbyniwyd cyfanswm o 100 o sylwadau pellach ar gyfer yr egwyddor hon.

(Gweler Atodiad C)

Cwestiwn 6: Crynodeb

- Gwelededd ac Ymgysylltu â'r Gymuned: Nid yw gwaith atal yn ddigon amlwg mewn cymunedau, gyda Wrecsam ac ardaloedd gwledig yn cael eu crybwyll. Dylai'r Gwasanaeth ddefnyddio cyfryngau cymdeithasol yn fwy effeithiol i ledaenu negeseuon diogelwch tân. Mae sylwadau hefyd yn tynnu sylw at y diffyg ymwybyddiaeth o'r risgiau a grybwyllir yng Nghynllun Rheoli Risg Cymunedol 2024-29.
- Grwpiau sy'n Agored i Niwed: Edrych i ehangu diffiniad y Gwasanaeth o 'grwpiau agored i niwed' i gynnwys digartrefedd, defnyddwyr cyffuriau, pobl LHDT+, pobl ifanc a myfyrwyr, ac ar gyfer pobl sy'n profi tlodi.
- Gweithio mewn Partneriaeth: Roedd ymatebwyr yn teimlo bod yr egwyddor atal yn rhy gyfyng a bod diffyg manylder. Mae angen i'r Gwasanaeth weithio'n agosach gydag elusennau, darparwyr iechyd, a grwpiau cymunedol i fynd i'r afael â risgiau.

Ymateb y Gwasanaeth Tân i'r sylwadau a dderbyniwyd:

Mae Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru yn cynnig llawer mwy nag Archwiliadau Diogel ac Iach a rhaglenni ieuencid. Mae ein gwaith atal yn rhychwantu ystod eang o weithgareddau sydd wedi'u cynllunio i gadw pob cymuned yng Ngogledd Cymru yn ddiogel. Ochr yn ochr ag ymyriadau diogelwch cartref wedi'u targedu, rydym yn cynnal rhaglenni cynhwysfawr sy'n ymdrin â diogelwch ar y ffyrdd, diogelwch dŵr, lleihau tanau bwriadol a lleddfu llosgi, ymddygiad gwrth-gymdeithasol, atal trais difrifol, ymgysylltu â'r gymuned, ymgyrchoedd diogelwch tymhorol a mentrau lles ehangach, i gyd yn cyd-fynd â Fframwaith Person-Ganolog Cyngor Cenedlaethol y Penaethiaid Tân (NFCC). Mae ein gwefan yn tynnu sylw at waith parhaus ar draws y meysydd hyn, gan gynnwys cyngor diogelwch, ymgyrchoedd cyhoeddus,

gweithrediadau aml-asiantaethol ac ymgysylltu drwy gydol y flwyddyn â thrigolion ar draws 44 o orsafoedd tân a 6,172 cilomedr sgwâr o gymunedau trefol, gwledig ac arfordirol. Rydym hefyd yn gweithio'n agos gyda phartneriaid ym maes iechyd, gofal cymdeithasol, plismona, tai a'r sector gwirfoddol i ganfod y rhai sydd fwyaf mewn perygl ac i gydlynu gweithgarwch atal sy'n amddiffyn pobl yn eu cartrefi, ar y ffyrdd, yn agos i ddŵr ac yn ystod digwyddiadau mawr. Gyda'i gilydd, mae hyn yn dangos dull eang, modern a rhagweithiol o ymdrin â diogelwch cymunedol, un sy'n mynd ymhell y tu hwnt i atal tân traddodiadol ac yn rhoi lles ein holl gymunedau wrth wraidd yr hyn a wnawn.

Mae Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru yn defnyddio dull atal sy'n seiliedig ar dystiolaeth, sy'n canolbwyntio ar y person, gan ddilyn canllawiau cenedlaethol gan Gyngor Cenedlaethol y Penaethiaid Tân (NFCC). Mae hyn yn golygu ein bod yn nodi ffactorau risg unigol, fel oedran, iechyd, symudedd, ysmegu, amddifadedd neu bobl sy'n byw ar eu pen eu hunain ac yn canolbwyntio ar gymorth lle mae'r risg o niwed difrifol yn cael ei brofi i fod ar ei uchaf. Mae data cenedlaethol a lleol yn dangos bod pobl hŷn a'r rhai sydd â gwendidau cymhleth yn llawer mwy tebygol o gael eu hanafu neu eu lladd mewn tân, felly nid yw blaenoriaethu'r grwpiau hyn yn gyfyngol; dyma'r ffordd fwyaf effeithiol o atal niwed. Rydym yn defnyddio data'r GIG a data aml-asiantaethol, hanes digwyddiadau a mynegeion amddifadedd i wneud yn siŵr ein bod yn cyrraedd y rhai sydd fwyaf mewn perygl, gyda chefnogaeth ein model Archwiliad Diogel ac Iach haenog.

Gall bregusrwydd fod yn bresennol unrhyw le yn ein cymunedau, ac mae ein dull gweithio'n adlewyrchu hynny. Er ein bod yn blaenoriaethu'r rhai sydd fwyaf mewn perygl o niwed yn sgil tân yn ystadegol, mae ein cynnig atal yn eang, cydweithredol ac wedi'i gynllunio i wella diogelwch ledled Gogledd Cymru. Nid yw'n gul, ond yn gymesur, wedi'i arwain gan dystiolaeth ac yn cyd-fynd â safonau cenedlaethol.

Mae Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru yn deall bod bregusrwydd yn bodoli ym mhob cymuned, gan gynnwys ardaloedd gwledig lle gall ffactorau fel bod yn ynysig, pellter oddi wrth wasanaethau ac amodau amgylcheddol gynyddu'r risg o niwed. Dan arweiniad Fframwaith sy'n Canolbwyntio ar y Person Cyngor Cenedlaethol y Penaethiaid Tân, rydym yn defnyddio gwybodaeth wedi ei chasglu, data digwyddiadau a gwybodaeth leol i nodi'r bobl sydd fwyaf mewn perygl, lle bynnag y maent yn byw, a sicrhau bod ein gweithgaredd atal yn parhau i fod yn seiliedig ar dystiolaeth ac yn canolbwyntio ar y person. Yn hollbwysig, mae llawer o'r rhai sydd fwyaf mewn perygl mewn cymunedau gwledig yn cael eu hadnabod trwy asiantaethau partner dibynadwy, gan gynnwys iechyd, gofal cymdeithasol, byrddau diogelu a grwpiau gwirfoddol lleol y mae eu hatgyfeiriadau yn ein galluogi i gyrraedd unigolion a allai fod wedi'u hynysu, yn anoddach cysylltu â nhw neu'n amharod i geisio cymorth. Mae'r dull hwn sy'n seiliedig ar bartneriaeth yn sicrhau y gallwn roi'r gefnogaeth gywir i'r trigolion mwyaf agored i niwed ar draws pob rhan o Ogledd Cymru.

Mae Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru yn cydnabod yn llwyr fod pobl sy'n byw mewn tlodi, gyda salwch difrifol, anabledd neu anghenion iechyd cymhleth ymhlith y rhai mwyaf agored i niwed yn ein cymunedau, ac mae ein CRhRC a'n Strategaeth Atal wedi'u hadeiladu o amgylch adnabod a chefnogi'r grwpiau hyn yn union. Wedi'i arwain gan Fframwaith sy'n Canolbwyntio ar y Person Cyngor Cenedlaethol y Penaethiaid Tân, rydym yn asesu risg yn seiliedig nid yn unig ar oedran ond ar amddifadedd, salwch hir-dymor, problemau symudedd, amhariad gwybyddol a'r heriau amgylcheddol ehangach y mae pobl yn eu hwynebu. Mae ein dull gwaith sy'n cael ei arwain gan ddeallusrwydd yn defnyddio data ar amddifadedd, iechyd, hanes digwyddiadau ac amgylchiadau byw i sicrhau ein bod yn blaenoriaethu'r rhai sydd fwyaf tebygol o gael eu niweidio gan dân neu argyfyngau eraill. Yn hollbwysig, mae llawer o'r trigolion yr effeithir arnynt fwyaf gan dlodi neu salwch yn cael eu hadnabod trwy atgyfeiriadau gan bartneriaid dibynadwy o'r sectorau iechyd, gofal cymdeithasol, byrddau diogelu, darparwyr tai ac asiantaethau gwirfoddol, gan sicrhau ein bod yn cyrraedd pobl a allai fod wedi'u hynysu, yn sâl neu'n llai abl i geisio cael cymorth eu hunain. Ymhell o anwybyddu'r grwpiau hyn, mae ein cynllun yn eu canoli'n fwiadol, gydag Archwiliadau Diogel ac Iach wedi'u targedu, ymyriadau diogelwch cymunedol a chefnogaeth aml-asiantaethol gyda'r nod o leihau niwed i'r rhai mwyaf agored i niwed ledled Gogledd Cymru.

Mae Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru yn cydnabod bod bod yn agored i niwed yn gymhleth a gall ddeillio o lawer o ffactorau personol ac amgylcheddol gwahanol, a dyna pam rydym yn dilyn Fframwaith Canolbwyntio ar y Person sy'n seiliedig ar dystiolaeth Cyngor Cenedlaethol y Penaethiaid Tân yn hytrach na dibynnu ar restr syml o "bobl agored i niwed". Mae sawl peth yn dylanwadu ar fregusrwydd gan gynnwys cyfuniad o oedran, anabledd, salwch hir-dymor, problemau symudedd, iechyd meddwl, ysmegu, amddifadedd, amgylchiadau byw a'r gallu i ymateb mewn argyfwng — pob ffactor wedi ei nodi yn ein Polisi a Strategaeth Atal. Oherwydd y gall y ffactorau hyn newid dros amser ac amrywio rhwng unigolion, rydym yn defnyddio dull a arweinir gan ddeallusrwydd sy'n ystyried amgylchiadau unigryw pob person, wedi'i gefnogi gan ddata fel gwybodaeth GIG Caerwysg, hanes digwyddiadau a mynegeion amddifadedd. Yn hollbwysig, mae llawer o'r bobl sydd â'r risg uchaf yn cael eu nodi trwy atgyfeiriadau gan bartneriaid dibynadwy ym maes iechyd, gofal cymdeithasol, byrddau diogelu, tai a gwasanaethau gwirfoddol, gan ein helpu i gyrraedd unigolion nad ydynt fel arall yn hysbys i ni. Mae'r dull hwn yn sicrhau ein bod yn canolbwyntio ar risg wirioneddol yn hytrach na labeli, gan ein galluogi i gynnig y cymorth atal cywir i'r bobl gywir ar yr adeg gywir.

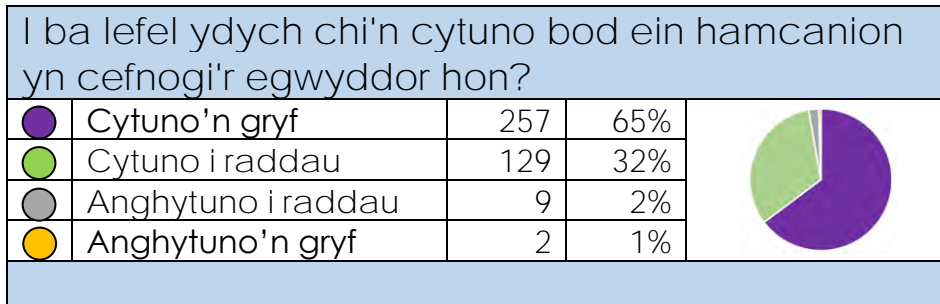


MANYLU AR 'EIN HEGWYDDOR DIOGELU'

Gwneud busnesau'n fwy diogel gyda'n gilydd.

Darparu canllawiau arbenigol i fusnesau ar ddiogelu rhag tân i helpu i sicrhau diogelwch adeiladau, gweithwyr a chwsmeriaid, a thrwy hynny gefnogi busnesau i dyfu. Mae adeiladau risg uchel yn cael eu blaenoriaethu ar gyfer arolygiadau, gan gyfrannu at ddiogelwch y cyhoedd yn gyffredinol.

Cwestiwn 7:



Derbyniwyd cyfanswm o 54 o sylwadau pellach ar gyfer yr egwyddor hon.

(Gweler Atodiad D)

Cwestiwn 8: Crynodeb

- Egluro'r Egwyddor: Nid yw'n glir beth mae'r egwyddor hon yn ei chynnwys a pha fath o fusnesau sy'n cael eu dosbarthu fel rhai risg uchel. Mae'r cynllun yn brin o fanylion o'i gymharu â'r Egwyddorion eraill.
- Diogelwch a Chymorth Tân Busnes: Cymorth i ddiogelu busnesau a bywoliaethau drwy archwiliadau diogelwch tân. Fodd bynnag, dylid cwblhau mwy o archwiliadau ar westai, llety gwyliau, llefydd tecawê a thafarndai.
- Risgiau Gwledig a Diwydiannol: Risgiau tymhorol a grybwyllwyd, fel cartrefi gwyliau a thai haf. Roedd risgiau diwydiannol yn cynnwys sôn am Cadburys a Kronospan yn y Waun.

Ymateb y Gwasanaeth Tân i'r sylwadau a dderbyniwyd:

Trwy raglen arolygu sy'n seiliedig ar risg, atgyfeiriadau gan bartneriaid aml-asantiaeth, cwynion a gweithgaredd ar ôl tân, mae'r gwasanaeth yn blaenoriaethu busnesau penodol yn seiliedig ar feini prawf, a thrwy hynny ddal landlordiaid a pherchnogion busnes i gyfrif am risgiau posibl a gwirioneddol i ddiogelwch y cyhoedd. Mae'r holl fathau o fusnes a grybwyllwyd gan aelodau'r gymuned yn ystod yr ymgynghoriad yn cael eu cynnwys yn helaeth yn ein rhaglen arolygu. Mae'r Gwasanaeth hefyd yn defnyddio data digwyddiadau a gwybodaeth atgyfeirio i nodi tueddiadau sy'n siapio blaenoriaethau.

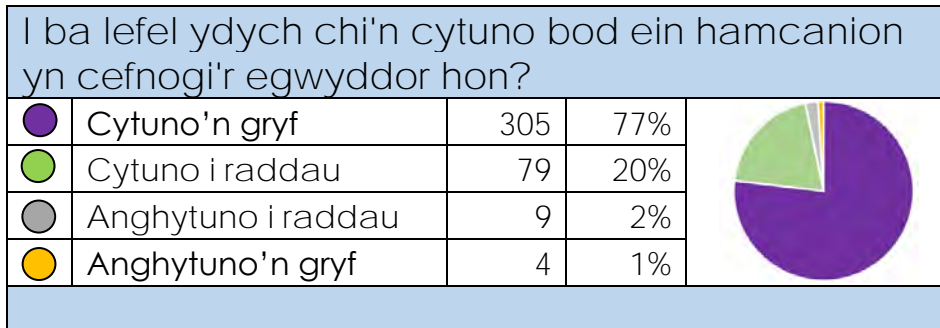


MANYLU AR 'EIN HEGWYDDOR YMATEB'

Darparu ymateb brys effeithiol.

Bod yn barod i ymateb pan fydd arnoch ein hangen: i ddiogelu'r hyn sy'n bwysig i chi, i achub bywydau, lleihau niwed, ac amddiffyn cartrefi a busnesau.

Cwestiwn 9:



Derbyniwyd cyfanswm o 72 o sylwadau pellach ar gyfer y cwestiwn hwn. (Gweler Atodiad E)

Cwestiwn 10: Crynodeb

- **Argaeledd a Chwmpas:** Pryderon yn gyffredinol ynghylch a oedd peiriannau tân, gorsafoedd tân a lefelau staffio yn ddigonol ar draws ardal y gwasanaeth. Ceisiadau dro ar ôl tro i beidio â chau gorsafoedd tân.
- **Amseroedd Ymateb:** Angen amser ymateb cyflym a'u monitro. Pryderon ynghylch amseroedd ymateb araf mewn ardaloedd gwledig.
- **Heriau Recriwtio:** Diffyg hysbysebu ar gyfer swyddi gwag, problemau proses recriwtio, cadw a'r angen am staff mwy dibynadwy.

Ymateb y Gwasanaeth Tân i'r sylwadau a dderbyniwyd:

Nid oes gan y Gwasanaeth unrhyw fwriad i gau unrhyw orsafoedd tân. Mae'r Gwasanaeth wedi cynyddu nifer y gorsafoedd tân amser cyflawn (o wyth i 10) yn dilyn cyflwyno prosiect peilot yng ngorsafoedd tân Dolgellau a Phorthmadog, sydd bellach yn gweithredu system â chriw dydd, a thrwy hynny wella gorchudd tân ar draws gwahanol ardaloedd gwledig yn Ne Gwynedd. Er mwyn lleddfu unrhyw bryderon pobl sy'n byw mewn rhannau gwledig o Wrecsam, mae gorsaf dân Wrecsam ac ardaloedd cyfagos y Waun a Thre loan yn cwmpasu'r ardal hon yn effeithiol. Yn ogystal, mae trefniadau trawsffiniol gyda GTA Swydd Amwythig i sicrhau bod gorchudd tân effeithiol yn cael ei ddarparu i ardaloedd gwledig penodol sydd wedi'u lleoli i'r de-ddwyrain o Wrecsam.

Mae'r Gwasanaeth wedi profi heriau parhaus ynghylch recriwtio pobl i rôl diffoddwr tân ar alwad a rhai rolau gwasanaeth corfforaethol. Mae gan y Gwasanaeth dim recriwtio ac argaeledd pwrpasol, a'u unig ffocws yw mynd i'r afael â'r heriau sy'n gysylltiedig â recriwtio ac argaeledd ar alwad, ac mae'r tîm Adnoddau Dynol yn cynnal gwerthusiad parhaus o'r holl weithgareddau recriwtio.

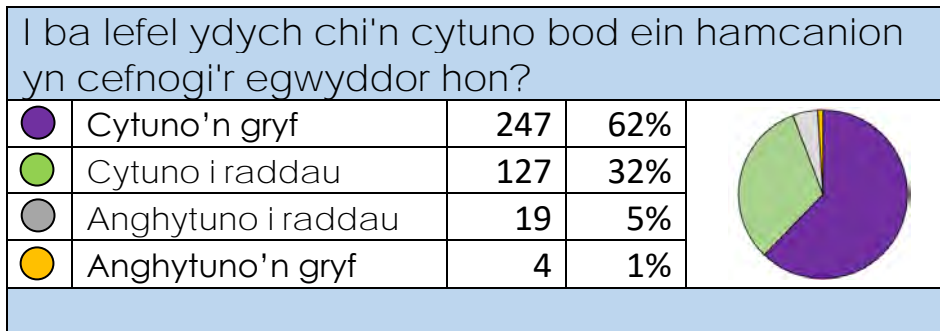


MANYLU AR 'EIN HEGWYDDOR AMGYLCHEDD'

Diogelu a gwarchod ein hamgylchedd naturiol ar gyfer cenedlaethau'r dyfodol.

Mabwysiadu arferion ecogyfeillgar yn ein gweithrediadau beunyddiol i leihau allyriadau carbon ac effeithiau amgylcheddol eraill a chodi ymwybyddiaeth amgylcheddol ymhlith ein staff a'n cymunedau.

Cwestiwn 11:



Derbyniwyd cyfanswm o 75 o sylwadau pellach ar gyfer yr egwyddor hon.

(Gweler Atodiad F)

Cwestiwn 12: Crynodeb:

- **Newid Hinsawdd:** Nid yw'r cynllun yn rhoi digon o bwyslais ar newid hinsawdd, llifogydd, a risgiau sy'n gysylltiedig â'r tywydd. Mae angen gwell dealltwriaeth o'r risgiau, er enghraifft y llygredd o danau fferm.
- **Arferion Eco-Gyfeillgar:** Cefnogaeth ar gyfer newid (lle bo'n ymarferol bosibl) i gerbydau trydan neu HVO. Ailgylchu ar orsafoedd.
- **Costau:** Trafod y gost yn erbyn y budd o weithredu newidiadau eco.

Ymateb y Gwasanaeth Tân i'r sylwadau a dderbyniwyd:

Mae'r gwasanaeth wedi bwriadu lleihau eu hól troed carbon a dod yn fwy effeithlon o ran ynni trwy brosiectau amrywiol sydd i'w gweld yn [Strategaeth Amgylcheddol y gwasanaeth 2023-2030](#).

Meysydd Eraill mewn Perthynas â'r Gwasanaethau rydyn ni'n eu

Darparu

Roedd ymateb i'r cwestiynau canlynol yn ddewisol.

A oes unrhyw feysydd eraill mewn perthynas â'r gwasanaethau rydyn ni'n eu darparu yr hoffech i ni eu hystyried?

Derbyniwyd cyfanswm o 76 o sylwadau pellach ar gyfer yr egwyddor hon. (Gweler Atodiad G)

Cwestiwn 13: Crynodeb

- Heriau Gwledig: Ceisiadau am fwy o welededd mewn ardaloedd gwledig. Ceisiadau dro ar ôl tro i ddod ag achub anifeiliaid mawr yn ôl, sy'n achosi straen i anifeiliaid a phobl leol. Pryderon ynghylch tanau gwyllt a digwyddiadau argyfwng wedi'u lleoli ar ffermydd.
- Ymgysylltu ac Addysg: Mwy o ymgysylltiad rhagweithiol, gan gynnwys addysg ysgol a choleg. Hyrwyddo diogelwch tân gyda myfyrwyr, yn enwedig myfyrwyr newydd a'r rhai o dramor.

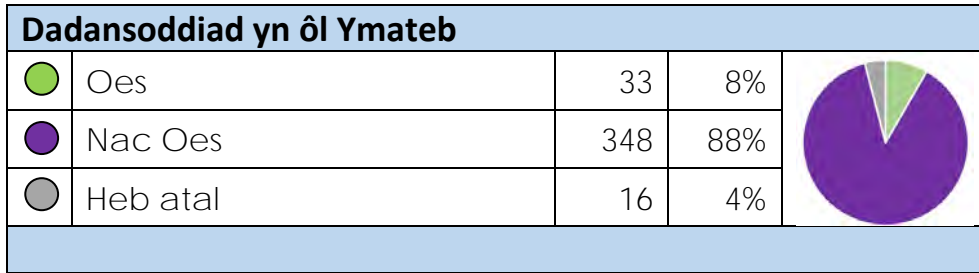
Ymateb y Gwasanaeth Tân i'r sylwadau a dderbyniwyd:

Mae ein gwaith atal yn mynd yn llawer ehangach na diogelwch tân yn y cartref. Mae ein strategaeth yn cynnwys diogelwch cymunedol, diogelwch ar y ffyrdd, diogelwch dŵr, lleihau ymddygiad gwrthgymdeithasol, atal trais difrifol a rhaglen gref o ymgysylltu ag ieuenctid, gan gynnwys Cadetiaid Tân, Ffenics a gweithio gyda Sefydliad CPD Lerpwl. Rydym yn gweithio'n agos gyda byrddau diogelu, awdurdodau lleol, iechyd, heddlu, tai a sefydliadau'r trydydd sector fel y gallwn adnabod a chefnogi pobl o bob oed nad ydynt efallai yn ymgysylltu â gwasanaethau eraill.

Mae gan ein gweithgareddau atal gynllun ymgysylltu â'r gymuned gadarn (sy'n cyd-fynd â chalendr ymgyrchoedd) sy'n ein galluogi i ymweld a hyrwyddo ystod o wasanaethau gan gynnwys Gwiriadau Diogel ac Iach. Fodd bynnag, rydym yn cydnabod y gallai ystod ac amrywiaeth y grŵp rydyn ni'n ymweld â nhw fod yn ehangach, o ran daearyddiaeth a grwpiau cymunedol sydd weithiau'n cyd-fynd ag un neu fwy o nodweddion gwarchoddedig.

Materion Cydraddoldeb

Cwestiynau 14 a 15: Oes unrhyw faterion cydraddoldeb eraill y dylen ni fod yn meddwl amdany'n nhw?



Cwestiwn 15: Crynodeb

- Hygyrchedd iaith: Cynnig sgiliau sgwrsio yn y Gymraeg a chefnogaeth yn Saesneg fel rhan o'r broses recriwtio. Gwella ymwybyddiaeth iaith a gwahaniaethau diwylliannol o fewn cymunedau lleol.
- Ffocws Cydraddoldeb: Mae'r Gwasanaeth yn rhoi gormod o bwyslais ar dargedau cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant. Dylai recriwtio ganolbwyntio ar y person gorau ar gyfer y rôl, waeth beth fo'u rhywedd, cyfeiriadedd rhywiol neu sgiliau iaith.
- Rhwystrau i Grwpiau Penodol: Bydd anwybyddu gwahaniaethau cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant yn creu rhwystrau i recriwtio.

Ymateb y Gwasanaeth Tân i'r sylwadau a dderbyniwyd:

Mae adroddiad dadansoddiad Effaith cydraddoldeb penodol wedi'i ddatblygu ochr yn ochr ag adroddiad ymgynghori'r gwasanaeth ynglŷn â'i Gynllun Rheoli Risg Cymunedol (CRMP) 2026-2027 yn dilyn y cyfnod ymgynghori rhwng 20 Hydref 2024 a 14 Rhagfyr 2025. Mae ymgysylltu penodol â gwahanol grwpiau diddordeb cydraddoldeb yn ystod y cyfnod ymgynghori wedi galluogi pobl ar draws pob nodwedd warchoddedig i roi adborth ynghylch yr egwyddorion arfaethedig, eu canfyddiadau o ran risg ac i asesu a allai unrhyw un o'r cynlluniau arfaethedig roi grwpiau penodol o bobl neu gymunedau dan anfantais.

Nod cyffredinol y dadansoddiad effaith cydraddoldeb hwn yw tynnu sylw at themâu penodol (yn enwedig o ran cydraddoldeb mynediad a chyfle) a ddaeth i'r amlwg o'r adborth yn ystod ymgynghoriad CRMP 2026-27. O'r dadansoddiad hwn, gellir nodi risgiau posibl o wahaniaethu a gellir gweithredu lliniaru yn unol â hynny. Fel y'i diffinnir gan Reoliadau Deddf Cydraddoldeb 2010 (Dyletswyddau Statudol) (Cymru) 2011, bydd y dadansoddiad hwn yn canolbwyntio ar y nodweddion gwarchoddedig sy'n dod o fewn Dyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus ac o fewn y Ddyletswydd Economaidd-Gymdeithasol yng Nghymru, yn ogystal ag ystyried unrhyw oblygiadau posibl ar y Gymraeg, yn unol â gofynion Safonau'r Gymraeg.

Gwybodaeth Ychwanegol

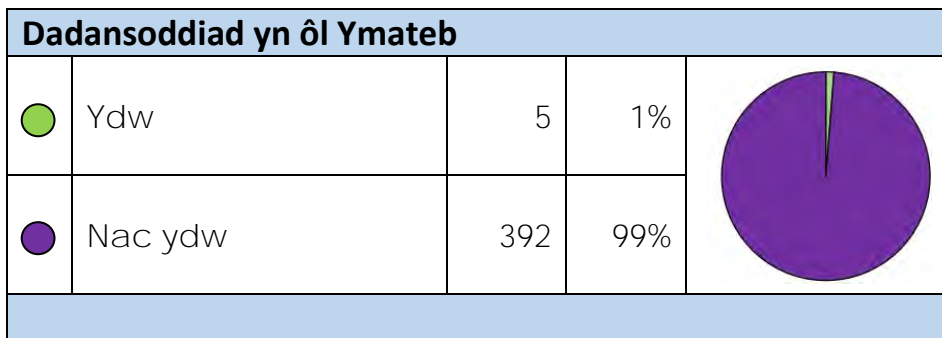
Roedd ymateb i'r cwestiynau canlynol yn ddewisol.

Cwestiwn 16: Os ydych chi'n ymateb ar ran sefydliad neu grŵp, rhowch wybod i ni pwy rydych chi'n ei gynrychioli a ble rydych chi/pa faes rydych chi'n ei gwmpasu.

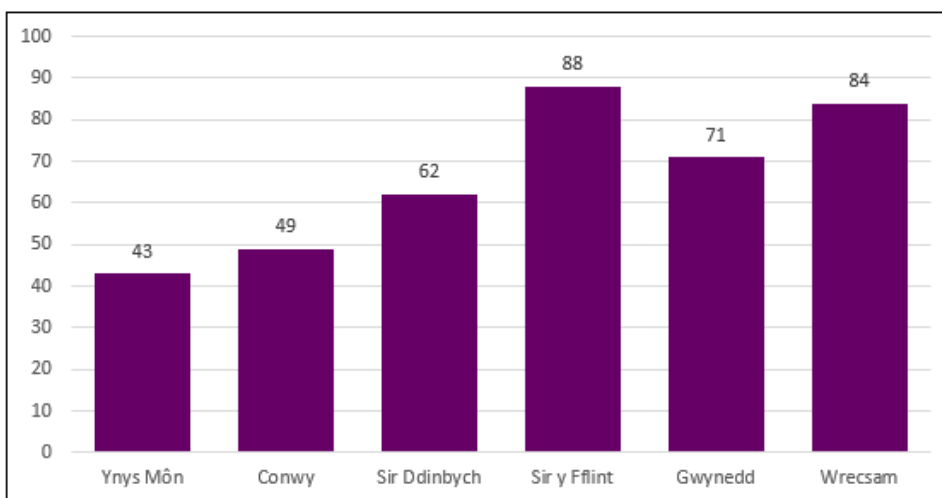
Crynodeb o rai yn unig o'r grwpiau lleol a ymatebodd.

- Grwpiau Paned a Sgwrs
- Myfyrwyr o Brifysgolion Bangor a Wrecsam
- Grwpiau Cymorth Dementia
- Y Groes Goch Wrecsam
- Grŵp LHDTTC+ Trawsryweddol Unigryw
- Mind Dyffryn Clwyd

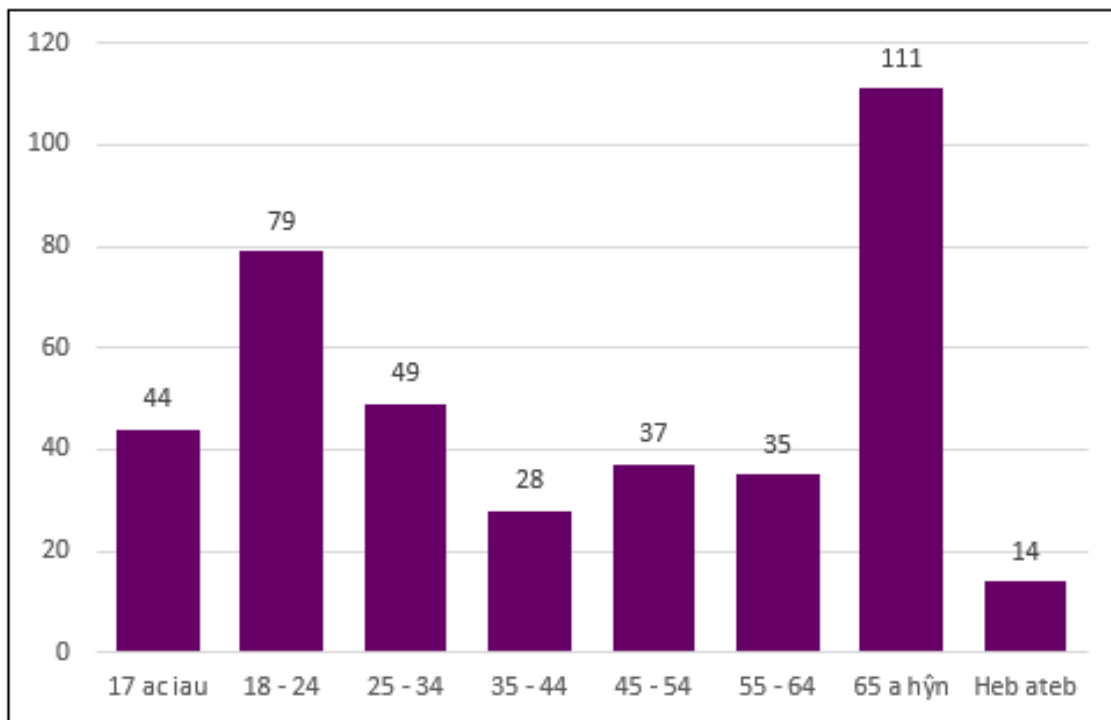
Cwestiwn 17: Ydych chi'n un o gyflogeion Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru?



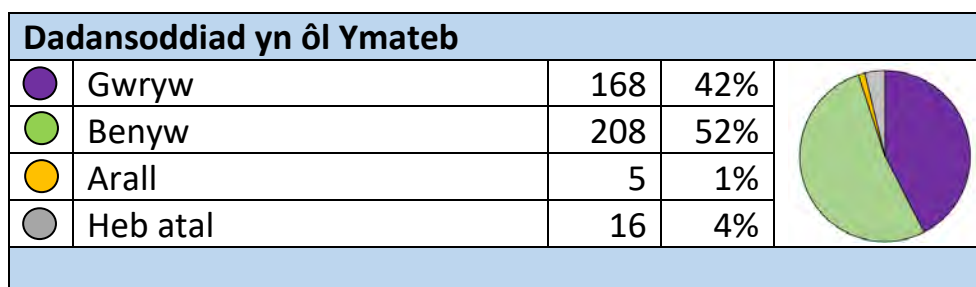
Cwestiwn 18: Dewiswch un o'r canlynol i nodi pa ardal Awdurdod Lleol yng Ngogledd Cymru rydych yn byw ynddi, yn gweithio ynddi neu'n ymweld â hi.



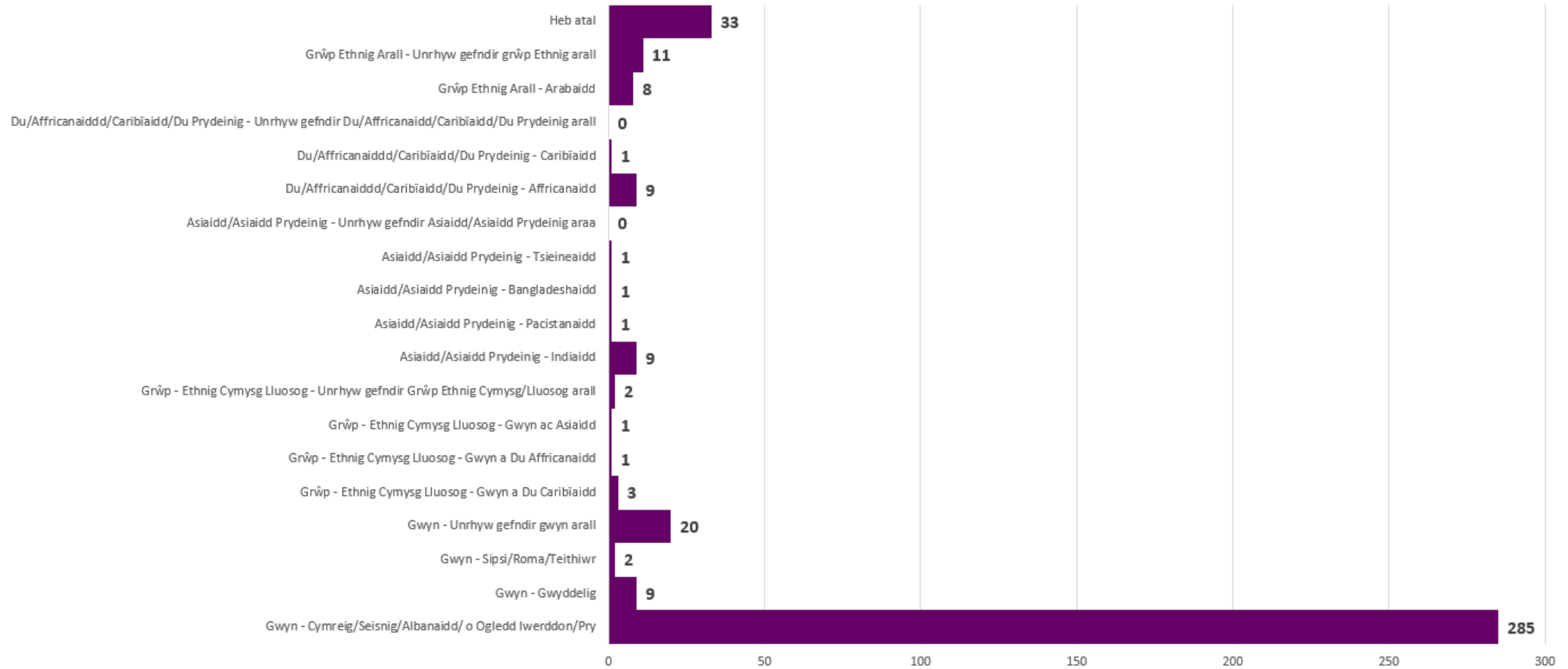
Cwestiwn 19: Pa grŵp oedran ydych chi?



Cwestiwn 20: Rhywedd – beth ydy eich hunaniaeth rhywedd?



Cwestiwn 21a 22: Hil/Ethnigrwydd - pa un o'r canlynol sy'n eich disgrifio chi orau?


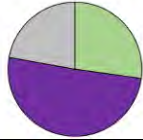




Cwestiwn 23: Beth yw eich iaith gyntaf?

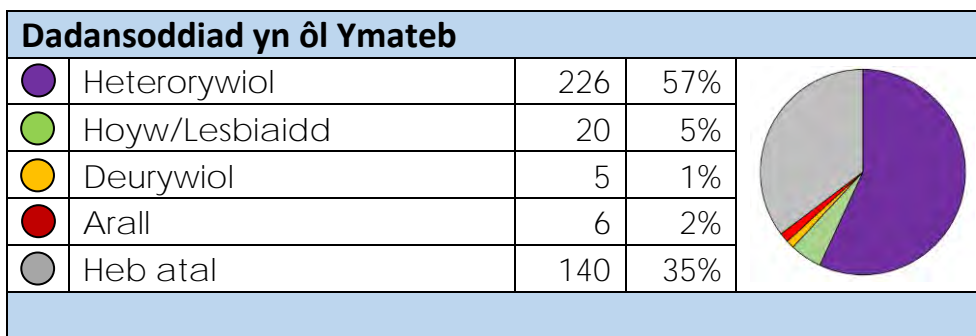
Er bod y rhan fwyaf o'r ymatebwyr wedi rhestru'r Gymraeg neu'r Saesneg fel eu hiaith gyntaf, mae'n galonogol gweld amrywiaeth ieithoedd lleiafrifol eraill yn cael eu cynrychioli ymhlith y rhai a gymerodd ran yn yr ymgynghoriad

| Iaith Gyntaf | Nifer yr Ymatebion |
|-------------------|--------------------|
| Saesneg | 178 |
| Heb Ateb | 137 |
| Cymraeg | 32 |
| Arabeg | 11 |
| Cymraeg a Saesneg | 7 |
| Pwyleg | 6 |
| Ffrangeg | 3 |
| Hindi | 3 |
| Punjabi | 3 |
| Pwyleg a Saesneg | 2 |
| Somialeg | 2 |
| Bengali | 1 |
| Bwlgareg | 1 |
| Tsieceg | 1 |
| Dari a Pashto | 1 |
| Dari a Farsi | 1 |
| Cymraeg/Gaeleg | 1 |
| Almaeneg | 1 |
| Groegeg | 1 |
| Gujarati / Hindi | 1 |
| Hindi / Punjabi | 1 |
| Portiwgaleg | 1 |
| Wcreineg | 1 |
| Wrddw a Saesneg | 1 |
| | |
| Cyfanswm: | 397 |

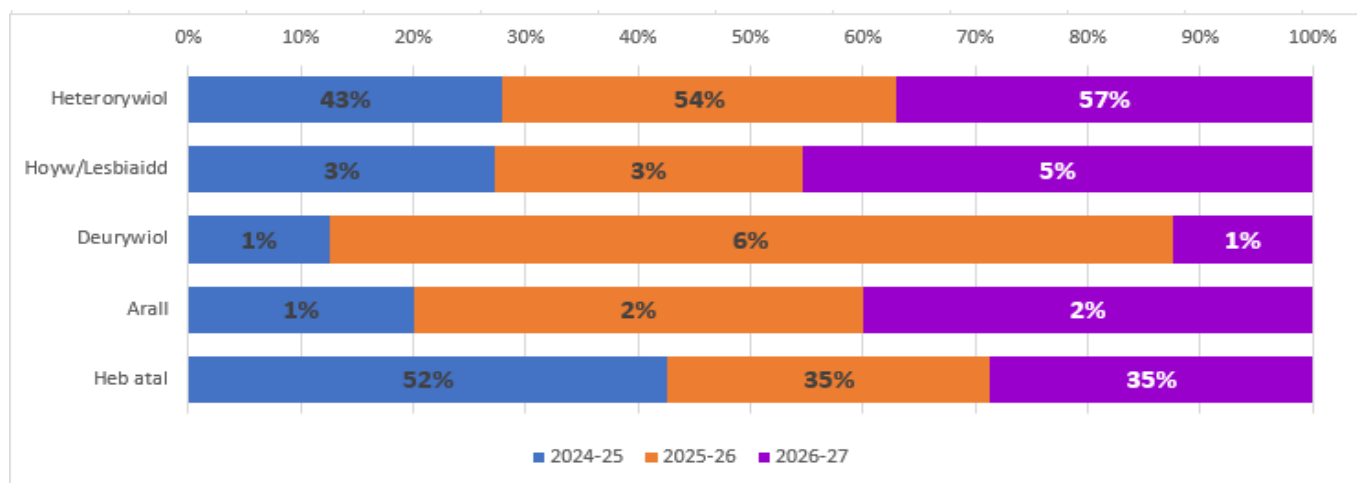
Cwestiynau 24 a 25: Anabledd - ydych chi'n anabl neu a oes gennych gyflwr iechyd hirdymor?

| Dadansoddiad yn ôl Ymateb | | | | |
|---|----------|-----|-----|---|
|  | Oes | 108 | 27% |  |
|  | Nac Oes | 201 | 51% | |
|  | Heb atal | 88 | 22% | |


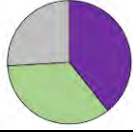


Cwestiwn 26: Cyfeiriadedd Rhywiol



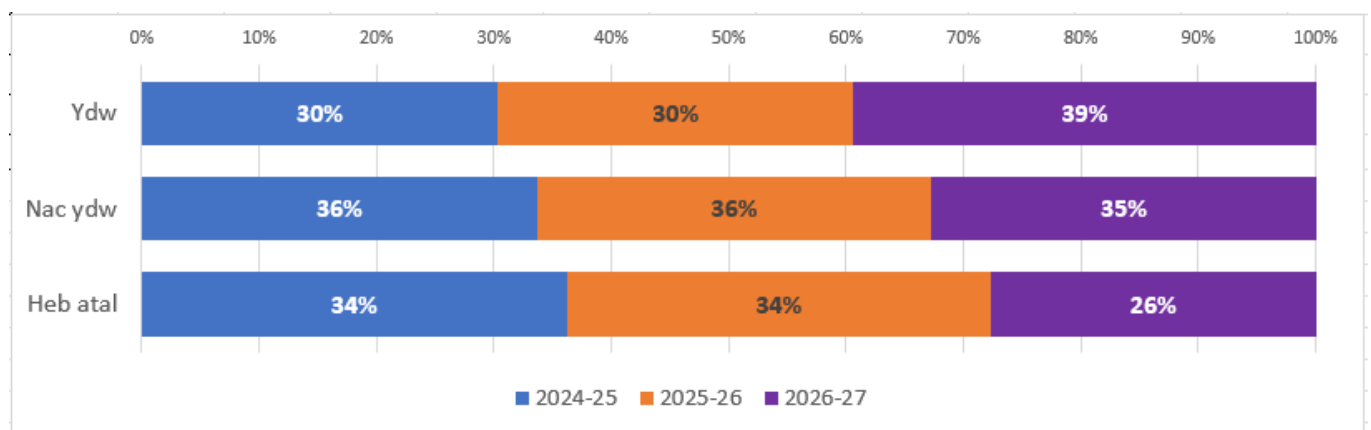
Ymatebion wedi eu dangos yn ôl canran ers gweithredu'r CRhRC.



Cwestiynau 27 a 28: Crefydd a/neu Gred – ydych chi'n gysylltiedig ag unrhyw grefydd, ffydd neu system gred benodol?

| Dadansoddiad yn ôl Ymateb | | | | |
|---|----------|-----|-----|---|
|  | Ydw | 156 | 39% |  |
|  | Nac ydw | 138 | 35% | |
|  | Heb atal | 103 | 26% | |

Ymatebion wedi eu dangos yn ôl canran ers gweithredu'r CRhRC.



Sylwadau ac Ymatebion ar y Cyfryngau Cymdeithasol (Gweler Atodiad H)

Cafodd negeseuon a oedd yn hyrwyddo cymryd rhan yn yr ymgynghoriad eu rhoi ar Facebook a Twitter drwy gydol y cyfnod ymgynghori yn ogystal â fideos gan staff yn esbonio sut i gymryd rhan. Talwyd am hysbysebion hefyd ar Facebook ac Instagram yn targedu'r cyhoedd ledled Gogledd Cymru gan eu hannog i gymryd rhan yn yr ymgynghoriad.

Atodiad A

Sylwch fod sylwadau ailadroddus, lle maent yn ymddangos, oherwydd fod ymatebion lluosog wedi eu cofnodi ar yr un ffurflen ymgynghori.

| Cyf | RISGIAU ERAILL – SYLWADAU YCHWANEGOL | Arolwg Id |
|-----|---|-----------|
| 1 | Perygl o danau gwyllt. | 4 |
| 2 | Newid arweinyddiaeth GTAGC i sicrhau bod amcanion yn cael eu cyflawni yn ystod unrhyw drawsnewid. | 6 |
| 3 | Byddai atgoffa o'ch cynllun pum mlynedd yn ddefnyddiol. O ystyried y boblogaeth sy'n cynyddu'n barhaus yn G Cymru, mae UNRHYW ostyngiad mewn cwmpas gweithredol yn enwedig yn ardal Wrecsam yn annerbyniol. Nid oes gan y cyhoedd unrhyw ddealltwriaeth go iawn o'ch amcanion. | 7 |
| 4 | Eich diffyg cyllid - eich anhawster i dalu dyletswyddau cadw - pwysau cynyddol tanau gwyllt. | 9 |
| 5 | Rhaid gwella argaeledd eich offer yn enwedig Offer Arbennig. | 12 |
| 6 | Credaf y byddai'n fuddiol cynnwys dyletswyddau'r gwasanaeth tân o dan y Ddeddf Civil Contingencies (2004). Er mwyn sicrhau bod y cyhoedd yn ymwybodol o'r gofynion ychwanegol a osodir ar y gwasanaeth tân. | 16 |
| 7 | Offer chwarae gemau electroneg diffygiol sy'n dechrau torri. | 19 |
| 8 | Poblogaeth gynyddol, nifer y datblygiadau tai, stadiwm pêl-droed newydd ac effaith ar draffig ar ddiwrnodau gêm. Nifer cynyddol o tecawê. Dim sôn am garchar Berwyn yr wyf yn credu bod eich gwasanaeth yn mynychu'n rheolaidd. Dim sôn am e-sgwteri a nifer yr e-feiciau heb eu rheoleiddio a'u haddasu yn yr ardal. Rydych chi'n sôn am newid hinsawdd, ond dim byd penodol i'n hardal. | 32 |
| 9 | Mynd i'r afael â'r defnydd o dân gwyllt! Arddangosfeydd tân gwyllt trefnedig posibl yn unig. Dim gwerthiant i'r cyhoedd. Very distressing for henders, animals etc. and dangerous in the wrong hands! Rwy'n teimlo'n gryf iawn am y mater hwn. | 35 |
| 10 | 1. Mae ffrîwyr aer yn bryderus. 2. Poptai lefel llygaid. Mae pobl yn rhoi cadach llestri dros y top (popty drapio!). Perygl tân. 3. Plygiwr persawr / – mynd yn boeth. 4. Mae canhwyllau persawrus yn mynd yn boeth gan achosi i bobl eu gollwng. 5. Bloc sgwâr mawr / aml-ategyn mewn cartrefi gwyliau (hen iawn) peryglus! | 36 |
| 11 | 1. Mae ffrîwyr aer yn bryderus. 2. Poptai lefel llygaid. Mae pobl yn rhoi cadach llestri dros y top (popty drapio!). Perygl tân. 3. Plygiwr persawr / – mynd yn boeth. 4. Mae canhwyllau persawrus yn mynd yn boeth gan achosi i bobl eu gollwng. 5. Bloc sgwâr mawr / aml-ategyn mewn cartrefi gwyliau (hen iawn) peryglus! | 37 |
| 12 | 1. Mae ffrîwyr aer yn bryderus. 2. Poptai lefel llygaid. Mae pobl yn rhoi cadach llestri dros y top (popty drapio!). Perygl tân. 3. Plygiwr persawr / – mynd yn boeth. 4. Mae canhwyllau persawrus yn mynd yn boeth gan achosi i bobl eu gollwng. 5. Bloc sgwâr mawr / aml-ategyn mewn cartrefi gwyliau (hen iawn) peryglus! | 38 |
| 13 | Gorsaf bŵer heb ei grybwyll yn eich cynllun. Risgiau enfawr i'w hystyried. | 41 |
| 14 | Ceir nad ydynt yn nodi ar Stryd y Farchnad, rhai yn mynd i fyny'r bryn a rhai yn mynd i'r ardal siopa. Mae'n beryglus i gerddwyr sy'n ceisio croesi'r ffordd. | 42 |

| | | |
|----|--|-----|
| 15 | Ymweld â chartrefi yn rheolaidd i wirio a oes ganddynt larymau sy'n gweithio. | 46 |
| 16 | Marchogion ceffylau diystyriol, a gyrwyr. | 75 |
| 17 | Ceffylau, beiciau, sgwteri, rhedwyr. Angen bod yn ymwybodol o'u hamgylchoedd yn fwy ac nid ydynt yn berchen ar y ffordd. | 76 |
| 18 | Gyrwyr / beicwyr peryglus. | 77 |
| 19 | Vapes a chargers. | 79 |
| 20 | Vapes rhad. Gwefrydd yn gorboethi - dim ffiwsiau! Sibrydion am gynhyrchion rhad yn dod i mewn o China. | 82 |
| 21 | Vapes. Snus - Cwodyn o dybaco wedi'i bweru o dan y wefus ar gyfer nicotin. Codenni nicotin. | 86 |
| 22 | Llifogydd. Coed ar ochr y ffordd. | 88 |
| 23 | Parcio diystyriol ar ffyrdd cul. | 89 |
| 24 | Coed sy'n edrych mewn cyflwr peryglus, a allai achosi damwain. Arwyddion ffordd cudd. Codi tâl ar feiciau trydan. | 90 |
| 25 | Achub mynydd. Efallai twristiaeth. Llifogydd. Tanau gwyllt yn cynyddu (llosgi grug). Coed uwchben (coed marw). Mynedfa gul (parcio). | 91 |
| 26 | Coed ar / ar ffyrdd. Mynedfa gul ar ffyrdd. Mynediad i ddŵr mewn ardaloedd gwledig. | 92 |
| 27 | Fy ffolineb | 94 |
| 28 | Sgwteri symudedd - blocio palmentydd neu lle nad yw palmentydd yn ddigonol. Gallant fod yn berygl ar y ffordd. Hefyd cyflymder. Sgwteri trydan - rhy gyflym! | 95 |
| 29 | Mae rhai pobl yn teimlo'n anniogel ac yn cloi'r drws gan ddefnyddio mwy nag un clo. Fodd bynnag, mae'r dull hwn yn golygu ei bod yn anoddach i ni fynd allan pe bai tân. | 97 |
| 30 | Mae pobl ar feiciau nad ydynt yn defnyddio lonydd beicio yn achosi peryglon diangen ar ffyrdd tynn, cul yn ardal Abermaw. | 98 |
| 31 | Mae gwisgoedd rhad yn berygl tân. Aeth plant allan ar dân y llynedd (merch fach) mewn gwisg Calan Gaeaf (ffrog fawr aeth ar dân). | 102 |
| 32 | Gormod o bobl nad ydynt yn defnyddio ardaloedd ysmegu y dyddiau hyn. Mae hyn yn digwydd mewn colegau, busnesau ac ar y stryd fawr. Mae'n anghywir ac yn amharchus ac yn beryglus yn fy marn i. Dim sôn am orsafoedd pŵer a'r atomfa newydd ar Ynys Môn. Nid oes digon o bwyslais ar lifogydd yn eich cynllun, Y Rhyl, Abergele ill dau yn bryderon enfawr am lifogydd yn y dyfodol. | 103 |
| 33 | Nid yw'n glir ble rydych chi'n ffynhonnell eich data, ond mae bylchau yn yr hyn rydych chi'n ei gasglu a'i fonitro. Fel myfyriwr astudiaethau amgylcheddol, nid ydych yn dangos digon o ystyried newid yn yr hinsawdd a'r newidiadau disgwylidig i amodau tywydd a fydd yn effeithio ar law, llifogydd a thywydd sych eithafol a fydd yn cynyddu'r risg o danau gwyllt. Rydych chi'n sôn am y rhain yn fyr, ond nid oes unrhyw ddsbarthiad risg wedi'i restru. Yn sicr, dylid ystyried a thynnu sylw at gynnydd i'r boblogaeth rhwng 2024-2029. A yw geo-wleidyddiaeth yn cael unrhyw sôn yn eich cynllun gan nad oeddwn yn gallu dod o hyd i unrhyw un. Gall rhyfel a gwrthdaro achosi problemau cyflenwi. Nid yw seiberddiogelwch yn cael ei grybwyll hefyd. | 112 |
| 34 | Nid oedd ymosodiadau terfysgol yn ymddangos yn eich dogfen. | 114 |
| 35 | Risgiau penodol i seilwaith, ymosodiadau seiber ac ymosodiadau terfysgol. | 117 |
| 36 | Nentydd heb eu glanhau. Llifogydd. | 134 |

| | | |
|----|--|-----|
| 37 | Dim cyfeiriad yn eich cynllun ynghylch ymddygiad gwrthgymdeithasol mewn cymunedau ac ymosodiadau bwriadol ar anheddau domestig. Mae hwn yn fater mawr arbennig yn yr ardal hon (Y Fflint, Yr Wyddgrug, Glannau Dyfrdwy, Cei Connah). | 147 |
| 38 | Mae ffrïwyr aer yn bryderus. Pobl hŷn yn gwefru sgwteri trydanol y tu mewn i adeiladau heb wybod o'r risgiau. | 150 |
| 39 | Perygl tân yn y marina [Conwy] a Thwnnel Conwy. Mae gennym ddau dân mawr yno. | 151 |
| 40 | Mae ceudod rhwng waliau yn bryderus. | 152 |
| 41 | Tanau twnnel Conwy. | 153 |
| 42 | Ceir trydan. | 155 |
| 43 | Risgiau dŵr. Pobl ag ofn dŵr. | 156 |
| 44 | Mae ffonau a gliniaduron yn cael eu gwefru mewn cartrefi. Nid yw pobl yn gwybod am y risgiau o adael eitemau ar y tâl dros nos a heb oruchwyliaeth. Efallai y gall eich sgysiau diogelwch gynnwys hyn. Canhwyllau, pobl yn gadael heb oruchwyliaeth. | 157 |
| 45 | Rwy'n synnu bod eich cynllun yn sylfaenol. Ymhlith y risgiau i'w hystyried mae twneli Conwy a thraffig ar yr A55 yn fwy cyffredinol. Mae tanau gwyllt a gweryllwyr garw yn gosod tanau mewn mannau ar hap ar hyd yr ardaloedd arfordirol. | 164 |
| 46 | Ie, gorsafoddd cadw oddi ar y rhediad yn reolaidd. | 165 |
| 47 | Gallaf feddwl am sawl risg. Mae'r rhain yn cynnwys risgiau i'r ffyrdd croesi cyhoeddus yn y Fflint. Mae'r diffyg maes parcio yn y Fflint yn golygu bod llawer o bobl yn parcio yn y parc manwerthu ac yn cerdded i mewn i'r dref yn aml yn croesi'r ffordd brysur. Er bod y terfyn cyflymder yn arafu traffig, mae rhai gyrwyr yn mynd yn rhy gyflym. Perygl tân mewn cartrefi. Mae canhwyllau yn fwy poblogaidd y dyddiau hyn. | 167 |
| 48 | Tân gwyllt. | 170 |
| 49 | Ffoaduriaid a cheiswyr lloches. | 172 |
| 50 | Gall ymuno â'r gwasanaeth tân fod yn heriol i rai pobl. Gallai tensiynau cymdeithasol ac ymosodiadau terfysgol ymddangos yn fwy yn eich cynlluniau. | 174 |
| 51 | Mae pobl ddigartref yn broblem enfawr yn y Rhyl a rhannau eraill o Ogledd Cymru | 183 |
| 52 | Tanau bwriadol a thân yn cael eu defnyddio fel modd o ymosod ar bobl. Mae amryw o bobl ddigartref yn cael eu hymosod yn eu pebyll yn y nos, rhai wedi cael eu pebyll ar dân. Mae'r heddlu'n gwybod popeth am wahanol achosion yn y Rhyl ac rwy'n siŵr bod y Gwasanaeth Tân wedi bod yn gysylltiedig. Roedd y digwyddiad i lawr llyn marina yn ddifrifol ac roedd pabell [gyda phobl ddigartref y tu mewn] wedi'i rhoi ar dân ger gerddi y goffa ryfel. Mae llawer o bobl ddigartref yn cael eu targedu ac heb eu diogelu. Nid oes sôn am y grŵp hwn [pobl ddigartref] yn eich cynlluniau, ond mae'n dda eich bod chi'n ymgynghori â phartneriaid i nodi'r risgiau hyn. | 184 |
| 53 | Ceir trydan. | 189 |
| 54 | Ceir trydan o ran tanau a thechnoleg hunan-yrru. | 190 |
| 55 | Gallai e-feiciau trydan a brynwyd oddi ar y rhyngwyd fod o safon wael ac yn gwneud risg yn fwy tebygol. | 192 |
| 56 | Tanau ceir trydan. | 193 |

| | | |
|----|---|-----|
| 57 | Ceir trydan dodgy yn mynd ar dân. Tân trydan oedd tân diweddar twnnel Conwy. | 194 |
| 58 | Perygl tân yng ngharchar y Berwyn sy'n ymddangos yn rheolaidd. Perygl tân ar ystâd ddiwydiannol Wreccsam. Perygl tân ar ffensys ystâd Queens Park wedi'u tanio. a cheir wedi'u tanio ar gyfer rhedwyr cyffuriau nad ydynt yn talu. | 196 |
| 59 | Tanau gwyllt a digwyddiadau mawr ar yr A55 a Thwnnel Conwy. | 199 |
| 60 | Risgiau ar yr A55 gan gynnwys HGVs a charafanau mawr yn cael eu symud ar draws Gogledd Cymru. | 200 |
| 61 | Dim risgiau wedi'u hystyried mewn perthynas â datblygiad y clwb pêl-droed, effaith 7500+ o gefnogwyr pêl-droed ychwanegol ar ddiwrnod gêm. Traffig yn gyffredinol. Problemau enfawr gyda thraffig o amgylch y McDonalds newydd. Mae traffig i fyny yn sicr yn gwneud eich gallu i ymateb - ymateb heriol. | 203 |
| 62 | Mae amryw o risgiau yn ymwneud â mynediad gwael i ymateb brys i gymunedau ffermio yn Bettisfield, Northwood, Hanmer, Overton a Penley. Mae ffermwyr yn cael gwybod bod peiriannau tân sy'n ymateb i danau yn ein hardaloedd bron bob amser yn dod o Ellesmere, yr Eglwys Newydd a'r Wasg. Pam nad yw peiriannau tân Wreccsam yn dod wrth i chi dderbyn taliadau'r trethdalwyr. Nid yw'n ddigon da dibynnu ar Swydd Amwythig oherwydd nad yw eu peiriannau tân bob amser ar gael ac ni fyddant yn ein blaenoriaethu os oes tân ar stepen eu drws. Mae paneli solar ar dai hefyd yn bryder. | 204 |
| 63 | Gyrwyr cyflym yng nghanol y dref. Peryglus i groesi ffyrdd. | 206 |
| 64 | Nifer uchel o dwristiaid yn ystod yr Haf. Gorsaf bŵer arfaethedig a fydd yn wych er bod risg ychwanegol enfawr. Nwyddau trwm i fyny ac i lawr y rhwydweithiau ffyrdd. | 209 |
| 65 | Cyllid yn y dyfodol. | 211 |
| 66 | Nid yw ailagor yr orsaf niwclear wedi'i gynnwys yn eich cynllun CRMP yn sicr mae hyn yn cyflwyno risg. | 212 |
| 67 | Peryglon boddi, llanw sy'n newid, ymwelwyr â'r ynys, plant nad ydynt yn gwisgo helmedau ar feiciau, pobl yn mynd yn sownd mewn tywod, cerddwyr cŵn yn mynd yn sownd ac ati. | 213 |
| 68 | Nid yw eich dogfen CRMP yn cyfeirio at faterion sy'n ymwneud ag iechyd meddwl a'r effaith enfawr y mae meddyliol yn ei chael ar wasanaethau brys a'r GIG. Byddai'n ychwanegu gwerth i ystyried iechyd meddwl, eich ymateb i bobl sy'n profi iechyd meddwl gwael a meddyliau hunanladdiad. Nid wyf yn siŵr faint o ymdrechion hunanladdiad rydych chi'n mynd atynt, ond mae'n rhaid i'r galw a'r effaith ar eich staff fod yn risg. | 214 |
| 69 | Roedd y rhaglen ddogfen ffrio aer yn bryderus. | 221 |
| 70 | Risgiau sy'n gysylltiedig â ffriwyr aer. | 223 |
| 71 | Lefelau dŵr ar arfordir y Rhyl a llifogydd afon Clwyd. | 225 |
| 72 | Rydych chi'n nodi eich cynllun 5 mlynedd, ond rydych chi'n ymgynghori ar eich cynllun 2026-27. Dryslyd iawn. Nid oes unrhyw risgiau ar ffyrdd penodol. Yma gwelwn fwy a mwy o RTCs rhwng yr Eglwys Newydd a Wreccsam. Hefyd, bob amser ceir drosodd ar ffordd Bronington. Llauer o oryru, ffyrdd rhewllyd, ceir a faniau ar droeon. Risgiau mawr. | 230 |

| | | |
|----|---|-----|
| 73 | Roedd yr orsaf bŵer niwclear newydd wedi'i gynllunio ar gyfer Wylfa ar Ynys Môn a'r seilwaith cymunedol i ddiwallu anghenion 1,000 o bobl newydd yn yr ardal. | 240 |
| 74 | Ariannu. trefniadau llywodraethu yn newid. Diwygio'r gwasanaeth tân. | 241 |
| 75 | Problemau enfawr gyda thipio anghyfreithlon yn y Rhyl. Mae hyn yn creu risg tân mawr gan fod rhai o'r tipio anghyfreithlon yn gerdyn, papur, pren a deunyddiau fflamadwy eraill. | 242 |
| 76 | Ymgyrchwyr asgell dde. Cam-drin / ymosodiadau trawsffobig ar bobl draws. Trosedd casineb/llosgi bwrpasol. | 244 |
| 77 | Mae tipio anghyfreithlon yn parhau i fod yn broblem yma (Y Rhyl) a lle roeddwn i'n arfer byw (Conwy). | 246 |
| 78 | Ymddygiadau bwriadol / cynnau tân ymhlith pobl ifanc ac oedolion ifanc | 248 |
| 79 | Perygl llifogydd. Lefelau'r Môr sy'n codi Newid yn yr Hinsawdd. | 249 |
| 80 | Busnesau. Llawer o stoc. A ydyn nhw'n asesu eu risgiau diogelwch tân. | 250 |
| 81 | Mae costau ynni cynyddol yn achosi i bobl losgi eitemau arferol yn eu tân fel poteli plastig a sbwriel cartref. | 251 |
| 82 | Paneli solar. | 252 |
| 83 | Costau byw a chostau ynni cynyddol. | 254 |
| 84 | Mae pobl ddigartref yn cael eu rhoi mewn gwestai lleol yn y Rhyl gan y cyngor lleol. Mae'r bobl hyn yn cael eitemau bwyd sylfaenol, ond mae rhai yn anesmwyth o gwmpas pobl eraill, felly maen nhw'n coginio yn eu hystafelloedd, yn aml gan ddefnyddio tostiwyd. | 257 |
| 85 | Mae tyllau mewn ffyrdd yn achosi problem fawr gan gynnwys costau atgyweirio ceir a risg uwch o RTCs. | 258 |
| 86 | Mae tipio anghyfreithlon ger gorsaf drenau y Rhyl wedi bod yn broblem, nid y tro cyntaf iddo ddigwydd. Mae'r sbwriel wedi'i bentyrru yng nghefn Cartref Gofal Phillips, mae'r sbwriel yn cynnwys oergelloedd, caniau paent a sbwriel cartref sy'n creu perygl tân enfawr os caiff ei danio. | 262 |
| 87 | Diffyg parcio i'r anabl yn y Rhyl mewn adeiladau cyhoeddus ac yn y Stryd Fawr a'r Rhyl a'r cyffiniau. | 264 |
| 88 | Pobl sy'n profi iechyd meddwl gwael. | 265 |
| 89 | Cynnydd mewn iechyd meddwl a lleihau rhyngweithio cymdeithasol. | 267 |
| 90 | Pobl sy'n defnyddio unrhyw ffrio yn anghywir, yn defnyddio ffoil i greu rhwystr ond ffoil yn naddion o dan dymheredd uchel ac yn blocio cylchrediad aer gan achosi ffriwyr aer i orboethi. | 268 |
| 91 | Ffriwr aer sy'n achosi problemau / risgiau. Mae pobl yn llenwi â dŵr i'w glanhau, felly pan fyddant yn cael eu troi ymlaen mae creu ffrwd ac eitemau trydanol yn methu. | 269 |
| 92 | Nid yw tafarndai lleol yn rhedeg i lawr unrhyw fuddsoddiad. | 270 |
| 93 | Plant yn cynnau tân mewn biniau. | 274 |
| 94 | Plant yn cynnau tân mewn biniau. | 275 |
| 95 | Ystyriwch ariannu a chadw staff yn y dyfodol. | 276 |
| 96 | Plant yn cynnau tân mewn biniau. | 277 |
| 97 | Plant yn cynnau tân mewn biniau. | 278 |
| 98 | Plant yn cynnau tân mewn biniau. | 279 |
| 99 | Ar wahân i ffair y glas, pa ymgysylltiad arall ydych chi'n ei wneud gyda'r myfyrwyr yma yn Wrecsam? Ydych chi'n darparu gwybodaeth mewn ieithoedd eraill? Ble mae llifogydd yn dod yn risg? Nid yw'n cael ei gyfeirio o dan unrhyw egwyddor. | 280 |

| | | |
|-----|--|-----|
| 100 | Achub anifeiliaid mawr e.e. ceffylau wedi'u trapio. | 292 |
| 101 | Achub anifeiliaid mawr. | 293 |
| 102 | Nid yw achub anifeiliaid mawr wedi'i restru o dan eich egwyddor ymateb. Mae colli hyn yn methu rhan sylweddol o'ch cymunedau gwledig. | 294 |
| 103 | Os gwelwch yn dda, adferwch y gwasanaeth achub anifeiliaid mawr. Dim ond wythnos yn ôl cawsom sefyllfa lle roedd ceffyl drafft Gwyddelig oedrannus 16.6 wedi gorwedd ond wedi rholio ar inclein bach. Arweiniodd ei arthrits a'i thir llithrig at ei methu â chodi. Fe wnes i alw am help a chafodd 4 ohonom rhwng 60 ac 83 oed strapiau ar ei choesau ac wrth iddi geisio rholio yn ôl roedd yn rhaid i ni ei thynnu drosodd. Ie, fe wnaethon ni gymryd risgiau ond pwy arall oedd yn mynd i'w helpu, pe bai milfeddyg wedi mynychu, byddent wedi ei ewthaneiddio. Os gwelwch yn dda, adfer gwasanaeth sydd mor bwysig. | 295 |
| 104 | Achub anifeiliaid mawr. | 296 |
| 105 | Llifogydd fflach. | 299 |
| 106 | Mae eich cynllun yn ddiddorol, ac mae'n cynnwys llawer o risgiau. Mae newid yn yr hinsawdd a'r tywydd yn cyflwyno risg. Ddim yn siŵr am risgiau eraill. | 307 |
| 107 | Poblogaethau myfyrwyr a phobl ddi-waith a'r rhai ar incwm isel. | 309 |
| 108 | Pobl ifanc yn byw ar eu pennau eu hunain. Pobl yn dibynnu ar alcohol a chyffuriau. Pobl mewn tlodi sy'n profi iechyd gwael o ganlyniad i broblemau mynediad at ofal iechyd a neb i gael llygad allan neu gyfeiriad at ddarpariaeth gofal iechyd perthnasol. | 310 |
| 109 | Diogelwch myfyrwyr. | 311 |
| 110 | Dydy rhai pobl ddim yn gwybod sut i godi'r larwm '999'. | 312 |
| 111 | Dylid ystyried ieithoedd eraill. | 313 |
| 112 | Ydych chi'n cefnogi pobl i ddatblygu eu sgiliau iaith Saesneg? | 315 |
| 113 | Rhwysrau iaith. | 316 |
| 114 | Pryderon diogelwch dŵr sy'n ymwneud â grwpiau lleiafrifoedd ethnig. Risgiau anhysbys ac uchel [pobl nad ydynt yn gallu nofio] mewn cyrchfannau glan môr a llif llanw. | 319 |
| 115 | Risgiau uwch i grwpiau lleiafrifoedd ethnig sy'n llai tebygol o allu nofio. Weithiau mae grwpiau ethnig yn cael eu colli wrth gael mynediad at wybodaeth ddiogelwch sy'n ymwneud â dŵr a ffactorau risg eraill. | 321 |
| 116 | Rhwysrau iaith i ffoaduriaid. | 322 |
| 117 | Mae pobl sy'n byw ar eu pennau eu hunain ac ynysig yn fwy agored i niwed. | 325 |
| 118 | Gweithgareddau i bobl ifanc. Mae angen mwy o ddarpariaeth cadetiaid i ddarparu ar gyfer pobl ifanc yn y rhan fwyaf o ardaloedd difreintiedig. | 328 |
| 119 | Ffyrdd prysur. | 330 |
| 120 | Efallai ystyried poblogaeth sy'n heneiddio. | 331 |
| 121 | Recriwtio. Pobl yn mynd ar streic. Ariannu. Newidiadau gwleidyddol. Newid yn yr hinsawdd. Cyflogau rydych chi'n eu talu. | 332 |
| 122 | Newid yn yr hinsawdd a'i effaith ar fywyd gwyllt a phobl. | 335 |
| 123 | Heb gael digon o staff. | 342 |
| 124 | Cynyddu costau a pheidio â chael cyllid. | 343 |
| 125 | Galwadau cynyddol ar adnoddau cyfredol. | 344 |
| 126 | Polisiau mewnfudo sy'n cyfyngu ar ymdrechion recriwtio. | 351 |
| 127 | Cylchfannau ffug sydd wedi'u paentio ar y ffordd. Nid yw pobl yn stopio yn aml yn mynd yn syth drosodd gan achosi perygl. | 356 |

| | | |
|-----|---|-----|
| 128 | Gall mynediad i gychod camlas fod yn heriol os yw cwch ar dân. Mae llwybrau camlas yn gul, anwastad a gall mynediad gael ei effeithio'n ddwfn yn ystod tywydd garw. Mae gan gamlesi signal gwael ar gyfer dyfeisiadau technoleg a gall cysylltiadau rhynggrwyd ddibyynu ar GPS. Rwy'n adnabod person a syrthiodd rhwng cwch camlas ac ymyl y gamlas ger y Waun, ac fe wnaeth falu 4 asen ac yn ei chael hi'n anodd anadlu. Er bod ambiwlans wedi cyrraedd, roedd wedi'i leoli tua 1000 metr i fyny o'r man lle roedd y dyn wedi syrthio a'r unig ffordd i'w gael i'r ambiwlans oedd ar gwch camlas sy'n araf, ac roedd yn las erbyn iddo gyrraedd yr ambiwlans. Mae hyn yn tynnu sylw at y tir hynod heriol i staff brys gael mynediad at gychod a'r rhai sy'n byw ar gychod. Hoffwn dynnu sylw at hyn fel risg uchel ac mae'r angen am wasanaethau brys ar gychod camlas yn fwy cyffredin nag y byddech chi'n meddwl. Rydym wedi cael dau dân ar gychod camlas yn y flwyddyn ddiwethaf ac ar wahân bu farw dyn ar gwch yr wythnos diwethaf. Mae rhai pobl ar gychod camlas yn byw ar eu pennau eu hunain. Mae pobl yn tueddu i fod dros 55, yn bennaf oedran ymddeol. Wrth sgwrsio ag aelod o'r gwasanaeth tân, eglurodd y byddai llawer ohonom [Teithwyr a phobl sy'n byw ar gychod y gamlas] yn disgyn i'r categori risg uchel pe baem yn byw mewn tai domestig. Gallaf weld eich bod yn gwneud ymdrech fawr i ymgynghori â ni, felly parhewch i'n haddysgu, ein hysbysu a'n helpu i'n cadw'n ddiogel. | 359 |
| 129 | Bydd cysylltiadau allweddol ym Marina y Waun yn cael eu colli wrth i'r cwmni fynd yn fethdal. Mae cyfle i'ch Gwasanaeth ddatblygu perthynas â'r perchnogion newydd ymhen ychydig fisoedd ar ôl i'r gwaith papur gael ei lofnodi a'i gytuno. Rydym wedi cael dau dân ar gychod camlas yn y flwyddyn ddiwethaf. Digwyddodd yr ail dân ychydig wythnosau ar ôl y tân mawr a gawsom yma y llynedd. Bu farw dyn ar gwch camlas yr wythnos diwethaf ac rwyf am bwysleisio bod rhai trigolion [sy'n byw ar gychod camlas] yn agored i niwed iawn. | 360 |
| 130 | Adsefydlu achub anifeiliaid mawr. | 362 |
| 131 | Achub anifeiliaid mawr. | 363 |
| 132 | Mae angen achub anifeiliaid domestig/fferm, coll, wedi'u trapio, ar goll. | 364 |
| 133 | Ymosodiadau terfysgol, protestiadau a thorfeydd mawr [gan gynnwys myfyrwyr] yn cael eu targedu. | 365 |
| 134 | Un risg allweddol nad yw wedi'i datrys yn llawn yw tynnu'r ddarpariaeth achub anifeiliaid mawr yn ôl yn 2015. Diogelwch Cymunedol: Mae gan Ogledd Cymru boblogaeth wledig sylweddol, gyda llawer o ffermydd a chanolfannau marchogaeth. Nid yw digwyddiadau sy'n ymwneud â cheffylau, gwartheg, neu anifeiliaid mawr eraill yn anghyffredin, a gallant beri risgiau difrifol i'r cyhoedd ac ymatebwyr. Effaith Gyhoeddus: Heb ddarpariaeth achub arbenigol, mae trigolion yn cael eu gadael yn agored i niwed. Yn aml, nid oes gan ffermwyr a pherchnogion ceffylau unrhyw gefnogaeth ddiogel pan fydd anifeiliaid yn cael eu trapio, eu hanafu neu eu rhyddhau ar ffyrdd. Gall hyn arwain at fyrfyfyrion anniogel a mwy o berygl. Canlyniadau Ehangach: Gall y digwyddiadau hyn achosi cau ffyrdd, tarfu ar draffig, a gofid emosiynol i gymunedau. Maent hefyd mewn perygl o ddwysáu i argyfyngau mwy os nad ydynt yn cael eu trin yn broffesiynol. Cynllunio Risg: Dylid cydnabod absenoldeb achub anifeiliaid mawr yn benodol fel risg yn y Cynllun Rheoli Risg Cymunedol. Byddai ailgyflwyno neu bartneru i ddarparu'r gwasanaeth hwn yn gwella gwytnwch a diogelwch y cyhoedd yn sylweddol. | 366 |

| | | |
|-----|--|-----|
| 135 | Pobl yn croesi'r ffyrdd, prin unrhyw leoedd diogel [Dim sebra neu fath arall o groesfan] i groesi'r ffordd ar y ffordd isaf [I lawr o Adeilad Pontio]. Er bod cyfyngiad cyflymder 20mya ar waith, mae rhai pobl yn gyrru'n gyflymach ac ni allwch glywed ceir / faniau trydan wrth iddynt gyflymu! | 369 |
| 136 | Gallai costau cynyddol olygu bod yn rhaid i chi wneud toriadau anodd. | 370 |
| 137 | Byddwn yn awgrymu eich bod chi'n deall dealltwriaeth dda o effaith tanau gwyllt ar eco-systemau a phobl sy'n byw yn yr ardal. | 373 |
| 138 | Pobl yn gwthio o gwmpas i fynd ar / oddi ar drenau. Rwy'n ymweld â ffrindiau yn Lerpwl, ac mae'r trenau yn gallu bod yn brysur. | 375 |
| 139 | Llosgi. | 376 |
| 140 | Gadael pethau ar y gwefr. | 377 |
| 141 | 1. Risg o gael eich llosgi. 2. Delio â phobl anodd. 3. Rhoi eich bywyd mewn perygl. 4. Cael nenfydau yn disgyn arnoch chi. | 378 |
| 142 | Ymddygiad anghyfrifol gydag eitemau fflamadwy neu eitemau a all achosi tanau. Ar gyfer arddegau, mae rhai enghreifftiau yn vapes, sigarêts a gwybodaeth anbrofiadol mewn cegin. | 381 |
| 143 | Tanau o dechnoleg newydd, er enghraifft beiciau trydan. Damweiniau traffig ffyrdd. | 382 |
| 144 | Tarfu technolegol | 383 |
| 145 | Terfynau cyflymder. Tân gwyllt. Gwyntoedd cryfion/stormydd. | 385 |
| 146 | Mae beicio heb glychau yn beryglus. | 1W |
| 147 | Llifogydd, pyllau o ddŵr ar lwybrau. Llwybrau cerdded heb eu gwastad. | 3W |
| 148 | Llifogydd. Dŵr a phyllau yn y ffordd. Pavements anwastad. | 4W |
| 149 | Llifogydd, a phalmentydd anwastad. | 8W |
| 150 | Byddwch yn ymwybodol bod Pen Llyn / Abersoch yn newid dros yr Haf ac mae'r risgiau yn cynyddu. | 9W |
| 151 | Mae angen mwy o wybodaeth ar yr henoed. Hefyd, rydym yn gweld cynnydd mewn tlodi. | 10W |

Atodiad B

| Cyf | EGWYDDOR EIN POBL – SYLWADAU YCHWANEGOL | Arolwg Id |
|-----|--|-----------|
| 1 | Pam ydych chi'n dal i ymlaen am amrywiaeth, mae angen diffoddwyr tân medrus galluog waeth pa gefndir sydd ganddynt. | 2 |
| 2 | Nid oes gan amrywiaeth unrhyw beth i'w wneud â chi. | 4 |
| 3 | Cynhwysfawr iawn. | 5 |
| 4 | Sicrhau bod POB aelod o staff yn cael datblygiad nid dim ond yr ychydig. Defnyddio'r sgiliau o fewn y gweithlu yn fwy effeithlon. | 6 |
| 5 | Mae'r cyhoedd yn cefnogi ein diffoddwyr tân dewr ac mae'n dda gweld gweithlu amrywiol. Pa iaith maen nhw'n ei siarad sydd o fawr o bwys cyn belled â bod pawb yn gallu siarad Saesneg? | 9 |
| 6 | Nid ydych chi'n gwerthfawrogi'ch staff cystal ag y dywedwch | 12 |
| 7 | Peidiwch â gwastraffu amser ac arian yn ceisio cael gweithlu sy'n cynrychioli amrywiaeth y cymunedau rydych chi'n eu gwasanaethu. Er y dylech gael polisi recriwtio nad yw'n wahaniaethol o ran ethnigrwydd neu ryw, mae'n bwysicach o lawer eich bod chi'n recriwtio'r bobl sydd â'r nodweddion meddyliol a chorfforol cywir ar gyfer y swydd. Nid wyf yn credu bod unrhyw un yn poeni os nad oedd y bobl a ddiffoddodd eu tân yn y tŷ yn adlewyrchu'n gywir ganran y bobl LGBTQ+ neu BAME yn eu cymuned. | 14 |
| 8 | Mae pobl mewn sefyllfaoedd brys yn annhebygol o ofalu am unrhyw beth heblaw gallu diffoddwyr tân i gynorthwyo. Mae ymrwymiad i amrywiaeth yn ganmoladwy ond ni ddylid ei dilyn ar draul y gallu i gynorthwyo. | 15 |
| 9 | Mae'r 'Egwyddor Ein Pobl' yn hanfodol i ganiatáu i'r gwasanaeth tân wneud eu gwaith. Mae'n darparu darpariaeth ar gyfer uwchsgilio'r staff presennol gyda hyfforddiant ar dwyll a'r Gymraeg. Hefyd, pwyslais cryf ar hyrwyddo'r Gymraeg ac amrywiaeth o fewn cymunedau. Mae'r egwyddor hon hefyd yn unol â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 ('WFGWA' yma ymlaen). Mae'n caniatáu i Gymru o gymunedau cydlynol drwy ganiatáu i'r Gymraeg ffynnu. O bosibl, gellid cynnwys mwy am recriwtio a chadw staff. Darperir enghreifftiau penodol ar hyfforddiant staff, fodd bynnag, ni ddarperir unrhyw wybodaeth am sut y bydd staff yn cael eu cadw na'u recriwtio. Er enghraifft, a oes hyfforddiant pellach ar gael ar gyfer dilyniant gyrfa neu newid i'r weithdrefn recriwtio i gael y dalent orau i weithio i'r gwasanaeth tân. | 16 |
| 10 | rhowch wybod i'r genhedlaeth iau am ba mor gynhwysol yw'r gwasanaeth tân | 21 |
| 11 | Mae'n edrych yn dda | 22 |
| 12 | Hysbysebwrch yn ehangach nag yr ydych ar hyn o bryd. Nid yw pawb ar y cyfryngau cymdeithasol. | 31 |
| 13 | Rwy'n cytuno ei fod yn egwyddor dda, ond nid yw eich gwasanaeth yn gwneud digon i recriwtio mwy o fenywod | 32 |
| 14 | Nid ydym byth yn gwybod pryd y gallai fod angen y gwasanaethau hyn. - Mae'n fy helpu i deimlo'n ddiogel gan wybod eu bod yno. | 40 |
| 15 | Rwy'n cytuno'n gryf y dylech recriwtio pobl fedrus | 43 |
| 16 | Cyflogi pobl â phrofiadau byw. Gwahanol broffiliau oedran. | 44 |
| 17 | Cyflogi pobl â phrofiadau byw. Gwahanol broffiliau oedran. | 45 |
| 18 | Nid oes llawer o ddiffoddwyr tân benywaidd ym Mhen Llŷn. | 49 |
| 19 | Egwyddorion rhagorol ac yn cynnwys ffocws ar welliant parhaus. | 52 |

| | | |
|----|--|-----|
| 20 | Dylai fod cyflogaeth gan bobl o bob cefndir o fywyd | 64 |
| 21 | Rwy'n credu bod hyn yn syniad da ar gyfer eich egwyddor pobl | 65 |
| 22 | Y prif beth a phwysig yw sicrhau bod pobl yn gallu gwneud eich gwaith a'i wneud yn dda, er bod gwasanaeth tân ac achub amrywiol yn dda ac yn rhoi ymdeimlad o gysur i aelodau o'u cymuned, rwy'n credu mai bod yn gymwys yw'r peth pwysicaf. | 66 |
| 23 | Yn gwneud synnwyr. | 82 |
| 24 | Cyfathrebu posibl rhwng unigolion sy'n siarad unrhyw iaith arall ar wahân i'r Saesneg a'r Gymraeg. | 84 |
| 25 | Diffibrilwyr ar gerbydau. Mwy o angen yn ystod y tymor gwyliau. | 89 |
| 26 | Falch o gael diffoddwyr tân llawn amser yn Nolgellau. | 91 |
| 27 | Diffibrilwyr ar beiriannau. Dwi jyst eisiau diffoddwyr tân pan fyddaf eu hangen. Ystyriwch gynyddu dynion tân yn ystod tymor twristiaeth. | 92 |
| 28 | Posibl angen mwy o wybodaeth cyn gwneud penderfyniad. | 95 |
| 29 | Dylech ystyried BSL ac ieithoedd eraill. | 110 |
| 30 | Dylai cael eich ysgogi fod yn ganiataol. I ba lefel mae angen i bobl siarad Cymraeg gan y gall hyn fod yn fantais, ond hefyd yn rhwystr i ddarpar ymgeiswyr. Mae eich tudalen swydd ar eich gwefan ychydig yn ddiflas, gallech ei wneud yn llawer mwy cyfoes ac ymgorffori fideos i helpu darpar gyflogwyr gallu llywio'r hyn maen nhw'n chwilio amdano. | 111 |
| 31 | Nid ydych chi'n rhestru'r sgiliau angenrheidiol sydd eu hangen arnoch; Nid ydych chi'n rhestru'r hyn rydych chi'n chwilio amdano, ac nid ydych chi'n sôn am beth yw'r sgiliau cywir. Dim ond bod yn onest. | 112 |
| 32 | Rwy'n cytuno'n gryf. | 113 |
| 33 | Mae'n hollbwysig recriwtio pobl fedrus sy'n gallu gwrthsefyll risgiau sy'n gysylltiedig â seiber-ymosodiadau ac ymosodiadau terfysgol. | 117 |
| 34 | Nid wyf yn siŵr bod gan fenywod y gallu corfforol i gyflawni rôl diffoddwr tân. | 146 |
| 35 | Rwy'n cytuno'n llwyr bod angen i chi recriwtio pobl o gefndiroedd amrywiol, ond fe allech chi wneud llawer mwy i wneud i hyn ddigwydd. Mae sawl ffrind a chydweithiwr i mi wedi ceisio sawl gwaith i fynd i mewn i'r gwasanaeth tân ac maen nhw wedi cael eu hanwybyddu. Mae rhai ohonynt wedi ymuno â'r Heddlu, y GIG a swyddi eraill yn y sector preifat, ond nid ydynt yn gallu mynd trwy'r prosesau ymgeisio a dethol yn eich Gwasanaeth. Gallai fod gwell cefnogaeth ar waith i gefnogi ymgeiswyr oherwydd bod rhai ohonynt yn dda iawn, ac rydych chi'n colli allan ar dalent leol. Mae'n dda eich bod chi'n hyrwyddo'r Gymraeg. | 147 |
| 36 | Dylech gael y rhyddid i recriwtio pwy bynnag sydd ei angen arnoch. | 150 |
| 37 | Nid yw eich gweithgaredd recriwtio yn ymestyn allan yn ddigon pell. Roeddwn i'n arfer gweithio ym maes adnoddau dynol ac nid wyf erioed wedi gweld hysbyseb swydd ar gyfer y gwasanaeth tân mewn adeiladau lleol neu ganolfan swyddi. | 157 |
| 38 | Mwy o fenywod (Pam lai). | 158 |
| 39 | Yn cymryd rhy hir i hyfforddi a recriwtio. | 165 |
| 40 | Gallech helpu staff i wella sgiliau iaith Saesneg. | 173 |
| 41 | Rwy'n cytuno bod angen i chi recriwtio pobl amrywiol, ond mae eich cynlluniau yn methu ag esbonio sut y byddwch chi'n cyflawni hyn. Mae gen i ffrindiau sy'n gweithio ym maes recriwtio ac nid yw eich gwasanaeth yn mynychu digwyddiadau recriwtio yn yr ardal. | 174 |

| | | |
|----|--|-----|
| 42 | Anaml y byddwch chi'n clywed am swyddi a gyrfaoedd yn eich sefydliad. | 183 |
| 43 | Recriwtio mwy o bobl leol sy'n adnabod ardal Wrecsam. | 196 |
| 44 | Dylai'r Gymraeg fod yn flaenoriaeth ond nid ar draws pob ardal gan fod angen siaradwyr Cymraeg ar ardaloedd unigol tra nad yw ardaloedd eraill yn gwneud hynny. | 203 |
| 45 | Ie, i weithlu amrywiol. Mae angen i chi sicrhau bod eich arferion recriwtio yn gynhwysol. | 211 |
| 46 | Rhwystrau i gyflogaeth i bobl, yn enwedig menywod sy'n ofalwyr sylfaenol. | 212 |
| 47 | Mae'n bwysig eich bod chi'n recriwtio gweithlu medrus iawn sy'n dangos empathi tuag at bobl ag iechyd meddwl gwael. | 214 |
| 48 | Fel Rheolwr Cyflogwr a Phartneriaeth Gwynedd ac Ynys Môn, rwyf wedi gweld y budd o gael Gwasanaeth Tân Gogledd Cymru yn mynychu ein ffeiriau swyddi a'n digwyddiadau yn Llangefni yn ddiweddar. Wrth symud ymlaen, rwy'n credu y byddai hyn yn ffordd dda o barhau i'n cwsmeriaid fod yn ymwybodol o'r cyfleoedd gyrfa. Fe wnaethom hefyd gynnal diwrnod y Gwasanaethau Brys yng Nghanolfan Byd Gwaith ar y 9fed o Fedi a chawsom adborth cadarnhaol iawn am Wasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru o'r digwyddiad hwn gan hawlwyr canolfannau gwaith. | 215 |
| 49 | Diffyg menywod, du, LGBTQI+ a dosbarth cymdeithasol i'w hystyried a'u cydnabod. | 221 |
| 50 | Yn sicr, mae budd i recriwtio pobl sy'n gallu siarad ystod ehangach o ieithoedd eraill. | 228 |
| 51 | Anodd mynd i'r Gwasanaeth Tân. | 248 |
| 52 | Mae grwpiau oedran ifanc a hen yn dod â rhywbeth i'r bwrdd. | 262 |
| 53 | Ar ôl bod trwy'r broses recriwtio yn eich gwasanaeth yn ddiweddar, nid wyf yn hyderus mewn ffordd deg a chyfartal. | 273 |
| 54 | Mae angen i staff wybod. | 274 |
| 55 | Mae angen i staff wybod. | 275 |
| 56 | Mae uwchsgilio a chefnogi staff hen a newydd yn gadarnhaol iawn. | 276 |
| 57 | Mae angen i staff wybod. | 277 |
| 58 | Mae angen i staff wybod. | 278 |
| 59 | Mae angen i staff wybod. | 279 |
| 60 | Nid yw eich sefydliad yn cysylltu â gwasanaethau myfyrwyr i hyrwyddo gyrfaoedd - colli cyfleoedd. | 280 |
| 61 | Byddai'n fuddiol i gyflogwyr fel chi ddarparu dysgu Saesneg i alluogi dysgwyr iaith i ddysgu Cymraeg. Iaith sylfaenol nad yw'n Saesneg. | 282 |
| 62 | Menter hynod gryf a fydd ond yn cryfhau gwasanaethau tân ac achub. | 286 |
| 63 | Cael gweithio hyblyg / gweithio gartref. Opsiynau rhannu swydd. Mae opsiynau rhan amser yn hanfodol. | 290 |
| 64 | Achub anifeiliaid mawr e.e. ceffylau. | 292 |
| 65 | Risgiau safonol. Gall cadw staff arbed arian. | 307 |
| 66 | Gall gwell cysylltiadau â phrifysgolion helpu blaenoriaethau recriwtio. | 309 |
| 67 | Nid yw'n glir o'ch cynllun sut rydych chi'n cefnogi datblygiad iaith. Efallai y bydd yn fuddiol esbonio sut y byddwch chi'n cefnogi pobl gyda'u datblygiad iaith a gall hyn helpu i ddenu a recriwtio pobl. | 312 |
| 68 | Dylid ystyried ieithoedd eraill i ddenu a recriwtio pobl. | 313 |
| 69 | Ydych chi'n cefnogi pobl i ddatblygu eu sgiliau Saesneg? | 315 |
| 70 | Gall y diffyg sgiliau iaith Saesneg fod yn rhwystr. | 318 |

| | | |
|----|--|-----|
| 71 | Heriol i'r rhan fwyaf o ffoaduriaid allu siarad Saesneg yn ddigon da i basio asesiadau cychwynnol. Bydd yn haws i'r genhedlaeth nesaf gan y byddant yn tyfu i fyny yn dysgu Cymraeg a Saesneg yn yr ysgol leol. | 321 |
| 72 | Rhwysrau iaith sy'n cyfyngu mynediad at gyfleoedd cyflogaeth i ffoaduriaid. | 322 |
| 73 | Mae cyflogi pobl sy'n mwynhau mynd yn yr awyr agored a dod i adnabod cychod yn bwysig. | 325 |
| 74 | Mae bob amser yn anodd adlewyrchu eich cymuned, ond mor agos â phosibl yn ddelfrydol. | 327 |
| 75 | Gall rhaglenni Cadetiaid mewn mwy o leoedd rymuso pobl ifanc i gymryd rhan yn y gwasanaeth tân ac achub. | 328 |
| 76 | Cynllun da. | 330 |
| 77 | O bosibl cynnal gweithdai gyrfaoedd yn y brifysgol i ennyn diddordeb. | 333 |
| 78 | Pwysleiswch eich USP, cyflog a manteision. | 335 |
| 79 | Mynychu digwyddiadau 'Sereldipity' ffeiriau'r glas. Mae pawb yn mynychu ac mae yna stondin a chymdeithasau a fydd yno. | 337 |
| 80 | Datblygu sgiliau staff. | 343 |
| 81 | Brwydro yn erbyn heriau recriwtio yn yr hinsawdd bresennol. | 351 |
| 82 | Er bod cael gwasanaeth dwyieithog yn wych, mae ffermwyr Gogledd Cymru yn siaradwyr Cymraeg yn bennaf, ond nid oes ganddynt unrhyw gefnogaeth i achub eu hanifeiliaid. Rwy'n siŵr y byddent yn ddiolchgar am wasanaeth dwyieithog sy'n eu cefnogi! | 363 |
| 83 | Dim ond newydd weld hyn nad oes gennych amser i ddarllen y cyfan ac ymchwilio iddo cyn y dyddiad cau. | 364 |
| 84 | Rwy'n croesawu'r ymrwymiad i weithlu medrus, dwyieithog ac amrywiol. Fodd bynnag, credaf y dylai'r egwyddor hefyd bwysleisio sgiliau arbenigol ar gyfer risgiau gwledig, fel achub anifeiliaid mawr, a gafodd ei dynnu'n ôl yn 2015. Heb hyfforddiant a darpariaeth yn yr ardaloedd hyn, ni all y gweithlu ddiwallu anghenion pob cymuned yng Ngogledd Cymru yn llawn. | 366 |
| 85 | Datblygu a chadw pobl. | 370 |
| 86 | Teimlo y gallai fod â mwy o ffocws ac ymrwymiad ar wella'r diwylliant o fewn y gwasanaeth. Nid yn unig mesur cynnydd argymhellion yr adroddiad crest. | 374 |
| 87 | Gall recriwtio pobl sy'n gallu siarad gwahanol ieithoedd fod o fudd enfawr, yn enwedig gyda chymaint o bobl Indiaidd yn Wrecsam nawr. | 375 |
| 88 | Does dim angen i bawb siarad Cymraeg. | 382 |
| 89 | Anodd recriwtio, yn wahanol i'r arfer. Dim ond pobl hunangyflogedig sydd â'r amser; Ni fydd pobl eraill eisiau cael y caniatâd i fynd i danau gan eu cyflogwyr. | 9W |
| 90 | Mae'r Gwasanaeth mewn dwy iaith ac yn cael ei werthfawrogi, gyda diolch. | 10W |

Atodiad C

| Cyf | EIN HEGWYDDOR ATAL – SYLWADAU YCHWANEGOL | Arolwg Id |
|-----|--|-----------|
| 1 | Ddim yn siŵr bod y rhain yn cael effaith fawr. | 2 |
| 2 | cynhwysfawr iawn. | 5 |
| 3 | Mae GTAGC wedi troi at ddull maint dros ansawdd sy'n drueni. | 6 |
| 4 | Mae'r cynlluniau'n gweithio'n dda ac mae'n wych gweld diffoddwyr tân yn y gymuned. Bydd pobl agored i niwed yn caniatáu diffoddwyr tân i mewn i'w cartrefi pan fyddant yn gwrthod gweithwyr cymdeithasol, gweithwyr iechyd proffesiynol ac ati. | 9 |
| 5 | Mae gan adrannau Diogelwch ac Atal Tân dan staff cymwysedig yn enwedig. | 12 |
| 6 | Mae'r ffocws ar atal yn ardderchog. | 15 |
| 7 | Mae'r egwyddor atal yn darparu prosiectau yn y gymuned sy'n targedu unigolion agored i niwed o'r gymuned. Gwneir hyn i leihau'r risg o dân a hyrwyddo ymyrraeth gynnar. Mae'r egwyddor hon o fewn y CRMIP yn bwysig gan ei fod yn caniatáu blaenoriaethu adnoddau yn ystod cyfnodau o argyfwng i'r digwyddiadau mwyaf difrifol. | 16 |
| 8 | Mae'n bwysig atal risg i'w hatal rhag digwydd yn y lle cyntaf. | 22 |
| 9 | Erioed wedi clywed am y gwasanaethau hyn. Mae angen gwneud mwy i hyrwyddo gwasanaethau. | 30 |
| 10 | Mae plant yn cymryd gormod o risgiau ar feiciau. Dillad baggy / rhydd ar feiciau. Mae gan rai plant y rhyddid i grwydro. Nid yw rhai rhieni yn cadw llygad arnyn nhw h.y. chwarae ger dŵr, nofio ar ddiwrnodau poeth, ond mae'r dŵr yn oer. Nid yw llawer o bobl yn gwybod sut mae cynhyrchion cartref fflamadwy. Perygl tân yn y cartref e.e. paent, cynhyrchion glanhau. | 31 |
| 11 | Prin nad oes unrhyw ymgysylltu â'r gymuned o ystyried maint eich tîm yn Wrecsam. Ydych chi wir yn gwneud digon i atal. Angen bod yn fwy gweladwy ac nid ydych byth yn y cyfryngau lleol mwyach. | 32 |
| 12 | Mae rhywfaint o waith gwych yn digwydd, ond nid oeddem yn gwybod am lawer o risgiau rydych chi wedi'u crybwyll heddiw. Allwch chi gyfathrebu mwy: • Mae fideos ar Facebook yn gweithio'n dda. • Mwy o ymgysylltiad 'personol'. Mae ymweliadau ysgol yn dda iawn! Cadwch y gwaith da hwn i ni. | 36 |
| 13 | Mae rhywfaint o waith gwych yn digwydd, ond nid oeddem yn gwybod am lawer o risgiau rydych chi wedi'u crybwyll heddiw. Allwch chi gyfathrebu mwy: • Mae fideos ar Facebook yn gweithio'n dda. • Mwy o ymgysylltiad 'personol'. Mae ymweliadau ysgol yn dda iawn! Cadwch y gwaith da hwn i ni. | 37 |
| 14 | Mae rhywfaint o waith gwych yn digwydd, ond nid oeddem yn gwybod am lawer o risgiau rydych chi wedi'u crybwyll heddiw. Allwch chi gyfathrebu mwy: • Mae fideos ar Facebook yn gweithio'n dda. • Mwy o ymgysylltiad 'personol'. Mae ymweliadau ysgol yn dda iawn! Cadwch y gwaith da hwn i ni. | 38 |
| 15 | Mae rhywfaint o waith gwych yn digwydd, ond nid oeddem yn gwybod am lawer o risgiau rydych chi wedi'u crybwyll heddiw. Allwch chi gyfathrebu mwy: • Mae fideos ar Facebook yn gweithio'n dda. • Mwy o ymgysylltiad 'personol'. Mae ymweliadau ysgol yn dda iawn! Cadwch y gwaith da hwn i ni. | 39 |

| | | |
|----|---|-----|
| 16 | Mae angen cymorth ychwanegol ar y bobl agored i niwed yn ein cymuned - felly mae lleihau risgiau mor bwysig. | 40 |
| 17 | Mae gwiriadau diogel yn swnio'n bwysig. | 43 |
| 18 | Cytuno'n gryf y dylech dargedu pobl hŷn ac eraill sydd fwyaf mewn perygl. Gyrwyr loriau bob amser ar eu ffonau symudol ar yr A55! Mae rhai yn chwarae gemau, risg enfawr. | 44 |
| 19 | Cytuno'n gryf y dylech dargedu pobl hŷn ac eraill sydd fwyaf mewn perygl. Gyrwyr loriau bob amser ar eu ffonau symudol ar yr A55! Mae rhai yn chwarae gemau, risg enfawr. | 45 |
| 20 | Egwyddorion rhagorol a phartneriaethau gwych. | 52 |
| 21 | Mae'n helpu i wneud cymunedau yn llawer mwy diogel. | 64 |
| 22 | Maen nhw'n ymddangos yn bwysig iawn, ac mae'n bwysig gofalu am ein cymuned. | 75 |
| 23 | Lleihau risgiau i'r gymuned. Beiciau trydan. Arwyddion cyflymder nad ydynt yn cael eu defnyddio / yn effeithiol (y rhai sy'n goleuo ond nad ydynt bellach yn cael eu defnyddio ers i 20MYA ddod i rym). | 78 |
| 24 | Mae Safe a Wells yn swnio'n dda. | 82 |
| 25 | Mae dros 65 oed yn annhebygol o fod ar y cyfryngau cymdeithasol am rybuddion llifogydd. | 91 |
| 26 | Byddai'n dda pe baem yn cael mwy o ymweliadau cartref - yn enwedig dros 65 - i wneud yn siŵr bod larymau atal cywir yn eu lle. | 95 |
| 27 | Nid oes digon o bwyslais ar ymyriadau wedi'u targedu. Nid yw'r cynllun yn mynd i unrhyw fanylion ynglŷn â phwy a sut rydych chi'n targedu | 103 |
| 28 | Dim byd wedi'i gynllunio ynglŷn â llifogydd. Ychydig iawn o sôn amdano yn y ffordd o waith wedi'i dargedu. Gwaith wedi'i gynllunio i dargedu dros 65 oed, beth am dan 65 oed. Dim digon o ystyriaeth i blant neu oedolion ifanc | 110 |
| 29 | Does dim sôn am fyfyrwyr sy'n rhyfedd o ystyried eich bod chi'n teimlo bod angen ymgynghori â ni. | 111 |
| 30 | Rydych chi'n sôn am bobl dros 65 oed, ond yn sicr mae rhai risgiau yn werth eu nodi i bobl o oedran gweithio. Rwy'n anghytuno eich bod chi'n anwybyddu grŵp mawr o bobl yn eich cynlluniau. | 112 |
| 31 | Rwy'n cytuno braidd. | 113 |
| 32 | Mae'r cynllun yn edrych yn iawn. Ond ychydig iawn yn eich cynllun i wrthsefyll risgiau sy'n gysylltiedig â seiber-ymosodiadau ac ymosodiadau terfysgol. | 117 |
| 33 | Gwiriwch cyn gadael y tŷ a chyn amser gwely. | 135 |
| 34 | Plant a phobl ifanc sy'n ymgynnull. | 138 |
| 35 | Ym Mostyn mae rhywun o drigolion i fyny'r allt, ac mae'r ffordd 30 gradd i lawr. Terfyn cyflymder y brif ffordd yw 40MYA. Mae yna'r ffordd i droi. Mae ganddo 2 hanes damweiniau. Felly, mae'r trigolion lleol yn rhoi'r drych gyferbyn â'r ffordd ond ei wal rheilffordd, felly mae'n cael ei dynnu. Hyd yn oed mae speedcam mae perygl o ddamwain. Ond ni chaniateir i'r drych ei gadw. Er mwyn osgoi'r ddamwain yn y dyfodol mae angen i'r lle adolygu neu ganiatáu i gadw'r drych. (Mae'r cyfan yn awgrym). | 140 |
| 36 | Gallech ehangu eich sgysiau i gynnwys codi tâl ffôn. | 157 |
| 37 | Doeddwn i ddim yn gwybod eich bod chi'n gosod dyfeisiau clyw trwm. | 158 |
| 38 | Gweithio'n agosach gydag elusennau lleol. | 162 |

| | | |
|----|---|-----|
| 39 | Nid yw'n glir pa bartneriaid rydych chi'n gweithio gyda nhw. Rwy'n gweithio i ddarparwr gofal iechyd lleol ac ychydig iawn sy'n gwneud gyda ni o gwbl. | 164 |
| 40 | Gallai diogelwch ar y ffyrdd fod yn well. | 167 |
| 41 | Gwnewch fwy i atal tanau gwyllt. | 170 |
| 42 | Yn sicr, mae eich gwaith atal yn mynd y tu hwnt i dda ddiogel yn y cartref a phrosiect ieuenctid ar gyfer grŵp bach iawn o bobl. O'i gymharu â gwasanaethau cyhoeddus eraill, gallech fod yn gwneud cymaint mwy. | 174 |
| 43 | Mae yna bobl llawer mwy agored i niwed heblaw pobl hŷn. Camddefnyddio cyffuriau a sylweddau, pobl ddigartref, pobl ddi-waith, pobl ifanc LGBTQ+ wedi'u cicio allan o'u cartrefi teuluol am fod yn hoyw i enwi ond ychydig. | 183 |
| 44 | Fel yr eglurwyd yn yr adran gyntaf, nid yw gwahanol grwpiau o bobl mewn perygl wedi'u cynnwys yn eich cynlluniau. Mae pobl ddigartref, defnyddwyr cyffuriau, unigolion risg uchel, troseddwy rhyw a phobl ddi-waith yn dod i'r meddwl. | 184 |
| 45 | A allai'r gwasanaeth tân ddarparu polyn fel y gall pobl gyrraedd a phrofi eu larymau tân. Mae'r eitemau hyn yn cael eu darparu mewn ardaloedd eraill ac mae hyn yn galluogi pobl nad ydynt yn dda ar eu traed i estyn i fyny a phrofi eu larymau tân yn gweithio. | 193 |
| 46 | Recriwtio mwy o bobl o Wrecsam sy'n adnabod yr ardal a sut i atal risg yn yr ardal. | 196 |
| 47 | Darpariaeth gyfyngedig ar gael. Mae angen i'r maes gwaith hwn fod yn fwy gweladwy a gweithgar yn ardal Wrecsam. Poblogaeth enfawr i ddarparu ar ei chyfer. | 203 |
| 48 | Nid ydych byth yn gweld y gwasanaeth tân yn Bettisfield neu Northwood. | 204 |
| 49 | Dim mynediad. | 206 |
| 50 | Nid ydym yn credu bod eich egwyddor atal yn gwneud digon i leihau risg. | 209 |
| 51 | Gall mwy o fenywod agor drysau a galluogi'r gwasanaeth tân i gysylltu'n well â phobl sy'n byw yn yr ardal. | 212 |
| 52 | Nid oes unrhyw ystyriaeth i gefnogi pobl ag iechyd meddwl gwael sy'n sicr yn dod ar eu traws yn eich ymgysylltiad â'r cyhoedd. Rwyf am gymryd yn ganiataol eich bod chi'n arfogi pob aelod o'ch tîm gyda hyfforddiant iechyd meddwl, os nad pam lai. Mae'r ffaith nad oes gennych iechyd meddwl yn eich proffil risg yn bryderus ac fel gweithiwr mewn elusen iechyd meddwl, byddwch yn gwybod bod diogelu yn gyfrifoldeb pawb ac mae angen i bob gwasanaeth cyhoeddus chwarae eu rhan. | 214 |
| 53 | Ystyriaeth ar gyfer pobl ddu, LGBTQI+, anabl a thlodi i enwi ychydig o risgiau penodol sy'n gofyn am sylw. | 221 |
| 54 | Hyrwyddo diogelwch re: ffriwyr aer. | 223 |
| 55 | O'i gymharu â gwasanaethau cyhoeddus eraill, mae ffocws atal yn gul ac yn colli grwpiau mawr o bobl sydd mewn perygl. | 228 |
| 56 | Mae cyfleoedd i chi weithio gyda mwy o bartneriaid i gyflawni eich amcanion strategol. | 229 |
| 57 | RTCs. | 230 |
| 58 | Gweithio gyda phartneriaid? Pa rai? Nid yw eich cynllun CRMP yn rhestru partneriaid rydych chi'n gweithio gyda nhw neu rai y mae angen i chi weithio gyda nhw. Ddim yn ddigon penodol. Dim cynllun o gwbl. | 241 |
| 59 | Ystyriwch bobl drawsrywiol yn eich risgiau. | 244 |

| | | |
|----|--|-----|
| 60 | Llosgi bwriadol / tân ymhlith pobl ifanc / oedolion ifanc ASB Problem enfawr yng Ngogledd-ddwyrain Cymru. | 248 |
| 61 | Hyrwyddo diogelwch i grwpiau cymunedol. | 251 |
| 62 | Ewch i fwy o grwpiau cymunedol fel ein un ni. | 252 |
| 63 | Ewch i fwy o grwpiau cymunedol fel ein un ni, Conwy Mind. Dylai wneud mwy. | 254 |
| 64 | Sythwyr gwallt yn cael eu gadael ar neu eu defnyddio ar y gwely. Mae pobl yn gyffuriau yn cwmpo i gysgu ac ati. | 257 |
| 65 | Bob amser materion / risgiau newydd ac sy'n dod i'r amlwg i'w hystyried. Mae'n ymwneud â chapasiti a chyllid. | 271 |
| 66 | Mae'r gwaith diweddar a wnaed yn y gymuned wedi bod yn llawer mwy gweladwy a wnaed yn ystod y blynyddoedd diwethaf. | 273 |
| 67 | Rhaid ystyried Llun-Gwener. Nid dim ond un awr. | 274 |
| 68 | Rhaid ystyried Llun-Gwener. Nid dim ond un awr. | 275 |
| 69 | Byddai recriwtio'n lleol yn cefnogi ac yn cyfyngu ar risgiau gydag amgylchiadau eithriadol h.y. Porthaethwy. Bydd gweithio gydag asiantaethau lleol Mon CF neu DWP yn cefnogi'r egwyddor hon. | 276 |
| 70 | Rhaid ystyried Llun-Gwener. Nid dim ond un awr. | 277 |
| 71 | Rhaid ystyried Llun-Gwener. Nid dim ond un awr. | 278 |
| 72 | Rhaid ystyried Llun-Gwener. Nid dim ond un awr. | 279 |
| 73 | Gwybodaeth am ddiogelwch ddim mewn iaith amgen! Dim cyfeiriad at hyrwyddo diogelwch yn y cartref i blant (risgiau enfawr), nid dim ond dros 65 oed. Beth am risgiau llifogydd? | 280 |
| 74 | Mae'n swnio'n dda iawn ond nid yw'n siarad â phobl iau sy'n wirion gyda fflamau agored. | 286 |
| 75 | Rwy'n credu bod pawb yn haeddu amddiffyniad. | 288 |
| 76 | Sychodd fy ffrindiau ei dillad gyda sychwr gwallt, ac aeth i fyny mewn fflamau. Yn 2020 ceisiais doddi siocled yn y microdon, ac roedd yn llosgi ac roedd yn cracio'r cwpan y tu mewn, ac roedd mwg du ym mhobman. Roedd gen i wallt-straighteners B&M a ddechreuodd sizzling ar hap a wnaethon nhw ffrwydro i fyny yn fy llaw. Rwy'n rhoi dŵr ar dost unwaith. Doeddwn i ddim yn gwybod mai dyma'r peth anghywir i'w wneud. | 289 |
| 77 | Byddwch yn ymwybodol y gallai fod angen eich arnom ar gyfer achub anifeiliaid. | 293 |
| 78 | Ystyriwch gymunedau agored i niwed o'r amgylchedd gwledig. | 294 |
| 79 | Addysg, addysg, addysg. | 297 |
| 80 | Sylfaenol ond rwy'n gweld sut rydych chi'n lliniaru'r risg i bobl. | 307 |
| 81 | Poblogaethau myfyrwyr AU. | 309 |
| 82 | Mae'r CRMP yn colli'r cyfle i amddiffyn pobl sy'n byw mewn tlodi a'r rhai sy'n wirioneddol wael o ganlyniad. Mae eich cynllun yn gyfyngedig mewn sawl ffordd oherwydd nad yw'n sôn am lawer o bobl sy'n agored i niwed iawn. | 310 |
| 83 | Heb â derbyn gwybodaeth am eich gwasanaethau o'r blaen. | 312 |
| 84 | Rydym wedi cyfeirio pobl at eich gwasanaethau ond rhestrau aros hir. Fe wnaeth y digwyddiad boddi yn Abermaw y llynedd effeithio ar y teulu ond ar y gymuned ehangach hefyd. Gallai'r Gwasanaeth Tân wneud mwy i hyrwyddo diogelwch dŵr i grwpiau ethnig a dylid cyfieithu gwybodaeth am ddiogelwch i ieithoedd perthnasol. | 321 |
| 85 | Rhwysrau iaith sy'n cyfyngu mynediad i ffoaduriaid i gael gwybodaeth. | 322 |

| | | |
|-----|--|-----|
| 86 | Rydych chi'n cyfeirio at 'bobl sydd efallai yn agored i niwed...', yn sicr rydych chi'n gwybod pwy sy'n agored i niwed ac nad yw'n agored i niwed. Mae'n rhyfedd nad ydych chi'n rhestru pobl agored i niwed sy'n ei gwneud hi'n amhosibl cytuno oherwydd nad oes cynllun ar waith. | 327 |
| 87 | Gall cadetiaid helpu i ledaenu positifrwydd yn debyg i'r heddlu a chadetiaid y fyddin yn yr ardal. | 328 |
| 88 | Cynlluniau da rydyn ni'n gweld GTAGC o amgylch y brifysgol yn aml | 330 |
| 89 | Darparu gwybodaeth mewn mwy o ieithoedd. | 343 |
| 90 | Cynlluniau sain. | 351 |
| 91 | Mynychais y cwrs phoenix ac fe wnes i ei weld yn ddyfeisgar iawn. | 353 |
| 92 | Rydych chi'n amlwg yn ymgysylltu â'r gymuned gychod. Daliwch ati â'r gwaith da. | 359 |
| 93 | Mae gorfod achub anifeiliaid mawr heb gefnogaeth yn beryglus. | 363 |
| 94 | Sut ydych chi'n disgwyl i aelodau o'r cyhoedd ddarllen a deall eich polisiau mewn amser mor fyr, ydych chi wedi bod allan i gymunedau i gael adborth go iawn. | 364 |
| 95 | Mae'r ffocws ar bobl agored i niwed trwy Safe and Well Checks a Phrosiect Phoenix yn ardderchog. Byddwn yn annog y Gwasanaeth i ehangu gwaith atal i gynnwys addysg diogelwch gwledig, er enghraifft ynghylch digwyddiadau fferm, risgiau marchogaeth, a diogelwch ar y ffyrdd mewn ardaloedd gwledig. Dylai atal adlewyrchu realiti byw trefol a gwledig. | 366 |
| 96 | Atal tanau gwyllt. | 373 |
| 97 | Efallai ystyried risgiau i fyfyrwyr, yn enwedig myfyrwyr rhyngwladol sy'n byw ymhell oddi cartref. | 375 |
| 98 | Parhewch i weithio gydag eraill. | 2W |
| 99 | Parhewch i weithio gyda grwpiau. | 7W |
| 100 | Oherwydd lleihau cyllidebau, mae cydweithio yn beth da. | 10W |

Atodiad D

| Cyf | EIN HEGWYDDOR AMDDIFFYN – SYLWADAU YCHWANEGOL | Arolwg Id |
|-----|---|-----------|
| 1 | Cynhwysfawr iawn. | 5 |
| 2 | Datblygu rheolwyr yn awtomatig i wybodaeth uwch o ddiogelwch tân busnes. | 6 |
| 3 | Rôl bwysig. | 9 |
| 4 | Nid oes gennych egwyddorion yn yr adran atal ac amddiffyn, mae'n gwbl gamweithredol. | 12 |
| 5 | Bydd yr egwyddor amddiffyn yn sicrhau bod y gwasanaeth tân yn gwneud busnesau a phawb sy'n gysylltiedig yn fwy diogel gyda chanllawiau arbenigol ar ddiogelwch tân. A fyddai'n fuddiol cynnig pecyn hyfforddi i fusnesau yn dilyn yr asesiad risg ar y busnes hwnnw? Byddai hyn yn rhoi'r cymorth cychwynol i'r busnesau i nodi risgiau tân, ond hefyd yn eu harfogi gyda'r hyfforddiant i barhau i fod yn ddiogel tân a pheidio â draenio adnoddau'r gwasanaeth tân i ddarparu dadansoddiad risg ar bob adeilad. | 16 |
| 6 | Nid oddi ar ben fy mhen. | 21 |
| 7 | Llawer o ddiwydiant gyda risgiau. | 31 |
| 8 | Mae angen i'ch gwasanaeth fod yn fwy rhan mewn cynllunio ac mae gormod o takeaways yn creu risgiau diangen. | 32 |
| 9 | Yn enwedig adeilad uchel !! Ond mae angen i bob adeilad cyhoeddus fod yn ddiogel. | 40 |
| 10 | Rwy'n cytuno y dylech gefnogi busnesau. | 43 |
| 11 | Gwaith pwysig rydych chi'n ei wneud. Pobl sy'n cysgu'n anghyfreithlon uwchben adeiladau busnes. | 44 |
| 12 | Gwaith pwysig rydych chi'n ei wneud. Pobl sy'n cysgu'n anghyfreithlon uwchben adeiladau busnes. | 45 |
| 13 | Monitro parhaus da. | 52 |
| 14 | Mae'n sicrhau bod busnesau'n amgylcheddau diogel i'r staff a'r cwsmeriaid sy'n helpu i'w diogelu trwy ganllawiau. | 64 |
| 15 | Mae hwn yn syniad da i bobl gadw'n ddiogel. | 65 |
| 16 | Mae busnesau yn fywoliaeth pobl felly dylid eu cadw'n ddiogel, yn enwedig rhag tanau gan eu bod yn gallu bod mor ddinistriol mor gyflym. | 66 |
| 17 | Mae Gwiriadau Diogel ac Iach yn dda i ddiogelu busnesau nad ydynt efallai yn ymwybodol o'r ddeddfwriaeth neu'r cynghorion cywir ar dân a diogelwch a defnydd trydanol. | 78 |
| 18 | Ie. | 82 |
| 19 | Gwiriadau ar osodiadau gwyliau. | 91 |
| 20 | Yn y maes hwn mae'n bwysig eich bod yn gwirio gwestai a llety gwyliau yn rheolaidd. Hefyd, HMOs. | 95 |
| 21 | Dim digon o wybodaeth i ddeall y maes hwn. | 103 |
| 22 | Mae'r egwyddor hon yn ddryslyd oherwydd nad oeddwn yn ymwybodol bod gwasanaethau tân yn darparu cyngor i fusnesau gan fy mod yn meddwl y gallai'r sector cyhoeddus nodi ei waith ei hun fel y dywedir. | 112 |
| 23 | Rwy'n cytuno'n gryf. | 113 |
| 24 | Rwy'n cytuno braidd ond dylai busnes preifat gael trefn ar eu tŷ eu hunain. | 114 |
| 25 | Mae hyn yn gwneud synnwyr i mi. | 117 |

| | | |
|----|---|-----|
| 26 | Er mwyn i bobl deimlo'n fwy diogel. | 138 |
| 27 | Mae llety uwchlaw take-aways yn risg. | 158 |
| 28 | Dim digon o wybodaeth i wneud sylwadau. | 164 |
| 29 | Pam trafferthu pan nad ydych chi'n mynd i AFAs mewn llawer o adeiladau. | 165 |
| 30 | Mae hyn yn edrych fel gwasanaeth da rydych chi'n ei ddarparu. | 174 |
| 31 | Ardal enfawr i'w gwmpasu. | 203 |
| 32 | Dim mynediad. | 206 |
| 33 | Hyrwyddo'r gwasanaeth hwn yn fwy. | 212 |
| 34 | Mae diogelu ein hadeiladau yn bwysig. | 214 |
| 35 | Ai rôl y gwasanaethau tân yw gwneud i fusnesau dyfu. Dydw i ddim yn cytuno'n llwyr â'ch dull chi. | 221 |
| 36 | Busnesau gyda bwyd yn flaenoriaeth. | 250 |
| 37 | Canolbwyntiwch ar wahanol dafarndai sy'n cael eu rhedeg yn y Rhyl, Prestatyn a'r ardaloedd cyfagos. | 270 |
| 38 | Mae marchnata i'r bobl iawn ac ymwybyddiaeth gymunedol yn ymwybyddiaeth bwysig o ddeddfwriaeth. | 276 |
| 39 | Amazing making businesses more knowledgeable which is only a positive. | 286 |
| 40 | Ddim yn gwybod y gwahaniaeth rhwng amddiffyniad. Ac atal. | 307 |
| 41 | Landlordiaid sy'n archwilio myfyrwyr. | 309 |
| 42 | Mae yna lawer o fusnesau lleol sy'n gwneud y lleiafswm. | 310 |
| 43 | Mae tai yn rhoi ffoaduriaid mewn adeiladau gyda ffenestri nad ydynt yn agor. | 321 |
| 44 | Yn debyg i'ch adran atal, pa fusnesau sy'n risg uchel? Mae eich cynllun yn methu â'u rhestru, felly sut ydych chi'n disgwyl i'r cyhoedd gytuno â'r egwyddor hon. | 327 |
| 45 | Nid yw'n ymddangos bod eich cynllun yn gwneud llawer o waith amddiffyn o'i gymharu ag egwyddorion eraill. | 343 |
| 46 | Cynlluniau sain. | 351 |
| 47 | Mae llawer o risg ddiwydiannol yn y Waun gyda Kronspan, a Cadburys. | 360 |
| 48 | Mae gorfod achub anifeiliaid mawr heb gefnogaeth yn beryglus ac yn peryglu bywydau'r perchnogion a'r anifail y gellid eu hosgoi gyda'r gefnogaeth gywir. | 363 |
| 49 | A yw busnes yn cynnwys landlordiaid preifat a chynghor tai preswyl? | 364 |
| 50 | Landlordiaid tafarndai yn cadw llygad am bobl agored i niwed. | 365 |
| 51 | Mae cefnogi busnesau gyda chanllawiau diogelwch tân yn hanfodol. Byddwn yn awgrymu ymestyn yr egwyddor hon i gynnwys busnesau amaethyddol a marchogaeth, sy'n wynebu risgiau unigryw (tanau ysgubor, tai da byw, ac ati). Byddai cynghor diogelu wedi'i deilwra ar gyfer mentrau gwledig yn cryfhau gwytnwch cymunedol. | 366 |
| 52 | Parhewch â'r hyn rydych chi'n ei wneud. | 382 |
| 53 | Nifer o gartrefi haf yn Abersoch. Wrth fynd heibio iddynt yn yr haf, mae'n amlwg nad oes neb yn poeni amdanynt, er enghraifft y gwydr ac ymylon y ffenestri. | 9W |
| 54 | Mae angen i ni sicrhau bod gan fusnesau wybodaeth am yr egwyddorion. | 10W |

Atodiad E

| Cyf | EIN HEGWYDDOR YMATEB – SYLWADAU YCHWANEGOL | Arolwg Id |
|-----|--|-----------|
| 1 | Dylai hwn fod yn rhif un, dyma'r unig un sy'n wirioneddol bwysig. | 2 |
| 2 | Dai iawn. Da iawn. | 4 |
| 3 | Cynhwysfawr iawn. | 5 |
| 4 | Mae'r gwasanaeth ar hyn o bryd mewn cyflwr fflwcs ac mae'n bwysig monitro ac asesu'r gwelliannau presennol ar argaeledd ac ymateb. | 6 |
| 5 | Mae diffoddwyr tân yn denau ar lawr gwlad yng Ngogledd Cymru. Ardal enfawr - rhy ychydig o bersonél gweithredol. | 9 |
| 6 | Dylai ddarparu mwy o sylw ar orsaf wledig i helpu RDS. | 10 |
| 7 | Dim gostyngiad mewn gorsafoedd nac adnoddau. | 11 |
| 8 | Rwy'n pryderu y gallai unrhyw ostyngiadau yn nifer yr offer a lleoliadau gorsafoedd tân arwain at lefel o wasanaeth tebyg i'r gwasanaeth ambiwlans y byddwn yn ei ystyried yn gwbl annigonol. | 14 |
| 9 | Rwy'n credu ei bod yn bwysig cael ymateb cyflym. | 22 |
| 10 | Gorsaf dân angen yng Nghei Connah. | 29 |
| 11 | Mae angen gwell argaeledd yng ngorsaf dân Glannau Dyfrdwy. | 30 |
| 12 | Mae'r boblogaeth yn tyfu, llawer o bobl o ardaloedd eraill yn symud yma (Ynys Môn). Dydyn nhw ddim yn gwybod y risgiau. | 31 |
| 13 | Roedd yn wallgof eich bod chi'n meddwl am gael gwared ar injan dân yn weddol ddiweddar. Cadwch yr hyn sydd gennych oherwydd mae'r boblogaeth yn tyfu ac mae angen i'r gymuned wybod bod injan dân yn barod i ymateb yn Wrecsam | 32 |
| 14 | Fel Ambiwylansys, mewn argyfyngau rydyn ni i gyd eisiau i'r ymateb fod ar unwaith. | 40 |
| 15 | Rwy'n cytuno bod angen i chi fod yn barod, ond yn ôl Google nid yw argaeledd yn dda iawn. | 43 |
| 16 | Caer gybi bob amser yno pan fydd eu hangen arnoch. | 44 |
| 17 | Caer gybi bob amser yno pan fydd eu hangen arnoch. | 45 |
| 18 | Ardderchog ond angen gwell cyfathrebu i nodi anghenion e.e. brin o staff, angen recriwtio neu wirfoddolwyr. | 52 |
| 19 | Mae'n dda cadw pobl yn ddiogel ac aros i ffwrdd o niwed felly rwy'n teimlo bod hyn yn syniad da. | 65 |
| 20 | Mae'r llinyn argyfwng oren mewn tai pobl oedrannus yn effeithiol i bobl sy'n byw ar eu pennau eu hunain nad ydynt efallai yn pro-dechnoleg gyda ffonau symudol. | 78 |
| 21 | 100%! | 82 |
| 22 | Pwysicaf. | 87 |
| 23 | Monitro amseroedd ymateb. | 89 |
| 24 | Amseroedd ymateb?? | 91 |
| 25 | Monitro amseroedd ymateb. | 92 |
| 26 | Da bod gennym ni ddiffoddwyr tân llawn amser yn Nolgellau. | 95 |
| 27 | Dolgellau llawn amser - tic mawr! | 96 |
| 28 | Yn mynd heb ddweud. Methu beio'r gwasanaeth tân am ymateb, yn enwedig nawr rydych chi wedi stopio siarad am gau gorsafoedd tân. | 103 |

| | | |
|----|---|-----|
| 29 | A yw 53 o beiriannau tân yn ddigon i gwmpasu ardal mor fawr. Hefyd, nid oes gennych beiriannau tân, mae'n amlwg nad oes digon o ddiffoddwyr tân i gwmpasu'r ardal hon yn ystod cyfnodau prysur. | 111 |
| 30 | Nid wyf yn credu eich bod chi'n gallu amddiffyn yr hyn sy'n bwysig i bobl oherwydd nad ydych chi'n barod i ymateb mewn rhai meysydd. | 112 |
| 31 | Rwy'n cytuno'n gryf. | 113 |
| 32 | Mae hwn yn gynnig safonol yn sicr. | 114 |
| 33 | 999 ac ymateb prydlon. | 117 |
| 34 | Angen glanhau nentydd ac afonydd. Tân gwyllt yn mynd i ffwrdd yn rhy hir. | 134 |
| 35 | Budd pobl eraill. | 138 |
| 36 | Dylai mwy o orsafoedd tân fod yn amser llawn / llawn amser yn hytrach nag ymateb ar alwad a all gael ei daro a cholli mewn rhai ardaloedd. Mae gorsafoedd fel y Fflint a Dinbych yn drefi mawr gydag unedau diwydiannol enfawr, parciau busnes a chymuned ffermio sy'n cyflwyno gormod o risg ar gyfer taro a cholli ar alwad. | 146 |
| 37 | Mae'n dda nad ydych wedi cau gorsaf dân Conwy. | 152 |
| 38 | Gormod o orsafoedd ddim ar gael am lawer, llawer o oriau. | 165 |
| 39 | Ydy, ond nid yw eich gweithlu mor amrywiol ag y gallai fod felly gellir gwneud gwelliannau. | 174 |
| 40 | Yn debyg i'r Heddlu, nid yw amrywiaeth eich gweithlu yn mynd i newid os nad yw pobl yn gwybod eich bod chi'n recriwtio a pha yrfaeodd sydd gennych ar agor. | 183 |
| 41 | Efallai y bydd angen mwy o beiriannau tân yn y dyfodol. Datblygiadau tai newydd wedi'u cynllunio. Stondin bêl-droed newydd yn dod â mwy o bobl. Cynnydd i'r boblogaeth. | 203 |
| 42 | Nid oes peiriannau tân yn ein hardal ac mae Wrecsam yn rhy bell i ffwrdd. Ni ddylem ddibynnu ar injans tân Swydd Amwythig pan mae cymaint o risgiau i ffermydd, coetiroedd, caeau mawn a llawer o fusnesau sydd wedi'u lleoli yn ein hardal wledig. Rwy'n credu y dylai fod injan dân wedi'i leoli ym Mhenley, Bronington neu Hanmer i gwmpasu'r ardal hon. | 204 |
| 43 | Cytuno ar y sail rydych chi'n datblygu capasiti ac yn diogelu swyddi. | 209 |
| 44 | Mae materion recriwtio angen sylw. | 211 |
| 45 | Gallai toriadau cyllid llai fod yn broblem. | 212 |
| 46 | Mae eich CRMP yn lefel uchel. Disgwylir bod yn barod i ymateb pan fydd y cyhoedd angen chi. Fodd bynnag, mae angen trin ymateb i argyfyngau sy'n ymwneud â phobl ag ieched meddwl gwael yn ofalus ac yn fedrus. Os nad ydych chi eisoes, hyfforddwch eich staff yn dda. | 214 |
| 47 | Mae'r ffordd ar alwad diffodd tân wedi'i esbonio, yn amlwg, nid yw'n ddigon i gael gorsafoedd tân ar gael rhywfaint o'r amser. Mae gorsafoedd tân amser llawn yn gweithio'n well, a dylai recriwtio staff mwy dibynadwy fod yn flaenoriaeth. | 221 |
| 48 | Byddai'n ddefnyddiol gwybod eich amseroedd ymateb i asesu a ydych chi'n perfformio yn y maes hwn. | 228 |
| 49 | Ymateb araf yma. | 230 |
| 50 | Mae ymateb yn digwydd dim ond pan fydd gennych staff sy'n gyflogedig ac yn barod i ymateb. Nid yw staff ar alwad yn barod mewn rhai ardaloedd. Ymdrechion recriwtio gwael. Dim digon o gymhellion na thalu am alwad wedi'i gadw digon. | 241 |
| 51 | A allai'r Fflint ddod yn llawn amser? | 249 |

| | | |
|----|---|-----|
| 52 | Cynnydd mewn poblogaeth a thraffig. | 250 |
| 53 | Gyrru recriwtio. Dylid gwerthuso lleoliadau heb eu galw. Cadw'r gymuned yn ddiweddar ac yn cymryd rhan. Gwerthuso cyflwr offer. | 276 |
| 54 | Hyfforddi staff, ie. Offer diogelwch, ie. Mae angen mwy o ddiffoddwyr tân amser llawn arnoch chi. | 280 |
| 55 | Staff digonol. Gorsafoedd tân digonol. Adnoddau digonol. Sicrhau bod unrhyw un sy'n ymwneud ag argyfwng yn ddiogel. | 283 |
| 56 | Mae'n debyg bod angen mwy o ffocws ar ardaloedd gwledig, damweiniau car a phopeth. | 285 |
| 57 | Ymateb i achub anifeiliaid mawr e.e. ceffylau. | 292 |
| 58 | Mae perchnogion anifeiliaid mawr yn rhan o'ch cymuned ac weithiau mae angen help arnom i achub anifail nad yw'n ymateb i'r rhai mewn angen yn edrych allan am eich cymuned. | 293 |
| 59 | Fel y nodwyd yn flaenorol, mae achub anifeiliaid mawr yn rhan sylweddol o anghenion cymunedau gwledig Gogledd Cymru, nid yw GTAGC yn darparu ar gyfer hyn. | 294 |
| 60 | Ydy, mae angen i ymateb ddigwydd cyn gynted â phosibl. | 307 |
| 61 | O bosibl seilio injan dân ar ystâd ddiwydiannol Wrecsam lle mae risgiau uchel yn bodoli. | 309 |
| 62 | Nid wyf mor siŵr bod eich gorsafoedd tân wedi'u lleoli yn y lleoedd cywir ac rwy'n teimlo bod gennych ormod o orsafoedd tân yr wyf yn dychmygu eu bod yn ddrud i'w rhedeg a'u rheoli. | 310 |
| 63 | Mae rhwystrau iaith yn cyfyngu mynediad i rai ffoaduriaid i alw am help. Rwyf wedi dysgu heddiw am 'Am dri gair' ond nid yw llawer [Ffoaduriaid nad ydynt yn mynychu'r Groes Goch Brydeinig] yn gwybod am 999 a pha dri gair. | 322 |
| 64 | Rwy'n cytuno'n gryf ond amddiffyn ac achub bywydau yw'r hyn rydych chi'n ei wneud. Mae eich cynllun yn methu â rhestru'r 'sut' y byddwch chi'n ymateb i'r gofynion yng ngogledd Cymru. | 327 |
| 65 | Cadw staff rhag gadael. | 343 |
| 66 | Ydw, mae'r ymateb yn dda. | 351 |
| 67 | Fel y trafodwyd yng nghwestiwn 1, gall mynediad i gychod camlas rhwng y Waun, Cefn Maur a Llangollen fod yn heriol. Dylai fod ar eich radar, mae hyn yn risg a dylid ei ystyried o fewn eich proffil risg. Er eu bod yn brin, mae digwyddiadau amrywiol yn digwydd ar y gamlas ac mae llawer o bobl sy'n byw ar y cychod yn bobl hŷn ac mae rhai yn byw ar eu pennau eu hunain. | 359 |
| 68 | Ystyriwch eich gallu i ymateb ym Marina y Waun ac ar hyd gwahanol rannau o'r gamlas. Mae gan rai ardaloedd fynediad cadarn da i injan dân agosáu at y dŵr, ond gall darnau eraill fynd 1000 o fetrau a bod yn gwbl anhygyrch. | 360 |
| 69 | Ydych chi'n ymateb i achub anifeiliaid, er mwyn atal perchnogion rhag mynd i anawsterau, mae ystadegau anafiadau ffermwyr yn uchel gan eu bod yn defnyddio peiriannau peryglus ac yn gwneud achubiadau eu hunain neu helpu ffermwyr eraill, anifeiliaid cymdogion. | 364 |
| 70 | Mae'r Gwasanaeth wedi ymrwmo i ymateb brys effeithiol, ond mae absenoldeb achub anifeiliaid mawr ers 2015 wedi gadael bwlch. Mae trigolion gwledig yn aml yn wynebu argyfyngau sy'n ymwneud â cheffylau neu wartheg, a all beryglu pobl ac anifeiliaid. Byddai ailgyflwyno neu bartneru i ddarparu'r gallu hwn yn gwneud yr egwyddor ymateb yn wirioneddol gynhwysfawr. | 366 |
| 71 | Recriwtio myfyrwyr ymroddedig. Yn aml ar gael ac yn gweithio'n galed. | 370 |
| 72 | Mae'n rhaid i ni ganmol y Gwasanaeth am (annarllenadwy) dros y blynyddoedd. | 10W |

Atodiad F

| Cyf | EIN HEGWYDDOR AMGYLCHEDDOL – SYLWADAU YCHWANEGOL | Arolwg Id |
|-----|---|-----------|
| 1 | Mae eco-gyfeillgar yn sgam gwleidyddol arall nad oes gennych unrhyw fusnes i gymryd rhan ynddo | 2 |
| 2 | Nonsens.. mae angen diesel arnoch chi! | 4 |
| 3 | Rwyf wedi darllen trwy'r CRMP, ac er fy mod yn ei weld yn drylwyr iawn, credaf y byddai'n elwa o bwyslais pellach ar yr ymdrechion i liniaru effeithiau amgylcheddol sy'n ymwneud yn benodol ag ymateb i ddiwyddiadau, yn hytrach na chanolbwyntio ar sut maen nhw'n anelu at weithredu fel gwasanaeth ecogyfeillgar. Gellid ehangu'r adran hon i alinio'n well â'r egwyddorion amgylcheddol a amlinellir yn y ddogfen a'u gwella. Er enghraifft, mae gwasanaethau tân yn defnyddio cemegau fel rhai ewyn ac ychwanegion dŵr, a all gael canlyniadau amgylcheddol sylweddol. Yn hanesyddol, mae sylweddau fel PFOS a PFOA, a geir mewn ewynnau ymladd tân, wedi bod yn llygredig iawn ac yn wenwynig. Oherwydd hyn, mae rheoliadau bellach yn gwahardd eu defnydd, a rhaid gwaredu trwy losgi tymheredd uchel trwyddedig. | 5 |
| 4 | Dylai buddsoddi mewn staff ychwanegol a newidiadau gyflymu hyn, er y dylid ei fonitro a'i gofnodi. cynyddu ein pontio, th | 6 |
| 5 | Mwy o gost a llai o werth i'r preswylwyr. | 11 |
| 6 | Mae rhai offer yn 25 mlwydd oed, yn rhyddhau llawer iawn o allyriadau, mae pob swyddog yn gyrru cerbydau petrol, mae'r mwyafrif o'r faniau yn diesel. Mae cyfran fawr o orsafoedd yn dibynnu'n helaeth ar foeleri nwy ac yn syrthio ar ei hôl hi ar waith cynnal a chadw sylfaenol. | 12 |
| 7 | Yn yr IOACC rydym wedi rhoi pwyslais mawr ar yr argyfwng hinsawdd a lleihau'r ôl troed carbon. Rydym yn croesawu'r egwyddor amgylcheddol, yn benodol y camau sy'n mynd i gael eu cymryd i gynnwys: trosglwyddo o gerbydau diesel i HVO, ehangu'r fflyd drydanol a gwella cylchoedd bywyd caffael. Bydd hyn yn sicrhau cydymffurfiaeth â WFGWA a bod ôl troed carbon y gwasanaeth tân yn is wrth symud ymlaen. | 16 |
| 8 | Gwaith da. | 30 |
| 9 | Mae'n dda bod hyn ar eich radar! Byddwch yn ymwybodol o'r hyn rydych chi'n ei wneud ac effaith eich gweithredoedd ar bobl eraill a'r amgylchedd. | 31 |
| 10 | Adfywiol i weld cynlluniau i leihau ôl troed carbon ac ailgylchu. | 32 |
| 11 | Rydym mor freintiedig i gael aer glân da yma, ac rwy'n credu'n gryf y dylem ddiogelu ein hamgylchedd. Edrychwch ar y difrod a wnaed i Fynydd Powys yn ddiweddar - er bod y twf bellach yn ymladd yn ôl! | 40 |
| 12 | Mae ein hamgylchedd yn bwysig iawn. Dylai pawb gymryd rhan, gan atal ceir rhag defnyddio arosfannau nwy penodol. Byddai cwmpo i lawer o goed i gyd yn helpu'r amgylchedd. Stopiwch dân gwylt sy'n brifo pobl. | 42 |
| 13 | Math o, ond beth sy'n digwydd gyda'ch plastig ailgylchadwy ac ydych chi'n gwybod ble mae'n dod i ben? | 43 |
| 14 | Mae'n dda eich bod chi'n ailgylchu sbwriel. Byddwn yn cefnogi'r Gwasanaeth Tân i wario mwy ar gynhyrchion pe baent yn well i'r amgylchedd. | 44 |

| | | |
|----|--|-----|
| 15 | Mae'n dda eich bod chi'n ailgylchu sbwriel. Byddwn yn cefnogi'r Gwasanaeth Tân i wario mwy ar gynhyrchion pe baent yn well i'r amgylchedd. | 45 |
| 16 | Ymwybyddiaeth risg unigol i wahanol feysydd. | 52 |
| 17 | Ydych chi'n dillad wedi'u gwneud o ddeunyddiau wedi'u hailgylchu? | 61 |
| 18 | Mae'n hanfodol bod gennym arferion eco-gyfeillgar i amddiffyn y blaned. | 64 |
| 19 | Cyn belled â'r swyddi a wneir ar y diwedd, dyna ddylai fod y cyfan sy'n bwysig. | 66 |
| 20 | Ailgylchu / aildddefnyddio lle bo'n bosibl. | 82 |
| 21 | Angen rhagor o wybodaeth i wneud sylw. | 95 |
| 22 | Llifogydd. | 103 |
| 23 | Rwy'n anghytuno oherwydd eich bod chi'n sôn am lifogydd a newid hinsawdd yn eich pecyn ymgynghori, ond nid yw'n cael unrhyw sylw o gwbl o ystyried ei fod yn risg mor enfawr yn y dyfodol. | 111 |
| 24 | Fel myfyriwr materion amgylcheddol, nid wyf yn credu bod eich egwyddor amgylcheddol yn ddigon eang ac rydych chi'n methu â sôn am newid yn yr hinsawdd, cynnydd disgwylidig mewn cwmp glaw a risg uwch o lifogydd. Nid ydych yn sôn am arwynebau ffyrdd chwaith, a bydd y tywydd garw yn effeithio ar arwynebau ffyrdd sy'n effeithio ar amodau gyrru. | 112 |
| 25 | Rwy'n cytuno'n gryf. | 113 |
| 26 | Mae hyn yn gwneud synnwyr. Gwnewch yr hyn y gallwch. | 117 |
| 27 | Rwy'n cefnogi'n llwyr y ceisio nodi ffynonellau tanwydd amgen. | 118 |
| 28 | Gellid gwario arian yn well na'r cylchgronau hyn. | 135 |
| 29 | Ymateb, mae diogelwch ar y ffordd. | 138 |
| 30 | Un o'r problemau sy'n dod i'm sylw yw bod rhai ohonynt wedi gadael gorchudd plastig (neu) cig yn y goedwig sy'n gwneud risg uchel. Mater e-sigaréts lle llygredd amgylcheddol. Biniau difrodi. | 140 |
| 31 | Nid wyf yn gallu gweld sut y bydd injan dân drydanol byth yn cynhyrchu'r pŵer i fod yn addas i bwmpio dŵr ar bwysedd digon uchel a rhedeg am ddigon hir i gyflenwi diffoddwyr tân mewn gwaith mawr (h.y. tân tŷ mawr, tân ysgubor ar fferm). | 146 |
| 32 | Lle bo'n bosibl. | 158 |
| 33 | Nid oes gennyf lawer o wybodaeth am hyn ond mae'n swnio'n gadarnhaol. | 164 |
| 34 | Gall arferion ecogyfeillgar helpu i arbed arian. | 193 |
| 35 | Ddim yn gwybod digon am hyn. | 200 |
| 36 | Ydw yn bwysig. | 202 |
| 37 | Methu gweld sut rydych chi'n mynd yn drydan gydag injan dân. Pob lwc gyda'r un hwnnw. | 203 |
| 38 | Efallai y byddwch chi'n ystyried yr effaith amgylcheddol os bydd y Mwsogl Bettisfield yn mynd ar dân, byddai'n effeithio'n fawr ar eco-systemau, bywyd gwylt a rhyddhau carbon mawr. | 204 |
| 39 | Cytuno ar y sail rydych chi'n parhau i wneud mwy yn y dyfodol. | 209 |
| 40 | Nid oes gennych unrhyw sôn am ynni'r haul neu'r gwynt. Llauer o wynt ar Ynys Môn i gynhyrchu AI. | 212 |
| 41 | Mae mabwysiadu arferion ecogyfeillgar a lleihau'r effeithiau negyddol yn gadarnhaol. | 214 |

| | | |
|----|---|-----|
| 42 | Ydych chi wedi ystyried hyrwyddo rhannu ceir, beicio i'r gwaith a gweithio gartref. | 224 |
| 43 | Mae'r egwyddor hon yn swnio'n gadarnhaol. | 228 |
| 44 | Nid yw'n bosibl lleihau allyriadau. Os oes angen i injan dân fynd yna mae'n mynd yn sicr? Efallai ailosod rhai ceir petrol gyda trydan. | 241 |
| 45 | Gwariant cyfalaf enfawr. Newid fel a phryd. | 250 |
| 46 | Gall ceir trydan achosi mwy o risg tân ar orsafoedd tân. | 251 |
| 47 | Cost i brynu ceir trydan a faniau yw treuliau. Mae'r gost i ddisodli batri car trydan mor uchel, a yw'r opsiwn hwn yn hyfyw yn y tymor hir. | 254 |
| 48 | Costau ychwanegol. | 255 |
| 49 | Costau ychwanegol. | 256 |
| 50 | Costau ychwanegol. | 259 |
| 51 | Costau ychwanegol. | 260 |
| 52 | Costau ychwanegol. | 261 |
| 53 | Costau ychwanegol. | 263 |
| 54 | Ceir / faniau trydan dal ddim yn ddigon da ar gyfer teithiau hir (200+ milltir). Mae Gogledd Cymru yn ardal fawr. | 271 |
| 55 | I ryw raddau mae llawer o hyn allan o'ch rheolaeth. | 273 |
| 56 | Ethos da ar hyn o bryd o ble mae ffynonellau'n dod. Cerbydau allyriadau isel. | 276 |
| 57 | Cytuno'n llwyr. | 280 |
| 58 | Parhewch i godi ymwybyddiaeth am newid yn yr hinsawdd a thanau gwyllt. | 283 |
| 59 | Dyma un o fy mhrif feddyliau ar sut y gallai tân ac achub wella gan fod hepgoriadau carbon yn wael iawn o lawer o wasanaethau. | 286 |
| 60 | 100%. | 304 |
| 61 | Ddim yn siŵr bod buddsoddiad yn talu'n ôl bob tro. | 305 |
| 62 | Newid yn yr hinsawdd a risgiau tywydd. | 307 |
| 63 | Tanau cemegol ar ystadau diwydiannol. | 309 |
| 64 | Mae'r ôl troed carbon yn rhy uchel. | 310 |
| 65 | Mae eich cynllun yn sylfaenol, nid yw'n realistig, ac nid yw'n adlewyrchu'r uchelgais. | 327 |
| 66 | Gall cadetiaid addysgu ieuencid am y materion amgylcheddol, a gallwch ysbrydoli cenedlaethau'r dyfodol. | 328 |
| 67 | Cynllunio da. | 330 |
| 68 | Effaith newid yn yr hinsawdd a thanau gwyllt ar fywyd gwyllt a biosffer. | 335 |
| 69 | Amddiffyn cenedlaethau'r dyfodol. | 351 |
| 70 | Ydych chi'n gweithio gyda ffermwyr, milfeddygon ac elusennau bywyd gwyllt? | 364 |
| 71 | Rwy'n cefnogi arferion ecogyfeillgar a lleihau allyriadau carbon. Byddwn yn annog y Gwasanaeth i ystyried risgiau amgylcheddol sy'n gysylltiedig â digwyddiadau gwledig, megis llygredd o danau fferm neu ddamweiniau anifeiliaid. Dylai diogelu'r amgylchedd gynnwys cynllunio rhagweithiol ar gyfer y senarios hyn. | 366 |
| 72 | Mabwysiadu arferion ecogyfeillgar ie ie ie! | 370 |
| 73 | Mae hyn yn dda i'w glywed. | 373 |
| 74 | Canolbwyntiwch fwy ar gadw'n ddiogel - yna allyriadau. | 379 |
| 75 | Dyma'r ffordd i fynd. Cydnabod ffordd i fynd am gydweithio. | 10W |

Atodiad G

| Cyf | MEYSYDD ERAILL MEWN PERTHYNAS Â'R GWASANAETH A DDARPARWN – SYLWADAU YCHWANEGOL | Arolwg Id |
|-----|---|-----------|
| 1 | Mae'n edrych fel nad ydych wedi dysgu unrhyw beth o'r adolygiad diwylliannol, beth yw pwynt yr arolygon hyn os ydych chi'n anwybyddu'r canlyniadau nad ydych chi'n eu hoffi. | 2 |
| 2 | Rydym yn wynebu bygythiadau gwirioneddol gan danau gwyllt - nid yw'n ymddangos bod unrhyw ffocws ar hynny yma. | 4 |
| 3 | Rwy'n teimlo efallai nad yw'r rhagamcanion tanau gwyllt presennol yn adlewyrchu realiti newid yn yr hinsawdd yn llawn. Mae ein logiau (gan NWC-REPS) yn dangos bod eleni wedi cael cynnydd sylweddol mewn digwyddiadau tanau gwyllt ledled Gogledd Cymru, yn enwedig oherwydd tywydd sych hir, y mae'r CRMP yn crybwyll yn fyr yn yr adran tanau gwyllt. Byddwn yn awgrymu adolygu'r amcanestyniadau i alinio'n agosach â'r tueddiadau yr ydym eisoes yn eu harsylwi, yn debyg i'r dull a gymerwyd gyda rhagfynegiadau llifogydd (sy'n cydnabod yr anhawster mewn rhagolygon cywir). | 5 |
| 4 | 1A. | 6 |
| 5 | Mae'r cyhoedd yn gwerthfawrogi ein gwasanaeth tân - ac yn disgwyl iddo gael ei ariannu'n briodol - rydych chi'n tanamcangyfrif yr ewyllys da yn y gymuned. | 9 |
| 6 | Dylai gwasanaeth tân gael ambiwlansys a pharafeddygon ar gyfer galwadau brys yn unig i dynnu pwysau oddi ar wasanaeth ambiwlans Cymru. Gwledydd eraill mae'r gwasanaeth tân yn rhedeg ambiwlansys. | 11 |
| 7 | Mewn perthynas ag Ynys Môn, fel awdurdod lleol mae gennym bryderon am allu'r gwasanaeth tân i ymateb i argyfyngau ar yr ynys gyda'r seilwaith presennol. Yn ddiweddar, mae trigolion yr ynys wedi cael eu taro'n galed gan gau pont grog Menai yn sydyn, sydd unwaith eto wedi tynnu sylw at y diffyg gwytnwch ar gyfer y groesfan a'r bregusrwydd y mae Ynys Môn yn ei wynebu yn ystod cyfnod o dywydd eithafol gyda phont Britannia gyfagos hefyd ar gau ar adegau oherwydd gwynt uchel. Mae'r ffaith mai dim ond gorsaf â chriw sydd ar yr ynys (yng Nghaergybi) yn dibynnu ar Dde yr ynys i fod yn ddibynnol ar yr orsaf â chriw dydd ym Mangor am gymorth mewn achos tân. Mae hyn yn gosod y dinasyddion ar ochr ddeheuol Ynys Môn mewn sefyllfa agored i niwed pe bai problemau yn codi gydag un o'r 2 bont fel ciwiau sylweddol o draffig ar ddwy ochr y pontydd. Yn ogystal, wrth ymateb i'r adolygiad o'r ddarpariaeth frys yn 2023, tynnwyd sylw at y ffaith bod y rhan fwyaf o alwadau brys i'r gwasanaeth yn cynnwys ynys Ynys Môn fel rhan o'r nifer uchaf. Tynnu sylw ymhellach at yr angen am adnoddau ychwanegol ar yr ynys. Er mwyn sicrhau bod gan Ynys Môn adnoddau digonol, a fyddai'r gwasanaeth tân yn ystyried uwchraddio'r orsaf bresennol yn Llangefni i orsaf â chriw dydd. Byddai hyn yn caniatáu i ddeheuol yr ynys gael ei gwasanaethu gan griw o Ynys Môn ac yn dileu'r or-ddibyniaeth ar yr orsaf ym Mangor. | 16 |
| 8 | Mae'r Gwasanaeth Tân yn gwneud gwaith da o fod yn rhan o danau gwyllt lleol. Cadw pobl yn ddiogel a diffodd tân ar y diwedd. | 31 |
| 9 | Bod yn fwy gweladwy, gwell ymgysylltu â'r gymuned yn Wrecsam a rhannau eraill o ogledd Cymru. Ystyriwch recriwtio mwy o staff nad ydynt yn weithredol i ddelio â gofynion atal. | 32 |

| | | |
|----|--|-----|
| 10 | Diogelwch yn y cartref - plygiau, plwm estyniad, gwefrwyr ffôn ac ati. | 40 |
| 11 | Nid wyf yn siŵr pam nad oes gennych fwy o grwpiau cadetiaid i gael mwy o bobl i ddiddordeb mewn gweithio yn eich gwasanaeth tân. | 43 |
| 12 | Gyrwyr loriau ar ffonau symudol yng Nghaerdybi a'r A55 (gweler tudalen 5). | 44 |
| 13 | Gyrwyr loriau ar ffonau symudol yng Nghaerdybi a'r A55 (gweler tudalen 5). | 45 |
| 14 | Ydw - Dylai gweithwyr gael trefniant i ofal iechyd. Darpar recriwtiaid i gynyddu posibilrwydd. | 46 |
| 15 | Ers y cyfarfod diwethaf yn y maes hwn datblygwyd cynnydd mawr ac egwyddorion clir. Mae angen i wybodaeth dda barhau. | 52 |
| 16 | Cei Connah, Penyfordd, Penarlâg, Bwcle, a Wrecsam. | 71 |
| 17 | Cei Connah, Penyfordd, Penarlâg, Bwcle, a Wrecsam. | 72 |
| 18 | Osgoi papur gwyn gan fod rhai pobl yn cael trafferth darllen gwyn a du. | 79 |
| 19 | Ehangu addysg i golegau / prifysgolion. | 82 |
| 20 | Diwrnod agored mewn gorsaf dân leol i hyrwyddo aros yn ddiogel. | 88 |
| 21 | Cwrdd â phobl yn bersonol - nid dim ond ar y cyfryngau cymdeithasol. Rhybuddion trwy Whatapp? Papur sgleiniog - ddim yn hawdd ysgrifennu arno ac a ellir ei ailgylchu? | 89 |
| 22 | Tanau simnai - gwiriadau glanhau. Rhybuddion ffôn symudol - Whatsapp. | 91 |
| 23 | Cwrdd â'r cyhoedd. Peidiwch â gwneud y cyfan ar y cyfryngau cymdeithasol i bensynwyr. Papur nad yw'n sgleiniog os gwelwch yn dda! | 92 |
| 24 | Grwpiau ehangach rydych chi'n methu â thargedu. Dylech gynllunio i ddatblygu capasiti sy'n cyd-fynd â newidiadau poblogaeth sy'n gweld mwy o arian trethdalwr yn dod i mewn. | 103 |
| 25 | Sut i gysylltu â chi. | 105 |
| 26 | Risgiau i newydd-ddyfodwyr. | 107 |
| 27 | Byddwn i'n dweud bod gennych y gwasanaethau cywir, ond nid yw'n ymddangos bod eich ffocws a'ch blaenoriaethau yn cyd-fynd â'ch busnes. | 111 |
| 28 | Newid yn yr hinsawdd a llifogydd. Ystyriwch waith ataliol gyda mwy o bobl a phobl o oedran gweithio. | 112 |
| 29 | Ni allaf feddwl am unrhyw un. | 114 |
| 30 | Rydych chi wedi cwmpasu'r rhan fwyaf o bethau. Byddwn yn mabwysiadu cyflwyno trydan yn raddol nes ei fod yn dod yn fwy egni a chost-effeithiol. | 118 |
| 31 | Trefnu sesiwn iechyd mewn gorsafoedd tân o bosibl. | 120 |
| 32 | Ymladd. | 127 |
| 33 | Ymladd. | 128 |
| 34 | Llifogydd. Ffrindiau sy'n defnyddio sosbenni sglodion. | 133 |
| 35 | Tân gwyllt. Llifogydd - angen glanhau nentydd. | 134 |
| 36 | Addysgu pobl ifanc mewn ysgolion a cholegau. | 135 |
| 37 | Heol Brooke, Shotton. Blociodd llifddorau a gwneud llifogydd yn waeth. | 137 |
| 38 | Mae larwm gan Carelink yn mynd i ffwrdd yn y nos heb reswm. | 138 |
| 39 | Arwydd hysbysfwrdd iâ du yn y ffordd fel arwydd dros dro i rybuddio gyrwyr. Mae'n well cau rhai ffyrdd lle mae'r risg uchel o syrthio ac adolygu yn seiliedig ar hanes damweiniau (neu risg yng nghyfnod y Gaeaf). (Mae atal yn well na gwella). | 140 |
| 40 | Larymau mwg yn mynd i ffwrdd. | 144 |
| 41 | Gweithio'n agosach gydag elusennau lleol. | 162 |
| 42 | Mwy o addysg a rennir trwy bartneriaethau yn enwedig elusennau iechyd. | 164 |
| 43 | Mae offer ar y rhedeg yn allweddol!! Syml fel hynny. | 165 |
| 44 | Troseddau casineb a thensiynau cymunedol. | 169 |

| | | |
|----|--|-----|
| 45 | Sgyrsiau addysgol. | 182 |
| 46 | Pobl sy'n gyrru ar y ffordd ochr gyferbyn. | 202 |
| 47 | Gwell darparu gwasanaethau yn Bettisfield, Northwood, Hanmer, Bronington, Penley ac ardaloedd gwledig eraill. | 204 |
| 48 | Gweithgaredd atal sy'n mynd y tu hwnt i'ch gwiriadau diogel sylfaenol a'ch rhaglen ysgol. | 209 |
| 49 | Sgyrsiau diogelwch ar y ffyrdd, cyngor i ffermwyr a mynd allan yn y gymuned. | 210 |
| 50 | Ymateb cardiaidd a pharafeddygon cefnogi yn ystod cyfnodau prysur. | 219 |
| 51 | Sgyrsiau diogel ac iach ar gyfer grwpiau mawr. | 224 |
| 52 | Na. Dim ond canolbwyntio'n well ar eich recriwtio o weithwyr ar alwad. Gwnewch hyn yn dda a pheidiwch â chymryd mwy o waith. | 241 |
| 53 | Ewch i fwy o grwpiau cymunedol fel ein un ni. | 252 |
| 54 | Gweithio'n agos gydag elusennau lleol. | 257 |
| 55 | Mesurau atal llifogydd. | 280 |
| 56 | Ymweliadau rheolaidd â'r ganolfan er mwyn i chi allu siarad â phobl (y rhai sy'n well ganddynt ddiweddariadau llafar / nad ydynt yn siarad Saesneg da iawn). | 282 |
| 57 | Annog cwmnïau i gadw rhestr hygyrch o staff sydd naill ai'n mynychu neu'n absennol. Bydd hyn yn helpu i sicrhau bod pawb gyda'i gilydd mewn lle diogel rhag unrhyw argyfyngau. | 283 |
| 58 | Addysg gyda myfyrwyr ysgol uwchradd oherwydd eu bod yn debygol iawn o gymryd rhan mewn gweithgaredd negyddol a risg tân. | 286 |
| 59 | Cynhyrchu deunyddiau sy'n fwy cynhwysol. | 290 |
| 60 | Ie, achub anifeiliaid mawr. | 292 |
| 61 | Oes, adfer achub anifeiliaid mawr a chefnogi pob dynol ac anifeiliaid fel ei gilydd mae anifeiliaid wedi marw mewn amgylchiadau erchyll oherwydd na allwn gael help. | 293 |
| 62 | Achub anifeiliaid mawr - ailystyriwch y problemau sy'n wynebu eich cymunedau gwledig yng Ngogledd Cymru gyda'r penderfyniad i beidio â gwneud hyn. | 294 |
| 63 | Fel y nodwyd yn flaenorol, adferwch y gwasanaeth achub anifeiliaid mawr. | 295 |
| 64 | Myfyrwyr sy'n byw yn annibynnol am y tro cyntaf. | 298 |
| 65 | Methu meddwl am unrhyw un. | 307 |
| 66 | Darpariaeth diogelwch tân wedi'i anelu at fyfyrwyr a phobl sy'n dod i mewn i'r byd gwaith. | 309 |
| 67 | Sesiynau diogelwch dŵr. Rydym wedi defnyddio RNLI i ddarparu gwybodaeth, ond cyfle i staff y gwasanaeth tân lleol wneud hyn. | 321 |
| 68 | Ddim yn siŵr yn union beth rydych chi'n ei wneud, felly efallai hyrwyddo'ch gwasanaethau yn fwy effeithiol. | 331 |
| 69 | Datblygu partneriaethau gyda Chyfoeth Naturiol Cymru ac Ymddiriedolaeth Natur Cymru. | 335 |
| 70 | Co ymateb fel yr Unol Daleithiau. | 349 |
| 71 | Peidiwch â chwmpasu ardaloedd daearyddol. | 351 |
| 72 | Achub anifeiliaid mawr - anifeiliaid fferm, ceffylau, ac ati. | 363 |
| 73 | Mae achub anifeiliaid, cyn i berchnogion a chan sefyll geisio helpu ac yn y pen draw mae angen eu hachub neu nad oes ganddynt offer. | 364 |

| | | |
|----|--|-----|
| 74 | Y mater mwyaf dybryd yw'r diffyg darpariaeth achub anifeiliaid mawr ers 2015. Mae hyn wedi cael effaith wirioneddol ar gymunedau gwledig a diogelwch y cyhoedd. Rwy'n annog y Gwasanaeth i gydnabod hyn fel risg yn y cynllun ac archwilio opsiynau i adfer neu bartneru ar gyfer y gallu hwn. Yn fwy cyffredinol, rwy'n annog y Gwasanaeth i sicrhau bod risgiau gwledig yn cael yr un pwysau ochr yn ochr â risgiau tân trefol, fel bod pob cymuned yn teimlo eu bod yn cael eu cefnogi. | 366 |
| 75 | Cynnig interniaethau i fyfyrwyr gradd i ganolbwyntio ar effaith ar danau gwyllt ar y bywyd gwyllt a'r tir. | 372 |
| 76 | Gwnewch yn siŵr bod y Gwasanaeth yn rheoli, yn enwedig mewn meysydd twristiaeth, lle bu cynnydd mawr. | 10W |

Atodiad H

| Cyf | Sylwadau EDI | Arolwg Id |
|-----|---|-----------|
| 1 | Stopiwch wthio'r agenda LGBT. | |
| 2 | Mae'r Gwasanaeth yn rhy ymwneud ag EDI, dylai fod y person gorau sy'n addas ar gyfer rôl waeth beth yw EDI. Mae'n mynd gormod tuag at gyrraedd targedau EDI yn hytrach na dim ond cymryd pobl mewn rolau ar gyfer eu setiau sgiliau. | 2 |
| 3 | Dylech roi cydraddoldeb i'ch holl bersonél - peidio â dangos ffafriaeth i unrhyw un oherwydd rhyw, cyfeiriadedd neu iaith. | 3 |
| 4 | Risgiau i wahanol grwpiau cydraddoldeb trwy aros yr un fath. Bydd status quo yn gwneud i'r gwasanaeth fynd yn ôl. | 25 |
| 5 | Gallwch wneud mwy gyda phobl ifanc fy oedran. | 32 |
| 6 | Mae risg atal yn seiliedig ar oedran ac anabledd yn gwneud synnwyr. | 43 |
| 7 | Mae risg atal yn seiliedig ar oedran ac anabledd yn gwneud synnwyr. | 44 |
| 8 | Yn yr oes hon, nid yw dynion yn hoffi menywod sy'n gweithio mewn gweithle sy'n adnabyddus i ddynion. Ar hyn o bryd mae'n gwaethygu gan eu bod yn teimlo na fydd llawer o ganlyniadau. Mae angen mwy o ymwybyddiaeth o hyn oherwydd ni fydd menywod yn teimlo'n ddiogel o gwbl! Gall hyn fod oherwydd teimlo dan fygythiad nad oes angen dynion arnom i fyw. | 86 |
| 9 | Gwell mynediad i bobl anabl a phobl sy'n sâl. | 103 |
| 10 | Poblogaeth oedran myfyriwr, 19 i 25 oed yn bennaf. | 110 |
| 11 | Pobl sy'n byw ger afonydd ac ardaloedd arfordirol i liniaru'r perygl llifogydd. | 111 |
| 12 | Risgiau i fyfyrwyr, yn enwedig y rhai sy'n byw gartref am y tro cyntaf a'r rhai mewn gwlad wahanol. | 112 |
| 13 | Iechyd ac anabledd. | 164 |
| 14 | Pobl ddigartref a phobl mewn argyfwng. | 182 |
| 15 | Pobl o dramor sy'n astudio yma. | 202 |
| 16 | Pobl sy'n byw mewn ardaloedd gwledig. | 204 |
| 17 | Pobl anabl a'r rhai sydd ag iechyd gwael. | 209 |
| 18 | Mae trefi a phentrefi cyfan heb orchudd cadw ar alwad yn gwneud mynediad anwastad i beiriannau tân. Loteri cod post. | 241 |
| 19 | Mae rolau swyddi tebyg yn delio â gwrywdod gwenwynig ystrydebol. | 285 |
| 20 | Dylai fod angen i bobl ddysgu Cymraeg sgwrsio oherwydd bod y ddemograffeg Gymraeg yn unig yn ei siarad. | 286 |
| 21 | Rwy'n credu y dylai hyd yn oed pobl sy'n anabl mewn ffordd sy'n cyfyngu ar symudedd ac felly'r gallu i fod yn ddiffoddwr tân, fod yn dal i allu darparu cymorth yn y maes. | 288 |
| 22 | Peidiwch â phoeni pwy sydd yn y gwasanaeth cyn belled â'u bod yn gallu gwneud y gwaith. | 293 |
| 23 | Poblogaethau myfywr addysg bellach ac ysgol uwch. | 298 |
| 24 | Mae diffyg darpariaeth yn golygu nad yw llawer o bobl ifanc yn meddwl am ymladd tân ac atal diogelwch. | 328 |
| 25 | Anabledd, oedran a hawliau dynol. | 332 |
| 26 | Gwneud y defnydd gorau o arian cyhoeddus. | 349 |
| 27 | Rydym wedi edrych ar risgiau, pobl, lleoedd a chymunedau. | 382 |
| 28 | Mae yna lawer o gartrefi gwag yn yr ardal. | 9W |
| 29 | Mae'n bwysig bod yn atebol. | 10W |

Atodiad I

| Cyf | SYLWADAU A DDERBYNIWYD Y TU ALLAN I'R YMGYNGHORIAD (Facebook, e-bost ac ati) |
|-----|--|
| 1 | <p>"Cheeky ** y lotiau hyn. Maen nhw'n dod rownd am larwm tân rhywun yn mynd i ffwrdd mewn fflat arall, yna'n dechrau mynnu mynediad i fflatiau pobl eraill, er eu bod eisoes yn gwybod ble mae'r tân... Y tro nesaf... Gallant **** off... Dydw i ddim yn gadael i'r rhain yn fy lle eto pan nad fi sy'n cael tanau.</p> <p>"Mae angen i Tai Gogledd Cymru sortio ei smackheads... Nhw sy'n achosi tanau drwy'r amser, nid fi. Erioed wedi cael un. Felly pam y cefais i adael y lot hyn i mewn i'm fflat **** ... Ni fydd yn digwydd eto rwy'n dweud wrthyh chi.... Peidiwch â gadael i chi fynd i mewn y tro nesaf"</p> |
| 2 | <p>"Da iawn [REDACTED] 🙌🙌🙌."</p> |



Gwasanaeth Tân ac Achub
Fire and Rescue Service

Cynllun Gweithredu Rheoli Risg Cymunedol (CGRHRC) Ymgynghoriad 2026-27

Adroddiad Dadansoddiad Effaith Cydraddoldeb



**ATAL AMDDIFFYN YMATEB
PREVENTING PROTECTING RESPONDING**

Tudalen Cynnwys

| | |
|--|----|
| Cyflwyniad | 3 |
| Cefndir a Chyd-destun yr Ymgynghoriad CGRhRC | 3 |
| Dadansoddiad Effaith Cydraddoldeb (AEA): Y Cyd-destun Cyfreithiol | 4 |
| Mae gan yr PSED dair prif agwedd, a'r rhain yw:..... | 5 |
| Methodoleg..... | 6 |
| Demograffeg Ardal Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru... | 7 |
| Oedran..... | 8 |
| Anabledd | 9 |
| Rhyw | 10 |
| Cyfeiriadedd Rhywiol..... | 10 |
| Ailbennu Rhywedd | 11 |
| Beichiogrwydd a Mamolaeth..... | 13 |
| Hil | 13 |
| Crefydd a/neu Gred | 15 |
| Priodas a Phartneriaeth Sifil | 16 |
| Ystyriaethau Iaith Gymraeg..... | 17 |
| Ystyriaethau economaidd-gymdeithasol | 17 |
| Ymgysylltu ac Ymgynghori â Grwpiau Cydraddoldeb Penodol | 21 |
| Crynodeb o ganfyddiadau'r dadansoddiad o'r effaith cydraddoldeb..... | 22 |
| Egwyddor Pobl..... | 22 |
| Egwyddor Atal | 23 |
| Egwyddor Amddiffyn..... | 24 |
| Egwyddor Ymateb..... | 25 |
| Egwyddor Amgylcheddol..... | 25 |
| A oes unrhyw faterion cydraddoldeb eraill y gallem fod yn meddwl amdanynt?..... | 26 |

Cyflwyniad

Mae'r adroddiad dadansoddi Effaith cydraddoldeb hwn wedi'i ddatblygu ochr yn ochr ag adroddiad ymgynghori'r gwasanaeth ynghylch ei Gynllun Gweithredu Rheoli Risg Cymunedol (CGRhRC) 2026-2027 yn dilyn y cyfnod ymgynghori rhwng 20 Hydref 2024 a 14 Rhagfyr 2025. Mae ymgysylltu penodol â gwahanol grwpiau diddordeb cydraddoldeb yn ystod y cyfnod ymgynghori wedi galluogi pobl ar draws pob nodwedd warchoddedig i roi adborth ynghylch yr egwyddorion arfaethedig, eu canfyddiadau o ran risg ac i asesu a allai unrhyw un o'r cynlluniau arfaethedig roi grwpiau penodol o bobl neu gymunedau dan anfantais.

Nod cyffredinol y dadansoddiad effaith cydraddoldeb hwn yw tynnu sylw at themâu penodol (yn enwedig o ran cydraddoldeb mynediad a chyfle) a ddaeth i'r amlwg o'r adborth yn ystod ymgynghoriad CGRhRC 2026-27. O'r dadansoddiad hwn, gellir nodi risgiau posibl o wahaniaethu a gellir gweithredu lliniaru yn unol â hynny. Fel y'i diffinnir gan Reoliadau Deddf Cydraddoldeb 2010 (Dyletswyddau Statudol) (Cymru) 2011, bydd y dadansoddiad hwn yn canolbwyntio ar y nodweddion gwarchoddedig sy'n dod o fewn Dyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus ac o fewn y Ddyletswydd Economaidd-Gymdeithasol yng Nghymru, yn ogystal ag ystyried unrhyw oblygiadau posibl ar y Gymraeg, yn unol â gofynion Safonau'r Gymraeg.

Cefndir a Chyd-destun yr Ymgynghoriad CGRhRC

O dan Fesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009 a Deddf Llesiant Cenedlaeth y Dyfodol 2015, mae'n ofynnol i wasanaethau tân ac achub yng Nghymru ymgynghori ar y trefniadau y maent yn bwriadu eu rhoi ar waith i sicrhau gwelliant parhaus a'r amcanion a'r safonau gwella y maent yn bwriadu eu gosod eu hunain.

Ym mis Mehefin 2024, mae'r gwasanaeth wedi mabwysiadu CRHRC pum mlynedd (2024-29) gyda chynlluniau gweithredu blynyddol, yn seiliedig ar fframwaith strategol a ddatblygwyd gan y Cyngor Penaethiaid Tân Cenedlaethol. Bwriad y CRHRC yw cynorthwyo i wneud penderfyniadau tryloyw a chyfiawnhaol a helpu'r Gwasanaethau Tân ac Achub i nodi cyfleoedd cydweithredol gyda sefydliadau partner yn haws. Wrth ddatblygu'r cynllun hwn, mae gofyniad i 'ymgynghori ac ymgysylltu'n effeithiol' (yn unol â'i drefniadau llywodraethu) gyda chymunedau, staff a rhanddeiliaid ar gamau priodol o'r broses gynllunio rheoli risg gymunedol.

Mae'r ddogfen CGRHRC flynyddol yn nodi'r risgiau a'r heriau disgwylledig y gall y Gwasanaeth eu profi o fewn y flwyddyn nesaf, felly mae ymgynghoriadau blynyddol yn galluogi'r Gwasanaeth i adolygu risgiau presennol, ond hefyd nodi unrhyw risgiau newydd ac sy'n dod i'r amlwg.

Dadansoddiad Effaith Cydraddoldeb (AEA): Y Cyd-destun Cyfreithiol

Mae Dyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus (PSED) yn rhan o Reoliadau Deddf Cydraddoldeb 2010 (Dyletswyddau Statudol) (Cymru) 2011 a daeth i rym ym mis Ebrill 2011.

Mae adran 149 o'r Ddeddf Cydraddoldeb yn nodi'r brif ddyletswydd ac yn nodi bod yn rhaid i awdurdodau, wrth arfer eu swyddogaethau, "roi sylw dyledus i'r angen i" ddileu unrhyw ymddygiad sy'n cael ei wahardd gan y Ddeddf. Mae hyn yn cynnwys gwahaniaethu, aflonyddu ac erledigaeth sy'n gysylltiedig â'r 'Nodweddion Gwarchodedig' sy'n cynnwys:

- Oedran
- Anabledd (Gan gynnwys cyflyrau iechyd hirdymor)
- Ailbennu rhywedd
- Priodas a Phartneriaeth Sifil
- Beichiogrwydd a mamolaeth
- Hil (ethnigrwydd)
- Crefydd neu gred
- Rhyw (Rhywedd)
- Cyfeiriadedd rhywiol

Er bod 'priodas a phartneriaeth sifil' hefyd yn nodwedd warchodedig, o dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010, nid yw'n cael ei gwmpasu gan y PSED yn yr un modd â'r nodweddion gwarchodedig eraill, a restrir uchod ac mae at ddibenion y ddyletswydd i ddileu gwahaniaethu. Mae'n bwysig nodi bod Adran 1 o'r Ddeddf Cydraddoldeb 'Dyletswydd economaidd-gymdeithasol' wedi dod i rym yng Nghymru ar 31 Mawrth 2021, ac mae hyn yn gofyn am yr un sylw dyledus â'r naw nodwedd warchodedig a restrir uchod.

Mae Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011 hefyd yn ystyriaeth gyfreithiol arall sydd wedi'i chynnwys yn yr AEA. Yn unol â'r safonau Lluo Polisi yn hysbysiad cydymffurfio â Safonau'r Gymraeg y Gwasanaeth, mae'n nodi y dylid ystyried unrhyw effeithiau, boed yn gadarnhaol neu'n andwyol i'r Gymraeg. Rhaid i'r AEA gynnwys unrhyw effeithiau adnabyddadwy ar y cyfleoedd i bersonau ddefnyddio'r Gymraeg a thrin y Gymraeg ddim yn llai ffafriol na'r iaith Saesneg.

Mae gan yr PSED dair prif agwedd, a'r rhain yw:

1. Dileu gwahaniaethu, aflonyddu, erledigaeth ac unrhyw ymddygiad arall sydd wedi'i wahardd gan neu o dan y Ddeddf;
2. Hyrwyddo cyfle cyfartal rhwng personau sy'n rhannu nodwedd warchoddedig berthnasol a phersonau nad ydynt yn ei rhannu;
3. Meithrin perthynas dda rhwng personau sy'n rhannu nodwedd warchoddedig berthnasol a phobl nad ydynt yn ei rhannu.

Gan roi sylw dyledus i'r angen i 'hyrwyddo cyfle cyfartal' rhwng y rhai sy'n rhannu nodwedd warchoddedig a'r rhai nad ydynt yn cynnwys rhoi sylw dyledus i'r angen i gael gwared ar neu leihau anfanteision a ddiweddir ganddynt. Mae rhoi sylw dyledus hefyd yn golygu bod sefydliadau cyhoeddus, fel GTAGC, yn cymryd mesurau i ddiwallu anghenion personau o'r fath lle mae'r anghenion hynny'n wahanol i bersonau nad oes ganddynt y nodwedd honno, ac yn annog y rhai sydd â nodwedd warchoddedig i gymryd rhan mewn bywyd cyhoeddus.

Fel rhan hanfodol o gwrdd â'u PSED, mae awdurdodau cyhoeddus yn cynnal Dadansoddiad Effaith Cydraddoldeb. Bydd hyn yn cael ei ddogfennu trwy gwblhau Asesiad Effaith Cydraddoldeb (EqIA). Mae Dadansoddiad Effaith Cydraddoldeb yn asesiad obolisi sefydliadol arfaethedig, neu newid i bolisi presennol fel y gellir penderfynu a yw'r polisi yn cael effaith wahanol ar bersonau o'r nodweddion gwarchoddedig. Er nad oes ffordd ragnodol o wneud hyn mwyach, mae cyfraith achos wedi darparu canllawiau ar sut i gynnal dadansoddiad effaith cydraddoldeb, sef:

- Sicrhau bod cofnod ysgrifenedig o'r ystyriaethau cydraddoldeb sy'n cael eu hystyried;
- Sicrhau bod unrhyw benderfyniad yn cynnwys ystyried y camau gweithredu a fyddai'n helpu i osgoi neu liniaru unrhyw effeithiau negyddol ar grwpiau cydraddoldeb penodol;
- Sicrhau bod y penderfyniadau a wneir yn cael eu gwneud ar dystiolaeth; ac
- Sicrhau bod y broses o wneud penderfyniadau yn dryloyw.

Methodoleg

Wedi'i ategu gan dair prif agwedd y PSED (a restrwyd yn gynharach), mae'r adroddiad hwn yn tynnu sylw at themâu amrywiol a ddaeth i'r amlwg o adborth mewn ymateb i'r union un cwestiynau a gynhwyswyd holiaduron a grwpiau ffocws ar-lein.

Mae'r adroddiad hwn a'r Asesiad Effaith ar Gydraddoldeb cysylltiedig yn canolbwyntio ar ganfyddiadau'r ymgynghoriad cyhoeddus a gynhaliwyd rhwng 23 Hydref a 16 Rhagfyr 2025 sy'n gysylltiedig â chydaddoldeb.

Cysylltwyd â thua 80 o wahanol sefydliadau partner a grwpiau cymunedol i helpu i hyrwyddo'r ymgynghoriad. Ymhlith y partneriaid hyn roedd grwpiau â diddordeb cydraddoldeb a oedd yn cynnwys grwpiau cymunedol, elusennau a sefydliadau sy'n cefnogi grwpiau penodol o bobl (h.y. grwpiau lleiafrifoedd **ethnig, pobl ifanc/hŷn, pobl anabl i enwi ond ychydig**). Roedd rhai grwpiau diddordeb cydraddoldeb yn hapus i gwblhau a hyrwyddo'r holiadur ar-lein ymhlith eu haelodau, tra bod yn well gan y rhan fwyaf o grwpiau drefnu **grŵp** ffocws a oedd yn eu galluogi i roi adborth yn uniongyrchol. Mae grwpiau ffocws personol hefyd yn mynd i'r afael â rhwystrau y mae rhai pobl yn eu profi mewn perthynas ag iaith, sgiliau iaith a chyfathrebu cyfyngedig, y rhai sydd wedi'u hallgáu'n ddigidol a phobl sy'n well ganddynt siarad â pherson a gofyn cwestiynau.

Mae'r adroddiad hwn yn tynnu ynghyd y manylion ynghylch ymgysylltu a gweithgarwch ymgynghori; demograffeg ardal ATAGC, gan gyfeirio'n benodol at nodweddion gwarchoddedig; effaith bosibl y gweithgareddau arfaethedig sy'n ymwneud â'r pum egwyddor, yn benodol o ran cydraddoldeb mynediad; ac unrhyw ffactorau lliniarol a fydd yn helpu i reoli a lliniaru unrhyw risgiau posibl sy'n gysylltiedig.

Demograffeg Ardal Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru

Mae gan ogledd Cymru boblogaeth o oddeutu 687,000 o bobl wedi'u gwasgaru dros ardal ddaearyddol o 2383 milltir sgwâr (neu 6,172 cilomedr sgwâr). Mae'r rhanbarth yn cynnwys chwe sir sy'n cynnwys Conwy, Sir Ddinbych, Sir y Fflint, Gwynedd, Ynys Môn, a Wrecsam. Mae'n cwmpasu tirwedd amrywiol, gan gynnwys Parc Cenedlaethol Eryri, ardaloedd arfordirol, a chymunedau gwledig. Mae'r rhanbarth wedi'i gysylltu'n dda, gyda phriffyrdd, rheilffyrdd a phorthladdoedd mawr yn darparu mynediad i weddill y DU ac Ewrop.

Y ddinas fwyaf yng Ngogledd Cymru yw Wrecsam, sy'n gwasanaethu fel canolfan ar gyfer masnach a diwydiant, tra bod trefedigaethau mawr eraill yn cynnwys Bangor, Caernarfon, Bae Colwyn, Glannau Dyfrdwy, Llandudno a'r Rhyl. Mae'r rhanbarth hefyd yn gartref i sawl prifysgol a choleg, gan ddarparu cronfa dalent gref i fusnesau lleol a rhyngwladol sydd wedi'u lleoli yma. Yn ogystal, mae'r rhanbarth yn gyrchfan poblogaidd i dwristiaid, gan ddenu ymwelwyr o bob cwr o'r byd gyda'i arfordir trawiadol, hanes cyfoethog, a diwylliant unigryw.

Mae'r Gymraeg, fel iaith fyw, yn parhau i fod wrth wraidd hunaniaeth fodern Gymreig. Mae mwynhau bywyd teuluol, addysg, gwaith a hamdden drwy gyfrwng y Gymraeg yn dyst i bwysigrwydd yr iaith i bobl Cymru.

O ran y 687,000 o bobl sy'n byw yng Ngogledd Cymru, mae data¹ Cyfrifiad 2021 yn nodi bod 22.3% o'r boblogaeth yn 65 oed a hŷn. O'r holl awdurdodau lleol ledled Cymru, Conwy (27.4%) ac Ynys Môn (26.4%) sydd â'r canrannau uchaf o bobl 65 oed a hŷn. Conwy (1.5%) sydd â'r ganran uchaf o bobl 90 oed yng Nghymru. Gyda chroestoriad mewn golwg, mae'n ddefnyddiol archwilio anabledd ac oedran oherwydd gwahaniaeth nodedig yn y data rhwng 2011 a 2021, yn enwedig yn y grwpiau oedran iau a hŷn². Ar gyfer menywod rhwng 15 a 19 oed, 2021, yn enwedig yn y grwpiau oedran iau

¹ Y Swyddfa Ystadegau Gwladol (2021) Amcangyfrifon poblogaeth ac aelwydydd, Cymru: Cyfrifiad 2021, Darganfuwyd yn:

www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/populationandmigration/populationestimates/bulletins/populationandhouseholdestimateswales/census2021#local-authority-populations-in-wales

² Y Swyddfa Ystadegau Gwladol (2023b) Anabledd yn ôl Oedran, rhyw ac amddifadedd, Cymru a Lloegr: Cyfrifiad 2021. Darganfyddwyd yn:

www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/healthandsocialcare/disability/articles/disabilitybyagesexanddeprivationenglandandwales/census2021#:~:text=Source%3A%20Office%20for%20National%20Statistics%20-%20Census%202021,-

a hŷn. Ar gyfer menywod rhwng 15 a 19 mlwydd oed, roedd canran yr anabledd yn 13.3% yn 2021, 8.1 pwynt canran yn uwch nag yn 2011 a 7.9 pwynt canran yn uwch nag yn 2001. Parhaodd y duedd hon i'r grŵp oedran 20 i 24 oed, lle cynyddodd nifer yr achosion o anabledd yn sylweddol, o 6.2% yn 2011 i 17.9% yn 2021. Ar gyfer dynion, dechreuodd yr achosion cynyddol o anabledd yn 2021 yn gynharach; Roedd 8.6% o ddynion 5 i 9 oed yn anabl yn 2021, o'i gymharu â 5.6% yn 2011 a 6.5% yn 2001³.

Mae poblogaeth Gogledd Cymru yn llawer llai ethnig amrywiol nag ar draws Cymru a Lloegr gyfan ac mae 96.8% o'r boblogaeth wedi'u nodi fel "Gwyn" yng Nghyfrifiad 2021. Yng Ngogledd Cymru, roedd y cyfrannau uchaf o bobl o "Unrhyw gefndir Gwyn arall" yn 2021 yn Wrecsam (4.8%) a Sir y Fflint (3.9%) a'r cyfrannau isaf a geir yn Ynys Môn (1.9%)⁴.

Oedran

Gall oedran unigolyn, pan fydd yn cyd-fynd â ffactorau ychwanegol fel 'nodweddion gwarchoddedig' eraill, effeithio ar eu mynediad at wasanaethau cyhoeddus. Gall unigolion hefyd brofi gwahaniaethu ac anghydraddoldebau oherwydd eu hoedran.

Canfu Arolwg Cymdeithasol Ewropeaidd 2012 mai gwahaniaethu ar sail oedran oedd y math mwyaf cyffredin o ragfarn a brofwyd yn y DU, gyda 28% o'r ymatebwyr yn dweud eu bod wedi profi rhagfarn ar sail oedran. Yn yr adran hon y categori oedran y rhoddir y sylw mwyaf iddo yw 65+, gan mai dyma'r band oedran sy'n wynebu'r gwahaniaethu mwyaf ar sail oedran. Mae dadansoddiad o ddata Cyfrifiad 2021 yn dangos bod trigolion Gogledd Cymru 65 oed neu'n hŷn yn fwy tebygol na'r rhai o dan 65 oed:

- Cael salwch cyfyngol hirdymor;
- Bod mewn iechyd gwael;
- Bod yn byw eu hunain.

³ Y Swyddfa Ystadegau Gwladol (2023b) Anabledd yn ôl Oedran, rhyw ac amddifadedd, Cymru a Lloegr: Cyfrifiad 2021. Darganfyddwyd yn: www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/healthandsocialcare/disability/articles/disabilitybyagesexanddeprivationenglandandwales/census2021#:~:text=Source%3A%20Office%20for%20National%20Statistics%20-%20Census%202021,-Embed%20code&text=In%20Wales%2C%2022.3%25%20of%20females,10.4%25%20and%209.5%25%20respectively

⁴ Llywodraeth Cymru (2022) Grŵp ethnig, hunaniaeth genedlaethol, iaith a chrefydd yng Nghymru - Cyfrifiad 2021, Darganfyddwyd yn: <https://www.gov.wales/ethnic-group-national-identity-language-and-religion-wales-census-2021.html#:~:text=90.6%25%20of%20the%20population%20identified,to%202.3%25%20in%202011>

Bod heb fynediad i gar;

- Bod yn darparu gofal di-dâl o 50 awr neu fwy yr wythnos;
- Bod yn byw mewn cartref heb wres canolog.

Roedd pobl 50 oed neu'n hŷn yn fwy tebygol na'r rhai o dan 50 oed:

- Bod yn byw ar eu pennau eu hunain;
- Bod yn ynysig ac wedi'i eithrio;
- Bod yn darparu gofal di-dâl; ac
- Heb unrhyw gymwysterau.

Bydd gan y boblogaeth sy'n heneiddio oblygiadau ariannol ac adnoddau, gan y bydd hyn yn debygol o fod yr oedran pan fydd anghenion iechyd a gofal cymdeithasol unigolion yn cynyddu.

Anabledd

O dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010, mae gan berson anabledd os oes ganddo nam corfforol neu feddyliol sy'n cael effaith andwyol sylweddol a hirdymor ar allu'r person hwnnw i gyflawni gweithgareddau arferol o ddydd i ddydd. Mae hyn yn gyson â diffiniad y Cyfrifiad o broblem iechyd hirdymor gyfyngol.

Yn ôl data Cyfrifiad 2021, mae gan Ogledd Cymru 20.7% o gyfanswm y boblogaeth yn adrodd am anabledd a/neu gyflwr iechyd hirdymor. Y cyfartaledd cenedlaethol yng Nghymru yw 21.1% ac at ddibenion cymharu 17.7% yn Lloegr⁵.

Mae anabledd ac oedran yn gysylltiedig yn agos, gyda phobl hŷn yn fwy tebygol o fod yn anabl. Yng Ngogledd Cymru, mae data Cyfrifiad 2021 yn dangos mai'r grŵp oedran gyda'r gyfran uchaf o bobl ag iechyd is na'r cyfartaledd yw'r rhai 65 oed a throsodd (12.5%), gyda'r gyfran isaf yn y rhai 15 oed ac iau (0.5%). Gwelwyd hyn ym mhob awdurdod lleol gyda rhywfaint o amrywiad bach yn y canrannau.

⁵ Y Swyddfa Ystadegau Gwladol (2023c) Anabledd, Cymru a Lloegr: Cyfrifiad 2021.

Darganfyddwyd yn:

[www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/healthandsocialcare/healthandwellbeing/bulletins/disabilityenglandandwales/census2021#:~:text=In%20Wales%2C%20in%202021%2C%20a,\(23.4%25%2C%20696%2C000\)](http://www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/healthandsocialcare/healthandwellbeing/bulletins/disabilityenglandandwales/census2021#:~:text=In%20Wales%2C%20in%202021%2C%20a,(23.4%25%2C%20696%2C000))

Yng Ngogledd Cymru, roedd y ganran uchaf yn y boblogaeth 17 oed neu'n iau ag iechyd is na'r cyfartaledd rhwng 16 a 17 oed (1.2% o'r boblogaeth hon), a'r ganran isaf yng Ngogledd Cymru yn y rhai 2 oed ac iau (0.3% o'r boblogaeth hon). Roedd rhywfaint o amrywiad yn yr awdurdodau lleol er bod y ganran uchaf yn y rhai rhwng 16 a 17 oed ym mhob awdurdod lleol ac eithrio Sir Ddinbych lle roedd y ganran uchaf yn y rhai 15 oed (1.7% o'r boblogaeth hon). Nid yw'n bosibl cymharu'r data hwn â'r data a gynhwyswyd yn yr adroddiad blaenorol gan fod ffynhonnell ddata arall wedi'i defnyddio.

Rhyw

Yn ôl data Cyfrifiad 2021, mae poblogaeth Gogledd Cymru yn ôl rhyw yn 51% yn fenywod a 49% yn ddynion. O'i gyfuno â ffactorau ychwanegol fel byw ar eich pen eich hun, statws cyflogaeth, incwm ariannol, anghenion iechyd a gofal cymdeithasol, mae ymchwil yn awgrymu y gall rhyw gael canlyniadau anghymesur. Mae pobl yn cael eu heffeithio'n anghymesur gan eu rhyw pan archwilir cysyniadau gwahanol sy'n cynnwys troseddau casineb a cham-drin domestig⁶, bwlch cyflog rhwng y rhywiau ac incwm ariannol⁷, mynediad at ofal iechyd⁸, iechyd meddwl⁹, cam-drin domestig¹⁰ a gall unigolion hefyd brofi gwahaniaethu ac anghydraddoldebau oherwydd eu rhyw¹¹.

Cyfeiriadedd Rhywiol

Mae cyfeiriadedd rhywiol yn derm ymbarél sy'n cwmpasu hunaniaeth rywiol, atyniad ac ymddygiad. Yn ôl Stonewall¹², mae tua 7% o bobl yn nodi bod ganddynt gyfeiriadedd rhywiol sy'n cynnwys cael eu denu at bobl o fwy nag un rhyw.

⁶ Stop Hate (2023) Gender Based Hate Crime, Found at www.stophateuk.org/about-hate-crime/gender-based-hate-crime/

⁷ ONS (2022) Gender Pay Gap 2022, Found at www.ons.gov.uk/employmentandlabourmarket/peopleinwork/earningsandworkinghours/bulletins/genderpaygapintheuk/2022

⁸ WHO (2023) Gender and Health, Found at www.who.int/news-room/questions-and-answers/item/gender-and-health

⁹ Mental Health Foundation (2023) Men and Mental Health, Found at www.mentalhealth.org.uk/explore-mental-health/a-z-topics/men-and-mental-health

¹⁰ ONS (2021) Domestic Abuse Victims, Found at www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/crimeandjustice/articles/domesticabuse/victimcharacteristicsenglandandwales/yearendingmarch2022

¹¹ CIPD (2023) Gender Equality Work, Found at www.cipd.org/uk/views-and-insights/cipd-viewpoint/gender-equality-work/

¹² Stonewall (2022) Rainbow Britain Report, Found at: www.stonewall.org.uk/system/files/rainbow_britain_report.pdf

Yn ôl 2021¹³ y Cyfrifiad, mae 89.4% o boblogaeth Cymru yn nodi eu bod yn heterorywiol neu'n syth, 7.6% o'r boblogaeth 'ddim yn ateb', gyda 3% o'r boblogaeth yn uniaethu fel Hoyw, Lesbiaidd, Deurywiol neu 'arall'.

Mae ymchwili sy'n ymchwilio i brofiad pobl o gael mynediad at wasanaethau cyhoeddus wedi canfod bod pobl sy'n uniaethu fel Hoyw, Lesbiaidd, Deurywiol neu gyfeiriadedd heblaw heterorywiol, yn aml yn cynnwys anghydraddoldeb a mynediad cyfyngedig. Er bod ymchwili gyfyngedig iawn ar wasanaethau tân ac achub, mae mynediad cyfyngedig wedi'i amlygu mewn amrywiol wasanaethau cyhoeddus gan gynnwys gofal iechyd¹⁴ a'r Heddlu ac awdurdodau lleol¹⁵.

Ailbennu Rhywedd

Diffinnir ailbennu rhywedd gan Ddeddf Cydraddoldeb 2010 fel person sy'n bwriadu ymrwymo, sy'n mynd trwy broses (neu ran o broses) at ddibenion ailaseinio ei ryw trwy newid priodoleddau ffisiolegol neu nodweddion eraill o ryw. Mae hyn yn golygu nad oes angen i unigolyn fod wedi cael unrhyw driniaeth neu lawdriniaeth i gael ei amddiffyn gan y gyfraith. Mae tystiolaeth yn dangos, pan fydd pobl drawsryweddol a/neu anneuaidd yn datgelu eu hamrywiad rhywedd, eu bod yn agored i risg o wahaniaethu, bwlio a throseddau casineb¹⁶.

Roedd 67% o bobl drawsryweddol a 70% o bobl anneuaidd wedi profi iselder yn ystod y flwyddyn ddiwethaf¹⁷. Roedd bron i hanner y bobl a oedd yn uniaethu fel trawsryweddol (46%) yn meddwl am gymryd eu bywyd eu hunain yn ystod y flwyddyn ddiwethaf; Roedd 60% yn meddwl nad oedd eu bywyd yn werth ei fyw; ac roedd 12% wedi gwneud ymgais i hunanladdiad.

¹³ ONS (2021) Sexual Orientation, Age and Sex in England and Wales, Found at: www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/culturalidentity/sexuality/articles/sexualorientationageandsexenglandandwales/census2021

¹⁴ Stonewall (2018) LGBT+ in Britain Report 2018, Found at: www.stonewall.org.uk/system/files/lgbt_in_britain_health.pdf

¹⁵ Stonewall (2017) LGBT+ in Britain: Hate Crime, Found at: www.stonewall.org.uk/system/files/lgbt_in_britain_hate_crime.pdf

¹⁶ Stonewall (2018) LGBT+ in Britain: Trans Report, Found at: www.stonewall.org.uk/system/files/lgbt_in_britain_-_trans_report_final.pdf

¹⁷ Manchester University (2018) Found at: <https://sites.manchester.ac.uk/carms/2020/06/17/gender-identity-why-are-transgender-and-non-binary-people-more-at-risk-of-suicide/>

Mewn cymhariaeth, amcangyfrifir bod tua 20% o'r boblogaeth gyffredinol yn profi teimladau hunanladdol yn ystod eu hoes¹⁸ a thua 13% yn hunan-niweidio¹⁹. Felly, mae pobl drawsryweddol ac anneuaidd mewn perygl llawer mwy o amrywiaeth o brofiadau hunanladdiad, gan eu bod yn wynebu problemau iechyd meddwl a phrofiadau hunanladdol ar gyfraddau sylweddol uwch na'r boblogaeth gyffredinol, yn enwedig ymhlith pobl iau²⁰.

Mae ymchwil hefyd wedi canfod bod pobl drawsrywiol a/neu anneuaidd yn wynebu anawsterau sylweddol wrth gael mynediad at wasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol a'u defnyddio oherwydd diffyg gwybodaeth a dealltwriaeth staff ac weithiau rhagfarn²¹.

Canfu ymchwil a gynhaliwyd gan Stonewal²² nad oedd chwarter y staff iechyd a gofal cymdeithasol yn hyderus yn eu gallu i ymateb i anghenion gofal penodol pobl traws a/neu anneuaidd, cleifion a defnyddwyr gwasanaeth²³.

Mae nifer cynyddol o bobl drawsrywiol yn cael mynediad at glinigau hunaniaeth rhywedd; nid yw'n glir a yw hyn yn cynrychioli cynnydd yn y boblogaeth drawsrywiol neu gyfran gynyddol o'r boblogaeth drawsrywiol sy'n cael mynediad at Wasanaethau Hunaniaeth Rhywedd.

Er nad oes amcangyfrifon swyddogol o ailbennu rhywedd ar lefel genedlaethol neu ranbarthol, mae Stonewall²⁴ yn amcangyfrif bod tua 1% o'r boblogaeth yn uniaethu fel traws, gan gynnwys pobl sy'n uniaethu fel anneuaidd. Felly, byddai amcangyfrif rhesymegol yn awgrymu bod rhwng 6,000 a 7,000 o bobl yng Ngogledd Cymru yn profi rhywfaint o amrywiaeth rhwng y rhywiau.

¹⁸ Time To Change (2020). Suicidal feelings, Found at: <https://www.time-to-change.org.uk/about-mental-health/types-problems/suicidal-feelings#toc-2>

¹⁹ Selfharm UK (2020) Self-harm statistics, Found at: <https://www.selfharm.co.uk/get-information/the-facts/self-harm-statistics>

²⁰ Transgender Trend (2016) The Suicide Myth, Found at: www.transgendertrend.com/the-suicide-myth/ a Stonewall (2017) School Report, Found at: www.stonewall.org.uk/resources/school-report-2017

²¹ Royal College of Nursing (2020) Fair Care for Trans and Non-Binary, Found at: www.rcn.org.uk/Professional-Development/publications/rcn-fair-care-trans-non-binary-uk-pub-009430

²² Stonewall (2018) LGBT+ in Britain: Trans Report, Found at: www.stonewall.org.uk/system/files/lgbt_in_britain_-_trans_report_final.pdf

²³ LGBT Foundation (2017) Transforming Outcomes A review of the needs and assets of the trans community, Found at: <https://dxfy8lrzbpwv.cloudfront.net/Files/acd2bcc5-a2d4-4203-8e22-aed9f4843921/TransformingOutcomesLGBTfdn.pdf>

²⁴ University of Bristol (2018) Ensuring trans people in Wales receive dignified and inclusive health and social care in later life: The Trans Ageing and Care (TrAC) project, 2016-18, Found at: www.bristol.ac.uk/policybristol/policy-briefings/trans-ageing-and-care-project/

Beichiogrwydd a Mamolaeth

Mae Deddf Cydraddoldeb 2010 yn amddiffyn pobl sy'n feichiog, sydd wedi rhoi genedigaeth yn ystod y 26 wythnos diwethaf (cyd-destun nad yw'n waith) neu sydd ar absenoldeb mamolaeth (cyd-destun gwaith) rhag gwahaniaethu mewn perthynas â'u beichiogrwydd.

Yn ystod yr 20 mlynedd diwethaf, mae Gogledd Cymru yn amrywio rhwng 7,086 a 7,826 o enedigaethau byw bob blwyddyn. Dros y cyfnod hwn, roedd y cyfrannau mwyaf o'r danfoniadau hyn yn y grŵp oedran 25 i 29 oed. Roedd yr ail gyfran fwyaf o enedigaethau yn y grŵp 30 i 34 oed, tra bod y grŵp dros 40 oed oedd yr isaf. Dros y ddau ddegawd diwethaf, mae genedigaethau yn eu harddegau wedi ffurfio rhwng 4.7% a 9.6% o'r genedigaethau cyffredinol yng Ngogledd Cymru bob blwyddyn. Ac eithrio'r flwyddyn achlysurol, mae genedigaethau yn eu harddegau wedi gostwng flwyddyn ar ôl blwyddyn ers 2003.

Hil

Mae Deddf Cydraddoldeb 2010 yn nodi bod hil yn cynnwys lliw, cenedligrwydd, tarddiad ethnig neu genedlaethol. Mae 96.8% o bobl yng Ngogledd Cymru yn hunaniaethu fel Cymry Gwyn/Prydeinig. Asiaidd neu Asiaidd Cymreig/Prydeinig oedd yr ail grŵp ethnig mwyaf (1.4%), ac yna grwpiau ethnig cymysg neu lluosog (1.1%), grŵp ethnig arall (0.4%) a Du, Cymry Prydeinig/Prydeinig, Caribiaidd neu Affricanaidd (0.3%).

Mae poblogaeth Gogledd Cymru yn llawer llai ethnig amrywiol nag ar draws Cymru a Lloegr gyfan ac mae 96.8% o'r boblogaeth wedi'u nodi fel "Gwyn" yng Nghyfrifiad 2021. Yng Ngogledd Cymru, roedd y cyfrannau uchaf o bobl o "Unrhyw gefndir Gwyn arall" yn 2021 yn Wrecsam (4.8%) a Sir y Fflint (3.9%) a'r cyfrannau isaf a ganfuwyd yn Ynys Môn (1.9%).

Cafodd pandemig COVID-19 effaith anghymesur ar bobl o gymunedau lleiafrifoedd ethnig ac yn ddiweddar tynnodd Llywodraeth Cymru²⁵ sylw at hynny bod llawer o bobl, gan gynnwys y rhai a anwyd yng Nghymru, yn dal i brofi hiliaeth yn rheolaidd.

²⁵ Welsh Government (2022) Anti-Racism Action Plan, Found at: www.gov.wales/sites/default/files/publications/2022-06/an-introduction-to-an-anti-racist-wales.pdf

Tynnodd adroddiad²⁶ y Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol o 2016 sylw at wahanol faterion sy'n dal i fod yn berthnasol yn 2023 i bobl o leiafrifoedd ethnig grwpiau sy'n parhau i brofi gwahaniaethu ac anghydraddoldeb mewn addysg, cyflogaeth, tai, cyflog a safonau byw, iechyd, a'r system cyfiawnder troseddol.

Ymhlith pobl 65 oed a hŷn, roedd pobl Asiaidd/Asiaidd Prydain a phobl Ddu Affricanaidd/Caribiaidd/Du Prydeinig yn fwy tebygol na phobl o gefndiroedd ethnig eraill o gael salwch cyfyngol hirdymor ac i fod mewn iechyd gwael.

Roedd pobl o darddiad Sipsiwn neu Deithwyr Gwyddelig yn llawer mwy tebygol o fod mewn iechyd gwael o'i gymharu â'r holl grwpiau ethnig eraill (15.9% o Sipsiwn/Teithwyr Gwyddelig o'i gymharu â 4.6% o bobl Gwyn Prydain). Mae Sipsiwn a Theithwyr yn dal i gael yr iechyd gwaelaf a'r disgwyliad oes isaf yn y DU.

Roedd aelwydydd dan arweiniad pobl o gefndiroedd ethnig 'Gwyn arall', cymysg/lluosog, Asiaidd/Asiaidd/Prydeinig, Du Affricanaidd/Caribiaidd/Du Prydeinig a chefnidiroedd ethnig 'eraill' i gyd yn fwy tebygol nag aelwydydd dan arweiniad pobl o gefndiroedd Gwyn Prydeinig i gael llai o ystafelloedd gwely nag oedd ei angen. Roedd pobl o gefndiroedd cymysg/lluosog a Du Affricanaidd/Caribiaidd/Du Prydeinig yn fwy tebygol na grwpiau ethnig eraill i fyw mewn tai cymdeithasol. Roedd pobl o gefndiroedd Gwyn Prydeinig a Gwyn Gwyddelig yn llai tebygol na grwpiau ethnig eraill o fod yn byw mewn tai rhent preifat.

Roedd pobl o bob grŵp nad oeddent yn Brydeinig Gwyn yn fwy tebygol na phobl Gwyn o Brydain o fod yn byw mewn cartref heb fynediad at gar neu fan.

Ymhlith pobl 25-34 oed, roedd pobl o gefndiroedd Gwyn yn llai tebygol o fod yn ddi-waith na phobl o gefndiroedd Du a lleiafrifoedd ethnig. Ymhlith pobl rhwng 25 a 34 oed, roedd pobl o gefndiroedd Gwyn Gwyddelig ac Asiaidd/Asiaidd Prydeinig yn fwy tebygol o fod â chymwysterau lefel 4 (gradd neu uwch) na phobl Gwyn Prydeinig, tra bod pobl o gefndiroedd Du Affricanaidd/Caribiaidd/Du Prydeinig, cefndiroedd Gwyn 'arall', a chefnidiroedd ethnig 'eraill' yn llai tebygol na phobl Gwyn Prydeinig o fod â'r lefel hon o gymhwyster.

²⁶ Y Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol (2016) Healing a divided Britain, Found yn: www.equalityhumanrights.com/sites/default/files/2021/healing-a-divided-britain-august-2016.pdf

Ymhlith pobl 16-24 oed, roedd pobl o gefndiroedd cymysg lluosog, Gwyddelod Gwyn, Gwyn 'eraill' a chefnidiroedd ethnig 'eraill' i gyd yn fwy tebygol na phobl o gefndiroedd Gwyn Prydeinig o fod heb unrhyw gymwysterau. Yn yr un grŵp oedran, roedd pobl o gefndiroedd Asiaidd/Asiaidd Prydeinig yn llai tebygol na phobl Gwyn o Brydain nad oes ganddynt unrhyw gymwysterau. Roedd canran y bobl yn y grŵp oedran hwn heb unrhyw gymwysterau yn debyg i bobl Ddu Affricanaidd/Caribiaidd/Du Prydeinig a phobl Gwyn Prydeinig.

Ymhlith pobl rhwng 25 a 49 oed, roedd pobl o gefndiroedd Gwyn Gwyddelig, Gwyn Prydeinig a Gwyn 'eraill' yn llai tebygol o fod yn ddi-waith na phobl o gefndiroedd Du a lleiafrifoedd ethnig. Ymhlith pobl 25-49 oed, roedd pobl Gwyn Gwyddelig ac Asiaidd/Asiaidd Prydeinig yn fwy tebygol o fod mewn galwedigaethau rheoli, gweinyddol a phroffesiynol uwch na phobl Gwyn Prydain, tra bod pobl o gefndiroedd Gwyn Affricanaidd/Caribiaidd/Du Prydeinig, cefndiroedd ethnig 'eraill', cymysg/lluosog, a chefnidiroedd ethnig 'eraill' yn llai tebygol na phobl Gwyn Prydeinig o fod mewn galwedigaethau o'r fath.

Crefydd a/neu Gred

Yn ôl Cyfrifiad 2021²⁷, Cristnogaeth yw'r grefydd fwyaf cyffredin ym mhob oedran yng Ngogledd Cymru ac mae'n cynrychioli 49.8% o'r boblogaeth. Er bod y prif grŵp nesaf yn dweud nad oedd ganddynt unrhyw grefydd ar 41.7%, mae ystadegau yn dangos bod 1.8% o'r boblogaeth yn cyfrif am bobl sy'n dilyn crefyddau Bwdhaidd, Hindŵaidd, Iddewig, Mwslimaidd a Sikh. Dewisodd 6.7% o bobl beidio â datgan eu crefydd neu eu cred.

I grynhoi, mae gan Ogledd Cymru gyfran uwch o bobl sy'n Gristnogion, heb grefydd, neu sydd heb ddatgan crefydd na'r ffigurau cenedlaethol. Mewn cyferbyniad, mae ganddo gyfran is o bobl sy'n dilyn crefydd heblaw Cristnogaeth, sy'n adlewyrchu cyfansoddiad ethnig y grefydd.

²⁷ Office for National Statistics (2021) Religion, England and Wales: Census 2021 Found at: www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/culturalidentity/religion/bulletins/religionenglandandwales/census2021

Priodas a Phartneriaeth Sifil

Fel y soniwyd yn gynharach yn yr adroddiad, nid yw priodas a phartneriaeth sifil yn dod o dan y PSED yn yr un modd â'r nodweddion gwarchoddedig eraill, fodd bynnag, mae Deddf Cydraddoldeb 2010 yn amddiffyn unigolion sydd mewn partneriaeth sifil, neu briodas, rhag gwahaniaethu. Mae'r Gwasanaeth wedi ystyried y nodwedd warchoddedig hon yn yr un modd, yn bennaf oherwydd bod statws perthynas person yn un o'r nifer o ffactorau a allai eu rhoi mewn mwy o 'berygl' o dân yn y cartref. Er enghraifft, os yw pobl yn byw ar eu pennau eu hunain, maent yn fwy mewn perygl o brofi tân yn y cartref. Mae pobl 65 oed a throsodd sy'n byw ar eu pennau eu hunain mewn perygl hyd yn oed ymhellach.

Mae tystiolaeth yn awgrymu bod bod yn briod yn gysylltiedig â gwell iechyd meddwl²⁸, ac iechyd corfforol²⁹. Mae llai o dystiolaeth ar fanteision bod mewn partneriaeth sifil, ond mae'n debygol y bydd y manteision hefyd yn cael eu profi gan bobl mewn perthynas debyg fel partneriaethau sifil. Pan fo cyplau heterorywiol yn wahanol i gyplau mewn perthnasoedd o'r un rhyw a phartneriaethau sifil, maent yn profi troseddau casineb, gwahaniaethu ac erledigaeth oherwydd eu cyfeiriadedd rhywiol³⁰ ac mae hyn yn debygol o effeithio'n negyddol ar eu lles meddyliol a'u hymdeimlad o ddiogelwch. Gall hyn hefyd ymwneud â diffyg cydnabyddiaeth gyhoeddus a fframwaith cymdeithasol cyson y gellir adeiladu perthnasoedd o'r fath arno³¹.

Ar draws grwpiau oedran hŷn, roedd dynion a menywod sy'n byw fel cwpl yn fwy tebygol o fod mewn iechyd da iawn neu dda o'i gymharu â'r rhai nad ydynt yn byw fel cwpl, waeth a yw'r rhai nad ydynt yn byw fel cwpl yn byw gyda phobl eraill³².

²⁸ Kiecolt-Glaser, J. K. & Newton, T. L. (2001) Marriage and health: his and hers. *Psychological bulletin*, Vol 127(4), 472.

²⁹ Johnson, D.R. & Wu, J. (2002) An empirical test of crisis, social selection, and role explanations of the relationship between marital disruption and psychological distress: A pooled time-series analysis of four-wave panel data. *Journal of marriage and family*, Vol 64(1), 211-224.

³⁰ King et al (2003) Mental health and quality of life of gay men and lesbians in England and Wales: controlled, cross-sectional study. *The British Journal of Psychiatry*, Vol 183(6), 552-558.

³¹ King, M. & Barlett, A. (2006) What same sex civil partnerships may mean for health Found at: www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2465551/

³² Office of National Statistics (2021) People Population and Community, Found at: www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/birthsdeathsandmarriages/ageing/articles/profileoftheolderpopulationlivinginenglandandwalesin2021andchangessince2011/2023-04-03

Fel y byddech chi'n disgwyl, pobl 16-24 oed yw'r rhai mwyaf tebygol o fod yn sengl, tra bod y rhai 65+ oed yw'r grŵp oedran mwyaf tebygol o fod yn weddw neu'n bartner sy'n goroesi o bartneriaeth sifil o'r un rhyw³³. Partneriaethau sifil o'r un rhyw yw'r mwyaf cyffredin ymhlith pobl 35–49 oed, lle maent yn cyfrif am 0.2% o gyfanswm y grŵp oedran. Mae cyfran y bobl sy'n briod, wedi'u gwahanu neu wedi ysgaru yn cynyddu gydag oedran, tan 65+ pan fydd yn dechrau gostwng, i ystyried y gyfran gynyddol o bobl sydd wedi colli partner.

Ystyriaethau iaith Gymraeg

Yn ôl Cyfrifiad 2021³⁴, yn arwyddocaol, mae'r canrannau uchaf o siaradwyr Cymraeg yng Nghymru i'w gweld yn siroedd Gogledd Cymru Gwynedd (64.4%) ac Ynys Môn (55.8%). Mae Gogledd Cymru fel rhanbarth yn gartref i dros draean o boblogaeth Gymraeg Cymru.

Mae'r Gwasanaeth wedi ymrwymo i hyrwyddo a hwyluso'r defnydd o'r Gymraeg fel iaith yn y gweithle a'r gymuned, ac mae'n adrodd ar hyn yn flynyddol fel sy'n ofynnol o dan Fesur y Gymraeg (Cymru) (2011). Ochr yn ochr â hyn, mae'r Gwasanaeth yn cefnogi strategaeth iaith Gymraeg 'Cymraeg 2050' Llywodraeth Cymru gyda'r targed o filiwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050 (Llywodraeth Cymru, 2017). Nod y strategaeth yw cynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg a chreu amodau ffafriol i hyn ddigwydd, gan gynnwys cynyddu'r defnydd o'r Gymraeg yn y gweithle ym mhob sector.

Cyhoeddir rhagor o wybodaeth yn adroddiad monitro y Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol [cliciwch yma](#).

Ystyriaethau economaidd-gymdeithasol

Yn ôl Cyfrifiad 2021, mae rhai o'r ardaloedd mwyaf difreintiedig yng Nghymru wedi'u crynhoi yn nhrefi arfordirol a threfi ar y gorau yng Ngogledd Cymru³⁵.

³³ Office of National Statistics (2021) People Population and Community, Found at: www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/birthsdeathsandmarriages/ageing/articles/profileoftheolderpopulationlivinginenglandandwalesin2021andchangessince2011/2023-04-03

³⁴ Welsh Government (2022) Welsh Language in Wales, Found at: www.gov.wales/welsh-language-wales-census-2021-html

³⁵ Welsh Government (2021) Young people not in education, employment or training (NEET): April 2020 to March 2021. Found at: Welsh Government (2022) Analysis of population characteristics by area deprivation (Census 2021), Found at: www.gov.wales/analysis-population-characteristics-area-deprivation-census-2021-html
www.gov.wales/sites/default/files/pdf-a

Mae'r ardaloedd hyn yn cynnwys y Rhyl a Bae Cinmel. Yn Ne Orllewin y Rhyl, mae tua 70% o aelwydydd yn cael eu heffeithio gan amddifadedd yn ôl y map. Mae gan ardaloedd eraill, fel Abergele, Gorllewin Dinbych a Gronant hefyd gyfraddau uchel o amddifadedd, tua 60%. Mae tua 50% o gartrefi yn cael eu heffeithio gan o leiaf un math o amddifadedd yn Llanelwy, Dyserth a Mostyn. Mae Cymuned Parc Caia yn Wrecsam yn gorwedd o fewn y 10 ardal fwyaf difreintiedig ar gyfer y meysydd incwm, addysg a diogelwch cymunedol. Mae ardaloedd difreintiedig eraill yn cynnwys cymunedau arfordirol ledled Sir y Fflint fel Glannau Dyfrdwy, Delyn ac Alyn. Cynhaliwyd ymgysylltiad cynhwysfawr yn yr ardaloedd difreintiedig hyn a darperir dadansoddiad llawn yn yr adroddiad ymgynghori llawn.

Gogledd Cymru (14.4%) sydd â'r gyfran uchaf o bobl ifanc (16 i 24 oed) nad ydynt mewn Cyflogaeth, Addysg na Hyfforddiant (NEET), o'i gymharu â 13.1% yn Ne Cymru sydd â'r isaf³⁶. Gyda chroestoriadwyedd mewn golwg, roedd 55.8% (26,600) o ddynion rhwng 16 a 24 oed yn NEET, o'i gymharu â 44.2% (21,100) o fenywod rhwng 16 a 24 oed. Mae pobl ifanc anabl yn fwy tebygol o fod yn NEET na phobl ifanc nad ydynt yn anabl ac mae cyfran y bobl anabl sy'n NEET yn codi o 18.1% yn 16 i 18 oed i 41.2% yn 19 i 24³⁷ oed.

Roedd y gyfradd gyflogaeth ar gyfer pobl rhwng 16 a 64 oed yng Nghymru yn 73.0% yn y flwyddyn a ddaeth i ben ym mis Mawrth 2023, i lawr 0.6 pwynt canran ar y flwyddyn flaenorol³⁸.

Mae cyfraddau diweithdra yn wahanol ar draws Gogledd Cymru gyda Gwynedd (26.4%), Sir Ddinbych (26.1%), Conwy (24.2%), Ynys Môn (22.6%) (Wrecsam (22.1%) a Sir y Fflint (21.3%)³⁹.

³⁶ Welsh Government (2023) Participation of young people in education and the labour market: 2021 and 2022 (provisional), Found at: www.gov.wales/participation-young-people-education-and-labour-market-2021-and-2022-provisional-html

³⁷ Welsh Government (2022) Young people not in education, employment or training (NEET): April 2020 to March 2021, Found at: www.gov.wales/young-people-not-education-employment-or-training-neet-april-2020-march-2021-html

³⁸ Welsh Government (2023) Labour market statistics (Annual Population Survey): April 2022 to March 2023. Found at: www.gov.wales/labour-market-statistics-annual-population-survey-april-2022-march-2023-html

³⁹ Welsh Government (2023) Labour market statistics (Annual Population Survey): April 2022 to March 2023. Found at: www.gov.wales/labour-market-statistics-annual-population-survey-april-2022-march-2023-html

Nid yw cyflogaeth (neu weithio) yn atal profi tlodi ac amddifadedd. Gwaith ar gyflog isel yw'r cyfrannwr mwyaf at dlodi mewn gweithwyr gan ei fod yn ei gwneud hi'n anodd iawn dianc rhag tlodi, yn bennaf oherwydd nad yw rhai pobl yn cael digon o gyflog neu nad oes llawer o swyddi sy'n talu'n dda mewn ardal benodol⁴⁰. Mae bylchau cyflog a thlodi mewn gwaith yn effeithio ar rai grwpiau llawer mwy nag eraill ac mae'r risg o dlodi mewn gwaith yn fwy i weithwyr anabl⁴¹ a lleiafrifoedd ethnig⁴².

O ran iechyd, mae cartref yn cael ei dosbarthu fel difreintiedig os oes gan unrhyw berson yn yr aelwyd iechyd cyffredinol sy'n ddrwg neu'n ddrwg iawn neu os yw'n cael ei nodi fel anabl. Gellir dod o hyd i ddadansoddiad o anabledd yn yr adran berthnasol a tudalen 9, mae'n werth nodi bod gan 21.1% o boblogaeth Gogledd Cymru anabledd a/neu gyflwr iechyd hirdymor⁴³. Er mai Gwynedd (18.1%) yw un o'r awdurdodau lleol gyda'r gyfran isaf o bobl anabl yng Nghymru, mae'r ganran gyfartalog o bobl anabl ar draws y rhanbarth yn uwch na rhannau eraill o'r DU. Gyda chroestoriad mewn golwg, roedd 22.3% o fenywod a 19.8% o ddynion yn anabl. Canran y rhai a oedd ychydig yn gyfyngedig oedd 11.9% ar gyfer menywod a 10.3% ar gyfer dynion. Nododd cyfran uwch o fenywod na dynion eu bod yn gyfyngedig llawer; 10.4% a 9.5% yn y drefn honno⁴⁴.

Gyda chroestoriad mewn golwg, mae cysylltiad uniongyrchol rhwng yr argyfwng costau byw ac iechyd gyda 60% o bobl yng Nghymru yn dweud bod eu hiechyd wedi gwaethygu oherwydd costau cynyddol⁴⁵.

⁴⁰ Joseph Rowntree Foundation (2020) UK Poverty Report 2019/20. Found at:

www.jrf.org.uk/report/uk-poverty-2019-20

⁴¹ Welsh Government (2019) Most children in poverty living in working households. Found at:

www.gov.wales/most-children-poverty-living-working-households-new-report

⁴² Office of National Statistics (2021) Household deprivation variable: Census 2021, Found at:

www.ons.gov.uk/census/census2021dictionary/variablesbytopic/demographyvariables/census

⁴³ Welsh Government (2023) Health disability and provision unpaid care Wales Census 2021, Found at: www.gov.wales/health-disability-and-provision-unpaid-care-wales-census-2021- [html](https://www.gov.wales/health-disability-and-provision-unpaid-care-wales-census-2021-)

⁴⁴ Office of National Statistics (2021) Disability by age, sex and deprivation, England and Wales: Census 2021, Found at:

www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/healthandsocialcare/disability/articles/disabilitybyagesexanddeprivationenglandandwales/census2021#:~:text=In%20England%2C%2018.7%25%20of%20females,19.8%25%20of%20males%20were%20disabled.

⁴⁵ National Health Service (2022) 60 per cent of people in Wales say their health has worsened due to rising cost of living. Found at: www.nhsconfed.org/news/60-cent-people-wales-say-their-health-has-worsened-due-rising-cost-living

Mae disgwyliad oes yn ystyriaeth bwysig wrth archwilio safonau byw ac iechyd. Yng Nghymru, disgwyliad oes adeg genedigaeth oedd 82 mlynedd i fenywod a 78 mlynedd i ddynion ar gyfer 2018-2048. Roedd hyn yn ostyngiad bach i ddynion a menywod, yn dilyn cyfraddau marwolaeth uwch yn 2020 yn ystod pandemig COVID-19. Disgwyliad oes iach oedd 62 mlynedd i fenywod a 61 mlynedd i ddynion yn 2018 i 2020.

Mae ystadegau Llywodraeth Cymru⁴⁶ yn awgrymu mai'r disgwyliad oes uchaf i fenywod yng Ngogledd Cymru oedd 83.1 mlynedd yng Nghonwy a Gwynedd, tra bod dynion yn Gwynedd (79.5). Roedd y disgwyliad oes isaf i fenywod yng Ngogledd Cymru yn Sir Ddinbych (81.1) ac ymhlith dynion roedd yn Sir Ddinbych a Wrecsam (78.3).

⁴⁶ Welsh Government (2022c) Wellbeing of Wales, 2022. Found at: www.gov.wales/wellbeing-wales-2022-healthier-wales-html#:~:text=Life%20expectancy%20at%20birth%20was,males%20in%202018%20to%202020

Ymgysylltu ac Ymgynghori â Grwpiau Cydraddoldeb Penodol

Trefnwyd cyfres o grwpiau ffocws Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant mewn partneriaeth â grwpiau diddordeb cydraddoldeb ledled Gogledd Cymru. Yn ystod pob grŵp ffocws, darparwyd trosolwg o'r CGRHRC a chafwyd adborth yn unol â'r un cwestiynau a restrir yn yr holiadur ymgynghori. Roedd y dull hwn yn sicrhau bod y cwestiynau a ofynnwyd i aelodau'r gymuned yn gyson, a gellid cymharu a chyferbynnu adborth.

Cwblhawyd holiaduron ymgynghori yn ystod y grwpiau ffocws a chynorthwyodd ysgrifenyddion rai pobl nad oeddent yn gallu ysgrifennu. Dewisodd rhai mynychwyr fynd â chopi o'r CGRHRC 2026-27 a'r holiadur gyda nhw i'w gwblhau a'i ddychwelyd yn nes ymlaen. Mae grwpiau ffocws yn ffordd effeithiol iawn o ddal adborth, yn enwedig ymhlith pobl sy'n gwybod ychydig iawn am y gwasanaeth tân ac achub gan eu bod yn gallu gofyn cwestiynau a holi gwybodaeth nad yw'n glir.

Ymatebodd 397 o bobl i'r ymgynghoriad. Ymatebodd 386 o bobl yn Saesneg, ac ymatebodd 11 o bobl yn Gymraeg. Rhoddodd rhai o'r ymatebwyr adborth ar ran grŵp llawer ehangach o bobl (h.y. eu grŵp 'cymunedol' neu elusen). Ymhlith y 23 grŵp ffocws a drefnwyd, roedd dros 1000 o bobl (yn uniongyrchol neu'n anuniongyrchol) yn ymgysylltu ac yn cael eu cynrychioli yn yr adborth a ddarparwyd.

Roedd y dull cymysg a ddefnyddiwyd ar gyfer yr ymgynghoriad CGRHRC yn galluogi'r Gwasanaeth i ddangos sylw dyledus ar draws gwahanol grwpiau diddordeb cydraddoldeb. Adlewyrchwyd hyn yn yr ystod eang o adborth gan bobl ar draws pob grŵp oedran, pob ardal ddaearyddol, (gan gynnwys gwledig a threfol), pobl anabl, pobl LGBTQ+ ac roedd cydbwysedd cyfartal rhwng y rhywiau. Hefyd, daeth adborth i'r amlwg gan bobl ar draws pob cefndir ethnig ac ymhlith pobl sy'n gysylltiedig â gwahanol grefyddau a chredoau.

Mae gan Ogledd Cymru rai o'r ardaloedd a'r cymunedau mwyaf difreintiedig yng Nghymru, felly nodwyd elusennau penodol i drefnu grwpiau ffocws a hyrwyddo'r ymgynghoriad. Yn ogystal â'r targedu penodol hwn, roedd ymgysylltu â phobl o wahanol gefndiroedd economaidd-gymdeithasol yn digwydd yn naturiol oherwydd yr amrywiaeth o bartneriaid cymunedol ac elusennau y buom yn gweithio gyda nhw i drefnu grwpiau ffocws a'r rhai a oedd yn hyrwyddo ymgynghori ymhlith eu cymunedau a'u rhwydweithiau. Mae pwysigrwydd ymgysylltu penodol â phobl o gefndiroedd economaidd-gymdeithasol is yn helpu i asesu bod ein cynlluniau yn y dyfodol a'n darparu gwasanaethau yn addas ac yn hygyrch, gan sicrhau bod y grŵp hwn o bobl dan anfantais.

Crynodeb o ganfyddiadau'r dadansoddiad o'r effaith cydraddoldeb

Mae themâu sy'n gysylltiedig â chydraddoldeb sy'n ymwneud â'r pum egwyddor wedi'u cynnwys yn yr adrannau perthnasol. Mae adborth wedi'i grynhoi isod a gellir dod o hyd i liniaru yn BOLD. Sylwch fod camau penodol yn cael eu neilltuo i adrannau perthnasol fel ffordd o fynd i'r afael â llawer o'r crynodebau 'lliniaru' a ddarperir.

Egwyddor Pobl

Proses Recriwtio a Chyfathrebu: Roedd gwahanol aelodau o'r gymuned yn teimlo bod y broses recriwtio yn araf ac roedd rhai aelodau o'r gymuned yn teimlo bod y broses yn aneglur, gyda rhai swyddi gwag heb eu hysbysebu'n eang. Roedd awgrymiadau hefyd y gellid gwella hysbysebu, megis gwella'r wefan a mynychu mwy o grwpiau cymunedol a ffeiriau mwy ffres i fyfyrwyr.

Lliniaru: Mae prosesau recriwtio bob amser yn cael eu monitro, eu gwerthuso a'u gwella ar gyfer effeithiolrwydd. O ran ymgysylltu â'r gymuned, mae'r Gwasanaeth yn rhagweithiol wrth ymgysylltu â gwahanol grwpiau diddordeb cydraddoldeb drwy gydol y flwyddyn. Er, gellir cydnabod bod angen ymgysylltu gwell ac ehangach, yn enwedig mewn rhai ardaloedd daearyddol penodol ac ymhlith pobl o nodweddion gwarchoddedig penodol, y mae rhai ohonynt yn anaml yn cael eu clywed.

Recriwtio ac amrywiaeth y gweithlu: Roedd llawer o ymatebion yn trafod y pwyslais ar amrywiaeth yn erbyn blaenoriaethu'r gofynion ieuchyd corfforol a meddyliol sydd eu hangen ar gyfer rôl diffoddwr tân. Roedd yr awgrymiadau yn cynnwys recriwtio mwy o fenywod a'r rhai o gefndiroedd amrywiol a phobl â phrofiad bywyd. Fodd bynnag, dadleuodd eraill y dylai gallu ddod yn gyntaf.

Lliniaru: Er mwyn sicrhau bod aelodau'r gymuned yn glir am fanteision recriwtio a datblygu gweithlu amrywiol, gellid cyhoeddi cynnwys penodol ar y wefan a chyfathrebiadau eraill. Yn amlwg, rhoddodd rhai aelodau o'r gymuned adborth nad oedd unrhyw eglurder i'r rhesymau a'r manteision o gael gweithlu amrywiol.

Datblygu a Chadw Staff: Mae aelodau'r gymuned yn rhoi pwyslais cryf ar ddilyniant gyrfu, hyfforddi a chadw staff i dorri costau, felly mae recriwtio staff newydd yn ddrud. Roedd thema gyffredin ynghylch bod angen i'r Gwasanaeth barhau i wella ei ddiwylliant a gwella empathi i bobl sy'n profi cyflyrau ieuchyd meddwl niweidiol.

Lliniaru: Yn 2025, dyfeisiodd y Gwasanaeth ymyriadau amrywiol i wella ei ddiwylliant yn y gweithle, gan gynnwys polisiau newydd, hyfforddiant staff a rhaglen hyrwyddwyr diwylliant i enwi ond ychydig. Penodwyd dau hyrwyddwr diwylliant, ac maent yn goruchwyllo cynllun gweithredu diwylliannol y Gwasanaeth a oedd yn mynd i'r afael â'r camau allweddol o'r adolygiad diwylliant annibynnol.

Mae'r Gwasanaeth yn galluogi ei bobl i gael mynediad at hyfforddiant sy'n ymwneud ag ymwybyddiaeth iechyd meddwl a chymorth cyntaf iechyd meddwl, ond roedd yn amlwg nad oedd llawer o aelodau'r gymuned yn ymwybodol o hyn. Gellid hyrwyddo straeon newyddion cadarnhaol pellach gyda'r cyhoedd i godi ymwybyddiaeth o'r holl waith da sy'n digwydd.

Egwyddor Atal

Gwelededd ac Ymgysylltu â'r Gymuned: Roedd cefnogaeth enfawr i wiriadau Diogel ac Iach (SAWC), er bod rhai grwpiau cydraddoldeb, yn enwedig pobl hŷn, yn teimlo y gallai'r gwasanaeth fod yn fwy effeithiol wrth hyrwyddo'r gwasanaeth hwn. Fodd bynnag, roedd aelodau'r gymuned o'r farn nad yw gwaith atal ehangach y Gwasanaeth yn ddigon gweladwy mewn cymunedau, gyda Wrecsam ac ardaloedd gwledig yn cael ei grybwyll. Roedd aelodau'r gymuned yn teimlo y dylai'r Gwasanaeth ddefnyddio cyfryngau cymdeithasol yn fwy effeithiol i ledaenu negeseuon diogelwch tân. Mae sylwadau hefyd yn tynnu sylw at y diffyg ymwybyddiaeth o'r risgiau a grybwyllir yng Nghynllun Rheoli Risg Cymunedol 2024-29.

Lliniaru: Mae gan atal y Gwasanaeth gynllun ymgysylltu â'r gymuned gadarn (sy'n cyd-fynd â chalendar ymgyrchoedd) sy'n ein galluogi i ymweld a hyrwyddo ystod o wasanaethau gan gynnwys SAWC's. Fodd bynnag, mae'r Gwasanaeth yn cydnabod y gallai ystod ac amrywiaeth y grŵp yr ydym yn ymweld â nhw fod yn ehangach, o ran daearyddiaeth a grwpiau cymunedol sydd weithiau'n cyd-fynd ag un neu fwy o nodweddion gwarchoddedig.

Grwpiau 'mewn Perygl': Roedd aelodau'r gymuned o'r farn y dylai'r Gwasanaeth ehangu diffiniad y Gwasanaeth o grwpiau 'Mewn Perygl', a ddisgrifir hefyd fel 'agored i niwed' i gynnwys digartrefedd, defnyddwyr cyffuriau, pobl LGBTQ+, pobl ifanc a myfyrwyr, ac ar gyfer pobl sy'n profi tlodi a chaledi.

Lliniaru: Er bod y Gwasanaeth yn monitro tueddiadau brys bob dydd, mae adolygiad misol o fathau o ddigwyddiadau yn galluogi'r Gwasanaeth i gynllunio ac addasu ei ymyriadau atal a'i gyfathrebu. Mae'r adborth a dderbyniwyd wedi bod yn addysgiadol iawn ac mae'r wybodaeth hon yn helpu i sicrhau bod y Gwasanaeth yn rhagweithiol mewn argyfyngau atal yng Ngogledd Cymru.

Gweithio mewn Partneriaeth: Roedd ymatebwyr yn teimlo bod yr egwyddor atal yn rhy gul ac yn brin o fanylion. Mae angen i'r Gwasanaeth weithio'n agosach gydag elusennau, darparwyr iechyd, a grwpiau cymunedol i fynd i'r afael â risgiau.

Lliniaru: Mae'r Gwasanaeth yn falch ei fod wedi datblygu perthynas ardderchog â grwpiau o bobl 'mewn perygl' a nodwyd. Er ein bod yn cydnabod bod cyfle i ehangu'r ystod o bartneriaid rydym yn gweithio gyda nhw a sefydlu perthynas â chymunedau mwy prin i'w clywed i sicrhau bod ein negeseuon diogelwch allweddol yn cyrraedd y rhai sydd fwyaf mewn perygl.

Technolegau Newydd a Newydd sy'n Dod i'r Amlwg: Roedd llawer o ymatebwyr yn pryderu am e-feiciau, e-sgwteri, defnyddio eitemau trydan a choginio'n ddiogel ac roedd pryderon ymhlith plant ac oedolion ifanc.

Lliniaru: Mae ein Gwasanaeth yn rhagweithiol wrth hyrwyddo amrywiol ymgyrchoedd diogelwch sy'n cwmpasu'r holl risgiau tân a amlygwyd gan y cyhoedd yn ystod yr ymgyngoriad. Mae'r dull hwn yn cael ei droshaenu gan galendr ymgyrchoedd atal cadarn sy'n cynnwys ymgyrchoedd risg tân penodol, ond hefyd grwpiau penodol o bobl sy'n sicrhau bod pobl ifanc, pobl hŷn, pobl â chysylltiadau crefyddol, pobl anabl a grwpiau perthnasol eraill yn cael eu targedu gyda gwybodaeth ddiogelwch allweddol, a thrwy hynny ehangu mynediad at grwpiau 'mewn perygl' a nodwyd.

Egwyddor Amddiffyn

Diogelwch a Chymorth Tân Busnes: Roedd cefnogaeth gref i ddiogelu busnesau a bywoliaethau drwy ymweliadau diogelwch tân. Fodd bynnag, roedd aelodau'r gymuned yn teimlo y dylid cwblhau mwy o wiriadau ar westai, gosodiadau gwyliau, tecawê a thafarndai.

Lliniaru: Trwy raglen arolygu ac atgyfeiriadau sy'n seiliedig ar risg, mae'r gwasanaeth yn blaenoriaethu busnesau penodol yn seiliedig ar feini prawf, a thrwy hynny ddal landlordiaid a pherchnogion busnes i gyfrif am risgiau posibl a gwirioneddol i ddiogelwch y cyhoedd. Mae'r holl fathau o fusnes a grybwyllwyd gan aelodau'r gymuned yn ystod yr ymgyngoriad yn cael eu cynnwys yn helaeth yn ein rhaglen arolygu.

Risgiau Gwledig a Diwydiannol: Risgiau tymhorol a amlygwyd gan y gymuned, fel cartrefi gwyliau a thai haf. Roedd y risgiau diwydiannol yn cynnwys sôn am fusnesau yn Ystâd Ddiwydiannol Wrecsam a chwmnïau mawr fel Cadburys a Kronospan yn y Waun.

Lliniaru: Trwy raglen arolygu ac atgyfeiriadau sy'n seiliedig ar risg, mae'r gwasanaeth yn blaenoriaethu busnesau penodol yn seiliedig ar feini prawf. Hefyd, defnyddir data digwyddiadau ac atgyfeiriadau i nodi tueddiadau sy'n siapio blaenoriaethau.

Egwyddor Ymateb

Argaeledd, amseroedd ymateb a chwmpas: Pryderon yn gyffredinol ynghylch digonolrwydd peiriannau tân, gorsafoedd tân a lefelau staffio ar draws ardal y gwasanaeth. Dywedodd aelodau o'r gymuned dro ar ôl tro i beidio â chau gorsafoedd tân. Roedd rhywfaint o gyfeiriad penodol at fynediad at orchudd tân mewn rhannau gwledig o Wrecsam.

Lliniaru: Nid oes gan y Gwasanaeth unrhyw fwiad i gau gormod unrhyw orsafoedd tân. Mae'r Gwasanaeth wedi cynyddu nifer y gorsafoedd tân amser llawn (o 8 i 10) gydag amser llawn yn dilyn cyflwyno prosiect peilot yn Nolgellau a Phorthmadog sydd bellach yn gweithredu system â chriw dydd, gan wella gorchudd tân ar draws gwahanol ardaloedd gwledig yn Ne Gwynedd. Er mwyn lleddfu unrhyw bryderon pobl sy'n byw mewn rhannau gwledig o Wrecsam, mae gorsaf dân Wrecsam ac ardaloedd cyfagos y Waun a Thre loan yn cwmpasu'r ardal hon yn effeithiol. Yn ogystal, mae trefniadau trawsffiniol gyda FRS Swydd Amwythig yn sicrhau bod gorchudd tân effeithiol yn cael ei ddarparu i ardaloedd gwledig penodol sydd wedi'u lleoli i'r de-ddwyrain o Wrecsam.

Heriau Recriwtio: Roedd sawl aelod o'r gymuned yn teimlo bod diffyg hysbysebu ar gyfer swyddi gwag, gormod o broblemau proses recriwtio, cadw a'r angen am staff mwy dibynadwy.

Lliniaru: Mae'r Gwasanaeth wedi profi heriau parhaus ynghylch recriwtio pobl i rôl diffoddwr tân ar alwad a rhai rolau gwasanaeth corfforaethol. Mae gan y Gwasanaeth dîm recriwtio ac argaeledd pwrpasol a'u hunig ffocws yw mynd i'r afael â'r heriau sy'n gysylltiedig â recriwtio ac argaeledd ar alwad, ac mae'r tim Adnoddau Dynol yn cynnal gwerthusiad parhaus o'r holl weithgareddau recriwtio.

Egwyddor Amgylcheddol

Arferion Ecogyfeillgar: Roedd aelodau'r gymuned yn cefnogi'n gryf egwyddor amgylcheddol y Gwasanaeth, gan gyfeirio'n benodol at newid o gerbydau petrol a diesel i gerbydau trydan neu HVO (lle bo'n ymarferol bosibl). Roedd cefnogaeth gref i'n staff fabwysiadu arferion ailgylchu a lleihau ôl troed carbon.

Lliniaru: Mae'r gwasanaeth wedi bwriadu lleihau eu hól troed carbon a dod yn fwy effeithlon o ran ynni trwy brosiectau amrywiol sydd i'w gweld yn [Strategaeth Amgylcheddol y gwasanaeth 2023-2030](#).

A oes unrhyw faterion cydraddoldeb eraill y gallem fod yn meddwl amdanynt?

Yn ystod yr ymgynghoriad, mae cwestiwn penodol yn yr holiadur yn ceisio nodi unrhyw wybodaeth ychwanegol sy'n ymwneud â materion cydraddoldeb a mynediad. Daeth tair thema allweddol i'r amlwg yn ystod yr ymgynghoriad.

Hygyrchedd iaith: Nododd aelodau'r gymuned bwysigrwydd ein Gwasanaeth yn darparu sgiliau sgwrsio Cymraeg a chymorth Saesneg fel rhan o'r broses recriwtio. Gwella ymwybyddiaeth iaith a gwahaniaethau diwylliannol o fewn cymunedau lleol.

Lliniaru: Mae ein Gwasanaeth yn darparu rhaglen hyfforddi a datblygu gynhwysfawr i sicrhau bod pob aelod o staff yn gallu datblygu'r sgiliau Cymraeg perthnasol ar gyfer eu rôl. Mae ein Gwasanaeth yn cyflogi Swyddog Cymraeg ymroddedig i gefnogi datblygiad y Gymraeg. Yn ogystal, mae gan y Gwasanaeth hyrwyddwyr y Gymraeg sydd mewn sefyllfa strategol ledled Gogledd Cymru i gefnogi a mentora dysgwyr a phobl sy'n dymuno datblygu eu sgiliau iaith presennol. Mae pob prentis nad oes ganddynt raddau pasio Saesneg yn cael eu cefnogi i gael mynediad at a chwblhau eu Saesneg ochr yn ochr â'r cymhwyster y maent yn gweithio tuag ato fel rhan o'r map rôl.

Rhwystrau i Grwpiau Penodol: Tynnodd sawl aelod o'r gymuned sylw at bwysigrwydd cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant mewn perthynas ag arferion recriwtio a thrwy anwybyddu gwahaniaethau unigol bydd yn creu rhwystrau i recriwtio.

Lliniaru: Fel Cyflogwr Hyderus i Anabledd, mae ein Gwasanaeth yn mabwysiadu arferion recriwtio cynhwysol i sicrhau bod anghenion unigol yn cael eu diwallu yn ystod pob cam o'r broses recriwtio. Mae ein Gwasanaeth yn rhagweithiol i nodi anghenion unigol trwy gydol y broses recriwtio, ac mae hyn yn helpu i nodi a gweithredu ceisiadau unigol ac addasiadau rhesymol.

Ffocws Cydraddoldeb: Mewn cyferbyniad â'r thema uchod, roedd sawl aelod o'r gymuned yn teimlo bod y Gwasanaeth yn rhoi gormod o bwyslais ar dargedau recriwtio cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant. O'r grŵp bach hwn o aelodau o'r gymuned, rhoddwyd llawer o bwyslais ar yr angen i'r Gwasanaeth recriwtio'r person gorau ar gyfer y rôl, waeth beth fo'u rhyw, cyfeiriadedd rhywiol neu sgiliau iaith.


Lliniaru: Nid oes gan ein Gwasanaeth dargedau recriwtio, er ei fod yn cydnabod bod amrywiaeth ei weithlu presennol yn methu â bod yn adlewyrchu'r gymuned amrywiol y mae'n ei gwasanaethu. Felly, gwneir pob ymdrech i sicrhau nad yw pobl o nodweddion gwarchoddedig penodol yn cael eu hanfantais, eu heithrio neu eu gwahaniaethu yn ystod unrhyw gam o'r broses recriwtio. Mae ein Gwasanaeth yn defnyddio gweithredu cadarnhaol fel ffordd ddilys a chyfreithiol i ddenu pobl sy'n cael eu tangynrychioli yn y gweithlu, ond defnyddir set o feini prawf y cytunir arnynt yn genedlaethol i asesu addasrwydd ymgeiswyr, gan sicrhau nad oes ffafriaeth yn bodoli wrth recriwtio pobl waeth beth fo'u rhyw, cyfeiriadedd rhywiol, sgiliau iaith neu nodweddion gwarchoddedig eraill.

Os oes angen yr adroddiad hwn arnoch mewn fformat arall,

[Cysylltwch â ni](#),

ffôn: 01745 535250

neu anfonwch e-bost: ymholiadau@tangogleddcymru.llyw.cymru

| | | |
|-------------------|--|---|
| Adroddiad i | Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru |  |
| Dyddiad | 20 Ebrill 2026 | |
| Swyddog Arweiniol | Helen MacArthur, Prif Swyddog Cynorthwyol Cyllid ac Adnoddau | |
| Pwnc | Datganiad Polisi Disgresiynol Cynlluniau Pensiwn y Diffoddwyr Tân | |

PWRPAS YR ADRODDIAD

- 1 Hysbysu'r Aelodau o'r gofyniad ar Reolwr y Cynllun, Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (yr Awdurdod) i gynhyrchu Datganiad Polisi Disgresiynol Pensiwn y Diffoddwyr Tân ac i'w adolygu.
- 2 Atgoffa'r Aelodau bod y penderfyniadau yn Natganiad Polisi Disgresiynol Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân eisoes wedi'u cymeradwyo, gan gynnwys y cynnig i benderfyniadau, ar ran rheolwr y cynllun, gael eu dirprwyo o ddydd i ddydd i swyddogion Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru (y Gwasanaeth).
- 3 Er bod y Gwasanaeth wedi cyflwyno Datganiad Polisi Disgresiynol i'w gymeradwyo ym mis Gorffennaf 2025, un sy'n adlewyrchu'r mân newidiadau a wnaed i adfer buddion goroeswyr, o dan Reol C9 – Adfer pensiwn gweddwon, mae'r Gwasanaeth bellach yn ceisio cymeradwyaeth i'r ychwanegiad isod gael ei gynnwys yn y polisi hwn sydd eisoes wedi'i gymeradwyo.

CRYNODEB GWEITHREDOL

- 4 Bydd yr Aelodau'n cofio bod Rheoliadau Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân yn rhoi'r cyfrifoldeb i'r Awdurdod wneud penderfyniadau ar rai elfennau disgresiynol o'r cynllun. Mae'n rhaid i'r Awdurdod lunio a chyhoeddi polisi disgresiynol sy'n nodi sut y bydd yr Awdurdod yn cyflawni'r cyfrifoldeb hwn. T
- 5 Cymeradwywyd y polisi disgresiynol ym mis Gorffennaf 2025, ac yn unol ag arfer da mae bellach wedi'i adolygu a mân welliant wedi'i gyflwyno.

YSTYRIAETH GAN Y BWRDD PENSIWN LLEOL

- 6 Ers cymeradwyo Datganiad Polisi Disgresiynol Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân ym mis Gorffennaf 2025, mae gwaith pellach wedi'i wneud ac mae angen cyflwyno mân welliant i adlewyrchu Rheol C9 "Adfer pensiwn gweddwon" yn gywir. Ystyriwyd y disgresiwn hwn gan y Bwrdd Pensiwn Lleol ar 2 Ebrill 2026 a chafodd ei gymeradwyo'n unfrydol.

- 7 O dan Gynllun 1992, nid oes gan berson sydd â hawl i bensiwn gweddw sy'n priodi, yn ailbriodi, yn ffurfio partneriaeth sifil neu bartneriaeth sifil ddilynol hawl i dderbyn unrhyw daliad ar gyfrif y pensiwn mewn perthynas ag unrhyw gyfnod dilynol; ond os caiff y briodas neu'r bartneriaeth sifil ei diddymu neu os bydd y parti arall yn marw, caiff yr Awdurdod dalu'r pensiwn cyfan neu unrhyw ran ohono am y cyfnod ar ôl y diddymiad neu'r farwolaeth y maent yn ei ystyried yn rhesymol.
- 8 Er bod cais o'r fath yn annhebygol, mae angen cynnwys penderfyniad ynghylch a ddylid cymhwyso'r disgresiwn hwn ai peidio yn y datganiad polisi cyfredol y dibynnir arno.

ARGYMHELLION

- 9 Argymhellir bod yr Aelodau yn:
- i) cymeradwyo'r mân newidiadau sy'n cael eu cyflwyno ar gyfer adfer buddion goroeswyr, o dan Reol C9.

CEFNDIR

- 10 Ar hyn o bryd, mae pedwar cynllun pensiwn ar waith ar gyfer diffoddwyr tân, cynllun 1992 (FPS), cynllun 2007 (NFPS), cynllun pensiwn 2007 wedi'i addasu ar gyfer System Dyletswydd Ar Alwad, a chynllun 2015. Mae'r polisi hwn yn nodi'r disgresiwn sy'n berthnasol i'r cynlluniau ynghyd â phenderfyniad yr Awdurdod, sef Rheolwr y Cynllun, o ran eu harfer.

GWYBODAETH

- 11 Mae rheoliadau cynllun pensiwn y diffoddwyr tân yn gosod y gofynion canlynol ar bob rheolwr cynllun:
- (i) rhaid cyhoeddi datganiad polisi ysgrifenedig ar sut y bydd yn arfer y gwahanol ddisgresiynau a ddarperir gan y cynlluniau pensiwn;
- (ii) ei adolygu; a
- (iii) ei ddiwygio yn ôl yr angen.
- 12 Mae'r diwygiad o dan Reol C9 – Adfer pensiwn gweddwon a'r dull a argymhellir i'w gael yn Atodiad A.

GOBLYGIADAU

| | |
|--|---|
| Amcanion Llesiant | Mae'r Polisi Disgresiynol yn darparu eglurder ar gyfer gwneud penderfyniadau ar faterion pensiwn penodol sy'n cyfrannu at sicrhau cynaliadwyedd ariannol yr Awdurdod. |
| Cyllideb | Gall rhai penderfyniadau effeithio ar y gyllideb o ran cynyddu blwydd-daliadau cyflogwyr a'r effaith ar brisiadau actiwaraid yn y dyfodol. |
| Cyfreithiol | Mae'r rheoliadau sy'n llywodraethu'r gwaith o weinyddu Cynlluniau Pensiwn y Diffoddwyr Tân yn darparu ar gyfer nifer o bwerau disgresiynol ar ran yr Awdurdod Tân. |
| Staffio | Effaith bosibl ar lefelau staffio os yw rhai disgresiynau yn effeithio ar benderfyniad aelod i ymddeol neu beidio. Effaith bosibl ar dderbyn cynigion o ddyrchafiadau dros dro. |
| Cydraddoldeb/Hawliau Dynol/ Y Gymraeg | Dim |
| Risgiau | Methiant i gydymffurfio â deddfwriaeth |

Atodiad A

Diwygiad i Ddatganiad Polisi Disgresiynol Cynlluniau Pensiwn y Diffoddwyr Tân – Rheol C9 "Adfer Pensiwn Gweddwon"

Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân 1992

| Rheoliad | Esboniad | Penderfyniad GC | Sylwadau |
|-----------------------------------|--|---|---|
| Rheol C9 - Adfer pensiwn gweddwon | O dan Gynllun 1992, nid oes gan berson sydd â hawl i bensiwn gweddw sy'n priodi, yn ailbriodi, yn ffurfio partneriaeth sifil neu bartneriaeth sifil ddilynol hawl i dderbyn unrhyw daliad ar gyfrif y pensiwn mewn perthynas ag unrhyw gyfnod dilynol; ond os caiff y briodas neu'r bartneriaeth sifil ei diddymu neu os bydd y parti arall yn marw, caiff yr Awdurdod Tân ac Achub dalu'r pensiwn cyfan neu unrhyw ran ohono am y cyfnod ar ôl y diddymiad neu'r farwolaeth y maent yn ei ystyried yn rhesymol. | Mae'n annhebygol y bydd yr Awdurdod yn adfer pensiwn cyn-briod ar ddiwedd ailbriodas newydd neu bartneriaeth sifil neu gyfnod o fyw ar y cyd; fodd bynnag, bydd pob achos yn cael ei ystyried ar sail unigol gan yr Awdurdod, os bydd buddiolwr blaenorol yn gwneud cais. | Mae'r disgresiwn hwn yn unol â'r diwygiadau a wnaed yn 2017 ac mae'n berthnasol yn ôl-weithredol hyd Ebrill 2015. |

| | |
|-------------------|--|
| Adroddiad i | Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru |
| Dyddiad | 20 Ebrill 2026 |
| Swyddog Arweiniol | Helen MacArthur, Prif Swyddog Tân Cynorthwyol Cyllid ac Adnoddau |
| Pwnc | Bwrdd Pensiwn Lleol Cynlluniau Pensiwn y Diffoddwyr Tân – Adroddiad Blynyddol 2025/26 a'r Cylch Gwaith |



PWRPAS YR ADRODDIAD

- 1 Cyflwyno i Aelodau'r Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (yr Awdurdod) adroddiad blynyddol y Bwrdd Pensiwn Lleol sy'n rhoi manylion manylu y gwaith a wnaed yn ystod blwyddyn ariannol 2025/25. Mae'r adroddiad blynyddol wedi'i atodi yn [atodiad 1](#).
- 2 Cyflwyno Cylch Gorchwyl y Bwrdd Pensiwn Lleol ar gyfer 2026/27 i Aelodau'r Awdurdod.

CRYNODEB GWEITHREDOL

- 3 Mae adroddiad blynyddol y Bwrdd Pensiwn Lleol yn rhoi manylion y gwaith a wnaed gan y Bwrdd yn ystod 2025/26 ac yn darparu rhaglen waith ar gyfer 2026/2027.

ARGYMHELLIAD

- 4 Argymhellir bod yr Aelodau yn:
 - i) Cymeradwyo Adroddiad Blynyddol 2025/26 y Bwrdd Pensiwn Lleol; a
 - ii) Chymeradwyo Cylch Gorchwyl y Bwrdd Pensiwn Lleol ar gyfer 2026/27.

SYLWADAU GAN Y BWRDD PENSIWN LLEOL

- 5 Ystyriwyd a chymeradwywyd yr adroddiad blynyddol ar gyfer 2025/26 a'r Cylch Gorchwyl ar gyfer 2026/27 gan y Bwrdd Pensiwn Lleol yn ei gyfarfod ar 2 Ebrill 2026.

CEFNDIR

- 6 Mae'r ddogfen hon yn nodi'r gwaith a wnaed gan Fwrdd Pensiwn Lleol yr Awdurdod. Yr Awdurdod yw Rheolwr y Cynllun fel y'i diffinnir o dan Adran 4 Deddf Pensiynau'r Gwasanaeth Cyhoeddus 2013. Mae'r Bwrdd wedi'i sefydlu yn unol ag Adran 5 o'r Ddeddf honno.

- 7 Cyflwynwyd y gofynion llywodraethiant yn ymwneud â phensiynau o ganlyniad i Ddeddf Pensiynau'r Gwasanaeth Cyhoeddus 2013 (y Ddeddf). Mae'r Ddeddf yn darparu ar gyfer trefniadau llywodraethiant cliriach gyda rolau diffiniedig penodol, cyhoeddi mwy o wybodaeth yn gyson, a bod yr arferion gweinyddu'n cyd-fynd â'r rheini yn y sector preifat.
- 8 Daeth Rheoliadau Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân (Diwygio) (Llywodraethiant) 2015 sy'n ymwneud â chreu pensiynau lleol a pharhau i'w gweithredu i rym ar 1 Ebrill 2015. Mae'r rheoliadau hyn yn ei gwneud yn ofynnol i'r Awdurdod sefydlu Bwrdd Pensiwn Lleol mewn perthynas â Chynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân erbyn 1 Ebrill 2015.
- 9 Rôl a chylch gwaith y Bwrdd yw cynorthwyo'r Awdurdod yn rhinwedd ei swydd fel Rheolwr y Cynllun drwy sicrhau ei fod yn gweinyddu Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân yn effeithiol ac yn effeithlon a'i fod yn cydymffurfio â deddfau a rheoliadau perthnasol. I hybu tryloywder, mae'n ofynnol i Reolwr y Cynllun gyhoeddi adroddiad blynyddol ei Fwrdd Pensiwn Lleol.
- 10 Mae swyddogaeth a chwmpas y Bwrdd Pensiwn Lleol wedi'i nodi o fewn ei Gylch Gorchwyl ac yn destun adolygiad blynyddol.
- 11 Fel y pennwyd yng nghylch gwaith y Bwrdd, dylai'r adroddiad blynyddol gynnwys:
- crynodeb o waith y Bwrdd a chynllun gwaith ar gyfer y flwyddyn i ddod;
 - manylion meysydd o bryder yr adroddwyd yn eu cylch i'r Bwrdd neu a godwyd ganddo ac argymhellion a wnaed;
 - manylion unrhyw wrthdaro buddiannau sydd wedi codi mewn perthynas ag aelodau unigol o'r Bwrdd a sut cafodd y rhain eu rheoli;
 - unrhyw feysydd risg neu bryder y mae'r Bwrdd yn dymuno eu codi â Rheolwr y Cynllun;
 - manylion yr hyfforddiant a gafwyd ac anghenion hyfforddi a nodwyd; a
 - manylion unrhyw dreuliau a chostau yr aethpwyd iddynt gan y Bwrdd ac unrhyw dreuliau a ragwelir ar gyfer y flwyddyn i ddod.

GWYBODAETH

- 12 Mae Adroddiad Blynyddol y Bwrdd Pensiwn Lleol 2025/26 wedi'i nodi yn [Atodiad 1](#).
- 13 Mae Cylch Gorchwyl y Bwrdd Pensiwn Lleol ar gyfer 2026/27 wedi'i nodi yn Atodiad 2.

GOBLYGIADAU

| | |
|--|---|
| Amcanion Llesiant | Ystyrir nad yw'n berthnasol |
| Cyllideb | Mae cost y Bwrdd Pensiwn Lleol yn cael ei hariannu o'r gyllideb bresennol Gwasanaethau Aelodau. |
| Cyfreithiol | Cyflwynwyd y gofynion llywodraethu newydd o amgylch pensiynau o ganlyniad i Ddeddf Pensiynau'r Gwasanaeth Cyhoeddus 2013. Rheoliadau Llywodraethu Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân (Diwygio) 2015. |
| Staffio | Ystyrir nad yw'n berthnasol |
| Cydraddoldeb/Hawliau Dynol/ Y Gymraeg | Nid ystyrir bod unrhyw faterion y mae angen mynd i'r afael â hwy gan fod yr argymhellion yr un mor berthnasol i bob Aelod, beth bynnag fo'u nodweddion gwarchoddedig o dan y Ddeddf Cydraddoldeb Sengl. |
| Risgiau | Mae angen i bob Awdurdod Tân ac Achub gydymffurfio â chanllawiau'r Rheoleiddiwr Pensiynau mewn perthynas â threfniadau llywodraethu Byrddau Pensiwn Lleol. |

Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru
Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân

Bwrdd Pensiwn Lleol
Adroddiad Blynyddol
2025/26

Cynnwys

| | Tudalen |
|---|---------|
| 1. Cyflwyniad | 3 |
| 2. Rolau a Swyddogaethau | 3 |
| 3. Aelodaeth a chyfarfodydd y Bwrdd | 3 |
| 4. Polisi Gwrthdaro Buddiannau | 4 |
| 5. Gwybodaeth a Dealltwriaeth | 4 |
| 6. Rhaglen Waith 2025/26 | 5 |
| 7. Rhaglen Waith 2026/27 | 7 |

1.0 Cyflwyniad

Dyma Adroddiad Blynyddol Bwrdd Pensiwn Lleol Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (y Bwrdd), sy'n cwmpasu'r cyfnod rhwng 1 Ebrill 2025 a 31 Mawrth 2026. Mae'r adroddiad hwn yn cynnwys sylwadau ar y pethau canlynol:

- Manylion unrhyw wrthdaro buddiannau sydd wedi codi mewn perthynas ag aelodau'r Bwrdd;
- Manylion yr hyfforddiant a dderbyniwyd ac anghenion hyfforddi a nodwyd ar gyfer aelodau'r Bwrdd;
- Crynodeb o'r gwaith a wnaed gan y Bwrdd yn ystod 2025/26;
- Meysydd sy'n peri pryder neu feysydd risg yr adroddwyd yn eu cylch wrth y Bwrdd neu a godwyd ganddo; a'r
- Rhaglen waith ar gyfer 2026/27.

2.0 Rolau a Swyddogaethau

Yn unol ag Adran 5 ac Adran 30 (1) o Ddeddf Pensiynau'r Gwasanaethau Cyhoeddus 2013 a Rheoliad 4A o Reoliadau Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân (Diwygio) (Llywodraethu) 2015, sefydlwyd y Bwrdd ym mis Ebrill 2015. Rôl a chylch gwaith y Bwrdd yw cynorthwyo Rheolwr y Cynllun (Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru, "yr Awdurdod") i sicrhau cydymffurfiaeth â:

- Y cyfreithiau a'r rheoliadau perthnasol;
- Unrhyw ddeddfwriaeth arall sy'n ymwneud â llywodraethu a gweinyddu'r Cynllun;
- Y gofynion a osodir gan y Rheoleiddiwr mewn perthynas â'r Cynllun; a
- Sicrhau bod y Cynllun yn cael ei lywodraethu a'i weinyddu'n effeithiol ac yn effeithlon.

Disgwylir i'r Bwrdd ategu a gwella trefniadau presennol yr Awdurdod ar gyfer rheoli cynlluniau pensiwn y diffoddwyr tân. Nid yw'n disodli'r trefniadau presennol ac nid yw'n gorff gwneud penderfyniadau. Yn hytrach, fe'i cynlluniwyd i weithredu fel cyfaill beirniadol i'r Awdurdod a'i swyddogion wrth iddynt weithredu yn rhinwedd swydd rheolwr y cynllun.

3.0 Aelodaeth a chyfarfodydd y Bwrdd

Roedd aelodaeth y Bwrdd yn cynnwys deg aelod fel a ganlyn:

- Pump o gynrychiolwyr y cyflogwyr yn cynnwys tri aelod o'r Awdurdod, Clerc yr Awdurdod (neu ddirprwy enwebedig) a Thrysorydd yr Awdurdod.
- Pump o gynrychiolwyr y cyflogeion – y mae pedwar ohonynt o bob corff cynrychioliadol sy'n gysylltiedig yn swyddogol â'r Awdurdod ac un yn cynrychioli'r system dyletswydd ar alwad.

Ceir crynodeb o'r aelodaeth ar gyfer 2025/26 isod:

| Enw | Rôl | Yn cynrychioli | Dyddiadau (yn cyd-fynd â dyddiadau cyfarfodydd ar gyfer rhan o'r flwyddyn) |
|----------------------------|--|----------------|--|
| Bryan Apsley | Aelod ATA | Cyflogwr | Blwyddyn lawn |
| Dafydd Edwards (Cadeirydd) | Trysorydd yr Awdurdod | Cyflogwr | Blwyddyn lawn |
| Gareth Owens | Swyddog Monitro | Cyflogwr | Blwyddyn lawn |
| John Brynmor Hughes | Aelod ATA | Cyflogwr | Blwyddyn lawn |
| Gwynfor Owen | Aelod ATA | Cyflogwr | Blwyddyn lawn |
| Dawn Docx | Cymdeithas yr Arweinwyr Tân | Cyflogai | 17/07/2025 hyd heddiw |
| Stuart Millington | Cymdeithas yr Arweinwyr Tân | Cyflogai | 30/01/2025-15/05/2025 |
| Paul Kay | Cymdeithas y Swyddogion Tân | Cyflogai | Blwyddyn lawn |
| Geraint Evans | Cynrychiolydd y system dyletswydd ar alwad | Cyflogai | Blwyddyn lawn |
| Terry Ledden | Undeb y Brigadau Tân | Cyflogai | Blwyddyn lawn |
| Rebekah Uden | Undeb y Brigadau Tân | Cyflogai | Blwyddyn lawn |

Yn ogystal ag aelodau'r Bwrdd Pensiwn Lleol, mae'r swyddogion allweddol canlynol yn cefnogi'r Bwrdd ac yn mynychu cyfarfodydd y Bwrdd:

- Y Prif Swyddog Tân Cynorthwyol, Cyllid ac Adnoddau;
- Rheolwr Pensiynau'r Gwasanaeth; ac
- Arweinydd Technegol (trefniant ar y cyd gyda Gwasanaeth Tân ac Achub De Cymru).

Cadeirydd y Bwrdd

Bydd rôl Cadeirydd y Bwrdd yn cael ei chylchdroi bob dwy flynedd rhwng aelod sy'n cynrychioli'r cyflogwyr a'r rhai sy'n cynrychioli aelodau'r cynllun.

Etholwyd Dafydd Edwards yn Gadeirydd am y cyfnod 2025/26, i gynrychioli'r cyflogwr. Mae'r Cadeirydd hefyd wedi'i enwebu i eistedd ar Fwrdd Cyngori Cenedlaethol Cymru ar Gynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân.

Trefnwyd i'r Bwrdd gyfarfod ar bedwar achlysur yn ystod blwyddyn ariannol 2025/26, a chynhaliwyd y cyfarfodydd ar y dyddiadau canlynol:

- 15 Mai 2025
- 17 Gorffennaf 2025
- 2 Hydref 2025
- 21 Ionawr 2025

4.0 Polisi Gwrthdaro Buddiannau

Mae'n ofynnol yn ôl Deddf Pensiynau'r Gwasanaethau Cyhoeddus 2013 (y Ddeddf) nad oes unrhyw wrthdaro buddiannau'n ymwneud ag aelod o fwrdd pensiwn. Diffinnir gwrthdaro buddiannau fel buddiant ariannol neu fuddiant arall sy'n debygol o amharu ar y modd y mae person yn arfer ei swyddogaethau fel aelod o fwrdd pensiwn. Mae'r Ddeddf yn glir nad yw bod yn aelod o un o Gynlluniau Pensiwn y Diffoddwyr Tân ynddo'i hun yn wrthdaro buddiannau, felly ni fyddai hynny'n atal aelod o'r cynllun rhag gwasanaethu ar y Bwrdd.

Mae gan y Bwrdd bolisi ar gyfer rheoli gwrthdaro posibl i sicrhau nad yw'n dod yn wrthdaro gwirioneddol ac mae holl aelodau'r Bwrdd yn gyfarwydd â'r polisi. Yn ogystal, mae gwrthdaro buddiannau yn eitem sefydlog ar holl agendâu'r Bwrdd a chaiff unrhyw fuddiannau a nodir gan Aelodau eu cofnodi fel y gellir cymryd camau priodol i reoli'r gwrthdaro.

Ni wnaed datganiadau gan unrhyw Aelod, ymgynghorydd nac unrhyw un a fynychodd gyfarfodydd yn ystod y cyfnod perthnasol.

Gellir dod o hyd i gopi o'r polisi Gwrthdaro Buddiannau yma:

[Polisi Gwrthdaro Buddiannau](#)

5.0 Gwybodaeth a Dealltwriaeth

Mae'n ofyniad statudol yn ôl Deddf Pensiynau'r Gwasanaethau Cyhoeddus 2013 y dylai aelodau'r Bwrdd Pensiwn Lleol fod â'r gallu i ymglyfarwyddo â materion manwl yn ymwneud â phensiynau, a datblygu gwybodaeth amdanynt, i gyflawni eu dyletswyddau'n effeithiol.

Rhaid i bawb a benodir i'r Bwrdd fod â gwybodaeth am y gyfraith yn ymwneud â phensiynau a dealltwriaeth ohoni, ac unrhyw faterion eraill a allai fod yn ofynnol yn ôl deddfwriaeth arall.

Dylai fod gan aelod o'r Bwrdd ddealltwriaeth o'r hyn sy'n berthnasol i'w rôl yn y meysydd canlynol:

- Rheoliadau Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân;
- Unrhyw ddeddfwriaeth arall sy'n ymwneud â llywodraethu a gweinyddu'r cynlluniau;
- Gofynion sy'n cael eu gorfodi gan y Rheoleiddiwr Pensiynau; gan gynnwys
- Y safonau a'r disgwyliadau a nodir mewn unrhyw god ymarfer perthnasol a gyhoeddir gan y Rheoleiddiwr Pensiynau.

Ar ôl cael eu penodi, mae'n ofynnol i Aelodau gwblhau'r modiwlau hyfforddi ar-lein sydd ar gael ar wefan y Rheoleiddiwr Pensiynau. Yn ogystal, mae'r Awdurdod yn darparu hyfforddiant cynefino i Aelodau newydd o'r Bwrdd a sesiynau hyfforddi parhaus yn ystod cyfarfodydd y Bwrdd i'r holl Aelodau i'w cynorthwyo i gyflawni eu rôl.

Mae Rheolwr y Cynllun yn cadw cofnodion priodol o'r gweithgareddau dysgu a ddarperir i Aelodau unigol a'r Bwrdd cyfan. Anogir Aelodau'r Bwrdd i nodi eu hanghenion hyfforddi eu hunain fel bod yr hyfforddiant a ddarperir yn parhau i fod yn berthnasol ac yn briodol. Darperir hyfforddiant trwy becyn cymorth sector cyhoeddus y rheoleiddiwr pensiynau, trwy ddiwyddiadau allanol fel y rhai a ddarperir gan y Gymdeithas Llywodraeth Leol a thrwy hyfforddiant mewnol.

6.0 Rhaglen Waith 2025/26

Cyfarfu'r Bwrdd ar bedwar achlysur yn ystod y flwyddyn ariannol a diffiniwyd cwmpas ei waith gan y Cylch Gwaith. Mae'r Bwrdd yn ystyried ei Gylch Gorchwyl yn flynyddol ac yn gwneud argymhellion ar gyfer unrhyw newidiadau i'w hystyried gan yr Awdurdod Tân ac Achub. Diwygiwyd y Cylch Gorchwyl ar gyfer 2025/26 i leihau nifer yr aelodau sy'n ofynnol i gyflawni cworwm i dri (chwech yn flaenorol). Yn ogystal, dylai pob cyfarfod gael o leiaf un cynrychiolydd cyflogwr ac un cynrychiolydd cyflogeion.

Gellir dod o hyd i'r Cylch Gwaith trwy'r ddolen ganlynol:

[Bwrdd Pensiwn Lleol - Awdurdod Tân ac Achub - Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru \(llyw.cymru\)](#)

Yn ystod y cyfnod 1 Ebrill 2025 i 31 Mawrth 2026, cafodd y materion penodol canlynol eu hystyried gan y Bwrdd:

- Adolygu a chymeradwyo'r Cylch Gwaith;
- Ystyried yr her gyfreithiol genedlaethol sy'n ymwneud â'r trefniadau cynllun pensiwn trosiannol (Dyfarniad McCloud);
- Ystyried y mater cyfreithiol sy'n ymwneud â'r trefniadau pensiwn ar gyfer diffoddwyr tân ar alwad (Dyfarniad O'Brien);
- Diweddariadau mewn perthynas â phrasiad GAD 2020 gan gynnwys cymorth ariannol gan Lywodraeth Cymru;
- Adolygu a chyflwyno'r cynnig ar gyfer newidiadau cyfradd cyfraniadau cyflogeion yn dilyn prasiad GAD 2020;
- Adolygiad o'r Polisi Disgresiwn wedi'i ddiweddarau sy'n cwmpasu'r cynlluniau;
- Diweddariadau gan Fwrdd Cyngori Cynlluniau Cymru;
- Diweddariad gwybodaeth a hyfforddiant;
- Diweddariadau ar bryderon a godwyd trwy'r drefn datrys anghydfodau fewnol; a
- Diweddariad ar y risgiau sy'n gysylltiedig â'r cynllun ac adolygiad i'r gofrestr risg.
- Mae materion o bwys i'w huwchgyfeirio i'r Rheolwr Cynllun yn cynnwys gweinyddu heriau cyfreithiol.

Mae pob agenda hefyd yn cynnwys yr eitemau sefydlog canlynol:

- Datganiadau o Fuddiant;
- Cofnodion y cyfarfod diwethaf;
- Adroddiad Diweddarau Cynlluniau Pensiwn y Diffoddwyr Tân sy'n canolbwyntio ar aelodaeth a chŵynion mewnol ac achosion a gyfeiriwyd at yr Ombwdsmon Pensiynau;
- Adroddiad Diweddarau'r Gweinyddwyr (Cronfa Bensiwn Dyfed) yn cadarnhau cydymffurfiaeth â chylchlythyrau Llywodraeth Cymru ac ansawdd data;
- Diweddariad ar faterion cyfreithiol sy'n effeithio ar y cynllun;
- Diweddariad Bwrdd Cyngori'r Cynllun;
- Hyfforddiant ar gyfer aelodau'r BPLI;
- Y Gofrestr Risg; a
- Materion i'w huwchgyfeirio i'r Awdurdod llawn.

Ers sefydlu'r Bwrdd Pensiwn Diffoddwyr Tân Lleol yn 2015, mae gwaith y Bwrdd wedi'i lywio gan aelodau'r Bwrdd a chan y swyddogion sy'n cefnogi'r Bwrdd. Mae rhai adroddiadau rheolaidd wedi cael eu datblygu, sef:

- Adroddiad Diweddarau Cynlluniau Pensiwn y Diffoddwyr Tân, sy'n rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Bwrdd am ddarnau sylweddol o waith yn ymwneud â phensiynau, ac sy'n cynnwys materion lleol a chenedlaethol. Yn ogystal â gwella gwybodaeth a dealltwriaeth aelodau'r Bwrdd, mae'r adroddiad rheolaidd hwn yn sbarduno trafodaeth ar lefel y Bwrdd am effaith materion ar aelodau'r Cynllun Pensiwn a sut mae llwythi gwaith yn cael eu rheoli. Mae hyn yn helpu i gyflawni pwrpas y Bwrdd, sef sicrhau llywodraethu a gweinyddu effeithiol;
- Adroddiad Diweddarau Cronfa Bensiwn Dyfed, sy'n cael ei baratoi gan y gweinyddwyr ac sy'n rhoi sicrwydd bod y cynllun yn cael ei weinyddu'n briodol. Yn ogystal â darparu diweddariadau rheoleiddiol, mae'r adroddiad yn canolbwyntio ar faterion llwyth gwaith penodol, megis cysoni â'r Isafswm Pensiwn Gwarantedig, ansawdd data, apeliadau, achosion o dor-diogelwch a lefelau gweithgarwch ar y teclyn 'Fy Mhensiwn Ar-lein'; a
- Rhannau penodol o'r Gofrestr Risg sy'n cael eu hadolygu'n rheolaidd gan Reolwr y Cynllun ac a gyflwynir i'r Bwrdd ym mhob cyfarfod, gan dynnu sylw at unrhyw newidiadau. Mae hyn yn galluogi i'r Bwrdd gadw golwg ar y risgiau allweddol a'r mesurau rheoli sydd wedi'u cynllunio i reoli'r risgiau hynny.

Mae mwy o fanylion ar gael yn agendâu a chofnodion y cyfarfodydd Bwrdd uchod, a gellir cael gafael arnynt trwy ddilyn y ddolen ganlynol: [Bwrdd Pensiwn Lleol](#)

7.0 Rhaglen Waith 2026/27

Mae Bwrdd Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân yn cynnal rhaglen waith sy'n cael ei hystyried ym mhob cyfarfod. Gan fod y Bwrdd wedi cwblhau nifer o weithgareddau hyfforddi, bydd yn dechrau dewis pynciau i'w dadansoddi'n fanwl gyda'r bwriad o wneud argymhellion i'r Awdurdod yn ôl yr angen. Mae'r Rhaglen Waith ar gyfer 2026/27 fel y nodir isod:

Blaenraglen Waith y Bwrdd Pensiwn Lleol 2026/27

| Eitem agenda | Cyfarfod 1 | Cyfarfod 2 | Cyfarfod 3 | Cyfarfod 4 |
|--|---|------------|------------|------------|
| Adolygu'r aelodaeth a chadarnhau dyddiadau cyfarfodydd | X | | | |
| Adroddiad diweddarau'r Gwasanaeth | X | X | X | X |
| Adroddiad diweddarau'r Gweinyddwr | X | X | X | X |
| Heriau cyfreithiol a materion rheoleiddiol | X | X | X | X |
| Bwrdd Cynghori'r Cynllun i Gymru | X | X | X | X |
| Y Gofrestr Risg | X | X | X | X |
| Cynefino Aelodau | Mae hyn yn mynd rhagddo wrth i aelodau newydd gael eu penodi i'r BPLI | | | |
| Dadansoddiad o anghenion hyfforddi | X | | | |
| Diweddariad hyfforddiant | X | X | X | X |
| Y Rheoleiddiwr Pensiynau – Cod Ymarfer | | X | X | X |
| Adroddiad Blynyddol a'r Cylch Gorchwyl | X | | | |
| Diweddariad Polisi yn ôl Disgresiwn | X | | | |
| Adolygu'r Cytundeb Lefel Gwasanaeth gyda Chronfa Bensiwn Dyfed | X | | | |
| Eitemau arwyddocaol i'w huwchgwyfeirio i'r Awdurdod Tân ac Achub | X | X | X | X |

Cylch Gorchwyl ar gyfer y Bwrdd Pensiwn Lleol
Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru

1. Mae'r ddogfen hon yn nodi'r cylch gorchwyl ar gyfer Bwrdd Pensiwn Lleol Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru, Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân, fel sy'n ofynnol gan Ddeddf Pensiynau'r Gwasanaethau Cyhoeddus 2013 a Rheoliadau Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol (Diwygio) (Llywodraethu) 2015.

Rheoli'r Cynllun

2. Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru (yr Awdurdod), fel yr awdurdod gweinyddu, yw Rheolwr y Cynllun. Cyflawnir ei swyddogaethau yn unol â chynllun dirprwyo'r Awdurdod gan y Trysorydd a'r Prif Swyddog Tân.

Y Bwrdd Pensiwn Lleol

3. Rôl y Bwrdd yw cynorthwyo'r Awdurdod, fel yr awdurdod gweinyddu:
 - i sicrhau cydymffurfiaeth â rheoliadau'r cynllun a deddfwriaeth arall sy'n ymwneud â llywodraethu a gweinyddu'r cynllun;
 - i sicrhau cydymffurfiaeth â'r gofynion a osodwyd mewn perthynas â'r cynllun gan y Rheoleiddiwr Pensiynau;
 - i sicrhau bod Cynlluniau Pensiwn Diffoddwyr Tân yn cael eu llywodraethu a'u gweinyddu'n effeithiol ac effeithlon ar gyfer Cronfa Bensiwn Dyfed;
 - rôl y Bwrdd fydd goruchwyllo'r materion hyn ac nid gwneud penderfyniadau;
 - i wneud unrhyw waith perthnasol yn ôl y gofyn; ac
 - unrhyw faterion eraill y gall rheoliadau'r cynllun eu pennu.
4. Bydd y Bwrdd Pensiwn Lleol yn sicrhau y cydymffurfir â'r Cod Ymarfer Cyffredinol a gyhoeddwyd gan y Rheoleiddiwr Pensiynau. Bydd y Bwrdd hefyd yn sicrhau ei fod yn cydymffurfio â'r gofynion gwybodaeth a dealltwriaeth yng Nghod Ymarfer y Rheoleiddiwr Pensiynau.
5. Mae'r Bwrdd Pensiwn Lleol yn atebol i'r Rheoleiddiwr Pensiynau, a Bwrdd Cynghori Cenedlaethol y Cynllun yn ei rôl fel Rheolwr y Cynllun.
6. Bydd prif swyddogaethau'r Bwrdd Pensiwn Lleol yn cynnwys, ymhlith pethau eraill:
 - adolygu prosesau gwneud penderfyniadau, polisiau a gweithdrefnau i sicrhau eu bod yn cydymffurfio â'r Rheoliadau perthnasol;
 - ceisio sicrwydd bod y rhain yn cael eu dilyn wrth wneud penderfyniadau ynghylch pensiynau;

- ceisio sicrwydd bod y perfformiad gweinyddol yn cydymffurfio â fframwaith perfformiad yr Awdurdod a bod y trefniadau monitro yn ddigonol ac yn gadarn;
- ystyried effeithiolrwydd cyfathrebu â chyflogwyr ac aelodau'r cynllun gan gynnwys adolygiad o'r Strategaeth Gyfathrebu; ac
- ystyried a gwneud sylwadau ar argymhellion archwilio mewnol ac adroddiadau archwilwyr allanol.

7. Ymdrinnir ag unrhyw gŵyn neu honiad o dorri'r Rheoliadau sy'n cael eu dwyn i sylw'r Bwrdd Pensiwn Lleol yn unol â'r Cod Ymarfer a gyhoeddwyd gan y Rheoleiddiwr Pensiynau.

Amllder Cyfarfodydd a Rhoi Gwybod am Gyfarfodydd

8. Bydd y Bwrdd Pensiwn Lleol yn cyfarfod yn ddigon rheolaidd i gyflawni ei ddyletswyddau a'i gyfrifoldebau'n effeithiol; bydd pedwar cyfarfod yn cael eu trefnu ym mhob blwyddyn ariannol.
9. Bydd y Swyddog Cyswllt Aelodau yn rhoi gwybod i holl aelodau'r Bwrdd Pensiwn Lleol am bob cyfarfod o'r Bwrdd, gan gynnwys dyddiad, lleoliad ac amser y cyfarfod, a bydd yn sicrhau bod cofnod ffurfiol o drafodion y Bwrdd Pensiwn Lleol yn cael ei gadw.
10. Darperir y papurau dri diwrnod gwaith cyn pob un o gyfarfodydd ffurfiol y Bwrdd Pensiwn Lleol.
11. Bydd holl agendâu, a phapurau a chofnodion cyfarfodydd y Bwrdd nad ydynt yn gyfrinachol, yn cael eu cyhoeddi ar wefan yr Awdurdod, ynghyd â Chylch Gwaith y Bwrdd a manylion am aelodaeth y Bwrdd.

Aelodaeth

12. Bydd y Bwrdd Pensiwn Lleol yn cynnwys dim llai na 10 aelod (yn gyfan gwbl) a rhaid iddo gynnwys cydbwysedd cyfartal o gynrychiolwyr cyflogwyr a chynrychiolwyr aelodau'r cynllun (cyflogeion). Bydd y rhain fel a ganlyn:

| | |
|------------------------------|--|
| Etholaeth | Diffiniad/Cyfyngiadau |
| Cyflogwr | I gynrychioli'r Awdurdod |
| Aelod o'r Cynllun (cyflogai) | I gynrychioli holl aelodau'r cynllun (gweithredol, gohiriedig a phensiynwyr) |

13. Bydd cyfnod holl aelodau'r Bwrdd yn eu swydd yn cyd-fynd ag etholiadau'r cyngor ac felly rhagwelir y bydd yr aelodaeth yn parhau tan 2027. Gall aelodau, ar ddiwedd eu tymor, fynegi dymuniad i gael eu hystyried ar gyfer eu haillethol.

14. Rhaid i aelodau'r Bwrdd Pensiwn Lleol fodloni gofynion presenoldeb a hyfforddiant allweddol er mwyn cadw eu haelodaeth yn ystod y cyfnod hwn. Rhaid i bob aelod:
 - ymdrechu i fynychu holl gyfarfodydd y Bwrdd;
 - cydymffurfio â'r cynllun hyfforddi a gynhyrchwyd gan y Rheolwr Pensiynau; a
 - sicrhau eu bod yn cydymffurfio â Chod Ymarfer y Rheoleiddiwr Pensiynau.
15. Bydd gan bob Cynrychiolydd Cyflogwr a Chynrychiolydd Aelodau'r Cynllun hawl unigol i bleidleisio.
16. Rhaid rhoi cyfle cyfartal i holl aelodau Cynlluniau Pensiwn Diffoddwyr Tân gael eu henwebu ar gyfer rôl cynrychiolydd aelodau.
17. Er mwyn penodi cynrychiolwyr cyflogwyr i'r Bwrdd, ceisir enwebiadau gan holl aelodau'r Awdurdod Tân ac Achub. Bydd y Trysorydd a'r Swyddog Monitro (neu ddirprwy) hefyd yn cynrychioli'r cyflogwr.
18. Er mwyn penodi cynrychiolwyr aelodau'r cynllun (cyflogeion) i'r Bwrdd, gofynnir am enwebiadau drwy'r Cynrychiolwyr Adrannol a Fforwm yr Undebau Llafur a gofynnir am enwebiadau pellach drwy roi hysbyseb ar wefan yr Awdurdod. Lle derbynnir mwy na thri enwebiad bydd ymgeiswyr yn cael eu hystyried, eu rhoi ar y rhestr fer a'u cyfweld gan gynrychiolydd Rheolwr y Cynllun a fydd wedyn yn gwneud argymhellion i'r Prif Swyddog Tân i'w penodi'n ffurfiol.
19. Os bydd aelod o'r Bwrdd Pensiwn Lleol sy'n gweithredu fel cynrychiolydd cyflogwr yn gadael cyflogaeth y cyflogwr y mae'n ei gynrychioli, ni fydd bellach yn gymwys i eistedd ar y Bwrdd.
20. Os bydd aelod o'r Bwrdd yn absennol yn gyson, neu os bydd yn methu â bodloni'r gofynion presenoldeb a hyfforddiant allweddol fel y nodir yn (13) uchod, bydd deiliadaeth yr aelod hwnnw'n cael ei hadolygu. Yn achos cynrychiolydd aelodau, gwneir hyn gan gynrychiolydd Rheolwr y Cynllun, a all wneud argymhelliad i ddiddymu'r aelodaeth os ystyrir bod angen. Mewn achos o'r fath, bydd hawl i apelio i'r Prif Swyddog Tân cyn i unrhyw argymhelliad gael ei wneud. Yn achos cynrychiolydd cyflogwr, bydd unrhyw benderfyniad o'r fath yn cael ei ystyried gan gadeirydd yr Awdurdod Tân ac Achub.
21. Os yw cynrychiolydd cyflogwr neu aelodau'r cynllun yn dymuno ymddiswyddo rhaid iddynt ysgrifennu at y Prif Swyddog Tân Cynorthwyol, gan roi o leiaf mis o rybudd.
22. Bob dwy flynedd, bydd Cadeiryddiaeth y Bwrdd Pensiwn Lleol yn newid am yn ail rhwng aelod sy'n cynrychioli'r cyflogwyr ac aelod sy'n cynrychioli aelodau'r cynllun.

23. Swyddogaeth cynrychiolydd sy'n gweithredu fel Cadeirydd fydd:
- cytuno ar, a gosod yr agenda ar gyfer cyfarfod y Bwrdd
 - rheoli'r cyfarfodydd i sicrhau bod busnes y cyfarfod yn cael ei gwblhau o fewn yr amser y cytunwyd arno
 - sicrhau bod holl aelodau'r Bwrdd yn dangos y parch dyledus i'r **broses a bod yr holl safbwyntiau'n cael eu clywed a'u hystyried yn llawn**
 - ymdrechu cymaint â phosibl i gael consensws fel canlyniad
 - sicrhau bod y camau gweithredu a'r rhesymeg dros y penderfyniadau a wneir yn glir ac yn cael eu cofnodi'n gywir.
24. Oherwydd natur arbenigol gwaith y Bwrdd, disgwylir presenoldeb personol ym mhob cyfarfod gan holl aelodau'r Bwrdd heb unrhyw ddarpariaeth ar gyfer eilydd. Fodd bynnag, byddai dirprwyon yn cael eu caniatáu, ond byddent yn gyfrifol am gynnal eu hyfforddiant eu hunain i sicrhau eu bod yn gyfarwydd â materion pensiynau.
25. Gall y Bwrdd, gyda chymeradwyaeth y Prif Swyddog Tân, gyfethol unigolion nad ydynt yn aelodau i gynorthwyo'r Bwrdd am gyfnod neu ar gyfer tasg benodol lle byddai hynny'n darparu sgiliau, gwybodaeth neu brofiad ychwanegol. Ni fyddai'r aelodau cyfetholedig yn cael pleidleisio.

Cworwm

26. Rhaid i dri aelod o'r Bwrdd fod yn bresennol er mwyn i gyfarfod fod â chworwm, i gynnwys un cynrychiolydd cyflogwr ac un cynrychiolydd gweithiwr. Os yw'r Cadeirydd yn absennol o gyfarfod a bod cworwm, yna rhaid i'r aelodau sy'n mynychu ddewis Cadeirydd i lywyddu'r cyfarfod hwnnw.

Gwybodaeth a Sgiliau

27. Rhaid i aelod o'r Bwrdd Pensiwn fod yn gyfarwydd â'r canlynol:
- deddfwriaeth a chanllawiau cysylltiedig y pedwar Cynllun Pensiwn Diffoddwyr Tân;
 - unrhyw bolisiau, gweithdrefnau neu brosesau gwneud penderfyniadau perthnasol i weinyddu'r Cynlluniau a fabwysiadwyd gan yr Awdurdod a Chronfa Pensiwn Dyfed.
28. Rhaid i aelod o'r Bwrdd feddu ar wybodaeth a dealltwriaeth o'r gyfraith sy'n ymwneud â phensiynau ac unrhyw faterion eraill a ragnodir yn y Rheoliadau.
29. Mater i aelodau unigol y Bwrdd yw bod yn fodlon bod ganddynt y wybodaeth a'r ddealltwriaeth briodol i'w galluogi i arfer eu swyddogaethau'n briodol fel aelod o'r Bwrdd.

30. Mae'n ofynnol i aelodau'r Bwrdd allu dangos eu gwybodaeth a'u dealltwriaeth ac i loywi a diweddarau eu gwybodaeth. Mae'n ofynnol felly i aelodau'r Bwrdd gadw cofnod ysgrifenedig o hyfforddiant a datblygiad perthnasol.
31. Rhaid i aelodau'r Bwrdd gadarnhau i'r Rheolwr Pensiynau o fewn chwe mis o ymuno â'r Bwrdd eu bod wedi cwblhau'r hyfforddiant Rheoleiddiwr Pensiynau.
32. Yn ystod cyfarfod cyntaf y flwyddyn ariannol, rhaid i aelodau'r Bwrdd ystyried a chytuno ar raglen hyfforddi flynyddol.

Safonau Ymddygiad a Gwrthdaro Buddiannau

33. Mae rôl aelodau'r Bwrdd Pensiwn Lleol yn gofyn am y safonau ymddygiad uchaf ac felly bydd y 'saith egwyddor bywyd cyhoeddus' yn berthnasol i holl aelodau'r Bwrdd. Bydd yn ofynnol i aelodau'r Bwrdd gadw at god ymddygiad yr aelodau a pholisïau diogelu data'r Awdurdod. Mae'n ofynnol i'r Bwrdd weithredu o fewn y cylch gwaith hwn bob amser. Yn unol â Deddf Pensiynau'r Gwasanaethau Cyhoeddus 2013 ni ddylai aelod o'r Bwrdd fod â buddiant ariannol neu fuddiant arall a allai achosi rhagfarn wrth iddynt gyflawni eu dyletswyddau. Nid yw hyn yn cynnwys buddiant ariannol neu fuddiant arall sy'n codi yn rhinwedd aelodaeth o'r Cynllun Pensiwn Diffoddwyr Tân yn unig.
34. Felly, bydd yn ofynnol i bob aelod o'r Bwrdd ddatgan unrhyw fuddiannau ac unrhyw wrthdaro buddiannau posibl yn unol â gofynion Deddf Pensiynau'r Gwasanaethau Cyhoeddus 2013 a Chod y Rheoleiddiwr Pensiynau. Mae angen y datganiadau hyn fel rhan o'r broses benodi, yn ogystal ag ar adegau rheolaidd drwy gydol cyfnod aelodaeth yr aelod.

Adrodd

35. Disgwylir i'r Bwrdd gynhyrchu adroddiad blynyddol i'r Awdurdod a ddylai gynnwys:
 - crynodeb o waith y Bwrdd a chynllun gwaith ar gyfer y flwyddyn i ddod;
 - manylion meysydd o bryder yr adroddwyd yn eu cylch i'r Bwrdd neu a godwyd ganddo ac argymhellion a wnaed;
 - manylion unrhyw wrthdaro buddiannau sydd wedi codi mewn perthynas ag aelodau unigol o'r Bwrdd Pensiwn Lleol a sut cafodd y rhain eu rheoli;
 - unrhyw feysydd risg neu bryder y mae'r Bwrdd yn dymuno eu codi â Rheolwr y Cynllun;
 - manylion yr hyfforddiant a dderbyniwyd ac anghenion hyfforddi a nodwyd; a
 - manylion unrhyw dreuliau a chostau yr aethpwyd iddynt gan y Bwrdd ac unrhyw dreuliau a ragwelir ar gyfer y flwyddyn i ddod.

- 36 Er mai dim ond un adroddiad blynyddol y mae'n ofynnol i'r Bwrdd ei lunio, bydd cofnodion pob cyfarfod o'r Bwrdd yn cael eu cyhoeddi ar wefan yr Awdurdod.
- 37 Pe bai gan y Bwrdd bryderon y credir eu bod yn ddigon difrifol i'w hadrodd ar lefel uwch na'r arfer (i'r Rheolwr Pensiynau) dylent adrodd i'r Prif Swyddog Tân. Gall hyn gynnwys, ymhlith pethau eraill, achlysuron pan fydd y Bwrdd yn teimlo na weithredwyd ar argymhellion blaenorol. Mewn achosion eithafol megis toriad sylfaenol o Reoliadau neu fethiant sylfaenol gan yr Awdurdod Gweinyddu i sicrhau bod y gronfa'n cael ei llywodraethu'n effeithiol, gall y Bwrdd ystyried adrodd i Fwrdd Cynghori Cenedlaethol y Cynllun a/neu'r Rheoleiddiwr Pensiynau.

Cydnabyddiaeth Ariannol


- 38 Bydd cydnabyddiaeth ariannol i aelodau'r Bwrdd Pensiwn Lleol yn cael ei chyfyngu i ad-daliad o'r treuliau gwirioneddol yr aethpwyd iddynt wrth fynychu cyfarfodydd a hyfforddiant y Bwrdd. Disgwylir y bydd cyflogwyr aelodau'r Bwrdd yn darparu'r capasiti priodol i ganiatáu i'r aelod gyflawni'r rôl hon o fewn ei ddiwrnod gwaith arferol heb unrhyw ostyngiad mewn cyflog.
- 39 Dylid cyflwyno hawliadau am dreuliau dim hwyrach nag un mis ar ôl y gwariant.

Cyhoeddi Gwybodaeth y Bwrdd Pensiwn Lleol

- 40 Bydd y wybodaeth ddiweddaraf yn cael ei chyhoeddi ar wefan yr Awdurdod gan ddangos:
- enwau a manylion aelodau'r Bwrdd Pensiwn Lleol;
 - sut mae aelodau'r cynllun a chyflogwyr yn cael eu cynrychioli ar y Bwrdd Pensiwn Lleol;
 - cyfrifoldebau'r Bwrdd Pensiwn Lleol yn ei gyfanrwydd;
 - cylch gwaith llawn a pholisïau'r Bwrdd Pensiwn Lleol a sut maent yn gweithredu; a
 - phroses benodi'r Bwrdd Pensiwn Lleol.

Adolygu

- 41 Mabwysiadwyd y Cylch Gwaith hwn yn ffurfiol gan y Bwrdd yn ei gyfarfod cyntaf ar 20 Ebrill 2015 a chaiff ei adolygu'n flynyddol, neu pan fydd newidiadau statudol neu reoleiddiol.
- 42 Mae'r Prif Swyddog Tân wedi'i awdurdodi i wneud mân newidiadau, yn sgil newid statudol neu reoleiddiol, neu i ddiweddarau trefniadau yn sgil ffactorau allanol eraill.

| | | |
|-------------------|---|---|
| Adroddiad i | Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru |  |
| Dyddiad | 20 Ebrill 2026 | |
| Swyddog Arweiniol | Gareth Owens, Clerc a Dafydd Edwards, Trysorydd | |
| Swyddog Cyswllt | Gareth Owens, Clerc (01745 535286) | |
| Pwnc | Adroddiad Blynyddol ar Gydnabyddiaeth Ariannol i Gomisiwn Democratiaeth a Ffiniau Cymru 2026/27 | |

PWRPAS YR ADRODDIAD

- 1 I hysbysu'r Aelodau am y cyfraddau arfaethedig ar gyfer tâl aelodau ar gyfer blwyddyn ariannol 2026/27.

CRYNODEB GWEITHREDOL

- 2 Mae swyddogaeth pennu lwfansau cynghorwyr wedi'i throsglwyddo o Banel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol i Gomisiwn Democratiaeth a Ffiniau Cymru (DBCC). Mae adroddiad diweddaraf y Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol ar gydnabyddiaeth aelodau wedi'i atodi ac mae'r adroddiad hwn yn cynnwys gwybodaeth am y newidiadau hynny sy'n effeithio ar aelodau Awdurdodau Tân ac Achub.

ARGYMHELLION

- 3 Gofynnir i'r Aelodau:
 - i) nodi penderfyniadau Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol mewn perthynas â lwfansau a chydabyddiaeth ariannol yr aelodau o 1 Ebrill 2026; a
 - ii) rhoi awdurdod dirprwyedig i'r Clerc ddiweddarau rhestr cydnabyddiaeth ariannol yr aelodau yng nghyfansoddiad yr Awdurdod a gwneud unrhyw newidiadau angenrheidiol i restr 2026/27 o bryd i'w gilydd yn ystod blwyddyn y cynghorau, er mwyn adlewyrchu unrhyw newidiadau yn aelodaeth Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (yr Awdurdod), neu o ganlyniad i unrhyw adroddiadau atodol a gyhoeddir gan y DBCC;

ARSYLWADAU GAN Y PANEL GWEITHREDOL/PWYLLGOR ARCHWILIO

- 4 Nid yw'r adroddiad hwn wedi cael ei ystyried gan yr Aelodau o'r blaen.

CEFNDIR

- 5 Mae'r swyddogaeth o benderfynu pa lefel o daliad y dylid ei wneud i aelodau ac aelodau cyfetholedig awdurdodau lleol, awdurdodau parciau cenedlaethol ac Awdurdodau Tân ac Achub Cymru wedi'i throsglwyddo i Banel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol. Yn unol ag arfer ei ragflaenydd, paratôdd Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol adroddiad drafft ar gyfer ymgynghori ac mae bellach wedi cyhoeddi ei adroddiad terfynol ar gyfer y flwyddyn nesaf.

GWYBODAETH

- 6 Mae Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol (y Panel) yn defnyddio enillion cyfartalog ledled Cymru fel sail i'w gyfrifiadau mewn perthynas â chynghorwyr etholedig ar brif gynghorau.

"Mae'r Panel wedi penderfynu, ar gyfer y flwyddyn ariannol rhwng 1 Ebrill 2025 a 31 Mawrth 2026, ei bod yn briodol cadw'r cysylltiad rhwng cyflog sylfaenol cynghorwyr a chyflogau cyfartalog eu hetholwyr. Bydd y cyflog sylfaenol yn gyson â thair rhan o bump o ASHE (Arolwg Blynyddol o Oriau ac Enillion) 2022 i Gymru gyfan ar gyfer y cyfnod rhwng 2022 a 2023, sef y ffigur diweddaraf sydd ar gael ar adeg drafftio'r adroddiad."

- 7 Yna, mae'r Panel yn cysylltu'r taliad ar gyfer aelodau'r ATA â'r taliad i'r prif gynghorwyr

"Yn unol â phenderfyniad y Panel i gynyddu cyflog sylfaenol aelodau etholedig prif gynghorau, bydd lefel cydnabyddiaeth aelodau cyffredin yn APCau a ATAAu hefyd yn cynyddu yn unol ag ASHE.

Bydd cydnabyddiaeth ariannol Cadeiryddion yn parhau'n gysylltiedig â chyflog uwch-aelod Band 3 prif gyngor. Felly, bydd eu helpen rôl felly yn cynyddu'n unol â hynny. Bydd cysylltiad Dirprwy gadeiryddion, cadeiryddion pwyllgorau ac uwch swyddi eraill a delir â Band 5 yn parhau. ..."

- 8 Ar gyfer Awdurdodau Tân ac Achub mae penderfyniadau'r Panel fel a ganlyn:

| | Cyflog 2025/26 o 1 Ebrill 2025 | Cyflog 2026/27 o 1 Ebrill 2026 | Cynnydd |
|---|-----------------------------------|-----------------------------------|---------|
| Cyflog sylfaenol ar gyfer aelod cyffredin ATA | £2,788 | £2,968 | 6.46% |
| Cyflog uwch ar gyfer Cadeirydd ATA | £12,674 | £13,490 | 6.44% |
| Uwch gyflog i Ddirprwy Gadeirydd ATA a Chadeirydd y Pwyllgor Archwilio* | £6,743 | £7,177 | 6.44% |

9 Yn ychwanegol at yr uchod:

- Mae'r Panel wedi penderfynu cynnwys darpariaeth i Awdurdodau Tân ac Achub wneud cais am uwch gyflogau penodol neu ychwanegol nad ydynt yn dod o fewn y fframwaith presennol ar gyfer cydnabyddiaeth ariannol;
- Ni chaiff aelodau dderbyn mwy nag un uwch gyflog ATA;
- Mae uwch gyflog ATA yn cynnwys cyflog sylfaenol ATA a rhaid iddo adlewyrchu cyfrifoldeb sylweddol a pharhaus; ac
- Ni all aelodau prif gyngor sy'n derbyn uwch gyflog band 1 neu fand 2 (swyddi â thâl ar y Cabinet/Gweithrediaeth) dderbyn cyflog gan unrhyw ATA y maent wedi eu henwebu iddo. Lle bo'r sefyllfa hon yn berthnasol, cyfrifoldeb yr aelod unigol yw cydymffurfio.

10 Cadeirydd yr Awdurdod yw Cadeirydd y Panel Gweithredol hefyd, a dim ond un cyflog y gall ei hawlio. Bydd Cadeirydd y Pwyllgor Archwilio yn cael ei dalu o dan y categori "Cadeirydd y Pwyllgor neu uwch swydd arall".

Aelodau Annibynnol

11 Mae'r ffi sy'n cael ei thalu i aelodau annibynnol y Pwyllgor Safonau wedi aros yr un fath eto. Cafodd y Panel sylwadau i'r perwyl nad oedd y gyfradd wedi cynyddu ers pum mlynedd ac felly y dylid ei chynyddu. Fodd bynnag, nododd y Panel:

"12. Y tro diwethaf i'r IRPW uwchraddio cyflog aelodau cyfetholedig prif gynghorau, awdurdodau parciau cenedlaethol (NPA) ac awdurdodau tân ac achub (FRA) oedd yn ei adroddiad blynyddol² yn 2022 a chynnwys aelodau lleyg o bwyllgorau cydweithredol corfforaethol (CJC) yn ei adroddiad atodol³ yn 2024. Roedd y cyfraddau wedi'u cysylltu â chyfraddau penodiadau cyhoeddus a delir gan Lywodraeth Cymru, nad ydynt wedi cael eu huwchraddio ers rhai blynyddoedd.

13. Mae Llywodraeth Cymru wedi dechrau adolygiad o'r cyfraddau hyn, a bydd y Comisiwn yn ystyried canlyniad yr adolygiad hwnnw cyn gwneud unrhyw benderfyniad mewn perthynas ag aelodau cyfetholedig a lleyg awdurdodau perthnasol. "

- 12 Mae'r ffi ddyddiol yn cael ei chapio ar uchafswm o bedwar diwrnod llawn y flwyddyn ar y cyfraddau canlynol:

| | Cyfradd ddyddiol 2025/26 o 1 Ebrill 2025 | Cyfradd ddyddiol 2026/27 o 1 Ebrill 2026 |
|---------------------------------|--|--|
| Cadeirydd y Pwyllgor Safonau | Ffi ddyddiol o £268 (£134 am hanner diwrnod) | Ffi ddyddiol o £268 (£134 am hanner diwrnod) |
| Aelod Annibynnol | Ffi ddyddiol o £210 (£105 am hanner diwrnod) | Ffi ddyddiol o £210 (£105 am hanner diwrnod) |

Lwfansau Teithio, Cynhaliaeth a Gofal

- 13 Ni fu unrhyw newidiadau i lwfansau teithio, cynhaliaeth a gofal, sy'n unol â chyfraddau Llywodraeth Cymru. Atgoffir yr Aelodau y cytunwyd yng nghyfarfod yr Awdurdod ym mis Mehefin 2018 y gellir hawlio cynhaliaeth pan fydd aelodau oddi cartref am bum awr neu fwy; mae hyn yn cyd-fynd â rheolau CThEF.

- Cynhaliaeth

£28 y dydd Lwfans dydd ar gyfer prydau bwyd, gan gynnwys brecwast, lle nad yw wedi'i ddarparu yn y tâl dros nos. Rhaid bod i ffwrdd am bum awr neu fwy i wneud cais am gynhaliaeth.

- Llety

£200 y noson Llundain
£95 y noson Mannau eraill
£30 y noson Aros gyda ffrindiau a/neu deulu

- Mae'r gyfradd fesul milltir yn parhau i fod yn 45c y filltir.

- 14 Atgoffir yr Aelodau hefyd, er mwyn cefnogi aelodau presennol ac annog amrywiaeth, ac yn unol ag argymhellion Panel Annibynnol Cymru ar Gydabyddiaeth Ariannol, bod yr Awdurdod yn ad-dalu costau gofal ar gyfer dibynyddion os cyflwynir derbynebaw fel a ganlyn:

- Ar gyfer gofal cofrestredig – costau gwirioneddol
- Ar gyfer gofal anghofrestredig - hyd at gyfradd uchaf sy'n cyfateb i'r Cyflog Byw Gwirioneddol.

- 15 Rhaid i'r Awdurdod hefyd gyhoeddi bob blwyddyn gyfanswm y taliadau a wneir i bob aelod. Cyhoeddir yr amserlen hon yng nghyfarfod mis Gorffennaf.

GOBLYGIADAU

| | |
|--|---|
| Amcanion Llesiant | Ystyrir nad yw'n berthnasol |
| Cyllideb ar gyfer 2025/26 | Mae'r cynnydd hwn wedi'i gynnwys yn y gyllideb ar gyfer 2025/26. |
| Cyfreithiol | <p>Mae Rhan 8 ac atodlenni 2 a 3 o Fesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn nodi'r trefniadau ar gyfer taliadau Aelodau o awdurdodau perthnasol a swyddogaethau a chyfrifoldebau Panel Annibynnol Cymru ar Gydabyddiaeth Ariannol.</p> <p>Yn unol â Rheoliadau a chanllawiau Panel Annibynnol Cymru ar Gydabyddiaeth Ariannol rhaid i'r Awdurdod lunio a chynnal Rhestr flynyddol o Gydabyddiaeth Ariannol i Aelodau sy'n nodi manylion y taliadau penodol y mae'n bwriadu eu gwneud i Aelodau ac Aelodau Cyfetholedig yn unol â'r lefelau cydnabyddiaeth ariannol a lwfansau a bennir gan y Panel yn ei Adroddiadau Blynyddol neu Atodol terfynol. Rhaid i unrhyw newidiadau i'r Rhestr a wneir yn ystod blwyddyn y cyngorau gael eu cyfleu i Banel Annibynnol Cymru ar Gydabyddiaeth Ariannol cyn gynted ag y bo'n ymarferol ar ôl i'r newidiadau gael eu gwneud.</p> |
| Staffio | Ystyrir nad yw'n berthnasol |
| Cydraddoldeb/Hawliau Dynol/ Y Gymraeg | Nid ystyrir bod unrhyw faterion y mae angen mynd i'r afael â hwy gan fod yr argymhellion yr un mor berthnasol i bob Aelod, beth bynnag fo'u nodweddion gwarchodedig o dan y Ddeddf Cydraddoldeb Sengl. |
| Risgiau | Ystyrir nad yw'n berthnasol |



Comisiwn
Democratiaeth a
Ffiniau Cymru

Democracy
and Boundary
Commission Cymru

Adroddiad Blynyddol ar Gydnabyddiaeth

2026-27

cdffc.llyw.cymru
cydnabyddiaeth@cdffc.llyw.cymru

Cynnwys

| | |
|---|----|
| Rhagair | 3 |
| Pennod 1. Cyflwyniad | 4 |
| Taliadau ymaddasu | 4 |
| Rolau uwch | 4 |
| Cynghorau cymuned a thref (CCTh) | 5 |
| Cyd-bwyllgorau Corfforedig (CBC) | 5 |
| Aelodau cyfetholedig a lleyg | 5 |
| Cyswllt â'r Arolwg Blynyddol o Oriau ac Enillion (ASHE) | 5 |
| Ymgysylltu | 6 |
| Pennod 2. Methodoleg | 7 |
| Pennod 3. Ymgynghoriad ar Adroddiad Blynyddol Drafft ar Gydabyddiaeth Ariannol 2026-27 ... | 8 |
| Pennod 4. Penderfyniadau ar gyfer 2026-27 | 9 |
| Penderfyniad 1/2026: Cyflog sylfaenol ar gyfer aelodau etholedig prif gynghorau | 9 |
| Penderfyniad 2/2026: Cyflogau a delir i aelodau uwch, dinesig a llywyddol prif gynghorau | 9 |
| Penderfyniad 3/2026: Cyflogau ar gyfer aelodau'r Cyd-bwyllgor Trosolwg a Chraffu (CBTCh) | 11 |
| Penderfyniad 4/2026: Taliadau i aelodau'r APC a'r ATA | 11 |
| Penderfyniad 5/2026: Aelodau cyfetholedig prif gynghorau, Awdurdodau Parciau Cenedlaethol ac Awdurdodau Tân ac Achub ac aelodau lleyg o Gyd-bwyllgorau Corfforedig | 12 |
| Penderfyniad 6/2026: Taliadau i aelodau cynghorau cymuned a thref (CCTh) | 12 |
| Pennod 5. Crynodeb o'r penderfyniadau ar gyfer 2026-27 | 14 |
| Pennod 6. Penderfyniadau cyfredol o flynyddoedd blaenorol | 15 |

Mae'r Comisiwn yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn y Gymraeg neu'r Saesneg.

This document is also available in English.

Mae'r ddogfen hon wedi'i chyfieithu i'r Gymraeg gan Calan.

Comisiwn Democratiaeth a Ffiniau Cymru
4ydd Llawr
Adeilad Llywodraeth Cymru
Parc Cathays
CAERDYDD
CF10 3NQ

Rhagair

Rydym yn falch o gyflwyno'r Adroddiad Blynyddol ar Gydabyddiaeth Ariannol ar gyfer 2026–27 gan Gomisiwn Democratiaeth a Ffiniau Cymru. Mae'r adroddiad hwn yn amlinellu'r penderfyniadau ynghylch cyflog, treuliau, a buddion ar gyfer aelodau prif gynghorau, cynghorau cymuned a thref, awdurdodau tân ac achub, ac awdurdodau'r parciau cenedlaethol, yn weithredol o 1 Ebrill 2026. Mae cydnabod gwasanaeth aelodau etholedig yn hollbwysig, gan fod y gwaith hwn yn cefnogi'r fframwaith democrataidd ehangach yng Nghymru.

Mae rhagor o wybodaeth am y Comisiwn ar gael ar ein gwefan [Comisiwn Democratiaeth a Ffiniau Cymru | CDFfC](#).

Dyma ein hadroddiad cyntaf ers cymryd cyfrifoldeb am y maes hwn, a reolwyd yn flaenorol gan Banel Annibynnol Cymru ar Gydabyddiaeth Ariannol. Diolchwn i'r Panel am eu fframwaith cynhwysfawr ac i Lywodraeth Cymru am eu cymorth yn ystod y cyfnod pontio.

Cyflwynir y penderfyniadau ar gyfer 2026–27 yn yr adroddiad hwn. Rydym wedi datblygu'r rhain yn unol â'r fframwaith a sefydlwyd gan y Panel. Mae ein sylw yn troi bellach at baratoi'r adroddiad nesaf, a fydd yn cynnwys adolygiad trwyadl o'r fframwaith cydnabyddiaeth ariannol a'r mecanweithiau a ddefnyddir ar gyfer addasiadau blynyddol, fel sy'n ofynnol gan Lywodraeth Cymru.

Yn unol â [Deddf Comisiwn Democratiaeth a Ffiniau Cymru etc. 2013](#), mae'n ofynnol i ni ystyried taliadau ymaddasu priodol i gynghorwyr sy'n colli eu seddi mewn etholiadau ac i gynghori Llywodraeth Cymru yn unol â hynny.

Byddwn hefyd yn gwerthuso'r strwythur cydnabyddiaeth ariannol presennol ar gyfer swyddi uwch mewn prif gynghorau ac ar gydbwyllgorau corfforedig i sicrhau ei fod yn parhau i fod yn berthnasol ac yn effeithiol.

Hefyd, byddwn yn adolygu'r mynegai a ddefnyddir ar gyfer addasiadau cydnabyddiaeth ariannol blynyddol ac yn ailasesu llwyth gwaith aelodau etholedig i sicrhau digollediad teg.

Trwy gydol y broses hon, byddwn yn ymgysylltu â Chymdeithas Llywodraeth Leol Cymru a rhanddeiliaid eraill i hysbysu ein penderfyniadau.

Yn olaf, hoffwn ddiolch i ysgrifenyddiaeth y Comisiwn am eu cymorth gwerthfawr wrth ddatblygu'r adroddiad hwn.



Karen Jones

Cadeirydd

Pennod 1. Cyflwyniad

1. Mae'r Comisiwn wedi ymgymryd â swyddogaethau Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol (PACGA). Rydym yn ymwybodol o waith PACGA yn y gorffennol ac yn diolch iddynt am eu hadroddiad etifeddiaeth¹.
2. Rydym yn bwriadu gwneud newidiadau sylweddol i'r fframwaith taliadau unwaith yn unig ym mhob cylch etholiadol. Bydd yr adroddiad cyn pob etholiad llywodraeth leol yn ystyried newidiadau mawr i'r fframwaith, gyda'r rhai rhyngddynt yn canolbwyntio ar uwchraddio blynyddol. Mae hyn yn golygu bod yr adroddiad drafft hwn ar gyfer 2026-27 yn ystyried uwchraddio symiau lle bo hynny'n briodol ond yn gadael y fframwaith heb ei newid. Bydd yr adroddiad nesaf, ar gyfer 2027-28, y mae'n ofynnol i ni ei gyhoeddi erbyn diwedd Chwefror 2027, yn diweddarau'r fframwaith ar gyfer yr aelodau hynny a fydd yn cael eu hethol yn etholiadau lleol Mai 2027.
3. Mae llythyr cylch gwaith Llywodraeth Cymru ar gyfer 2025–26 yn amlinellu sawl amcan allweddol i'r Comisiwn o ran cydnabyddiaeth ariannol:
 - Asesu'r angen posibl am daliadau ailsefydlu a chefnogi swyddogion gyda deunyddiau briffio ar gyfer unrhyw ystyriaethau rheoleiddio cysylltiedig.
 - Ailedrych ar y Fframwaith a'r Fethodoleg ar gyfer Cydnabyddiaeth Ariannol Rolau Uwch ar draws Prif Gynghorau a Chyd-bwyllgorau Corfforedig.
 - Archwilio'r meincnod presennol sy'n gysylltiedig â'r Arolwg Blynyddol o Enillion yr Awr, ochr yn ochr â gwerthusiad o lwyth gwaith aelodau.

Taliadau ymaddasu

4. Mae Llywodraeth Cymru wedi gofyn i ni ystyried pa daliadau, os o gwbl, y dylai prif gynghorau eu gwneud i gynghorwyr sy'n sefyll i gael eu hailethol ond sy'n aflwyddiannus. Rydym wedi ceisio cydbwysu anghenion aelodau etholedig wrth iddynt beidio â bod yn gynghorwyr mwyach yn erbyn cyllidebau cynghorau, gan ystyried, os yw'n briodol, y rhai sy'n derbyn symiau o rolau uwch o fewn eu cyngor.
5. Mae'r Comisiwn wedi dyfarnu y dylid sefydlu cynllun taliadau ymaddasu. Rydym wedi ysgrifennu at Ysgrifennydd y Cabinet i ofyn a yw'n bwriadu drafftio rheoliadau i hyn fod yn weithredol ar gyfer etholiadau lleol 2027. Os bydd yn cytuno, byddwn yn cynnal ymgynghoriad wedyn ar sut y dylai cynllun edrych yn rhan o'n gwaith ar gyfer adroddiad y flwyddyn nesaf.

Rolau uwch

6. Bydd y Comisiwn yn arolygu awdurdodau, eu haelodau a'u cyrff cynrychioliadol i weld a yw'r fframwaith presennol o gydnabyddiaeth ariannol ar gyfer y rhai sydd â rolau uwch yn

¹ [Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol: adroddiad etifeddiaeth | LLYWODRAETH. CYMRU](#)

cydnabod yn briodol ymrwymiad amser a chyfrifoldebau'r rolau hynny. Byddwn yn cynnwys unrhyw benderfyniad sy'n dilyn o'r ymchwil hon yn ein hadroddiad blynyddol ar gyfer 2027-28.

Cynghorau cymuned a thref (CCTh)

7. Roedd PACGA wedi symleiddio'r gofynion adrodd ar gyfer CCTh yn flaenorol i annog aelodau i dderbyn lwfansau y mae ganddynt hawl iddynt, a bydd gwaith yn parhau i fonitro effaith hyn.
8. Mae'r gyfradd y cyflwynwyd datganiadau i'r Comisiwn wedi bod yn sylweddol is na phan roedd Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol yn gyfrifol am y maes hwn. Cyflwynodd llai na 50% o gynghorau eu datganiadau i ni. Cyhoeddodd 9% o gynghorau eu datganiadau ar eu gwefannau heb eu hanfon ymlaen atom ni. Byddwn yn trafod hyn gyda'r cyrff cynrychioladol i archwilio pa gymorth ychwanegol y gallwn ei gynnig i gynghorau wrth gyflawni eu cyfrifoldebau.

Cyd-bwyllgorau Corfforedig (CBC)

9. Mae CBC yn fath cymharol newydd o gorff. Mae pob un o'r pedwar pwyllgor yn cynnwys arweinwyr y prif gynghorau yn ei ardal a chadeirydd unrhyw awdurdod parc cenedlaethol sy'n gorwedd yn gyfan gwbl neu'n rhannol o fewn ei ffiniau. Mae'r arweinwyr hyn yn derbyn cydnabyddiaeth ariannol am eu rôl o fewn eu cyrff priodol.
10. Mae pob pwyllgor wedi sefydlu nifer o is-bwyllgorau i ymdrin â meysydd arbenigol ac mewn un achos Cyd-bwyllgor Trosolwg a Chraffu. Mae'r rhain yn cynnwys cynghorwyr ac aelodau cyfetholedig.
11. Bydd y Comisiwn yn ymgynghori ynghylch pa un a yw unrhyw gydnabyddiaeth ariannol ychwanegol yn briodol i adlewyrchu'r ymrwymiad amser ychwanegol a'r cyfrifoldebau sy'n ymwneud â CBC, ac yn cynnwys unrhyw benderfyniad yn ei adroddiad blynyddol 2027-28.

Aelodau cyfetholedig a lleyg

12. Uwchraddiodd y PACGA gydnabyddiaeth ariannol aelodau cyfetholedig prif gynghorau, awdurdodau parciau cenedlaethol (APC) ac awdurdodau tân ac achub (ATA) ddiwethaf yn ei adroddiad blynyddol 2022² a chynhwysodd aelodau lleyg cyd-bwyllgorau corfforedig (CBC) yn ei adroddiad atodol 2024³. Roedd y cyfraddau yn gysylltiedig â'r cyfraddau penodiadau cyhoeddus a dalwyd gan Lywodraeth Cymru, nad ydynt wedi cael eu huwchraddio ers rhai blynyddoedd.
13. Mae Llywodraeth Cymru wedi dechrau adolygiad o'r cyfraddau hyn a bydd y Comisiwn yn ystyried canlyniad yr adolygiad hwnnw cyn gwneud unrhyw benderfyniad mewn perthynas ag aelodau cyfetholedig ac aelodau lleyg awdurdodau perthnasol.

Cyswllt â'r Arolwg Blynyddol o Oriau ac Enillion (ASHE)

14. Bydd y Comisiwn yn ystyried ar gyfer ein hadroddiad nesaf a yw'n parhau i fod yn briodol i gydnabyddiaeth ariannol gael ei chysylltu â data'r Swyddfa Ystadegau Gwladol o elfen Cymru ei Harolwg Blynyddol o Oriau ac Enillion.

² [Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol: adroddiad blynyddol 2021 i 2022 | LLYWODRAETH. CYMRU](#)

³ [Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol: adolygiad o dâl i aelodau lleyg ar cyd-bwyllgorau corfforedig | LLYWODRAETH. CYMRU](#)

Ymgysylltu

15. Byddwn yn parhau i ymgysylltu â Chymdeithas Llywodraeth Leol Cymru, Un Llais Cymru, Cymdeithas Clercod Cyngorau Lleol, a Chymdeithas Cyngorau Lleol Gogledd a Chanolbarth Cymru fel y cyrff cynrychioliadol ar draws y teulu llywodraeth leol, yn ogystal ag awdurdodau unigol, ac yn ystyried eu barn wrth i ni wneud ein penderfyniadau, gan barhau i ystyried effaith ein penderfyniadau ar gyllidebau awdurdodau.

Pennod 2. Methodoleg

21. Mae'r Comisiwn wedi ymrwymo i wneud penderfyniadau seiliedig ar dystiolaeth o ran cydnabyddiaeth ariannol.
22. Paratowyd papur dystiolaeth ac ymchwil gennym eleni i dynnu ynghyd y gwahanol ffynonellau o wybodaeth a ystyriwyd gan y Comisiwn wrth wneud ei Benderfyniadau drafft. Darparodd hwn amrywiaeth eang o ddata, dystiolaeth, a ffactorau cyd-destunol i hysbysu proses gwneud penderfyniadau'r Comisiwn o ran ei Benderfyniadau ar gyfer blwyddyn ariannol 2026-27. Roedd hyn yn cynnwys:
 - Data ar enillion wythnosol cyfartalog y DU a Chymru, gan gynnwys ASHE.
 - Tueddiadau cyflog y sectorau cyhoeddus a phreifat
 - Cyfraddau chwyddiant blynyddol y Mynegai Prisiau Defnyddwyr gan gynnwys set ddata costau tai perchen-feddianwyr (CPIH) a'r Mynegai Prisiau Defnyddwyr
 - Meincnodau, gan gynnwys cydnabyddiaeth ariannol cynghorwyr yn yr Alban
 - Ymchwil ar lwyth gwaith cynghorwyr
 - Safbwyntiau ac agweddau at gydnabyddiaeth ariannol ac amrywiaeth (Llywodraeth Cymru)
 - Data a gasglwyd ar nifer y cynghorwyr sy'n manteisio ar becynnau cydnabyddiaeth ariannol a buddion
 - Data ar gyllid awdurdodau lleol
23. Bydd y set lawn o dystiolaeth ac ymchwil a ystyriwyd yn cael ei chyhoeddi ar ein gwefan.
24. Roeddem yn bresennol yng Nghynhadledd Flynyddol 2025 CLILC, a byddwn yn parhau i fynychu yn y blynyddoedd i ddod, fel y gall cynghorwyr ac arweinwyr glywed am ystod lawn swyddogaeth y Comisiwn, cynnwys cydnabyddiaeth ariannol, a thrafod eu safbwyntiau â ni.
25. Roeddem hefyd yn bresennol yng Nghyd-gynhadledd 2025 y Gymdeithas Clercod Cynghorau Lleol ac Un Llais Cymru yn ystod y cyfnod ymgynghori ar gyfer ein hadroddiad drafft, ac fe wnaethom siarad â nhw am dueddiadau o ran aelodau cynghorau cymuned a thref yn hawlio lwfansau.
26. Clywsom bryderon am rai materion yn ystod y flwyddyn.
27. Roedd arweinwyr yn rhai o'r cynghorau cymuned a thref mwy yn teimlo bod eu swyddogaeth yn haeddu mwy o gydnabyddiaeth ariannol na'r hyn a gynigiwyd ar y pryd. Roeddem yn credu y gallem ystyried rhywbeth mwy cyfatebol i'r hyn a delir i gynghorwyr cyffredin mewn prif gynghorau. Rydym yn nodi'r pryder hwn a byddwn yn gofyn am safbwynt mwy manwl gan y sector cynghorau cymuned a thref yn rhan o'n gwaith ymchwil ar gyfer adroddiad 2027-28.
28. Mynegodd aelodau cyfetholedig a lleyg o brif gynghorau safbwynt nad oedd eu cydnabyddiaeth ariannol wedi cael ei chynyddu ers rhai blynyddoedd, a bod ei gwerth wedi cael ei herydu o ganlyniad. Rydym yn disgwyl canlyniad adolygiad Llywodraeth Cymru o gyfraddau penodiadau cyhoeddus fel y gallwn ystyried pa effaith y dylai hynny ei chael i aelodau cyfetholedig a lleyg.
29. Hoffai'r Comisiwn ddiolch i bawb a gyfrannodd at ein hystyriaethau naill ai'n uniongyrchol neu drwy adborth ar ein hadroddiad drafft.

Pennod 3. Ymgynghoriad ar Adroddiad Blynyddol Drafft ar Gydnabyddiaeth Ariannol 2026-27

30. Cyhoeddwyd ein hadroddiad drafft ar 23 Medi 2025 ar gyfer ymgynghoriad wyth wythnos o hyd, a ddaeth i ben ar 18 Tachwedd 2025.
31. Gofynnwyd i randdeiliaid a'r cyhoedd gynnig eu hadborth ar ein penderfyniadau arfaethedig. Derbyniwyd cyfanswm o 26 o ymatebion, y cwbl drwy e-bost i cydnabyddiaeth@cdffc.llyw.cymru. Hoffai'r Comisiwn ddiolch i bawb a ymatebodd ac mae'n cydnabod y gyfradd ymateb isel. Byddwn yn adolygu ein hymgysylltiad â rhanddeiliaid yn rhan o'r gwaith ehangach sy'n cael ei wneud ar gyfer yr adroddiad nesaf.
32. Ystyriodd y Comisiwn y sylwadau yn ofalus cyn iddo wneud ei benderfyniadau terfynol. Mae'r holl sylwadau wedi'u cyhoeddi ar wefan y Comisiwn yn unol â'n polisi cyhoeddiadau a golygiadau.
33. Mynegodd nifer o ymatebion bryder â'n defnydd parhaus o ddata'r Swyddfa Ystadegau Gwladol ar gyflogau canolrifol yng Nghymru, a'r cynnydd y mae'r rheini wedi ei ddynodi ar gyfer blwyddyn olaf cylch etholiadol llywodraeth leol. Rydym yn cydnabod y pryder hwnnw ac wedi ymrwymo i wneud gwaith ymchwil ar yr amrywiaeth o fesurau sydd ar gael. Rydym yn cadw'r cysylltiad ag ASHE ar gyfer yr adroddiad hwn fel y gwnaethom ni, a'r Panel o'n blaenau, ymrwymo i'w wneud ar gyfer y cylch hwn, ond byddwn yn ymgynghori ar y mynegai i'w ddefnyddio ar gyfer cynnydd ar draws y cylch etholiadol nesaf yn rhan o'r gwaith tuag at ein hadroddiad ar gyfer 2027-28.
34. Mae'r Comisiwn wedi ystyried yr adborth a dderbyniwyd ac wedi dod i'r casgliad y bydd y penderfyniadau drafft yn cael eu mabwysiadu ar gyfer 2026-27. Maent wedi eu cynnwys ym mhennod nesaf yr adroddiad hwn.

Pennod 4. Penderfyniadau ar gyfer 2026-27

35. Bydd y penderfyniadau canlynol yn berthnasol i'r holl daliadau y disgwylir iddynt gael eu talu ym mlwyddyn ariannol 2026-27.
36. Mae aelodau yn cadw'r hawl i optio allan o unrhyw daliad, yn llawn neu'n rhannol. Penderfyniad unigol i aelodau yw hwnnw. Ni chaniateir i awdurdodau wneud penderfyniad cyfunol i optio allan o daliadau gorfodol.

Penderfyniad 1/2026: Cyflog sylfaenol ar gyfer aelodau etholedig prif gynghorau

37. Mae'r cyflog sylfaenol, a delir i'r holl aelodau etholedig, yn gydnabyddiaeth ariannol am gyfrifoldeb cynrychiolaeth gymunedol a chyfranogiad yn y gwaith craffu, rheoleiddio a swyddogaethau cysylltiedig llywodraethu lleol. Mae'n seiliedig ar drefn gyfwerth ag amser llawn o 3 diwrnod yr wythnos. Mae'r Comisiwn wedi adolygu'r ymrwymiad amser hwn, ac ni chynhigir unrhyw newidiadau ar gyfer 2026-27.
38. Mae'r Comisiwn yn gwbl ymwybodol o'r cyfyngiadau presennol ar gyllid cyhoeddus a'r effaith y bydd ei benderfyniadau yn ei chael ar gyllidebau prif gynghorau. Mae'r Comisiwn hefyd yn ymwybodol o'n nodau a'n hamcanion i ddarparu pecyn cydnabyddiaeth ariannol teg a rhesymol i gefnogi aelodau etholedig ac i annog amrywiaeth o gynrychiolaeth.
39. Mae'r Comisiwn wedi penderfynu ei bod yn iawn cadw'r cysylltiad rhwng cyflog sylfaenol cynghorwyr a chyflogau cyfartalog eu hetholwyr ar gyfer y flwyddyn ariannol 1 Ebrill 2026 i 31 Mawrth 2027. Bydd y cyflog sylfaenol yn cael ei alinio â thair rhan o bump o ASHE Cymru gyfan 2024⁴, y ffigur diweddaraf oedd ar gael ar adeg ysgrifennu hwn. Y cyflog sylfaenol fydd £21,044, cynnydd o 6.4% ar 2025-26.

Penderfyniad 2/2026: Cyflogau a delir i aelodau uwch, dinesig a llywyddol prif gynghorau

40. Mae pob cyflog uwch yn cynnwys y taliad cyflog sylfaenol. Mae'r gwahanol lefelau o gyfrifoldeb ychwanegol pob rôl a rhwng pob rôl yn cael eu cydnabod mewn fframwaith bandio. Ni chynhigir unrhyw newidiadau i fandiau eleni.
41. Bydd yr elfen gyflog sylfaenol yn cael ei chodi yn unol ag ASHE a bydd yr un cynnydd hefyd yn berthnasol i elfen rôl Bandiau 1, 2, 3, 4 a 5, gan roi cynnydd o 6.4% i bob rôl.
42. Cyflog arweinydd y cyngor mwyaf (Grŵp A) felly fydd £78,917. Mae'r holl daliadau eraill wedi'u penderfynu drwy gyfeirio at hyn ac fe'u nodir yn Nhablau 1 a 2 isod.

⁴ [Arolwg blynyddol o oriau ac enillion: 2024 \[HTML\] | LLYWODRAETH. CYMRU](#)

Tabl 1: cyflogau sy'n daladwy i aelodau sylfaenol, uwch, dinesig a llywyddol prif gynghorau

| Disgrifiad | Swm |
|--|---------|
| Grŵp A | |
| Band 1 arweinydd | £78,917 |
| Band 1 dirprwy arweinydd | £55,242 |
| Band 2 aelod gweithredol | £47,350 |
| Grŵp B | |
| Band 1 arweinydd | £71,025 |
| Band 1 dirprwy arweinydd | £49,717 |
| Band 2 aelod gweithredol | £42,615 |
| Grŵp C | |
| Band 1 arweinydd | £67,079 |
| Band 1 dirprwy arweinydd | £46,955 |
| Band 2 aelod gweithredol | £40,247 |
| Pob prif gyngor | |
| Cyflog sylfaenol | £21,044 |
| Band 3 cadeirydd pwyllgor (os talwyd) | £31,567 |
| Band 4 arweinydd y grŵp gwrthblaid mwyaf | £31,567 |
| Band 5 arweinydd grwpiau gwleidyddol eraill (os talwyd) a dirprwy bennaeth dinesig | £25,253 |
| Pennaeth dinesig (os talwyd) | £31,567 |
| Dirprwy bennaeth dinesig (os talwyd) | £25,253 |
| Aelod Llywyddol (os talwyd) | £31,567 |
| Dirprwy aelod llywyddol (sylfaenol yn unig) | £21,044 |

Tabl 2: Grwpiau Cyngor yn ôl poblogaeth

| Grŵp A Poblogaeth dros 200,000 | Grŵp B Poblogaeth 100,000 i 200,000 | Grŵp C Poblogaeth hyd at 100,000 |
|---|--|---|
| Caerdydd Rhondda Cynon Taf Abertawe | Pen-y-bont ar Ogwr Caerffili Sir Gaerfyrddin Conwy Y Fflint Gwynedd Casnewydd Castell-nedd Port Talbot Sir Benfro Powys Bro Morgannwg Wrecsam | Blaenau Gwent Ceredigion Sir Ddinbych Ynys Môn Merthyr Tudful Sir Fynwy Torfaen |

Nid oes unrhyw newidiadau pellach i'r taliadau a'r buddion a delir i aelodau etholedig.

Penderfyniad 3/2026: Cyflogau ar gyfer aelodau'r Cyd-bwyllgor Trosolwg a Chraffu (CBTCh)

43. Bydd cyflog cadeirydd CBTCh yn parhau i gael ei alinio â Band 3 a bydd yn cael ei osod ar £10,522.
44. Mae cyflog is-gadeirydd wedi'i osod ar 50% o gyflog y Cadeirydd a bydd yn £5,261.
45. Nid oes unrhyw newidiadau eraill yn y maes hwn.

Penderfyniad 4/2026: Taliadau i aelodau'r APC a'r ATA

46. Ffurfiwyd a 3 parc cenedlaethol yng Nghymru; Eryri, Arfordir Penfro a Bannau Brycheiniog, i ddiogelu tirweddau ysblennydd a darparu cyfleoedd hamdden i'r cyhoedd. Arweiniodd Deddf yr Amgylchedd 1995 at greu APC ar gyfer pob parc. Mae APCau yn cynnwys aelodau sydd naill ai'n aelodau etholedig a enwebwyd gan y prif gynghorau o fewn ardal y parc cenedlaethol neu'n aelodau a benodir gan Lywodraeth Cymru drwy'r broses benodiadau cyhoeddus. Mae aelodau a benodir gan Lywodraeth Cymru ac aelodau a enwebwyd gan y cyngor yn cael eu trin yn gyfartal mewn perthynas â chydabyddiaeth ariannol
47. Ffurfiwyd y tri ATA yng Nghymru; Canolbarth a Gorllewin Cymru, Gogledd Cymru a De Cymru fel rhan o ad-drefnu Llywodraeth Leol ym 1996. Mae ATAAu yn cynnwys aelodau etholedig sy'n cael eu henwebu gan y prif gynghorau ym mhob ardal gwasanaeth tân ac achub.
48. Yn unol â phenderfyniad y Comisiwn i gynyddu cyflog sylfaenol aelodau etholedig prif gynghorau, mae lefel y gydnabyddiaeth ariannol ar gyfer aelodau cyffredin APCau ac ATAAu hefyd yn cael ei chynyddu yn unol ag ASHE.
49. Bydd y gydnabyddiaeth ariannol i gadeiryddion yn parhau i fod yn gysylltiedig â chyflog uwch Band 3 prif gyngor. Bydd eu helpen rôl yn cynyddu yn unol â hynny. Bydd dirprwy gadeiryddion, cadeiryddion pwyllgorau a swyddi uwch cyflogedig eraill yn parhau i fod yn gysylltiedig â Band 5. Nodir manylion llawn lefelau cydnabyddiaeth ariannol ar gyfer aelodau APCau a ATAAu yn Nhabl 3.

Tabl 3: Taliadau i aelodau APC ac ATA

| APCau | Swm |
|---|---------|
| Cyflog sylfaenol aelod cyffredin | £5,936 |
| Cadeirydd | £16,458 |
| Dirprwy gadeirydd (pryd penodir un) | £10,144 |
| Cadeirydd pwyllgor neu swydd uwch arall | £10,144 |
| ATAAu | Swm |
| Cyflog sylfaenol aelod cyffredin | £2,968 |
| Cadeirydd | £13,490 |
| Dirprwy gadeirydd (pryd penodir un) | £7,177 |
| Cadeirydd pwyllgor neu swydd uwch arall | £7,177 |

50. Heblaw am y cynnydd uchod, nid oes unrhyw newidiadau wedi'u cynnig eleni.

Penderfyniad 5/2026: Aelodau cyfetholedig prif gynghorau, Awdurdodau Parciau Cenedlaethol ac Awdurdodau Tân ac Achub ac aelodau lleyg o Gyd-bwyllgorau Corfforedig

51. Rhaid i brif gynghorau, APCau ac ATAAu dalu ffioedd ar y cyfraddau yn Nhabl 4 isod i aelodau cyfetholedig sydd â hawliau pleidleisio.
52. Bydd yr holl benderfyniadau yn yr adran hon sy'n ymwneud ag aelodau cyfetholedig yn berthnasol yn yr un modd i aelodau lleyg CBC sydd â hawliau pleidleisio o 31 Gorffennaf 2024.
53. Rhaid i'r swyddog priodol o fewn yr awdurdod bennu ymlaen llaw a yw cyfarfod wedi'i raglennu ar gyfer diwrnod llawn neu hanner diwrnod. Pan fydd y cyfarfod wedi'i bennu am ddiwrnod llawn, bydd y ffi yn cael ei thalu ar y sail hon hyd yn oed os yw'r cyfarfod yn gorffen o fewn 4 awr.
54. Mae'r Comisiwn wedi penderfynu y dylai fod hyblygrwydd lleol i'r swyddog priodol benderfynu pryd y bydd yn briodol cymhwyso cyfradd diwrnod neu hanner diwrnod neu ddefnyddio cyfradd fesul awr lle mae'n synhwyrol cyfuno nifer o gyfarfodydd byr.

Tabl 4: Ffioedd ar gyfer aelodau cyfetholedig ac aelodau lleyg (sydd â hawliau pleidleisio)

| Rôl | Taliad cyfradd fesul awr | Cyfradd talu hyd at 4 awr | Cyfradd talu 4 awr a mwy |
|---|--------------------------|---------------------------|--------------------------|
| Cadeiryddion pwyllgorau safonau ac archwilio | £33.50 | £134 | £268 |
| Cadeiryddion lleyg CBCau | £33.50 | £134 | £268 |
| Aelodau Cyffredin o Bwyllgorau Safonau sydd hefyd yn cadeirio Pwyllgorau Safonau ar gyfer Cynghorau Cymuned a Thref | £29.75 | £119 | £238 |
| Aelodau lleyg cyffredin CBCau | £29.75 | £119 | £238 |
| Aelodau Cyffredin Pwyllgorau Safonau; Pwyllgor Craffu Addysg; Pwyllgor Craffu Trosedd ac Anhrefn a'r Pwyllgor Archwilio | £26.25 | £105 | £210 |
| Cynghorwyr Cymuned a Thref sy'n eistedd ar Bwyllgorau Safonau Prif Gyngor | £26.25 | £105 | £210 |

Penderfyniad 6/2026: Taliadau i aelodau cynghorau cymuned a thref (CCTh)

55. Gall CCThau ddewis talu iawndal am golled ariannol i'w haelodau, pan fo colled o'r fath wedi digwydd yn sgil mynychu dyletswyddau cymeradwy. Mae'r Comisiwn wedi penderfynu cynnal yr aliniad â chyfradd ddyddiol ASHE fel a ganlyn:
 - Hyd at £67.45 am bob cyfnod heb fod yn fwy na 4 awr.
 - Hyd at £134.90 am bob cyfnod sy'n fwy na 4 awr ond heb fod yn fwy na 24 awr.
56. Heblaw am y newid hwn i'r iawndal am golledion ariannol, ni wneir unrhyw newidiadau i daliadau i aelodau CCTh. Nodir y gydnabyddiaeth ariannol sy'n ddyledus yn Nhablau 5 a 6 isod.

Tabl 5: Taliad costau ychwanegol (fesul grŵp) ar gyfer holl aelodau CCThau

| Math o daliad | Grŵp 1 | Grŵp 2 a 3 | Grŵp 4 a 5 |
|-----------------------------------|--|--|--|
| Taliad costau ychwanegol | £156 yn orfodol i bob aelod | £156 yn orfodol i bob aelod | £156 yn orfodol i bob aelod |
| Rôl uwch | £500 yn orfodol i 1 aelod; yn ddewisol i hyd at 7 | £500 yn orfodol i 1 aelod; yn ddewisol i hyd at 5 | Yn ddewisol i hyd at 3 aelod |
| Maer neu gadeirydd | Yn ddewisol hyd at uchafswm o £1,500 | Yn ddewisol hyd at uchafswm o £1,500 | Yn ddewisol hyd at uchafswm o £1,500 |
| Dirprwy faer neu gadeirydd | Yn ddewisol hyd at uchafswm o £500 | Yn ddewisol hyd at uchafswm o £500 | Yn ddewisol hyd at uchafswm o £500 |
| Lwfans presenoldeb | Yn ddewisol hyd at uchafswm o £30 | Yn ddewisol hyd at uchafswm o £30 | Yn ddewisol hyd at uchafswm o £30 |
| Colled ariannol | Dewisol | Dewisol | Dewisol |
| Teithio a chynhaliaeth | Dewisol | Dewisol | Dewisol |
| Costau gofal neu gymorth personol | Gorfodol | Gorfodol | Gorfodol |
| Nwyddau traul swyddfa | £52 yn orfodol neu addaliad llawn i'r holl aelodau | £52 yn orfodol neu addaliad llawn i'r holl aelodau | £52 yn orfodol neu addaliad llawn i'r holl aelodau |

Tabl 6: Grwpiau CCTh yn ôl etholwyr

| Grŵp | Etholwyr |
|------|-----------------|
| 1 | dros 14,000 |
| 2 | 10,000 i 13,999 |
| 3 | 5,000 i 9,999 |
| 4 | 1,000 i 4,999 |
| 5 | o dan 1,000 |

Os yw incwm neu wariant blynyddol cyngor cymuned neu dref yn barhaol yn fwy na £200,000, byddant yn cael eu symud i'r grŵp mwyaf nesaf.

Pennod 5. Crynodeb o'r penderfyniadau ar gyfer 2026-27

1/2026

57. Mae'r cyflog sylfaenol ar gyfer aelodau etholedig prif gynghorau wedi'i osod ar £21,044.

2/2026

58. Cyflog arweinydd y cyngor mwyaf (Grŵp A) fydd £78,917. Mae'r holl daliadau eraill wedi'u pennu gan gyfeirio at hyn ac fe'u nodir yn Nhabl 1.

3/2026

59. Bydd cyflog cadeirydd CBTCh yn cael ei osod ar £10,522. Cyflog is-gadeirydd fydd £5,261.

4/2026

60. Mae cyflog sylfaenol aelodau APC ac ATA wedi'i gynyddu fel y nodir yn Nhabl 3.

5/2026

61. Mae'r ffioedd ar gyfer aelodau cyfetholedig prif gynghorau, Awdurdodau Parciau Cenedlaethol ac Awdurdodau Tân ac Achub ac aelodau lleig y Cyd-bwyllgorau Corfforedig wedi'u nodi yn Nhabl 4.

6/2026

62. Mae'r iawndal dewisol am golledion ariannol ar gyfer aelodau CCTh yn cael ei gynyddu i:

- hyd at £67.45 am bob cyfnod heb fod yn fwy na 4 awr
- hyd at £134.90 am bob cyfnod sy'n fwy na 4 awr ond heb fod yn fwy na 24 awr

63. Mae'r holl daliadau eraill i aelodau CCThau yn aros yr un fath ag yr oeddynt yn y blynyddoedd blaenorol.

Pennod 6. Penderfyniadau cyfredol o flynyddoedd blaenorol

64. Mae'r penderfyniadau canlynol yn ddigyfnewid o'u cymharu â rhai'r blynyddoedd blaenorol, ond maent yn cael eu hailddatgan yma er mwyn cyflawnrwydd.

Cyflogau sy'n daladwy i aelodau uwch, dinesig a llywyddol y Prif Gyngorau

65. Mae'r terfyn ar gyfer y cyflogau uwch sy'n daladwy (cap), yn parhau i fod ar waith. Mae hyn wedi'i nodi yn Nhabl 7 isod.

Tabl 7: Uchafswm nifer yr aelodau cyngor sy'n gymwys i gael taliad cyflog uwch

| Cyngor | Grŵp | Nifer y cyngorwyr | Uchafswm cyflogau uwch sy'n daladwy |
|--------------------------|------|-------------------|-------------------------------------|
| Caerdydd | A | 79 | 19 |
| Rhondda Cynon Taf | A | 75 | 19 |
| Abertawe | A | 75 | 19 |
| Pen-y-bont ar Ogwr | B | 51 | 18 |
| Caerffili | B | 69 | 18 |
| Sir Gaerfyrddin | B | 75 | 18 |
| Conwy | B | 55 | 18 |
| Y Fflint | B | 67 | 18 |
| Gwynedd | B | 69 | 18 |
| Castell-nedd Port Talbot | B | 60 | 18 |
| Casnewydd | B | 51 | 18 |
| Sir Benfro | B | 60 | 18 |
| Powys | B | 68 | 18 |
| Bro Morgannwg | B | 54 | 18 |
| Wrecsam | B | 56 | 18 |
| Blaenau Gwent | C | 33 | 16 |
| Ceredigion | C | 38 | 17 |
| Sir Ddinbych | C | 48 | 17 |
| Ynys Môn | C | 35 | 17 |
| Merthyr Tudful | C | 30 | 15 |
| Sir Fynwy | C | 46 | 17 |
| Torfaen | C | 40 | 17 |

Cyngorau Grŵp A: poblogaeth dros 200,000

Cyngorau Grŵp B: poblogaeth 100,000 i 200,000

Cyngorau Grŵp C: poblogaeth hyd at 100,000

Cyfyngiadau ar gydnabyddiaeth ariannol swyddi uwch

66. Swyddi o fewn y prif gyngor (Penderfyniad 7 o 2022)

- Ni ddylai aelod etholedig gael cydnabyddiaeth ariannol am fwy nag 1 swydd uwch o fewn ei awdurdod.
- Ni ddylid talu cyflog uwch a chyflog dinesig i aelod etholedig.
- Mae pob cyflog uwch a dinesig yn cynnwys cyflog sylfaenol.

- Os yw cyngor yn dewis cael mwy nag 1 dirprwy arweinydd sy'n derbyn cydnabyddiaeth ariannol, dylid rhannu'r gwahaniaeth rhwng y cyflog uwch ar gyfer y dirprwy arweinydd ac aelodau gweithredol eraill â nifer y dirprwy arweinwyr a'i ychwanegu at y cyflog uwch ar gyfer aelodau gweithredol eraill er mwyn cyfrifo'r cyflog uwch sy'n daladwy i bob dirprwy arweinydd.

Cyfyngiadau ar daliadau am swyddi y tu allan i'r prif gyngor

- Ni chaiff aelodau sy'n derbyn cyflog uwch Band 1 neu Fand 2 dderbyn cyflog gan unrhyw APC neu ATA y maent wedi'u penodi iddo.
- Maent yn parhau i fod yn gymwys i hawlio costau teithio a chynhaliaeth a chyfraniad tuag at gostau gofal a chymorth personol gan yr APC neu'r ATA. (Penderfyniad 8 o 2022)
- Ni chaiff aelodau sy'n derbyn cyflog Band 1 neu Fand 2 dderbyn unrhyw daliad gan gyngor cymuned neu dref y maent yn aelod ohono. Maent yn parhau i fod yn gymwys i hawlio costau teithio a chynhaliaeth a chyfraniad tuag at gostau gofal a chymorth personol gan y cyngor cymuned neu dref. Pryd y mae'r sefyllfa hon yn berthnasol, cyfrifoldeb yr aelod unigol yw cydymffurfio. (Penderfyniad 9 o 2022)

Cefnogaeth i aelodau etholedig prif gynghorau

- Rhaid i bob awdurdod, trwy ei Bwyllgor Gwasanaethau Democrataidd, sicrhau bod ei holl aelodau etholedig yn cael cymaint o gefnogaeth ag sy'n angenrheidiol i'w galluogi i gyflawni eu dyletswyddau yn effeithiol. Dylai pob aelod etholedig gael cyfleusterau ffôn, e-bost a rhyngwrwyd digonol sy'n rhoi mynediad electronig i wybodaeth briodol. (Penderfyniad 10 o 2022)
- Dylai cymorth o'r fath fod heb unrhyw gost i'r aelod unigol. Rhaid i'r awdurdod priodol beidio â gwneud didyniadau o gyflogau aelodau fel cyfraniad tuag at gost cymorth y mae'r awdurdod wedi penderfynu ei fod yn angenrheidiol ar gyfer effeithiolrwydd a/neu effeithlonrwydd aelodau. (Penderfyniad 11 o 2022)

Cyflogau uwch a chynorthwywyr penodol neu ychwanegol y weithrediaeth

- Gall prif gynghorau wneud cais am gyflogau uwch penodol neu ychwanegol nad ydynt yn dod o fewn y Fframwaith presennol (Penderfyniad 12 o 2022).
- Bydd y Comisiwn yn penderfynu fesul achos beth fydd y cyflog uwch priodol, os o gwbl, ar gyfer cynorthwywyr y weithrediaeth (Penderfyniad 13 o 2022).
- Cyhoeddwyd canllawiau i awdurdodau lleol ar y broses ymgeisio ym mis Ebrill 2014.

Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol

- Bydd yr hawl i ymuno â'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol yn berthnasol i bob aelod etholedig cymwys prif gynghorau (Penderfyniad 16 o 2022).

Darpariaethau absenoldeb teuluol ar gyfer aelodau etholedig prif gynghorau

- Yn yr adran hon, mae "absenoldeb teuluol" yn cyfeirio at absenoldebau mamolaeth, newydd-anedig, mabwysiadu a rhieni o fusnes swyddogol.
- Diffinnir y gwahanol gategoriâu hyn yn [Rheoliadau Absenoldeb Teuluol ar gyfer Aelodau Awdurdodau Lleol \(Cymru\) 2013](#). Mae Llywodraeth Cymru wedi cyhoeddi canllawiau ar y gwahanol fathau o absenoldeb yn [absenoldeb o gyfarfodydd awdurdodau lleol: absenoldeb teuluol \[HTML\] | LLYWODRAETH. CYMRU](#).

78. Mae gan aelod etholedig hawl i gadw cyflog sylfaenol wrth gymryd absenoldeb teuluol o dan y rheoliadau gwreiddiol neu unrhyw ddiwygiad i'r rheoliadau ni waeth beth fo'r cofnod presenoldeb yn union cyn dechrau'r absenoldeb teuluol. (Penderfyniad 17 o 2022)
79. Pan fydd deiliad cyflog uwch yn gymwys ar gyfer absenoldeb teuluol, bydd yn parhau i dderbyn y cyflog am gyfnod yr absenoldeb. (Penderfyniad 18 o 2022)
80. Mae'n fater i'r awdurdod benderfynu a ddylid penodi dirprwy. Bydd yr aelod etholedig sy'n cymryd lle'r deiliad cyflog uwch sy'n cymryd absenoldeb teuluol yn gymwys i gael cyflog uwch os yw'r awdurdod yn penderfynu felly. (Penderfyniad 19 o 2022)
81. Os yw penodi dirprwy cyflogedig yn golygu bod gan yr awdurdod fwy o gyflogau uwch nag uchafswm y nifer o gyflogau uwch sy'n berthnasol iddo, fel y nodir yn Adroddiad Blynnyddol y PACGA, caniateir ychwanegiad at yr uchafswm am gyfnod y dirprwyad. Fodd bynnag, ni fydd hyn yn berthnasol i Gyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful pe byddai'n golygu bod nifer y cyflogau uwch yn fwy na hanner cant y cant o aelodaeth y Cyngor. Mae angen cymeradwyaeth benodol Gweinidogion Cymru mewn amgylchiadau o'r fath. (Penderfyniad 20 o 2022)
82. Cafodd Cyngor Sir Ynys Môn ei gynnwys ym Mhenderfyniad 20 o 2022, ond roedd newidiadau dilynol i nifer y cynghorwyr ar gyfer Cyngor Sir Ynys Môn yn gwneud ei gynnwys yn yr eithriad hwn yn ddiangen.
83. Pan fydd cyngor yn cytuno ar ddirprwyad cyflogedig ar gyfer absenoldeb teuluol, rhaid hysbysu'r Comisiwn am y manylion gan gynnwys y swydd benodol a hyd y dirprwyad o fewn 14 diwrnod o ddyddiad y penderfyniad (Penderfyniad 21 o 2022).
84. Rhaid diwygio atodlen cydnabyddiaeth ariannol y cyngor i adlewyrchu goblygiadau absenoldeb teuluol (Penderfyniad 22 o 2022).

Taliadau absenoldeb oherwydd salwch ar gyfer deiliaid cyflog uwch prif gynghorau

85. Mae'r fframwaith yn darparu trefniadau ar gyfer absenoldeb oherwydd salwch hirdymor i ddeiliaid cyflog uwch. Mae'r trefniadau hyn wedi'u nodi yn Atodiad yr adroddiad hwn.

Cyd-bwyllgorau Corfforedig (CBCau)

86. Mae talu cyfraniad at gostau gofal a theithio a chynhaliaeth ar gyfer gweithgareddau sy'n gysylltiedig â CBC wedi bod yn berthnasol i holl aelodau CBAu ers 2022.
87. Mae taliadau i aelodau lleyg cyfetholedig CBC wedi'u cynnwys isod o dan y pennawd Aelodau Cyfetholedig Prif Gynghorau, APC ac Awdurdodau Tân ac Achub ac aelodau lleyg o Gyd-bwyllgorau Corfforedig.

Taliadau i awdurdodau parciau cenedlaethol ac awdurdodau tân ac achub

88. Ni ddylai aelodau dderbyn mwy nag un cyflog uwch APC (Penderfyniad 27 o 2022).
89. Mae cyflog uwch APC yn cynnwys cyflog sylfaenol yr APC (Penderfyniad 28 o 2022).
90. Ni all aelodau prif gyngor sy'n derbyn cyflog uwch Band 1 neu Fand 2 dderbyn cyflog gan unrhyw APC y maent wedi'u penodi iddo. Pryd y mae'r sefyllfa hon yn berthnasol, cyfrifoldeb yr aelod unigol yw cydymffurfio (Penderfyniad 29 o 2022).
91. Ni chaiff aelodau dderbyn mwy nag un cyflog uwch ATA (Penderfyniad 34 o 2022).
92. Mae cyflog uwch ATA yn cynnwys cyflog sylfaenol yr ATA a rhaid iddo adlewyrchu cyfrifoldeb sylweddol a pharhaus (Penderfyniad 35 o 2022).

93. Ni chaiff aelodau prif gyngor sy'n derbyn cyflog uwch Band 1 neu Fand 2 dderbyn cyflog gan unrhyw ATA y maent wedi'u henwebu iddo. Pryd y mae'r sefyllfa hon yn berthnasol, cyfrifoldeb yr aelod unigol yw cydymffurfio (Penderfyniad 36 o 2022).

Aelodau cyfetholedig prif gyngorau, Awdurdodau Parciau Cenedlaethol ac Awdurdodau Tân ac Achub ac aelodau lleyg o Gyd-bwyllgorau Corfforedig

94. Mae amser teithio i leoliad cyfarfod ac yn ôl i'w gynnwys yn yr hawliadau am daliadau a wneir gan aelodau cyfetholedig (hyd at uchafswm y gyfradd ddyddiol). (Penderfyniad 39, 2022)
95. Rhaid talu ffioedd am gyfarfodydd a gweithgareddau eraill gan gynnwys pwyllgorau a gweithgorau eraill (gan gynnwys grwpiau gorchwyl a gorffen), cyfarfodydd o flaen llaw gyda swyddogion, hyfforddiant a phresenoldeb mewn cynadledau neu unrhyw gyfarfod ffurfiol arall y gofynnir i aelodau cyfetholedig ei fynychu. (Penderfyniad 41 o 2022)
96. Mae amser rhesymol ar gyfer paratoi cyn y cyfarfod i'w gynnwys mewn hawliadau a wneir gan aelodau cyfetholedig y gall y swyddog priodol benderfynu ar ei faint cyn y cyfarfod (Penderfyniad 5 o 2023).
97. Rhaid i bob awdurdod, trwy ei Bwyllgor Gwasanaethau Democrataidd neu bwyllgor priodol arall, sicrhau bod pob aelod cyfetholedig sydd â hawl pleidleisio yn cael cymaint o gefnogaeth ag sy'n angenrheidiol i'w alluogi i gyflawni ei ddyletswyddau'n effeithiol. Dylai cymorth o'r fath fod heb gost i'r aelod unigol (Penderfyniad 42 o 2022).
98. Mae aelodau cyfetholedig a lleyg awdurdodau perthnasol sydd â hawliau pleidleisio hefyd yn gallu hawlio taliadau teithio, cynhaliath, gofal a chymorth personol fel y nodir yn yr adrannau isod.

Costau teithio a chynhaliath

99. Mae'r cyfraddau ad-dalu milltiroedd, costau teithio eraill a chostau cynhaliath y gellir eu hawlio gan aelodau prif gyngorau, APCau, ATAAu, a'u haelodau cyfetholedig, ac aelodau CBCau a'u haelodau lleyg wedi'u nodi isod.
100. Gall Cynghorau Cymuned a Thref ddewis ad-dalu costau teithio a/neu gynhaliath. Pan fydd yr opsiwn i ad-dalu wedi'i wneud, rhaid i hyn gydymffurfio â'r hyn a nodir yn y canllawiau teithio a chynhaliath.

Costau milltiroedd

101. Rhaid i ad-daliad fod ar gyfraddau cyfredol Cyllid a Thollau EF (CTHEF).⁵

Costau teithio eraill

102. Rhaid ad-dalu pob hawliad arall am deithio, gan gynnwys mewn tacsï os hwn yw'r unig ddull teithio neu'r dull mwyaf priodol, ar y gost wirioneddol sydd i'w gweld ar dderbynebaw.

Costau cynhaliath

103. Mae'r cyfraddau uchaf ar gyfer taliadau cynhaliath wedi'u nodi isod ar sail hawliadau a gyflwynir gyda derbynebaw:
- £28 fesul cyfnod o 24 awr fel lwfans ar gyfer prydau bwyd, gan gynnwys brecwast pan nad yw'n cael ei ddarparu
 - £200 ar gyfer aros yn Llundain dros nos

⁵ [Teithio — cyfraddau a lwfansau milltiroedd a thanwydd - GOV.UK](#)

- £95 ar gyfer aros mewn mannau eraill dros nos
- £30 ar gyfer aros gyda ffrindiau a/neu deulu dros nos

Costau Gofal a Thaliadau Cymorth Personol

104. Rhaid i'r holl awdurdodau perthnasol ddarparu taliad tuag at gostau angenrheidiol ar gyfer gofal plant ac oedolion dibynnol (a ddarperir gan ofalwyr anffurfiol neu ffurfiol) ac ar gyfer anghenion cymorth personol fel a ganlyn:
- costau gofal ffurfiol (cofrestredig gydag Arolygiaeth Gofal Cymru neu gyfwerth) i'w talu yn unol â thystiolaeth
 - costau gofal anffurfiol (heb eu cofrestru) i'w talu hyd at uchafswm cyfradd sy'n cyfateb i'r cyfraddau awr Cyflog Byw Gwirioneddol fel y'u diffinnir gan y Sefydliad Cyflog Byw⁶ ar yr adeg yr ysgwyddir y costau
105. Rhaid i hyn fod ar gyfer y costau ychwanegol a ysgwyddir gan aelodau i'w galluogi i gyflawni busnes swyddogol neu ddyletswyddau cymeradwy. Rhaid i bob awdurdod sicrhau bod unrhyw daliadau a wneir yn gysylltiedig yn briodol â busnes swyddogol neu ddyletswydd gymeradwy. Dim ond ar ôl cyflwyno derbynebau gan y darparwr gofal y bydd y taliad yn cael ei wneud (Penderfyniad 43 o 2022).

Cynghorau cymuned a thref

106. Dim ond cyfanswm y symiau a dalwyd mewn perthynas â'r taliadau gorfodol a grybwyllir uchod sydd angen eu dangos ar ffurflenni adrodd. Y rhain yw'r cyfraniad o £156 at gostau gweithio o gartref a'r lwfans nwyddau traul cyfradd benodol o £52 a'r costau teithio a chynhaliaeth a dalwyd. Mae hyn yn sicrhau eu bod yn unol â'r adroddiad ar gostau gofal a lwfansau cymorth personol. (Penderfyniad 8 o 2024)
107. Ni chaiff aelodau sy'n derbyn cyflog uwch Band 1 neu Fand 2 gan brif gyngor (hynny yw, arweinydd, dirprwy arweinydd neu aelod gweithredol) dderbyn unrhyw daliad gan unrhyw gyngor cymuned neu dref, ac eithrio costau teithio a chynhaliaeth a chyfraniad tuag at gostau gofal a chymorth personol. (Penderfyniad 53 o 2022)
108. Gall cynghorau cymuned a thref benderfynu ad-dalu eu haelodau mewn perthynas â chostau teithio a/neu gynhaliaeth am fynychu dyletswyddau cymeradwy. Pan fo'r opsiwn i ad-dalu wedi'i gymryd, rhaid cymhwyso'r canllawiau costau teithio a chynhaliaeth. (Penderfyniad 46 a 47 o 2022)

⁶ [Beth yw'r Cyflog Byw Gwirioneddol? | Sefydliad y Cyflog Byw](#)

Atodiad: taliadau absenoldeb oherwydd salwch i ddeiliaid cyflog uwch prif gynghorau

Mae fframwaith y Comisiwn yn darparu trefniadau ar gyfer absenoldeb oherwydd salwch hirdymor i ddeiliaid cyflog uwch fel a ganlyn:

- Diffinnir salwch hirdymor fel absenoldebau ardystiedig dros 4 wythnos.
- Uchafswm hyd absenoldeb oherwydd salwch o fewn y cynigion hyn yw 26 wythnos neu hyd nes y bydd cyfnod swydd yr unigolyn yn dod i ben, pa un bynnag a ddaw gyntaf (ond os caiff ei ailbenodi bydd unrhyw falans sy'n weddill o'r 26 wythnos yn cael ei gynnwys).
- O fewn y paramedrau hyn, gall deiliad cyflog uwch ar absenoldeb o herwydd salwch hirdymor barhau i dderbyn cydnabyddiaeth ariannol am y swydd a ddelir os dyna yw penderfyniad yr awdurdod.
- Yr awdurdod sy'n penderfynu a ddylid penodi dirprwy, ond bydd y dirprwy yn gymwys i gael y cyflog uwch sy'n briodol i'r swydd.
- Os yw penodi dirprwy cyflogedig yn golygu bod gan yr awdurdod fwy o gyflogau uwch nag uchafswm y nifer o gyflogau uwch sydd i'w talu gan yr awdurdod hwnnw, fel y nodir yn yr Adroddiad Blyneddol, caniateir ychwanegiad am gyfnod y dirprwyad. (Fodd bynnag, ni fyddai hyn yn berthnasol i Gyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful pe byddai'n golygu bod mwy na 50% o'r aelodaeth yn derbyn cyflog uwch. Ni fyddai yn berthnasol ychwaith mewn perthynas ag aelod gweithredol y cyngor pe byddai'n golygu bod gan y cabinet fwy na 10 swydd, yr uchafswm statudol).
- Pan fydd awdurdod yn cytuno ar ddirprwyad cyflogedig, rhaid i'r Comisiwn gael gwybod o fewn 14 diwrnod i'r penderfyniad beth yw'r manylion gan gynnwys y swydd benodol a hyd amcangyfrifedig y dirprwyad. Rhaid diwygio Atodlen Cydnabyddiaeth Ariannol awdurdodau yn unol â hynny.
- Nid yw'n berthnasol i aelodau etholedig prif gynghorau nad ydynt yn ddeiliaid swyddi uwch gan eu bod yn parhau i dderbyn cyflog sylfaenol am o leiaf 6 mis ni waeth beth fo'u presenoldeb ac mae unrhyw estyniad y tu hwnt i'r amserlen hon yn fater i'r awdurdod.

| | |
|-------------------|--|
| Adroddiad i | Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru |
| Dyddiad | 20 Ebrill 2026 |
| Swyddog Arweiniol | Clerc i'r Awdurdod |
| Swyddog Cyswllt | Gareth Owens |
| Pwnc | Penodi Aelodau Annibynnol i wasanaethu ar Bwyllgor Safonau'r Awdurdod |



PWRPAS YR ADRODDIAD

- 1 Argymhell bod Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (yr Awdurdod) yn penodi David Davies i Bwyllgor Safonau'r Awdurdod.

CRYNODEB GWEITHREDOL

- 2 Rhaid i'r Awdurdod benodi Aelodau Annibynnol i'w Bwyllgor Safonau. Mae'r rhain yn bobl heb unrhyw gysylltiad â gwleidyddiaeth na'r awdurdod sy'n cael eu cyfethol i'r Awdurdod. Roedd angen dau Aelod Annibynnol ar yr Awdurdod ac mae wedi cynnal ymarfer recriwtio agored i ddewis ymgeiswyr addas.

ARGYMHELLIAD

- 3 Argymhellir bod Aelodau:
 - i) **Yn penodi David Davies am gyfnod o bedair blynedd o 20 Ebrill 2026 ymlaen; ac**
 - ii) **Yn diolch i Julia Hughes a Sally Ellis am eu gwaith caled a'u hymrwymiad.**

CEFNDIR

- 4 Mae gan yr Awdurdod Bwyllgor Safonau sefydledig. Mae'r pwyllgor hwn yn cynnwys chwe aelod, y mae pedwar ohonyn nhw'n Aelodau Annibynnol a dau'n gynrychiolwyr o'r Awdurdod. Mae Aelodau Annibynnol yn bobl nad ydynt yn gynghorwyr nac yn swyddog gyda'r Awdurdod nac unrhyw awdurdod lleol arall. Mae pobl sydd wedi bod yn gynghorwyr neu'n swyddogion yn y gorffennol yn gallu gwasanaethu fel Aelodau Annibynnol ar ôl i gyfnod o 2 flynedd o leiaf fynd heibio. Mae hyd y cyfnod hwnnw'n hirach os yw'r person wedi dal swydd uwch mewn awdurdod lleol.

- 5 Mae Julia Hughes a Sally Ellis wedi gwasanaethu fel Aelodau Annibynnol ers 1 Medi 2019. Nhw yw Cadeirydd a Dirprwy Gadeirydd presennol y pwyllgor. Maent wedi gwasanaethu am ddau dymor yn y swydd ac felly ni ellir eu hailbenodi. Felly roedd angen i'r Awdurdod recriwtio aelodau i gymryd eu lle.
- 6 Mae deddfwriaeth fanwl yn llywodraethu recriwtio Aelodau Annibynnol.

GWYBODAETH

- 7 Hysbysebwyd y swyddi gwag yn y North Wales Chronicle (sy'n gwasanaethu Bangor, Caernarfon a'r ardaloedd cyfagos), y Journal (sy'n gwasanaethu Rhyl, Prestatyn, Abergele a'r ardaloedd cyfagos), Denbighshire Free Press (sy'n gwasanaethu Sir Ddinbych, Yr Wyddgrug a'r ardaloedd cyfagos), a'r Wrexham Leader (yn gwasanaethu Wrecsam a'r ardaloedd cyfagos) yn ogystal ag ar wefan yr Awdurdod. Fe'u dosbarthwyd hefyd i Swyddogion Monitro a'u postio ar wefannau cyfryngau cymdeithasol yn ystod mis Tachwedd 2025. Derbyniwyd pum cais mewn ymateb i'r hysbyseb, ac roedd pedwar ohonynt ar y rhestr fer.
- 8 Ar 26 Mawrth cyfarfu panel cyfweld i gyfweld â'r ymgeiswyr ar y rhestr fer. Cefnogwyd y panel gan y Clerc, Gareth Owens a Louise McCabe-Allen, Dirprwy Bennaeth AD. Roedd yn cynnwys:

| | |
|--------------------------------|---|
| Y Cynghorydd Dylan Rees | Cadeirydd yr Awdurdod a'r Panel Gweithredol |
| Y Cynghorydd Gareth Sandilands | Cadeirydd y Pwyllgor Archwilio |
| Sally Ellis | Is-gadeirydd y Pwyllgor Safonau |
| Gareth Pritchard | Aelod o'r Pwyllgor Safonau |
| Noela Jones | Person lleyg |

- 9 Ar ddiwedd y broses gyfweld, trafododd y Panel yn fanwl rinweddau a chryfderau'r pedwar ymgeisydd a daeth i'r casgliad bod David Davies.
- 10 Mae'r Panel yn argymhell bod yr Awdurdod yn penodi David Davies yn weithredol o 20 Ebrill 2026 ar gyfer yr uchafswm tymor cyntaf a ganiateir o chwe blynedd.
- 11 Dyma fydd aelodaeth y Pwyllgor a'r cyfnodau y byddant yn eu swydd:

Aelodau Annibynnol

| | |
|------------------|---------------------------------|
| Gill Murgatroyd | 01/09/19 - 31/08/27 (ail dymor) |
| Gareth Pritchard | 01/09/19 - 31/08/27 (ail dymor) |
| David Davies | 20/04/26 – 19/04/32 |


Cynrychiolwyr yr Awdurdod Tân ac Achub

Y Cyng Brynmor Hughes 07/06/2022 – 10/05/2027

Y Cyng Ian Hodge 20/05/2025 – 10/05/2027

GOBLYGIADAU

| | |
|--|--|
| Amcanion Llesiant | Amherthnasol. |
| Cyllideb | Mae unrhyw gostau sy'n gysylltiedig â chyfarfodydd a digwyddiadau y mae aelodau'n mynd iddynt yn cael eu had-dalu o'r gyllideb teithio a chynhaliaeth. |
| Cyfreithiol | Does dim goblygiadau penodol yn codi yn sgil cymeradwyo'r argymhelliad. |
| Staffio | Does dim goblygiadau penodol yn codi yn sgil cymeradwyo'r argymhelliad. |
| Cydraddoldeb/Hawliau Dynol/ Y Gymraeg | Does dim goblygiadau penodol yn codi yn sgil cymeradwyo'r argymhelliad. |
| Risgiau | Does dim risgiau penodol yn codi yn sgil cymeradwyo'r argymhelliad. |

| | | |
|-------------------|---|---|
| Adroddiad i | Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru |  |
| Dyddiad | 20 Ebrill 2026 | |
| Swyddog Arweiniol | Helen MacArthur, Prif Swyddog Tân Cynorthwyol | |
| Swyddog Cyswllt | Elgan Roberts, Pennaeth Cyllid a Chaffael | |
| Pwnc | Alldro Dros Dro 2025–26 | |

PWRPAS YR ADRODDIAD

- 1 Rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Aelodau am ragolygon gwariant cyfalaf a refeniw 2025/26, fel yr oedd ar 31 Fawrth 2026.

CRYNODEB GWEITHREDOL

- 2 Cymeradwyodd Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (yr Awdurdod) gyllideb refeniw net o £51.788m ar gyfer 2025/26, i'w ariannu gan yr awdurdodau lleol cyfansoddol. Er mwyn cynnal y cap cyllideb hwn, cytunwyd ar nifer o fesurau anghylchol, gan gynnwys defnyddio £0.601m o'r cronfeydd wrth gefn.
- 3 Yn seiliedig ar y gwariant hyd at 31 Fawrth, rhagwelir bellach y bydd y gwariant refeniw yn £51.654 miliwn, sy'n danwariant o £0.134 miliwn. Mae hyn yn cynnwys costau sy'n ymwneud â phrosiectau amrywiol, setliadau cyflog cenedlaethol a symudiadau i gronfeydd wrth gefn.
- 4 Cymeradwyodd yr Awdurdod gyllideb gyfalaf o £6.100m ar gyfer 2025/26, wedi'i hategu gan £2.589m mewn cyllid treigl o flynyddoedd blaenorol. Mae'r rhaglen gyfalaf yn profi llithriad ar gynlluniau, a rhagwelir y bydd gwariant yn £5.009m gyda gofyniad i dreiglo cyllid o £4.625m.
- 5 Yn ystod y flwyddyn ariannol 2025/26, rheolwyd risgiau ariannol allweddol, gan gynnwys y rhai sy'n ymwneud â'r gweithlu, yn benodol goramser, dyrchafiadau dros dro, a chostau sy'n gysylltiedig â salwch, sy'n cael eu gyrru gan y galw ar yr ochr weithredol a newidiadau sefydliadol. Chwyddiant a phwysau ar y gadwyn gyflenwi sy'n effeithio ar gostau heblaw cyflogau (cyfleustodau, gwasanaethau trydydd parti) a'r rhaglen gyfalaf, yn ogystal ag anwadalrwydd cyfraddau llog a risg ailgyllido ein benthyciadau. Mae'r risgiau hyn yn cael eu monitro'n weithredol gan y Pwyllgor Cyllid a Chaffael Gwasanaethau ac yn cael eu cofnodi ar gofrestr risg yr Awdurdod.

ARGYMHELLION

6 Gofynnir i'r Aelodau:

- i) **nodi'r sefyllfa alldro refeniw a ragwelir a'r llithriad cyfalaf a ragwelir ar gyfer blwyddyn ariannol 2025/26, fel y nodir yn yr adroddiad;**
- ii) **nodi'r risgiau sy'n gysylltiedig â'r alldro dros dro a chydnabod bod y ffigurau a ragwelir yn yr adroddiad hwn yn ddarbodus; a**
- iii) **Cymeradwyo'r symudiadau i mewn i ac allan o'r cronfeydd wrth gefn a neilltuwyd a'r Gronfa Gyffredinol.**

ARSYLWADAU GAN Y PANEL GWEITHREDOL/PWYLLGOR ARCHWILIO

7 Nid yw'r adroddiad hwn wedi cael ei ystyried gan yr aelodau o'r blaen.

CEFNDIR

- 8 Bob blwyddyn, mae'n rhaid i'r Awdurdod bennu cyllideb refeniw gytbwys sydd wedi ei chymeradwyo gan yr Awdurdod llawn. Cafodd y gyllideb derfynol ar gyfer 2025/26 ei chymeradwyo gan yr Awdurdod yn ei gyfarfod ar 20 Ionawr 2025. Cadarnhaodd hyn ofyniad cyllideb refeniw net o £51.788m i'w ariannu gan yr awdurdodau lleol cyfansoddol.
- 9 Wrth bennu'r gyllideb, cymeradwyodd yr Aelodau hefyd ystod o fesurau anghylchol sy'n angenrheidiol i gyflawni cydbwysedd ariannol yn 2025/26, a oedd yn cynnwys defnyddio cronfeydd wrth gefn.
- 10 Cyflwynwyd y cynllun cyfalaf o £6.100m i weithgor Craffu ar Gyllideb yr Aelodau ac fe'i cymeradwywyd gan yr Awdurdod hefyd.
- 11 Mae'r adroddiad monitro cyllideb hwn yn rhoi gwybodaeth am y sefyllfa alldro gwariant refeniw a chyfalaf drafft ar gyfer blwyddyn ariannol 2025/26.

GWYBODAETH

Y GYLLIDEB REFENIW

- 12 Cyflogau: Mae costau gweithwyr yn cynrychioli dros 70% o'r gwariant gros ac mae cyllideb staffio 2025/26 yn £38.233m, gan gynnwys mesurau a gymerwyd wrth osod y gyllideb i gynnwys gwariant o fewn y ffigur a gymeradwywyd. Fodd bynnag, nodwyd bryd hynny fod y trafodaethau cyflog cenedlaethol yn dal i fynd rhagddynt.
- 13 Roedd y broses o osod y gyllideb yn cynnwys rhagdybiaeth y byddai dyfarniadau cyflog ar gyfer 2025/26 yn 3% ar gyfer yr holl staff. Canlyniad dyfarniad cyflog Ebrill 2025 ar gyfer staff llywodraeth leol oedd cynnydd o **3.2%**, gyda'r dyfarniad cyflog i ddiffoddwyr tân hefyd yn setlo ar 3.2% o 1 Gorffennaf 2025 ymlaen.

- 14 Costau nad ydynt yn ymwneud â chyflogau: Mae'r rhagolygon ar gyfer costau nad ydynt yn ymwneud â chyflogau yn seiliedig ar ymrwymadau a gwariant hysbys ar hyn o bryd. Wrth i diwedd y flwyddyn ariannol gael ei chwblhau, mae'r rhagolygon yn parhau i fod yn destun newid.
- 15 Incwm: Er bod y rhan fwyaf o'r gwariant yn cael ei ariannu o ardoll yr awdurdodau cyfansoddol, ceir incwm gan Lywodraeth Cymru ar gyfer gweithgareddau sy'n cael eu hariannu gan grantiau, yn ogystal ag addaliadau gan gyrff eraill mewn perthynas â'r defnydd o'n hadeiladau. Hefyd, mae'r Awdurdod wedi elwa o incwm ychwanegol o secondiadau a grant untro gan Lywodraeth Cymru i gefnogi chwyddiant cyflogau ar gyfer 2025/26.
- 16 Cost refeniw cyfalaf: Mae costau ariannu cyfalaf yn cynnwys costau benthyca a thaliadau refeniw ar gyfer defnyddio asedau cyfalaf. Rhagwelir tanwariant ar y gyllideb hon oherwydd yr oedi wrth gwblhau prosiectau cyfalaf a'r gostyngiad mewn MRP yn dilyn defnyddio CERA (Gwariant Cyfalaf a godir ar y Cyfrif Refeniw).

RHAGOLWG ALLDRO REFENIW AR GYFER 2025/26

- 17 Mae'r adroddiad yn rhagweld tanwariant o £0.134m, sy'n cyfateb i 0.3% o'r gyllideb. Mae'r dadansoddiad i'w weld isod.

| | Cyllideb (£m) | Rhagolwg (£m) | Amrywiad (£m) | Amrywiad (%) |
|-------------------------------|---------------|---------------|---------------|--------------|
| Gweithwyr | 38.233 | 37.447 | 0.786 | 2.1% |
| Adeiladau | 2.818 | 3.338 | (0.520) | -18.4% |
| Trafnidiaeth | 1.327 | 1.663 | (0.336) | -25.3% |
| Cyflenwadau | 6.182 | 5.750 | 0.432 | 7.0% |
| Taliadau Trydydd Parti | 0.367 | 0.449 | (0.083) | -22.6% |
| Cyllid Cyfalaf a Thaliadau | 4.501 | 4.224 | 0.277 | 6.1% |
| Incwm | (1.039) | (1.217) | 0.178 | -17.1% |
| Defnyddio Cronfeydd wrth Gefn | (0.601) | (0.000) | (0.601) | 100.0% |
| Rhagolwg Alldro | 51.788 | 51.654 | 0.134 | 0.3% |

COSTAU GWEITHWYR

- 18 Mae costau cyflogeion yn rhan sylweddol o'r gyllideb (dros 70% o'r costau gros) ac yn cynnwys cyflogau, costau pensiwn, costau recriwtio a hyfforddi, a gwasanaethau ar gyfer cyflogeion, megis gwasanaethau iechyd galwedigaethol. Rhagwelir tanwariant o £0.786m ar gyfer 2025/26.

- 19 Mae'r gwaith yn parhau i ganolbwyntio ar gynyddu nifer y diffoddwyr tân yn y System Dyletswydd Ar Alwad (RDS) er mwyn mynd i'r afael â'r peiriannau sydd ar gael. Pan osodwyd cyllideb 2025/26, roedd 474 o bersonél yn y System Dyletswydd Ar Alwad, a gwnaed darpariaeth i gynyddu'r capasiti i gael 15 swydd arall. Roedd hyn yn adlewyrchu'r gwelliannau a wnaed yn ystod y blynyddoedd diwethaf i gryfhau'r capasiti wrth gefn a chynnig darpariaeth hanfodol.
- 20 Fodd bynnag, mae'r tabl isod yn dangos bod hyn yn parhau i fod yn her sylweddol. Yn dilyn gostyngiad yn y nifer dros fisoedd yr haf, mae'r niferoedd wedi cynyddu'n hwyrach yn y flwyddyn, gan adlewyrchu recriwtio llwyddiannus. Er gwaethaf y gwelliant hwn, mae'r mesur cyfwerth â 100%, sy'n adlewyrchu oriau contractiol, yn parhau'n sylweddol is na'r lefel wreiddiol a gyllidebwyd ac wedi dangos gostyngiad bach dros gyfnod y flwyddyn.

| Dadansoddiad System Dyletswydd Ar Alwad | Cyllideb 2025/26 | Maw-25 | Meh-25 | Med-25 | Tach-25 | Maw-26 |
|---|------------------|--------|--------|--------|---------|--------|
| Nifer | 489 | 490 | 487 | 484 | 503 | 502 |
| Cyfwerth â 100% | 390 | 367 | 364 | 357 | 366 | 363 |

- 21 Mae'r tanwariant yng nghyllideb staff y System Dyletswydd Ar Alwad yn adlewyrchu heriau parhaus o ran recriwtio a chadw staff, yn ogystal ag amrywiadau mewn elfennau cyflog megis ffioedd ymarferion, lwfansau hyfforddi, a thaliadau gweithgaredd.
- 22 O fewn y grŵp staff llawn amser, ac yn debyg i'r RDS, bu gostyngiad yn y sefydliad dros fisoedd yr haf. Dilynwyd hyn gan ymgyrch recriwtio llwyddiannus a ddechreuodd ym Medi 2025, ynghyd â chwblhau cwrs trosi ar gyfer 12 aelod o staff.

| Dadansoddiad Diffoddwyr Tân Llawn Amser | Cyllideb 2025/26 | Maw-25 | Meh-25 | Med-25 | Tach-25 | Maw-26 |
|---|------------------|--------|--------|--------|---------|--------|
| Nifer | 208 | 209 | 202 | 204 | 216 | 210 |

- 23 Yn Chwarter 3 symudodd trefniadau niwclews ymlaen i gyfnod peilot, gyda gweithredu llawn yn Chwarter 4, gan ddarparu gorchudd yn ystod y dydd yn Nolgellau a Phorthmadog o fewn y gyllideb bresennol. Ers mynd yn fyw, mae criwio niwclews eisoes wedi gwella argaeledd mewn ardaloedd gwledig, gan gefnogi trefniadau criwio mwy gwydn a lleihau'r ddibyniaeth ar dyniadau fyr rybudd mewn lleoliadau sy'n anoddach eu staffio.

- 24 Mae recriwtio i swyddi arbenigol o fewn adrannau corfforaethol wedi parhau i fod yn anodd yn ystod 2025/26, a disgwylir tanwariant dros y flwyddyn lawn. **Mewn ymateb, mae prentisiaid yn cael eu defnyddio'n gynyddol i lenwi swyddi, gan gefnogi cynllunio olyniaeth tymor hwy.**

COSTAU NAD YDYNT YN YMWNEUD Â CHYFLOGAU

- 25 Rhagwelir y bydd gorwariant o (£0.230m) yn y gyllideb nad yw'n ymwneud â chyflogau, sy'n cwmpasu Adeiladau, yr Adran Gludiant, Cyflenwadau, Taliadau Trydydd Parti, a Chyllid a Thaliadau Cyfalaf.
- 26 Mae gwariant nad yw'n ymwneud â chyflogau yn cael ei adolygu'n barhaus gan ddeiliaid y gyllideb, a hynny er mwyn sicrhau bod y blaenamcanion yn parhau i fod yn rhesymol ac er mwyn rheoli costau na ellir eu hosgoi.
- 27 Mae'r rhagolwg adeiladau yn dangos gorwariant o (£0.520m) sy'n cael ei yrru gan sawl ffactor. Mae'r rhain yn cynnwys caffael contract glanhau newydd, sy'n ymgorffori gofynion glanhau ychwanegol ar gyfer yr orsaf gnewyllyn. Bydd angen arbedion effeithlonrwydd er mwyn gwrthbwysu'r costau hyn yn 2026/27, rydym yn amcangyfrif y bydd yn £0.055m. Yn ogystal, mae £0.047m wedi'i ddyrannu ar gyfer gwaith strategaeth ystadau, a fydd yn cael ei ariannu o gronfeydd wrth gefn os bydd angen, a £0.028m ar gyfer adroddiad cyflwr systemau mecanyddol a thrydanol. Mae pwysau pellach o ran costau wedi codi o waith adweithiol sy'n uwch na'r gyllideb, er bod y rhain wedi'u lliniaru'n rhannol gan ostyngiadau mewn costau cyfleustodau.
- 28 Ers mabwysiadu IFRS 16, mae costau prydles bellach yn cael eu cofnodi o fewn cyllidebau adrannol, e.e. adeiladau neu drafnidiaeth, er mwyn gwella gwelededd gwariant. Ar gyfer 2025/26, mae'r gyllideb gyffredinol ar gyfer y prydlesi hyn o fewn y cyllid cyfalaf. O ganlyniad, mae unrhyw orwariant lleol o fewn adrannau yn cael ei wrthbwysu yn erbyn y gyllideb ariannu cyfalaf.
- 29 Mae taliadau trydydd parti yn fwy na'r gyllideb o (£0.083m), a ddyrannwyd, yn bennaf oherwydd cynnydd uwch na chwyddiant yn y Cytundeb Lefel Gwasanaeth (CLG) gyda Heddlu Gogledd Cymru ar gyfer blwyddyn ariannol 2025/26.
- 30 Mae'r pwysau cost a nodir uchod yn cael eu lliniaru gan danwariant mewn Cyflenwadau o ganlyniad i effeithlonrwydd o £0.168m, ynghyd ag oedi wrth fudo system allweddol yn y Ganolfan Reoli o ar-safle i'r cwmwl, a disgwylir i ddigwydd yn 2026/27, gyda chost o £0.242m.
- 31 Mae'r rhagolwg ar gyfer cyllid cyfalaf ar hyn o bryd o fewn y gyllideb. Mae hyn oherwydd costau prydles sydd wedi gwrthbwysu gorwariant adrannol, a chynlluniau cyfalaf a ariannwyd o refeniw yn ystod 2024/25, sydd wedi lleihau'r isafswm sy'n daladwy ar gyfer darpariaeth refeniw yn 2025/26 o £0.277m.

INCWM

- 32 Yn ogystal â'r ardoll ar yr awdurdodau cyfansoddol, mae'r gyllideb hefyd yn cynnwys yr incwm disgwyliedig o ffioedd, taliadau a grantiau. Mae hyn yn ymwneud yn bennaf ag ailgodi tâl ar adeiladau a rennir gydag endidau eraill a chytundebau lefel gwasanaeth gyda sefydliadau amrywiol.
- 33 Rhagwelir y bydd yr incwm £0.178m yn uwch na'r gyllideb. Mae'r gorgyflawniad hwn oherwydd i'r Awdurdod gael £0.084m trwy werthu cerbydau, lefelau uwch o incwm nag a ragwelwyd ar gyfer cyflenwi prentisiaethau gyda Choleg Llandrillo, a £0.051m ychwanegol gan Lywodraeth Cymru i helpu i dalu cost dyfarniadau cyflog uwchlaw'r rhagdybiaeth safonol o 3%. Mae'r cyllid ategol hwn yn adlewyrchu'r setliadau o 3.2% ar gyfer staff y llyfr llwyd a'r llyfr gwyrdd ac mae'n darparu cymorth wedi'i dargedu ar gyfer pwysau cost eleni.

RHAGLEN GYFALAF

- 34 Cymeradwyodd yr Awdurdod raglen wariant cyfalaf o £6.100m ar gyfer 2025/26, gyda £2.589m ychwanegol wedi'i gario ymlaen o flynyddoedd blaenorol oherwydd llithriad yn y rhaglen gyflawni. Ar 31 Mawrth, roedd cyfanswm y gwariant cyfalaf gwirioneddol yn £5.009m, o'i gymharu â'r cynllun cyfalaf heb ei ariannu cyffredinol o £8.689m.
- 35 Yn ystod y flwyddyn, bu'n rhaid gohirio nifer o gynlluniau cyfalaf a gynlluniwyd, gan gynnwys gwaith sy'n ymwneud â'r system rheoli mynediad FOB newydd a'r prosiect datgarboneiddio yng ngorsaf y Rhyl. Roedd disgwyl i'r cynllun yn y Rhyl gael ei gyflawni yn ystod y flwyddyn ariannol ac roedd wedi'i gefnogi gan £0.648m o gyllid grant cyfalaf a ddyfarnwyd gan Lywodraeth Cymru. Fodd bynnag, o ganlyniad i gostau cynyddol a'r prisiau tendro a dderbyniwyd, mae'r prosiect wedi'i atal dros dro a bydd yn cael ei ailasesu yn 2026/27 er mwyn sicrhau bod datrysiad gwresogi a dŵr poeth priodol yn cael ei weithredu sy'n cyflawni gwerth am arian.
- 36 O ganlyniad i lithriad yn y rhaglen gyfalaf, rhagwelir y bydd cyllid cario ymlaen o £4.625m i 2026/27. Mae hyn yn ymwneud yn bennaf â chynlluniau a ohiriwyd, prosiectau Cyfleusterau, a chaffael cerbydau ac offer gweithredol. Disgwylir i wariant cyfalaf sylweddol ar brosiectau Cyfleusterau gael ei wneud yn ystod Chwarter 1 2026/27, gan gynnwys gwaith gorsafoedd yn Nolgellau, Porthmadog a Bangor, adeiladu tyrau hyfforddi yn Llangefni a Dinbych, a gwaith adnewyddu toeau yng Ngholwyn Bay a'r Fflint.

| Enw/Disgrifiad o'r Prosiect | Cyllideb (£m) | Gwirioneddol £m | Arian Treigl £m |
|---------------------------------|---------------|-----------------|-----------------|
| Fflyd | 2.392 | 1.792 | 0.764 |
| Cyfleusterau | 1.385 | 0.452 | 0.806 |
| TGCh | 0.232 | 0.180 | 0.171 |
| Gweithrediadau Technoleg | 0.395 | 0.317 | 0.000 |
| Amgylchedd | 0.080 | 0.066 | 0.012 |
| Gweithiau adweithiol | 1.616 | 0.000 | 1.616 |
| Is-Gyfanswm | 6.100 | 2.806 | 3.368 |
| Cyllideb Dreigl | | | |
| Fflyd | 0.037 | 0.037 | 0.000 |
| Cyfleusterau | 1.092 | 0.449 | 0.310 |
| TGCh | 0.000 | 0.160 | 0.000 |
| Gweithrediadau Technoleg | 0.850 | 0.182 | 0.432 |
| Amgylchedd | 0.610 | 0.120 | 0.514 |
| Is-Gyfanswm | 2.589 | 0.949 | 1.256 |
| Cynllun Cyfalaf Heb ei Ariannu | 8.689 | 3.755 | 4.625 |
| Grantiau yn ystod y Flwyddyn | | | |
| Cyfleusterau – Y Rhyl | 0.648 | 0.058 | 0.000 |
| Cynllun Cyfalaf wedi ei ariannu | 0.648 | 0.058 | 0.000 |
| Hwb Awen | 0.000 | 1.253 | 0.000 |

37 Caiff y rhaglen gyfalaf ei hariannu drwy gymysgedd o fenthycy cyfalaf o £3.397m, Cyfraniadau Refeniw tuag at Wariant Cyfalaf (CERA) o £1.450m, a chyllid grant cyfalaf o £0.162m. Ceir manylion pellach yn y tabl ategol.

| Cyllid | Swm £m |
|---|-----------|
| Benthycy | 3.397 |
| Gwariant cyfalaf a godir ar y Cyfrif Refeniw (CERA) | 1.450 |
| Cyllid Grant | 0.162 |
| Cyfanswm | 5.009 |

BENTHYCA

- 38 Mae gwariant cyfalaf yn cael ei ariannu'n bennaf trwy fenthycy allanol, ond yn y tymor byr, mae'r Awdurdod yn defnyddio arian refeniw dros ben, a elwir yn fenthycy mewnol.
- 39 Mae'r Awdurdod yn parhau i ddefnyddio benthycy mewnol lle mae hyn yn bosibl ar sail dros dro. Mae hyn yn golygu nad yw'r benthycy cyfalaf sydd ei angen, fel y'i cyfrifir gan y Gofyniad Ariannu Cyfalaf (CFR), wedi'i ariannu'n llawn gyda dyled benthyciad allanol gan fod arian parod sy'n cefnogi cronfeydd wrth gefn, balans a llif arian yr Awdurdod wedi'i ddefnyddio fel ateb dros dro i ariannu gwariant cyfalaf a chynhyrchu arbedion refeniw. Fodd bynnag, wrth i gronfeydd wrth gefn gael eu defnyddio, bydd angen newid y benthycy mewnol i fenthycy allanol.

- 40 Ym mis Mawrth 2026, sicrhaodd yr Awdurdod fenthyciad awdurdod lleol tymor byr newydd o £2 filiwn ar gyfradd llog o 6.35%, gyda'r ad-daliad wedi'i drefnu ar gyfer mis Ebrill 2026. Trefnwyd y benthyciad hwn i fodloni anghenion llif arian uniongyrchol hyd nes y derbynnir yr incwm a ragwelir ym mis Ebrill 2026. Er bod benthyciadau masnachol neu fenthyciadau gan y PWLB ar gael ar gyfraddau llog is, roeddent yn gofyn am delerau ad-dalu hwy, a fyddai wedi arwain at gostau cyffredinol uwch.

DEFNYDDIO'R GRONFA GYFFREDINOL A CHRONFEYDD WRTH GEFN WEDI'U CLUSTNODI

- 41 Nod cronfeydd wrth gefn yr Awdurdod yw darparu cyllid i'w fuddsoddi yng ngweithgareddau'r dyfodol ac i fod yn rhwyd ddiogelwch rhag heriau ariannol tymor byr o ganlyniad i alwadau i weithredu neu bwysau annisgwyl, megis tanau gwyllt.
- 42 Ar hyn o bryd mae'r Awdurdod wedi clustnodi £8.938m o gronfeydd wrth gefn o 1 Ebrill 2025, sydd wedi'u cronni yn ystod y blynyddoedd diwethaf oherwydd llithriad mewn recriwtio a chyflawni prosiectau. Hefyd, mae cronfeydd wrth gefn sydd wedi'u sefydlu er mwyn ariannu codiadau mewn cyfraddau llog, cynnydd mewn chwyddiant, gwelliannau i'r system, a gwelliannau i'r gwasanaeth.
- 43 Mae'r alldro dros dro yn tybio na fydd cronfeydd wrth gefn wedi'u clustnodi yn cael eu defnyddio yn ystod y flwyddyn. Mae'r canlynol wedi'u symud i gronfeydd wrth gefn naill ai oherwydd ansicrwydd ynghylch atebolrwydd yn y dyfodol neu i dalu costau untro na chwblhawyd yn ystod 2024/25:

| | Cyllideb (£m) | Rhagolwg (£m) |
|-------------------------------|---------------|---------------|
| Defnyddio Cronfeydd wrth Gefn | (0.601) | |
| • Amh | | 0.000 |
| Symud i Gronfeydd Wrth Gefn: | 0.000 | |
| • Pensiwn | | 0.525 |
| • Cartél Tryciau | | 0.134 |
| Cyfanswm | (0.601) | 0.659 |

Tabl 3: Symudiadau i ac o gronfeydd wrth gefn

* Mae'r ffigurau a gynhwysir yn nhabl 3 yn niferoedd dangosol a fydd yn cael eu mireinio yn ystod prosesau diwedd y flwyddyn.

GOBLYGIADAU

| | |
|--------------------------------------|---|
| Amcanion Llesiant | Mae'r adroddiad hwn yn gysylltiedig ag amcanion llesiant hirdymor GTAGC. Mae cyllid ar gyfer y Gwasanaeth o fudd i gymunedau Gogledd Cymru ac yn sicrhau bod digon o fuddsoddiad yn cael ei wneud mewn seilwaith i alluogi'r gwasanaeth i ddarparu ymatebion brys a gwaith atal ymhell i'r dyfodol. |
| Cyllideb | Mae'r gyllideb yn cael ei phennu bob blwyddyn yn unol â darpariaeth arfaethedig y gwasanaeth sy'n cynnwys ymateb brys a gwaith atal. |
| Cyfreithiol | Mae'r Awdurdod yn parhau i gydymffurfio â'i ddyletswydd statudol i gynhyrchu adroddiadau ariannol a chynnal cyllideb gytbwys. |
| Staffio | Mae rheolaeth ariannol effeithiol yn cefnogi strategaeth hirdymor y gweithlu i sicrhau bod yr Awdurdod yn gallu cyflawni ei gyfrifoldebau. |
| Cydraddoldeb/Hawliau Dynol/Y Gymraeg | Dim |
| Risgiau | Caiff incwm a gwariant eu monitro'n ofalus i sicrhau bod gwyriadau o'r gyllideb a gymeradwywyd yn cael eu nodi a'u hysbysu'n briodol i'r Aelodau. |